

Sadržaj

II. Nezakonodavni akti

UREDBE

- ★ Delegirana uredba Komisije (EU) 2017/2278 od 4. rujna 2017. o izmjeni Priloga I. Uredbi Vijeća (EZ) br. 1217/2009 o uspostavi sustava za prikupljanje knjigovodstvenih podataka o prihodima i poslovnim aktivnostima poljoprivrednih gospodarstava u Europskoj uniji 1
- ★ Uredba Komisije (EU) 2017/2279 od 11. prosinca 2017. o izmjeni priloga II., IV., VI., VII. i VIII. Uredbi (EZ) br. 767/2009 Europskog parlamenta i Vijeća o stavljanju na tržište i korištenju hrane za životinje⁽¹⁾ 3
- ★ Provedbena uredba Komisije (EU) 2017/2280 od 11. prosinca 2017. o izmjeni Provedbene uredbe (EU) 2015/220 o utvrđivanju pravila za primjenu Uredbe Vijeća (EZ) br. 1217/2009 o uspostavi sustava za prikupljanje knjigovodstvenih podataka o prihodima i poslovnim aktivnostima poljoprivrednih gospodarstava u Europskoj uniji 12
- ★ Provedbena uredba Komisije (EU) 2017/2281 od 11. prosinca 2017. o odobrenju povećanja granica za pojačavanje vina proizvedenog od grožđa ubranog u 2017. u određenim vinogradarskim regijama u Njemačkoj i u svim vinogradarskim regijama u Danskoj, Nizozemskoj i Švedskoj 17

ODLUKE

- ★ Odluka Vijeća (ZVSP) 2017/2282 od 11. prosinca 2017. o izmjeni Odluke 2010/788/ZVSP o mjerama ograničavanja protiv Demokratske Republike Konga 19
- ★ Odluka Vijeća (ZVSP) 2017/2283 od 11. prosinca 2017. za potporu globalnog mehanizma izvješćivanja o nezakonitom malom i lakom oružju te drugom nezakonitom konvencionalnom oružju i streljivu kako bi se smanjila opasnost nezakonite trgovine njima („iTrace III”) 20

⁽¹⁾ Tekst značajan za EGP.

- ★ Odluka Vijeća (EU) 2017/2284 od 11. prosinca 2017. o pružanju potpore državama u Africi, azijsko-pacifičkoj regiji te u Latinskoj Americi i na Karibima za sudjelovanje u savjetodavnom procesu stručne pripremne skupine na visokoj razini za ugovor o zabrani proizvodnje fisilnog materijala u svrhu proizvodnje oružja 32
- ★ Odluka Komisije (EU) 2017/2285 od 6. prosinca 2017. o izmjeni priručnika za korisnike kojim se utvrđuju koraci koje je potrebno poduzeti za sudjelovanje u sustavu EMAS u skladu s Uredbom (EZ) br. 1221/2009 Europskog parlamenta i Vijeća o dobrovoljnom sudjelovanju organizacija u sustavu upravljanja okolišem i neovisnog ocjenjivanja Zajednice (EMAS) (priopćeno pod brojem dokumenta C(2017) 8072)⁽¹⁾ 38
- ★ Provedbena odluka Komisije (EU) 2017/2286 od 6. prosinca 2017. o priznavanju usklađenosti zahtjeva sustava upravljanja okolišem Eco-Lighthouse s odgovarajućim zahtjevima sustava upravljanja okolišem i neovisnog ocjenjivanja (EMAS) u skladu s člankom 45. Uredbe (EZ) br. 1221/2009 Europskog parlamenta i Vijeća o dobrovoljnom sudjelovanju organizacija u sustavu upravljanja okolišem i neovisnog ocjenjivanja Zajednice (priopćeno pod brojem dokumenta C(2017) 8082)⁽¹⁾ 87
- ★ Provedbena odluka Komisije (EU) 2017/2287 od 8. prosinca 2017. o utvrđivanju obrazaca koje treba upotrebljavati za uvoz žive i određenih smjesa žive u skladu s Uredbom (EU) 2017/852 Europskog parlamenta i Vijeća o živi (priopćeno pod brojem dokumenta C(2017) 8190)⁽¹⁾ 118
- ★ Provedbena odluka Komisije (EU) 2017/2288 od 11. prosinca 2017. o utvrđivanju tehničkih specifikacija IKT-a za pozivanja u javnoj nabavi ⁽¹⁾ 123
- ★ Provedbena odluka Komisije (EU) 2017/2289 od 11. prosinca 2017. o izmjeni Priloga Provedbenoj odluci (EU) 2017/247 o zaštitnim mjerama povezanim sa slučajevima izbijanja visokopatogene influence ptica u određenim državama članicama (priopćeno pod brojem dokumenta C(2017) 8631)⁽¹⁾ 126

AKTI KOJE DONOSE TIJELA STVORENA MEĐUNARODNIM SPORAZUMIMA

- ★ Odluka br. 52/2017 Zajedničkog odbora osnovanog na temelju Sporazuma o uzajamnom priznavanju između Europske zajednice i Sjedinjenih Američkih Država od 24. studenoga 2017. koja se odnosi na uvrštenje tijela za ocjenjivanje sukladnosti na popis u Sektorskom prilogu za elektromagnetsku kompatibilnost [2017/2290] 136
- ★ Odluka br. 53/2017 Zajedničkog odbora osnovanog na temelju Sporazuma o uzajamnom priznavanju između Europske zajednice i Sjedinjenih Američkih Država od 24. studenoga 2017. koja se odnosi na uvrštenje tijela za ocjenjivanje sukladnosti na popis u Sektorskom prilogu za elektromagnetsku kompatibilnost [2017/2291] 138
- ★ Odluka br. 54/2017 Zajedničkog odbora osnovanog na temelju Sporazuma o uzajamnom priznavanju između Europske zajednice i Sjedinjenih Američkih Država od 24. studenoga 2017. koja se odnosi na uvrštenje tijela za ocjenjivanje sukladnosti na popis u Sektorskom prilogu za elektromagnetsku kompatibilnost [2017/2292] 140

⁽¹⁾ Tekst značajan za EGP.

II.

(Nezakonodavni akti)

UREDBE

DELEGIRANA UREDBA KOMISIJE (EU) 2017/2278

od 4. rujna 2017.

o izmjeni Priloga I. Uredbi Vijeća (EZ) br. 1217/2009 o uspostavi sustava za prikupljanje knjigovodstvenih podataka o prihodima i poslovnim aktivnostima poljoprivrednih gospodarstava u Europskoj uniji

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 1217/2009 od 30. studenoga 2009. o uspostavi sustava za prikupljanje knjigovodstvenih podataka o prihodima i poslovnim aktivnostima poljoprivrednih gospodarstava u Europskoj uniji ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 3.,

budući da:

- (1) Prilog I. Uredbi (EZ) br. 1217/2009 sadržava popis područnih jedinica sustava poljoprivrednih knjigovodstvenih podataka („područne jedinice FADN-a”) po državama članicama.
- (2) U skladu s tim Prilogom Njemačka je podijeljena na 16 područnih jedinica. Za potrebe Uredbe (EZ) br. 1217/2009 Njemačka je zatražila da se područne jedinice FADN-a Schleswig-Holstein i Hamburg spoje u jednu područnu jedinicu FADN-a: Schleswig-Holstein/Hamburg.
- (3) Uredbu (EZ) br. 1217/2009 trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti.
- (4) Ažurirani popis područnih jedinica FADN-a iz ove Uredbe trebao bi se primjenjivati od obračunske godine 2018.,

DONIJELA JE OVU UREDBU:

Članak 1.

Prilog I. Uredbi (EZ) br. 1217/2009 mijenja se u skladu s Prilogom ovoj Uredbi.

Članak 2.

Ova Uredba stupa na snagu sedmog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Primjenjuje se od obračunske godine 2018.

⁽¹⁾ SL L 328, 15.12.2009., str. 27.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 4. rujna 2017.

Za Komisiju
Predsjednik
Jean-Claude JUNCKER

PRILOG

U Prilogu I. Uredbi Vijeća (EZ) br. 1217/2009 popis područnih jedinica FADN-a za Njemačku zamjenjuje se sljedećim:

„Njemačka

1. Schleswig-Holstein/Hamburg
  2. Niedersachsen
  3. Bremen
  4. Nordrhein-Westfalen
  5. Hessen
  6. Rheinland-Pfalz
  7. Baden-Württemberg
  8. Bayern
  9. Saarland
  10. Berlin
  11. Brandenburg
  12. Mecklenburg-Vorpommern
  13. Sachsen
  14. Sachsen-Anhalt
  15. Thüringen”
-

UREDBA KOMISIJE (EU) 2017/2279**od 11. prosinca 2017.****o izmjeni priloga II., IV., VI., VII. i VIII. Uredbi (EZ) br. 767/2009 Europskog parlamenta i Vijeća o stavljanju na tržište i korištenju hrane za životinje****(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 767/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o stavljanju na tržište i korištenju hrane za životinje, izmjeni Uredbe (EZ) br. 1831/2003 Europskog parlamenta i Vijeća i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 79/373/EEZ, Direktive Komisije 80/511/EEZ, direktiva Vijeća 82/471/EEZ, 83/228/EEZ, 93/74/EEZ, 93/113/EZ i 96/25/EZ te Odluke Komisije 2004/217/EZ ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 20. stavak 2. i članak 27. stavak 1.,

budući da:

- (1) U cilju smisljena označivanja, u nekim su jezicima Unije dopušteni određeni izrazi za hranu za kućne ljubimce. Razvoj sektora hrane za kućne ljubimce u dvjema državama članicama upućuje na to da se određeni izrazi za hranu za kućne ljubimce smatraju odgovarajućima i na jeziku tih država članica.
- (2) Prilog II. Uredbi (EZ) br. 767/2009 trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti.
- (3) S obzirom na tehnološki napredak u analitici te iskustva dobre laboratorijske prakse trebalo bi revidirati odstupanja za analitički sastav i dodatke za krmivo i krmne smjese. Prilog IV. Uredbi (EZ) br. 767/2009 trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti.
- (4) U sve većem broju odobrenja za dodatke hrani za životinje u skladu s Uredbom (EZ) br. 1831/2003 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾ utvrđuje se najveći dopušteni sadržaj dodataka u krmnim smjesama i krmivima za koje te vrijednosti nisu prethodno utvrđene, a neka sadržavaju i novoutvrđeni koncept najveće preporučene količine dodatka u potpunim krmnim smjesama. Osim toga količina dodataka, primjerice vitamina, može se smanjiti zahvaljujući tehnologiji za proizvodnju hrane za životinje ako ih gotov proizvod i prirodno sadržava. To može dovesti do nejasnoća u praksi ako subjekt označi dodanu količinu, a kontrolno tijelo može samo analizirati i provjeriti količinu u gotovu proizvodu. Da bi se taj razvoj uzeo u obzir te postiglo uravnoteženo, primjereno i smisljeno označavanje krmiva i krmnih smjesa, na odgovarajući bi način trebalo izmijeniti priloge VI. i VII. Uredbi (EZ) br. 767/2009.
- (5) Zahvaljujući tehnološkom napretku u sve je većoj mjeri moguće hranu koja više nije namijenjena ljudskoj potrošnji iskoristiti kao hranu za životinje. U Uredbi Komisije (EU) br. 68/2013 ⁽³⁾ takva se „bivša hrana” navodi kao krmivo. Međutim, s obzirom na to da kvaliteta te bivše hrane u nekim slučajevima nije u skladu sa zahtjevima koji vrijede za hranu za životinje, na oznakama bivše hrane trebalo bi navoditi da je njezina upotreba u svojstvu hrane za životinje moguća samo nakon obrade. Prilog VIII. Uredbi (EZ) br. 767/2009 trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti.
- (6) Budući da izmjene priloga nisu potaknute sigurnosnim razlozima koji bi zahtijevali primjenu bez odgode, primjereno je osigurati prijelazne mjere kako bi se omogućila nesmetana prilagodba označivanja te se izbjegle nepotrebne smetnje u poslovnoj praksi i nepotrebno administrativno opterećenje subjekata.
- (7) Mjere predviđene ovom Uredbom u skladu su s mišljenjem Stalnog odbora za bilje, životinje, hranu i hranu za životinje,

⁽¹⁾ SL L 229, 1.9.2009., str. 1.

⁽²⁾ Uredba (EZ) br. 1831/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. rujna 2003. o dodacima hrani za životinje (SL L 268, 18.10.2003., str. 29.).

⁽³⁾ Uredba Komisije (EU) br. 68/2013 od 16. siječnja 2013. o Katalogu krmiva (SL L 29, 30.1.2013., str. 1).

DONIJELA JE OVU UREDBU:

Članak 1.

Prilozi II., IV., VI., VII. i VIII. Uredbi (EZ) br. 767/2009 mijenjaju se u skladu s Prilogom ovoj Uredbi.

Članak 2.

1. Krmiva i krmne smjese označeni prije 1. siječnja 2019. u skladu s pravilima primjenjivima prije 1. siječnja 2018. mogu se i dalje stavljati na tržište i upotrebljavati dok se ne potroše postojeće zalihe ako su namijenjene životinjama koje se koriste za proizvodnju hrane.

2. Krmiva i krmne smjese označeni prije 1. siječnja 2020. u skladu s pravilima primjenjivima prije 1. siječnja 2018. mogu se i dalje stavljati na tržište i upotrebljavati dok se ne potroše postojeće zalihe ako su namijenjene životinjama koje se ne koriste za proizvodnju hrane.

Članak 3.

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 11. prosinca 2017.

Za Komisiju
Predsjednik
Jean-Claude JUNCKER

PRILOG

1. Prilog II. mijenja se kako slijedi:

u točki 3. točka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) u nazivima hrane za kućne ljubimce dopušteni su sljedeći izrazi: na bugarskom ‚храна‘; na španjolskom ‚alimento‘; na češkom se naziv ‚kompletní krmná směs‘ može zamijeniti nazivom ‚kompletní krmivo‘, a ‚doplňková krmná směs‘ može se zamijeniti nazivom ‚doplňkové krmivo‘; na engleskom ‚pet food‘; na talijanskom ‚alimento‘; na mađarskom ‚állateledel‘; na nizozemskom ‚samengesteld voeder‘; na poljskom ‚karma‘; na slovenskom ‚hrana za hišne živali‘; na finskom ‚lemmikieläinten ruoka‘; na estonskom ‚lemmikloomatoit‘; na hrvatskom ‚hrana za kućne ljubimce.‘”

2. Prilog IV. mijenja se kako slijedi:

dio A. zamjenjuje se sljedećim:

„Dio A: Dopuštena odstupanja za analitički sastav iz priloga I., V., VI. i VII.

- Dopuštena odstupanja utvrđena u ovom dijelu uključuju tehnička i analitička odstupanja. Nakon što se na razini Unije utvrde odstupanja za analitički sastav, uključujući mjerne nesigurnosti i razlike u postupcima, vrijednosti iz točke 2. trebalo bi prilagoditi u skladu s tim kako bi obuhvaćale samo tehnička odstupanja.
- Ako se ustanovi da krmivo ili krmna smjesa odstupa od na oznaci navedene vrijednosti analitičkog sastava iz priloga I., V., VI. i VII., primjenjuju se sljedeća odstupanja:

Sastojak	Označena količina sastojka [%]	Dopušteno odstupanje (1)	
		Ispod označene vrijednosti	Iznad označene vrijednosti
sirova mast	< 8	1	2
	8 – 24	12,5 %	25 %
	> 24	3	6
sirova mast, hrana za životinje koje se ne koriste za proizvodnju hrane	< 16	2	4
	16 – 24	12,5 %	25 %
	> 24	3	6
sirove bjelančevine	< 8	1	1
	8 – 24	12,5 %	12,5 %
	> 24	3	3
sirove bjelančevine, hrana za životinje koje se ne koriste za proizvodnju hrane	< 16	2	2
	16 – 24	12,5 %	12,5 %
	> 24	3	3
sirovi pepeo	< 8	2	1
	8 – 32	25 %	12,5 %
	> 32	8	4

Sastojak	Označena količina sastojka	Dopušteno odstupanje (1)	
		Ispod označene vrijednosti	Iznad označene vrijednosti
	[%]		
sirova vlaknina	< 10	1,75	1,75
	10 – 20	17,5 %	17,5 %
	> 20	3,5	3,5
šećer	< 10	1,75	3,5
	10 – 20	17,5 %	35 %
	> 20	3,5	7
škrob	< 10	3,5	3,5
	10 – 20	35 %	35 %
	> 20	7	7
kalcij	< 1	0,3	0,6
	1 – 5	30 %	60 %
	> 5	1,5	3
magnezij	< 1	0,3	0,6
	1 – 5	30 %	60 %
	> 5	1,5	3
natrij	< 1	0,3	0,6
	1 – 5	30 %	60 %
	> 5	1,5	3
ukupno fosfora	< 1	0,3	0,3
	1 – 5	30 %	30 %
	> 5	1,5	1,5
pepeo netopljiv u klorovodičnoj kiselini	< 1	bez utvrđenog ograničenja	0,3
	1 – < 5		30 %
	> 5		1,5
kalij	< 1	0,2	0,4
	1 – 5	20 %	40 %
	> 5	1	2
vlaga	< 2	bez utvrđenog ograničenja	0,4
	2 – < 5		20 %
	5 – 12,5		1
	> 12,5		8 %

Sastojak	Označena količina sastojka	Dopušteno odstupanje ⁽¹⁾	
		Ispod označene vrijednosti	Iznad označene vrijednosti
	[%]		
energetska vrijednost ⁽²⁾		5 %	10 %
vrijednost bjelančevina ⁽²⁾		10 %	20 %

⁽¹⁾ Dopuštena odstupanja navedena su ili kao apsolutna postotna vrijednost (koja se mora oduzeti od označenog sadržaja ili mu se dodati) ili kao relativna vrijednost označena znakom ‚%‘ nakon vrijednosti (taj se postotak mora primijeniti na označeni sadržaj kako bi se izračunalo prihvatljivo odstupanje).

⁽²⁾ Dopuštena odstupanja primjenjuju se ako nisu utvrđena u skladu s metodom EU-a ili u skladu sa službenom nacionalnom metodom u državi članici u kojoj se hrana za životinje stavlja na tržište ili u skladu s metodom koju je prihvatio Europski odbor za normizaciju. (https://standards.cen.eu/dyn/www/?p=204:32:0::: FSP_ORG_ID,FSP_LANG_ID:6308,25&cs=1C252307F473504B6354F4EE56B99E235).

3. Prilog VI. zamjenjuje se sljedećim:

„PRILOG VI.

Pojedinosti za označivanje krmiva i krmnih smjesa za životinje koje se koriste za proizvodnju hrane

Poglavlje I.: Obvezno i dobrovoljno označivanje dodataka hrani za životinje iz članka 15. točke (f) i članka 22. stavka 1.

1. Sljedeći dodaci navode se pod svojim posebnim nazivima, uz identifikacijske brojeve, dodanu količinu i naziv funkcionalne skupine iz Priloga I. Uredbi (EZ) br. 1831/2003 ili kategoriju iz članka 6. stavka 1. te uredbe:

- (a) dodaci kod kojih je najveći dopušteni sadržaj utvrđen za najmanje jednu životinju koja se koristi za proizvodnju hrane;
- (b) dodaci koji pripadaju kategorijama ‚zootehničkih dodataka‘ i ‚kokcidiostatika i histomonostatika‘;
- (c) dodaci čiji je najveći preporučeni sadržaj kako je utvrđen u pravnom aktu o odobrenju dodatka hrani za životinje premašen.

Informacije na oznakama moraju biti navedene u skladu s pravnom aktom o odobrenju predmetnog dodatka hrani za životinje.

Dodana količina iz prvog stavka izražava se kao količina dodatka hrani za životinje, osim ako je u pravnom aktu o odobrenju predmetnog dodatka hrani za životinje u stupcima za maksimalni/minimalni sadržaj navedena tvar. U tom se slučaju dodana količina izražava kao količina te tvari.

- 2. U slučaju dodataka hrani za životinje iz funkcionalne skupine vitamina, provitamina i kemijski točno definiranih tvari sličnog učinka koji moraju biti navedeni u skladu s točkom 1., oznaka može sadržavati ukupnu količinu zajamčenu tijekom vijeka trajanja pod naslovom ‚Analitički sastav‘ umjesto oznake za dodanu količinu pod naslovom ‚Dodaci‘.
- 3. Naziv funkcionalne skupine iz točaka 1., 4. i 6. može se zamijeniti sljedećim skraćenim oblicima ako takav oblik nije utvrđen u Prilogu I. Uredbi (EZ) br. 1831/2003:

Funkcionalna skupina	Naziv i opis	Skraćeni naziv
1h	Tvari za kontrolu kontaminacije radionuklidima: tvari koje sprečavaju apsorpciju radionuklida ili pospješuju njihovo izlučivanje	Vezivna tvar za radionuklide
1m	Tvari za smanjenje kontaminacije hrane za životinje mikotoksinima: tvari koje mogu spriječiti ili smanjiti apsorpciju mikotoksina, potaknuti njihovo izlučivanje ili promijeniti način njihova djelovanja	Reducensi mikotoksina

Funkcionalna skupina	Naziv i opis	Skraćeni naziv
1n	Tvari za poboljšanje higijenskog stanja: tvari ili, ako je primjenjivo, mikroorganizmi koji pozitivno utječu na higijenska svojstva hrane za životinje jer smanjuju određenu mikrobiološku kontaminaciju	Poboljšivači higijene
2b	Aromatske tvari: tvari čije uključivanje u hranu za životinje pojačava njezin miris ili okus	Arome
3a	Vitamini, provitamini i kemijski točno definirane tvari sličnog učinka	Vitamini
3b	Spojevi elemenata u tragovima	Elementi u tragovima
3c	Aminokiseline, njihove soli i analogne tvari	Aminokiseline
3d	Urea i njezini derivati	Urea
4c	Tvari koje pozitivno utječu na okoliš	Poboljšivači okoliša

- Dodaci hrani za životinje koji su označeni riječima, slikom ili grafičkim prikazom navode se u skladu s točkom 1. ili 2., ovisno o tome što je primjenjivo.
- Na zahtjev kupca osoba odgovorna za označivanje priopćava kupcu naziv, identifikacijski broj i funkcionalnu skupinu dodataka hrani za životinje, koji nisu navedeni u točkama 1., 2. ili 4. Ova se odredba ne primjenjuje na aromatske tvari.
- Dodaci hrani za životinje koji nisu navedeni u točkama 1., 2. i 4. mogu se dobrovoljno istaknuti barem navođenjem naziva ili, u slučaju aromatskih tvari, navođenjem njihove funkcionalne skupine.
- Ne dovodeći u pitanje točku 6., ako se osjetilni ili nutritivni dodatak hrani za životinje navodi dobrovoljno, njegova se dodana količina navodi u skladu s točkom 1. ili 2., ovisno o tome što je primjenjivo.
- Ako je dodatak hrani za životinje svrstan u više od jedne funkcionalne skupine, navodi se ona funkcionalna skupina ili kategorija koja je odgovarajuća s obzirom na osnovnu funkciju u slučaju predmetne hrane za životinje.
- Na oznakama se navode informacije o pravilnom korištenju krmiva i krmnih smjesa kako je utvrđeno u pravnom aktu o odobrenju predmetnog dodatka hrani za životinje.

Poglavlje II.: Označivanje analitičkog sastava iz članka 17. stavka 1. točke (f) i članka 22. stavka 1.

- Analitički sastav krmnih smjesa za životinje koje se koriste za proizvodnju hrane navodi se na oznaci, pod naslovom „Analitički sastav“⁽¹⁾, na sljedeći način:

Krmna smjesa	Ciljana vrsta	Analitički sastav i vrijednosti
Potpuna krmna smjesa	Sve vrste	— sirove bjelančevine
	Sve vrste	— sirova vlaknina
	Sve vrste	— sirova mast
	Sve vrste	— sirovi pepeo
	Sve vrste	— kalcij
	Sve vrste	— natrij
	Sve vrste	— fosfor
	Svinje i perad	— lizin
	Svinje i perad	— metionin

⁽¹⁾ Izraz na njemačkom jeziku „analytische Bestandteile“ može se zamijeniti izrazom „Inhaltsstoffe“. Izraz na švedskom jeziku „Analytiska beståndsdelar“ može se zamijeniti izrazom „Analyserat innehåll“.

Krmna smjesa	Ciljana vrsta	Analitički sastav i vrijednosti
Dopunska krmna smjesa – mineralne mješavine	Sve vrste	— kalcij
	Sve vrste	— natrij
	Sve vrste	— fosfor
	Svinje i perad	— lizin
	Svinje i perad	— metionin
	Preživači	— magnezij
Dopunska krmna smjesa – ostalo	Sve vrste	— sirove bjelančevine
	Sve vrste	— sirova vlaknina
	Sve vrste	— sirova mast
	Sve vrste	— sirovi pepeo
	Sve vrste	— kalcij $\geq$ 5 %
	Sve vrste	— natrij
	Sve vrste	— fosfor $\geq$ 2 %
	Svinje i perad	— lizin
	Svinje i perad	— metionin
	Preživači	— magnezij $\geq$ 0,5 %

2. Tvari pod tim naslovom, koje su i osjetilni ili nutritivni dodaci, moraju se označiti u ukupnoj količini.
3. Ako se navodi energetska vrijednost i/ili vrijednost bjelančevina, navedena vrijednost mora biti u skladu s člankom 11. Uredbe (EZ) br. 882/2004.”
4. Prilog VII. zamjenjuje se sljedećim:

„PRILOG VII.

Pojedinosti za označivanje krmiva i krmnih smjesa za životinje koje se ne koriste za proizvodnju hrane

Poglavlje I.: Obvezno i dobrovoljno označivanje dodataka hrani za životinje iz članka 15. točke (f) i članka 22. stavka 1.

1. Sljedeći dodaci navode se pod svojim posebnim nazivima te/ili uz identifikacijske brojeve, dodanu količinu i naziv funkcionalne skupine iz Priloga I. Uredbi (EZ) br. 1831/2003 ili kategoriju iz članka 6. stavka 1. te uredbe:
  - (a) dodaci kod kojih je najveći dopušteni sadržaj utvrđen za najmanje jednu životinju koja se ne koristi za proizvodnju hrane;
  - (b) dodaci koji pripadaju kategorijama ‚zootehničkih dodataka‘ i ‚kokcidiostatika i histomonostatika‘;
  - (c) dodaci čiji je najveći preporučeni sadržaj kako je utvrđen u pravnom aktu o odobrenju dodatka hrani za životinje premašen.

Informacije na oznakama moraju biti u skladu s pravnom aktom o odobrenju predmetnog dodatka hrani za životinje.

Dodana količina iz prvog stavka izražava se kao količina dodatka hrani za životinje, osim ako je u pravnom aktu o odobrenju predmetnog dodatka hrani za životinje u stupcima za maksimalni/minimalni sadržaj navedena tvar. U tom se slučaju dodana količina izražava kao količina te tvari.

2. U slučaju dodataka hrani za životinje iz funkcionalne skupine vitamina, provitamina i kemijski točno definiranih tvari sličnog učinka koji moraju biti navedeni u skladu s točkom 1., oznaka može sadržavati ukupnu količinu zajamčenu tijekom vijeka trajanja pod naslovom ‚Analitički sastav‘ umjesto oznake za dodanu količinu pod naslovom ‚Dodaci‘.

3. Naziv funkcionalne skupine iz točaka 1., 5. i 7. može se zamijeniti skraćenim oblicima u skladu s tablicom u točki 3. Priloga VI. ako takav oblik nije utvrđen u Prilogu I. Uredbi (EZ) br. 1831/2003.
4. Dodaci hrani za životinje koji su označeni riječima, slikom ili grafičkim prikazom navode se u skladu s točkom 1. ili 2., ovisno o tome što je primjenjivo.
5. Odstupajući od točke 1., za dodatke iz funkcionalne skupine ‚konzervansi‘, ‚antioksidansi‘, ‚boje‘ i ‚aromatske tvari‘ navodi se samo odgovarajuća funkcionalna skupina. U navedenom slučaju informacije iz točaka 1. i 2. osoba odgovorna za označivanje priopćava kupcu na njegov zahtjev.
6. Na zahtjev kupca osoba odgovorna za označivanje priopćava kupcu naziv, identifikacijski broj i funkcionalnu skupinu dodataka hrani za životinje koji nisu navedeni u točkama 1., 2. i 4. Ova se odredba ne primjenjuje na aromatske tvari.
7. Dodaci hrani za životinje koji nisu navedeni u točkama 1., 2. i 4. mogu se dobrovoljno istaknuti barem navođenjem naziva ili, u slučaju aromatskih tvari, navođenjem njihove funkcionalne skupine.
8. Ako se navodi dobrovoljno, dodana količina osjetilnih ili nutritivnih dodataka hrani za životinje navodi se u skladu s točkom 1. ili 2., ovisno o tome što je primjenjivo.
9. Ako je dodatak hrani za životinje svrstan u više od jedne funkcionalne skupine, navodi se ona funkcionalna skupina ili kategorija koja je odgovarajuća s obzirom na osnovnu funkciju u slučaju predmetne hrane za životinje.
10. Na oznakama se navode informacije o pravilnom korištenju krmiva i krmnih smjesa kako je utvrđeno u pravnom aktu o odobrenju predmetnog dodatka hrani za životinje.

Poglavlje II.: Označivanje analitičkog sastava iz članka 17. stavka 1. točke (f) i članka 22. stavka 1.

1. Analitički sastav krmnih smjesa za životinje koje se ne koriste za proizvodnju hrane navodi se pod naslovom ‚Analitički sastav‘⁽¹⁾ na sljedeći način:

Krmna smjesa	Ciljana vrsta	Analitički sastav
Potpuna krmna smjesa	Mačke, psi i krznaši Mačke, psi i krznaši Mačke, psi i krznaši Mačke, psi i krznaši	— sirove bjelančevine — sirova vlaknina — sirova mast — sirovi pepeo
Dopunska krmna smjesa – mineralne mješavine	Sve vrste Sve vrste Sve vrste	— kalcij — natrij — fosfor
Dopunska krmna smjesa – ostalo	Mačke, psi i krznaši Mačke, psi i krznaši Mačke, psi i krznaši Mačke, psi i krznaši	— sirove bjelančevine — sirova vlaknina — sirova mast — sirovi pepeo

2. Tvari pod tim naslovom, koje su i osjetilni ili nutritivni dodaci, moraju se označiti u ukupnoj količini.
3. Ako se navodi energetska vrijednost i/ili vrijednost bjelančevina, navedena vrijednost mora biti u skladu s člankom 11. Uredbe (EZ) br. 882/2004.”

⁽¹⁾ Izraz na njemačkom jeziku ‚analytische Bestandteile‘ može se zamijeniti izrazom ‚Inhaltsstoffe‘. Izraz na švedskom jeziku ‚Analytiska beståndsdelar‘ može se zamijeniti izrazom ‚Analyserat innehåll‘.

5. Prilog VIII. mijenja se kako slijedi:

(a) točka 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Kontaminirani materijal navodi se kao,hrana za životinje s previsokim udjelom/udjelima ... (naziv nepoželjne/nepoželjnih tvari u skladu s Prilogom I. Direktivi 2002/32/EZ), koristiti samo nakon detoksifikacije u odobrenim objektima'. Odobravanje tih objekata obavlja se u skladu s člankom 10. stavkom 2. ili 3. Uredbe (EZ) br. 183/2005.”

(b) dodaje se sljedeća točka:

„3. Ne dovodeći u pitanje točke 1. i 2., bivša hrana koju je potrebno preraditi prije korištenja za hranu za životinje označava se na sljedeći način: ‚bivša hrana, koristiti samo kao krmivo nakon ... (naziv odgovarajućeg postupka u skladu s dijelom B Priloga Uredbi (EU) br. 68/2013)’.”

PROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2017/2280**od 11. prosinca 2017.****o izmjeni Provedbene uredbe (EU) 2015/220 o utvrđivanju pravila za primjenu Uredbe Vijeća (EZ) br. 1217/2009 o uspostavi sustava za prikupljanje knjigovodstvenih podataka o prihodima i poslovnim aktivnostima poljoprivrednih gospodarstava u Europskoj uniji**

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 1217/2009 od 30. studenoga 2009. o uspostavi sustava za prikupljanje knjigovodstvenih podataka o prihodima i poslovnim aktivnostima poljoprivrednih gospodarstava u Europskoj uniji ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 5.a stavak 2., članak 8. stavak 3. treći i četvrti podstavak i članak 19. stavak 3.,

budući da:

- (1) Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2015/220 ⁽²⁾ utvrđuje se broj izvještajnih gospodarstava po državi članici i po područnoj jedinici sustava poljoprivrednih knjigovodstvenih podataka (FADN). Provedbenom uredbom (EU) 2015/220 predviđa se da države članice moraju obavijestiti Komisiju o planu sastavljenom za odabir izvještajnih gospodarstava kojim se osigurava reprezentativni knjigovodstveni uzorak područja praćenja prije početka obračunske godine na koju se plan odnosi.
- (2) Nakon što je Njemačka podnijela zahtjev za spajanje područnih jedinica Schleswig-Holstein i Hamburg u jednu područnu jedinicu pod nazivom Schleswig-Holstein/Hamburg, a Grčka, Mađarska, Rumunjska i Finska zahtjeve za promjenu broja izvještajnih gospodarstava ili praga ekonomske veličine zbog strukturnih promjena u poljoprivredi, primjereno je tim državama članicama dopustiti da izmijene svoje planove za odabir i/ili prag ekonomske veličine za obračunsku godinu 2018. i u skladu s tim preraspodijele ili prilagode broj izvještajnih gospodarstava.
- (3) S obzirom na sve veću važnost ranije dostupnosti i veće kvalitete računovodstvenih podataka, Komisija potiče države članice na ulaganje dodatnih organizacijskih napora kojima bi se omogućili veća potpunost podataka i dostavljanje izvještaja za poljoprivredno gospodarstvo prije rokova utvrđenih u članku 10. Provedbene uredbe (EU) 2015/220.
- (4) Radi podupiranja ranije dostupnosti, potpunosti i veće kvalitete knjigovodstvenih podataka koje dostavljaju države članice, rokove za dostavljanje podataka i postupak povezan s plaćanjem standardne naknade trebalo bi preispitati i povezati s rokovima za dostavu i potpunost podataka FADN-a dostavljenih Komisiji.
- (5) U članak 14. Provedbene uredbe (EU) 2015/220 trebalo bi uključiti prijelaznu odredbu koja se odnosi na raspoloživost proračunskih sredstava za obračunsku godinu 2018.
- (6) U Prilogu VIII. Provedbenoj uredbi (EU) 2015/220 utvrđuju se oblik i izgled knjigovodstvenih podataka iz izvještaja za poljoprivredno gospodarstvo. Radi jasnoće trebalo bi u Prilogu VIII. predvidjeti dodatne informacije u pogledu prikaza tih podataka.
- (7) Provedbenu uredbu (EU) 2015/220 trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti.
- (8) Predložene izmjene trebale bi se primjenjivati od obračunske godine 2018.
- (9) Mjere predviđene ovom Uredbom u skladu su s mišljenjem Odbora za sustav poljoprivrednih knjigovodstvenih podataka,

⁽¹⁾ SL L 328, 15.12.2009., str. 27.

⁽²⁾ Provedbena uredba Komisije (EU) 2015/220 od 3. veljače 2015. o utvrđivanju pravila za primjenu Uredbe Vijeća (EZ) br. 1217/2009 o uspostavi sustava za prikupljanje knjigovodstvenih podataka o prihodima i poslovnim aktivnostima poljoprivrednih gospodarstava u Europskoj uniji (SL L 46, 19.2.2015., str. 1.).

DONIJELA JE OVU UREDBU:

Članak 1.

Provedbena uredba (EU) 2015/220 mijenja se kako slijedi:

1. U članku 3. stavku 2. dodaje se sljedeći podstavak:

„Njemačka, Grčka, Mađarska, Rumunjska i Finska dužne su izmijeniti svoje planove za odabir koje su dostavile za obračunsku godinu 2018. Izmijenjene planove za odabir za tu obračunsku godinu dužne su dostaviti Komisiji do 31. ožujka 2018.”.

2. Članak 14. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 14.

Iznos standardne naknade

1. Standardna naknada iz članka 19. stavka 1. točke (a) Uredbe (EZ) br. 1217/2009 utvrđuje se na iznos od 160 EUR po izvještaju za poljoprivredno gospodarstvo.

2. Ako se na razini područne jedinice FADN-a ili na razini predmetne države članice ne postigne prag od 80 % iz članka 19. stavka 1. točke (a) Uredbe (EZ) br. 1217/2009, smanjenje iz te odredbe primjenjuje se samo na nacionalnoj razini.

3. Podložno ispunjavanju obveze poštovanja praga od 80 % iz članka 19. stavka 1. točke (a) Uredbe (EZ) br. 1217/2009 u pogledu područne jedinice FADN-a ili države članice, standardna naknada povećava se za:

(a) 5 EUR ako država članica dostavi knjigovodstvene podatke iz članka 9. ove Uredbe najkasnije mjesec dana prije odgovarajućeg roka iz članka 10. stavka 3.; ili

(b) 7 EUR u obračunskoj godini 2018. i 10 EUR od obračunske godine 2019. ako država članica dostavi knjigovodstvene podatke iz članka 9. ove Uredbe najkasnije dva mjeseca prije odgovarajućeg roka iz članka 10. stavka 3.

4. Povećanju standardne naknade iz stavka 3. točaka (a) i (b) može se dodati iznos od 2 EUR za obračunsku godinu 2018. i iznos od 5 EUR od obračunske godine 2019. ako je Komisija provjerila knjigovodstvene podatke u skladu s člankom 13. prvim podstavkom točkom (b) ove Uredbe i ako se oni smatraju propisno ispunjenima u skladu s člankom 8. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 1217/2009, u trenutku njihova dostavljanja Komisiji ili u roku od dva mjeseca od datuma kada je Komisija obavijestila državu članicu koja ih je dostavila da dostavljeni knjigovodstveni podatci nisu propisno ispunjeni.”.

3. Prilozi I., II. i VIII. mijenjaju se u skladu s Prilogom ovoj Uredbi.

Članak 2.

Ova Uredba stupa na snagu sedmog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Primjenjuje se od obračunske godine 2018.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 11. prosinca 2017.

Za Komisiju
Predsjednik
Jean-Claude JUNCKER

PRILOG

Prilozi I., II. i VIII. Provedbenoj uredbi (EU) 2015/220 mijenjaju se kako slijedi:

1. U Prilogu I.

unos koji se odnosi na Rumunjsku zamjenjuje se sljedećim:

„Rumunjska	4 000”
------------	--------

2. Prilog II. mijenja se kako slijedi:

(a) unosi koji se odnose na Njemačku u tablici o broju izvještajnih gospodarstava zamjenjuju se sljedećima:

„Referentni broj	Ime područne jedinice FADN-a	Broj izvještajnih gospodarstava po obračunskoj godini
	NJEMAČKA	
015	Schleswig-Holstein/Hamburg	662
030	Niedersachsen	1 307
040	Bremen	—
050	Nordrhein-Westfalen	1 010
060	Hessen	558
070	Rheinland-Pfalz	887
080	Baden-Württemberg	1 190
090	Bayern	1 678
100	Saarland	90
110	Berlin	—
112	Brandenburg	284
113	Mecklenburg-Vorpommern	268
114	Sachsen	313
115	Sachsen-Anhalt	270
116	Thüringen	283
	Ukupno Njemačka	8 800”

(b) unosi koji se odnose na Grčku u tablici o broju izvještajnih gospodarstava zamjenjuju se sljedećima:

„Referentni broj	Ime područne jedinice FADN-a	Broj izvještajnih gospodarstava po obračunskoj godini
	GRČKA	
450	Μακεδονία — Θράκη (Makedonija – Tračka)	1 700
460	Ήπειρος — Πελοπόννησος — Νήσοι Ιονίου (Epir, Peloponez, Jonski otoci)	1 150
470	Θεσσαλία (Tesalija)	600
480	Στερεά Ελλάδα — Νήσοι Αιγαίου — Κρήτη (Kontinentalna Grčka, Egejski otoci, Kreta)	1 225
	Ukupno Grčka	4 675”

(c) unosi koji se odnose na Mađarsku u tablici o broju izvještajnih gospodarstava zamjenjuju se sljedećima:

„Referentni broj	Ime područne jedinice FADN-a	Broj izvještajnih gospodarstava po obračunskoj godini
	MAĐARSKA	
767	Alfold	1 144
768	Dunántúl	733
764	Észak-Magyarország	223
	Ukupno Mađarska	2 100”

(d) unosi koji se odnose na Rumunjsku u tablici o broju izvještajnih gospodarstava zamjenjuju se sljedećima:

„Referentni broj	Ime područne jedinice FADN-a	Broj izvještajnih gospodarstava po obračunskoj godini
	RUMUNJSKA	
840	Nord-Est	724
841	Sud-Est	913
842	Sud-Muntenia	857
843	Sud-Vest-Oltenia	519
844	Vest	598
845	Nord-Vest	701
846	Centru	709
847	București-Ilfov	79
	Ukupno Rumunjska	5 100”

(e) unosi koji se odnose na Finsku u tablici o broju izvještajnih gospodarstava zamjenjuju se sljedećima:

„Referentni broj	Ime područne jedinice FADN-a	Broj izvještajnih gospodarstava po obračunskoj godini
	FINSKA	
670	Etelä-Suomi	420
680	Sisä-Suomi	169
690	Pohjanmaa	203
700	Pohjois-Suomi	108
	Ukupno Finska	900”

3. Prilog VIII. mijenja se kako slijedi:

(a) tablica D mijenja se kako slijedi:

i. u drugoj tablici unos za kategoriju „2010. Biološka imovina – biljke” zamjenjuje se sljedećim:

„Kôd (*)	Opis kategorija	OV	AD	DY	IP	S	SA	CV
2010	Biološka imovina – biljke							”

ii. unos koji se odnosi na kategoriju imovine „2010. Biološka imovina – biljke” zamjenjuje se sljedećim:

„2010. **Biološka imovina – biljke**

Vrijednost svih biljaka koje još nisu ubrane (svi trajni nasadi i usjevi prije žetve). Akumulirana amortizacija (D.AD) i amortizacija tekuće godine (D.DY.) navode se samo za trajne nasade.”;

iii. tablica o metodama procjene zamjenjuje se sljedećom tablicom:

„Fer vrijednost umanjena za procijenjene troškove prodaje	iznos za koji bi se imovina mogla razmijeniti ili obveza podmiriti među informiranim nepovezanim stranama koje su voljne obaviti transakciju, umanjen za procijenjeni trošak povezan s prodajom	3010, 5010, 7010
Povijesni trošak	nominalni ili izvorni trošak imovine u trenutku nabave	2010, 3020, 3030, 4010, 7020
Knjigovodstvena vrijednost	vrijednost kojom je imovina prikazana u bilanci stanja	1010, 1020, 1030, 1040, 8010”

(b) u tablici H četvrti podstavak zamjenjuje se sljedećim:

„Ako se navedeni troškovi odnose na ukupnu 'potrošnju' ulaznih faktora tijekom obračunske godine, no oni ne odgovaraju proizvodnji tijekom te godine, promjene u zalihama ulaznih faktora (uključujući unaprijed plaćene troškove za trenutačno rastuće kulture) trebalo bi navesti u tablici D pod kodom 1040. Zalihe.”;

(c) u tablici M

u dijelu AI Administrativni podatci treći stavak zamjenjuje se sljedećim:

„Za obračunske godine 2015.–2017. za kodove 10300–10319 unošenje podataka iz stupca Broj osnovnih jedinica (N) nije obvezno.”

PROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2017/2281**od 11. prosinca 2017.****o odobrenju povećanja granica za pojačavanje vina proizvedenog od grožđa ubranog u 2017. u određenim vinogradarskim regijama u Njemačkoj i u svim vinogradarskim regijama u Danskoj, Nizozemskoj i Švedskoj**

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o uspostavljanju zajedničke organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda i stavljanju izvan snage uredbi Vijeća (EEZ) br. 922/72, (EEZ) br. 234/79, (EZ) br. 1037/2001 i (EZ) br. 1234/2007 ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 91.,

budući da:

- (1) U Prilogu VIII. dijelu I. točki A.3. Uredbe (EU) br. 1308/2013 predviđa se da države članice u godinama s iznimno nepovoljnim klimatskim uvjetima mogu zatražiti da se granice za povećanje volumne alkoholne jakosti (pojačavanje) vina povise za najviše 0,5 %.
- (2) Danska, Njemačka, Nizozemska i Švedska zatražile su takva povećanja granica za pojačavanje vina proizvedenog od grožđa ubranog u 2017. jer su klimatski uvjeti za vrijeme sezone rasta bili iznimno nepovoljni. Danska, Nizozemska i Švedska takav su zahtjev podnijele za sve svoje vinogradarske regije. Njemačka je povećanje pojačavanja zatražila samo za vino proizvedeno od sorte vinove loze Dornfelder za regije Ahr, Mittelrhein, Mosel, Nahe, Pfalz i Rheinhessen.
- (3) Zbog iznimno nepovoljnih vremenskih uvjeta tijekom 2017. granice povećanja prirodne alkoholne jakosti iz Priloga VIII. dijela I. točke A.2. Uredbe (EU) br. 1308/2013 u određenim vinogradarskim regijama ne omogućuju proizvodnju vina odgovarajuće ukupne alkoholne jakosti, od svih ili određenih sorti grožđa, za kojim inače postoji tržišna potražnja.
- (4) Stoga je primjereno odobriti povećanje granica za pojačavanje vina proizvedenog od svih ili određenih sorti vinove loze ubranog u 2017. u vinogradarskim regijama u Danskoj, Njemačkoj, Nizozemskoj i Švedskoj.
- (5) Mjere predviđene u ovoj Uredbi u skladu su s mišljenjem Odbora za zajedničku organizaciju poljoprivrednih tržišta,

DONIJELA JE OVU UREDBU:

Članak 1.

Odstupajući od Priloga VIII. dijela I. točke A.2. Uredbe (EU) br. 1308/2013, u vinogradarskim regijama ili njihovu dijelu navedenima u Prilogu ovoj Uredbi te za sve ili određene sorte vinove loze, kako je utvrđeno u tom Prilogu, povećanje prirodne volumne alkoholne jakosti svježeg grožđa ubranog u 2017., mošta, mošta u vrenju, mladog vina u vrenju i vina proizvedenog od grožđa ubranog u 2017. ne smije prijeći 3,5 %vol.

Članak 2. Ova Uredba stupa na snagu trećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.⁽¹⁾ SL L 347, 20.12.2013., str. 671.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 11. prosinca 2017.

Za Komisiju
Predsjednik
Jean-Claude JUNCKER

PRILOG

Sorte vinove loze i vinogradarske regije ili njihov dio u kojima je na temelju članka 1. dopušteno povećanje granice za pojačavanje

Država članica	Vinogradarske regije ili njihov dio (vinogradarska zona)	Sorte
Danska	Sve vinogradarske regije (zona A)	Sve dopuštene sorte grožđa
Njemačka	Vinogradarska regija Ahr (zona A)	Dornfelder
	Vinogradarska regija Mittelrhein (zona A)	
	Vinogradarska regija Mosel (zona A)	
	Vinogradarska regija Nahe (zona A)	
	Vinogradarska regija Pfalz (zona A)	
	Vinogradarska regija Rheinhessen (zona A)	
Nizozemska	Sve vinogradarske regije (zona A)	Sve dopuštene sorte grožđa
Švedska	Sve vinogradarske regije (zona A)	Sve dopuštene sorte grožđa

ODLUKE

ODLUKA VIJEĆA (ZVSP) 2017/2282

od 11. prosinca 2017.

o izmjeni Odluke 2010/788/ZVSP o mjerama ograničavanja protiv Demokratske Republike Konga

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o Europskoj uniji, a posebno njegov članak 29.,

uzimajući u obzir prijedlog Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku,

budući da:

- (1) Vijeće je 20. prosinca 2010. donijelo Odluku 2010/788/ZVSP ⁽¹⁾ o mjerama ograničavanja protiv Demokratske Republike Konga (DRK).
- (2) Vijeće je 12. prosinca 2016. donijelo Odluku (ZVSP) 2016/2231 ⁽²⁾ kao odgovor na ometanje izbornog postupka i s njime povezanim kršenjem ljudskih prava u DR Kongu. Odlukom (ZVSP) 2016/2231 izmijenjena je Odluka 2010/788/ZVSP i uvedene su samostalne mjere ograničavanja u skladu s njezinim člankom 3. stavkom 2.
- (3) Na temelju preispitivanja mjera iz članka 3. stavka 2. Odluke 2010/788/ZVSP, mjere ograničavanja trebalo bi produžiti do 12. prosinca 2018.
- (4) Odluku 2010/788/ZVSP trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti,

DONIJELO JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

U članku 9. Odluke 2010/788/ZVSP stavak 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. Mjere iz članka 3. stavka 2. primjenjuju se do 12. prosinca 2018. Prema potrebi obnavljaju se ili mijenjaju ako Vijeće smatra da njihovi ciljevi nisu ispunjeni.”.

Članak 2.

Ova Odluka stupa na snagu sljedećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Sastavljeno u Bruxellesu 11. prosinca 2017.

Za Vijeće
Predsjednica
F. MOGHERINI

⁽¹⁾ Odluka Vijeća 2010/788/ZVSP od 20. prosinca 2010. o mjerama ograničavanja protiv Demokratske Republike Konga i stavljanju izvan snage Zajedničkog stajališta 2008/369/ZVSP(SL L 336, 21.12.2010., str. 30.).

⁽²⁾ Odluka Vijeća (ZVSP) 2016/2231 od 12. prosinca 2016. o izmjeni Odluke 2010/788/ZVSP o mjerama ograničavanja protiv Demokratske Republike Konga (SL L 336, 12.12.2016., str. 7.).

ODLUKA VIJEĆA (ZVSP) 2017/2283**od 11. prosinca 2017.****za potporu globalnog mehanizma izvješćivanja o nezakonitom malom i lakom oružju te drugom nezakonitom konvencionalnom oružju i streljivu kako bi se smanjila opasnost nezakonite trgovine njima („iTrace III”)**

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o Europskoj uniji, a posebno njegov članak 28. stavak 1. i članak 31. stavak 1.,

uzimajući u obzir prijedlog Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku,

budući da:

- (1) U Globalnoj strategiji EU-a iz 2016. za vanjsku i sigurnosnu politiku Europske unije („Globalna strategija EU-a”) naglašava se da će Unija promicati mir i jamčiti sigurnost svojih građana i svojeg područja te povećati svoj doprinos kolektivnoj sigurnosti.
- (2) Nezakonita proizvodnja, prijenos i stavljanje u optjecaj konvencionalnog oružja, uključujući malo i lako oružje („SALW”) te njihovo pretjerano gomilanje i nekontrolirano širenje ključan su dio tog izazova i u Europi i izvan nje. Tim nezakonitim aktivnostima povećava se nesigurnost u Europi i njezinu susjedstvu, kao i u mnogim drugim regijama svijeta, zaoštavanjem sukoba i ugrožavanjem napora za uspostavu mira nakon sukoba, te one stoga predstavljaju ozbiljnu prijetnju europskome miru i sigurnosti.
- (3) U Strategiji EU-a za suzbijanje nezakonitog gomilanja malog i lakog oružja (SALW) i pripadajućeg streljiva te trgovanja njima („Strategija EU-a za SALW”) od 16. prosinca 2005., kojom su utvrđene smjernice za djelovanje Unije u području SALW-a, istaknuto je da SALW doprinosi pogoršanju terorizma i organiziranog kriminala te da je glavni čimbenik u izazivanju i širenju sukoba, kao i u urušavanju državnih struktura.
- (4) Strategijom EU-a za SALW potvrđuje se i da Unija jača i podupire mehanizam za praćenje sankcija i podupire jačanje nadzora izvoza, kao i promicanje Zajedničkog stajališta Vijeća 2008/944/ZVSP ⁽¹⁾, među ostalim promicanjem mjera za poboljšavanje transparentnosti.
- (5) Akcijskim programom UN-a za sprječavanje, suzbijanje i iskorjenjivanje nezakonitog trgovanja SALW-om u svim njegovim aspektima („Akcijski program UN-a”), donesenim 20. srpnja 2001., sve države članice UN-a obvezale su se sprječavati nezakonitu trgovinu SALW-om ili njegovo preusmjeravanje neovlaštenim primateljima te posebice uzimati u obzir opasnost od preusmjeravanja SALW-a u nezakonitu trgovinu prilikom procjene zahtjeva za dozvole za izvoz.
- (6) Opća skupština Ujedinjenih naroda usvojila je 8. prosinca 2005. Međunarodni instrument kojim se državama omogućuje da pravodobno i pouzdano prepoznaju i prate nezakoniti SALW.
- (7) Na drugoj konferenciji za reviziju Akcijskog programa UN-a održanoj 2012. sve države članice UN-a ponovno su potvrdile svoju predanost sprječavanju nezakonite trgovine SALW-om, uključujući njegovo preusmjeravanje neovlaštenim primateljima, kao i svoje obveze sadržane u Akcijskom programu UN-a u vezi s procjenom zahtjeva za ovlaštenja za izvoz.
- (8) Ugovor o trgovini oružjem („UTO”) stupio je na snagu 24. prosinca 2014. Cilj UTO-a uspostava je najviših mogućih zajedničkih međunarodnih standarda za uređivanje ili poboljšanje propisa međunarodne trgovine konvencionalnim oružjem, sprječavanje i iskorjenjivanje nezakonite trgovine konvencionalnim oružjem te sprječavanje njegova preusmjeravanja. Unija bi trebala podupirati sve države članice UN-a u provođenju djelotvornih nadzora prijenosa oružja kako bi osigurala da UTO bude što je više moguće djelotvoran, posebno u vezi s provedbom njegova članka 11.
- (9) Unija je prethodno poduprla društvo Conflict Armament Research Ltd. (CAR) na temelju odluka Vijeća 2013/698/ZVSP ⁽²⁾ te (ZVSP) 2015/1908 ⁽³⁾ od (iTrace I i II).

⁽¹⁾ Zajedničko stajalište Vijeća 2008/944/ZVSP od 8. prosinca 2008. o definiranju zajedničkih pravila kojima se uređuje kontrola izvoza vojne tehnologije i opreme (SL L 335, 13.12.2008., str. 99.).

⁽²⁾ Odluka Vijeća 2013/698/ZVSP od 25. studenoga 2013. za potporu globalnog mehanizma izvješćivanja o nezakonitom malom i lakom oružju te drugom nezakonitom konvencionalnom oružju i streljivu kako bi se smanjila opasnost nezakonite trgovine njima (SL L 320, 30.11.2013., str. 34.).

⁽³⁾ Odluka Vijeća (ZVSP) 2015/1908 od 22. listopada 2015. za potporu globalnog mehanizma izvješćivanja o nezakonitom malom i lakom oružju te drugom nezakonitom konvencionalnom oružju i streljivu kako bi se smanjila opasnost nezakonite trgovine njima („iTrace II”) (SL L 278, 23.10.2015., str. 15.).

- (10) Unija želi financirati iTrace III., treću fazu tog globalnog mehanizma izvješćivanja o nezakonitom SALW-u i drugom nezakonitom konvencionalnom oružju i streljivu. Time će se smanjiti opasnost nezakonite trgovine njima i doprinijeti postizanju opisanih ciljeva, među ostalim pružanjem odgovarajućih i pravodobnih informacija o nezakonitom trgovanju oružjem nacionalnim tijelima za izvoz oružja kako bi se doprinijelo kolektivnoj sigurnosti Europe, kao što se zahtijeva u globalnoj strategiji EU-a,

DONIJELO JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

S ciljem primjene globalne strategije EU-a i Strategije EU-a za SALW te promicanja mira i sigurnosti, projektne aktivnosti koje Unija treba podržavati imaju sljedeće posebne ciljeve:

- daljnje održavanje korisniku prilagođenog globalnog sustava upravljanja informacijama o SALW-u i drugom konvencionalnom oružju i streljivu koje je preusmjereno ili koje je predmet nezakonite trgovine („iTrace“), a zabilježeno je u područjima pogođenima sukobom, kako bi se oblikovateljima politika, stručnjacima za nadzor konvencionalnog oružja i službenicima za nadzor izvoza konvencionalnog oružja pružile relevantne informacije za razvoj djelotvornih strategija i projekata, utemeljenih na dokazima, protiv nezakonitog širenja SALW-a i drugog konvencionalnog oružja i streljiva,
- osposobljavanje i mentorstvo za nacionalna tijela u državama pogođenima sukobom s ciljem razvoja održivog nacionalnog kapaciteta za prepoznavanje i praćenje nezakonitog oružja, poticanja kontinuirane suradnje s projektom „iTrace“, boljeg utvrđivanja prioriteta fizičke sigurnosti i upravljanja zalihama (PSSM), učinkovitijeg oblikovanja nacionalnih zahtjeva u pogledu nadzora oružja i pomoći u području kaznenog progona (pogotovo inicijativa koje financira EU, kao što je iARMS) te jačanja dijaloga s misijama i inicijativama EU-a,
- učestalija i dulja terenska istraživanja u području SALW-a i drugog konvencionalnog oružja i streljiva koje je nezakonito u optjecaju u područjima pogođenima sukobom radi dobivanja podataka za iTrace, kao odgovor na jasne zahtjeve država članica i delegacija Unije,
- izravnu potporu tijelima država članica za nadzor izvoza oružja i oblikovateljima politika o nadzoru oružja, uključujući ponovljene savjetodavne posjete osoblja projekta iTrace glavnim gradovima država članica, korisničku podršku 24 sata dnevno za trenutno pružanje savjeta o procjeni rizika i strategijama za borbu protiv preusmjerenja, razvoj sigurnih aplikacija za fiksni ili mobilni prikaz kojima se osigurava trenutni prikaz obavijesti o preusmjeravanju nakon izvoza te provjere nakon isporuke koju osoblje projekta iTrace pruža državama članicama na zahtjev,
- podizanje razine osviještenosti informiranjem o nalazima projekta, promicanje svrhe i dostupnih funkcija sustava iTrace za međunarodne i nacionalne oblikovatelje politika, stručnjake za nadzor konvencionalnog oružja i tijela koja izdaju dozvole za izvoz oružja te jačanje međunarodnog kapaciteta za praćenje nezakonitog širenja SALW-a i drugog konvencionalnog oružja i streljiva, kao i za pomoć oblikovateljima politika pri prepoznavanju prioritarnih područja za međunarodnu pomoć i suradnju te za smanjivanje opasnosti od preusmjeravanja SALW-a i drugog konvencionalnog oružja i streljiva,
- izradu izvješća o ključnim pitanjima politike, sastavljenih na temelju podataka dobivenih tijekom istraga na terenu i predstavljenih u sustavu iTrace, o posebnim područjima koja zahtijevaju međunarodnu pažnju, uključujući glavne obrasce trgovine SALW-om i drugim konvencionalnim oružjem i streljivom te regionalnu raspodjelu oružja i streljiva koji su predmet trgovine.

Unija financira ovaj projekt čiji je detaljan opis naveden u Prilogu ovoj Odluci.

Članak 2.

1. Visoki predstavnik Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku („VP“) odgovoran je za provedbu ove Odluke.
2. Tehničku provedbu projekta iz članka 1. izvršava Conflict Armament Research Ltd. („CAR“).
3. CAR izvršava svoje zadaće pod odgovornošću VP-a. U tu svrhu VP sklapa potrebne aranžmane s CAR-om.

Članak 3.

1. Financijski referentni iznos za provedbu projekta iz članka 1. iznosi 3 474 322,77 EUR. Ukupni procijenjeni proračun za cjelokupni projekt iznosi 3 993 676,97 EUR, koji putem sufinanciranja osiguravaju CAR i njemačko Ministarstvo vanjskih poslova.
2. Rashodima koji se financiraju iz iznosa navedenog u stavku 1. upravlja se u skladu s postupcima i pravilima koji se primjenjuju na opći proračun Unije.
3. Komisija nadzire ispravnost upravljanja financijskim referentnim iznosom iz stavka 1. Komisija u tu svrhu sklapa potreban sporazum s CAR-om. Sporazumom se utvrđuje da CAR osigurava vidljivost doprinosa Unije u skladu s njegovom veličinom.
4. Komisija nastoji sklopiti sporazum iz stavka 3. u najkraćem mogućem roku nakon stupanja na snagu ove Odluke. Komisija obavješćuje Vijeće o svim poteškoćama u tom procesu i o datumu sklapanja sporazuma.

Članak 4.

1. VP izvješćuje Vijeće o provedbi ove Odluke na temelju redovitih tromjesečnih opisnih izvješća koje priprema CAR. Ta izvješća predstavljaju temelj za evaluaciju koju provodi Vijeće. Vanjski subjekt provodi evaluaciju projekta s ciljem pomaganja Vijeću u njegovoj evaluaciji rezultata ove Odluke Vijeća.
2. Komisija izvješćuje o financijskim aspektima projekta iz članka 1.

Članak 5.

1. Ova Odluka stupa na snagu na dan donošenja.
2. Ova Odluka prestaje važiti 24 mjeseca nakon sklapanja sporazuma iz članka 3. stavka 3. Međutim, ona prestaje važiti šest mjeseci nakon datuma stupanja na snagu ako se u tom razdoblju ne sklopi nikakav sporazum.

Sastavljeno u Bruxellesu 11. prosinca 2017.

Za Vijeće
Predsjednica
F. MOGHERINI

PRILOG

Globalni mehanizam izvješćivanja o SALW-u i drugom konvencionalnom oružju i streljivu iTrace

1. Kontekst i obrazloženje za potporu u okviru Zajedničke vanjske i sigurnosne politike (ZVSP)
  - 1.1. Ova se Odluka nadovezuje na uzastopne odluke Vijeća o borbi protiv destabilizirajućeg učinka preusmjerenja SALW-a i drugog konvencionalnog oružja i trgovine njima, posebno na odluke Vijeća 2013/698/ZVSP od 25. studenoga 2013. ⁽¹⁾ te (ZVSP) 2015/1908 od 22. listopada 2015. ⁽²⁾ kojima je uspostavljen i unaprijeđen globalni mehanizam izvješćivanja o nezakonitom SALW-u i drugom nezakonitom konvencionalnom oružju i streljivu.

Nezakonito širenje SALW-a i drugog konvencionalnog oružja i streljiva glavni je čimbenik kojim se ugrožava stabilnost države i zaoštavaju sukobi, što predstavlja ozbiljnu prijetnju miru i sigurnosti. Kako se navodi u Strategiji EU-a za suzbijanje nezakonitog prikupljanja malog i lakog oružja i pripadajućeg streljiva te trgovine njima („Strategija EU-a za SALW”), nezakonito oružje i streljivo doprinose pogoršanju terorizma i organiziranog kriminala te su glavni čimbenici u izazivanju i širenju sukoba, kao i u raspadu državnih struktura. Najnovijim nalazima projekta iTrace u Iraku, Libiji, Siriji i ostalim složenim sukobima blizu vanjskih granica Unije potvrđene su tvrdnje iz Strategije EU-a za SALW.

Mjerama provedenim na temelju Odluke (ZVSP) 2015/1908 uspostavljen je iTrace, globalna inicijativa za praćenje oružja u područjima pogođenima sukobom. Aktivna je u 27 država pogođenih sukobom, među ostalim u Africi, na Bliskom istoku, u južnoj i istočnoj Aziji te u posljednje vrijeme u Latinskoj Americi. iTrace je najveći svjetski javni registar podataka o preusmjerenom konvencionalnom oružju s ciljem pružanja podrške naporima država članica u otkrivanju i rješavanju preusmjerenja u skladu s obvezama na temelju članka 11. Ugovora o trgovini oružjem („UTO”) i kriteriju 7. Zajedničkog stajališta Vijeća 2008/944/ZVSP ⁽³⁾. iTrace osigurava precizno izvješćivanje o isporukama oružja i streljiva kojima se opskrbljuju oružane pobunjeničke i terorističke snage koje predstavljaju prijetnju sigurnosti Unije, uključujući Al Qaidu u islamskom Magrebu i Daiš ili Islamsku državu; iTrace povjerljivo i brzo upozorava tijela država članica za nadzor izvoza na opasnosti od preusmjerenja nakon izvoza; pruža ključne informacije u stvarnom vremenu delegacijama Unije i diplomatskim misijama država članica u regijama pogođenima sukobom o trgovini oružjem i dinamici sukoba te podiže razinu osviještenosti o nadzoru oružja i mjerama za borbu protiv preusmjerenja učestalim i utjecajnim globalnim medijskim kampanjama.

- 1.2. No države članice sve više pozivaju da se u okviru projekta iTrace organiziraju izravni brifinzi licem u lice za nacionalna tijela koja izdaju dozvole za izvoz oružja (uključujući česte posjete glavnim gradovima) te da se oblikovateljima politika za nadzor izvoza oružja osigura širi spektar resursa.

Stoga je cilj ove Odluke nastavak rada na projektu te njegovo unapređenje na temelju Odluke (ZVSP) 2015/1908 daljnjim pružanjem sustavno prikupljenih relevantnih informacija oblikovateljima politika Unije, stručnjacima Unije za nadzor oružja i službenicima Unije za nadzor izvoza oružja kojima će im se pružiti podrška za razvoj djelotvornih strategija utemeljenih na dokazima, za borbu protiv preusmjerenja i nezakonitog širenja konvencionalnog oružja i njihova streljiva kako bi se poboljšale međunarodna i regionalna sigurnost. Njome će im se na taj način pružiti daljnja potpora pri kombiniranju uspješne reaktivne strategije s odgovarajućim preventivnim djelovanjem kako bi se riješila nezakonita ponuda i potražnja te osigurao djelotvoran nadzor konvencionalnog oružja u trećim zemljama.

- 1.3. Ovom Odlukom predviđa se trajno održavanje i daljnje unapređivanje javno dostupnog internetskog sustava iTrace. Projekte navedene u Odluci (ZVSP) 2015/1908 ojačat će se na sljedeći način: 1.) učestalijim i duljim misijama za prikupljanje podataka o isporukama nezakonitoga konvencionalnog oružja u regije zahvaćene

⁽¹⁾ Odluka Vijeća 2013/698/ZVSP od 25. studenoga 2013. za potporu globalnog mehanizma izvješćivanja o nezakonitom malom i lakom oružju te drugom nezakonitom konvencionalnom oružju i streljivu kako bi se smanjila opasnost nezakonite trgovine njima (SL L 320, 30.11.2013., str. 34.).

⁽²⁾ Odluka Vijeća (ZVSP) 2015/1908 od 22. listopada 2015. za potporu globalnog mehanizma izvješćivanja o nezakonitom malom i lakom oružju te drugom nezakonitom konvencionalnom oružju i streljivu kako bi se smanjila opasnost nezakonite trgovine njima („iTrace II”) (SL L 278, 23.10.2015., str. 15.).

⁽³⁾ Zajedničko stajalište Vijeća 2008/944/ZVSP od 8. prosinca 2008. o definiranju zajedničkih pravila kojima se uređuje kontrola izvoza vojne tehnologije i opreme (SL L 335, 13.12.2008., str. 99.).

sukobima; 2.) prilagođenim paketima za potporu državama članicama koji obuhvaćaju izravno savjetovanje, dogovorene podatke i izvješća, korisničku podršku 24 sata dnevno te dodjelu zadaća u pogledu provjere nakon isporuke i 3.) osposobljavanjem i mentorstvom za nacionalna tijela u državama pogođenima sukobom s ciljem izgradnje kapaciteta za suzbijanje preusmjerenja, unapređivanja upravljanja oružjem te poboljšavanja prikupljanja podataka za iTrace.

2. Opći ciljevi

Djelovanjem opisanim u nastavku pružit će se daljnja podrška međunarodnoj zajednici u borbi protiv destabilizirajućeg učinka preusmjerenja SALW-a i drugog konvencionalnog oružja i streljiva i trgovine njima. Njime će se oblikovateljima politika, stručnjacima za nadzor oružja i službenicima za nadzor izvoza oružja pružiti relevantne informacije kojima će im se omogućiti podrška u razvoju djelotvornih strategija utemeljenih na dokazima, za borbu protiv preusmjerenja i nezakonitog širenja SALW-a i drugog konvencionalnog oružja i streljiva kako bi se poboljšale međunarodna i regionalna sigurnost. Djelovanjem će se:

- (a) pružiti konkretne informacije o trgovini SALW-om i drugim konvencionalnim oružjem potrebne za djelotvornije praćenje provedbe Akcijskog programa UN-a o nezakonitoj trgovini SALW-om;
- (b) pojačati provedba Međunarodnog instrumenta za praćenje;
- (c) razotkriti glavne rute i subjekte uključene u preusmjerenje konvencionalnog oružja i streljiva u regije pogođene sukobom ili međunarodnim terorističkim organizacijama te pružiti dokaze o skupinama i pojedincima uključenima u nezakonitu trgovinu, kao potpora nacionalnim pravnim postupcima;
- (d) poboljšati suradnju među relevantnim misijama i tijelima UN-a te ostalim međunarodnim organizacijama u području praćenja SALW-a i drugog konvencionalnog oružja i izravnog pružanja informacija kao potpora postojećim mehanizmima za praćenje, uključujući INTERPOL-ov sustav upravljanja evidencijom i praćenjem nezakonitog oružja (iARMS) kojim se nadopunjuje sustav iTrace i s kojim će se osigurati koordinacija;
- (e) pružiti relevantne informacije za određivanje prioriteta područja za međunarodnu suradnju i pomoć u djelotvornoj borbi protiv preusmjerenja SALW-a i drugog konvencionalnog oružja i streljiva i trgovine njima, poput financiranja projekata s obzirom na sigurnost zaliha ili upravljanje granicama;
- (f) ponuditi mehanizam za pomoć pri praćenju provedbe UTO-a, posebno za otkrivanje preusmjerenja prenesenog konvencionalnog oružja, kao i za pomoć vladama pri procjeni opasnosti od preusmjerenja prije izvoza konvencionalnog oružja, konkretno opasnosti od preusmjerenja unutar zemlje kupca ili ponovnog izvoza u nepoželjnim uvjetima; i
- (g) pružiti prilagođenu podršku državama članicama kako bi se pomoglo u procjeni i ublažavanju rizika preusmjerenja.

3. Dugoročna održivost i ishodi projekta

Djelovanjem će se osigurati trajni okvir za stalno praćenje nezakonitog širenja SALW-a i drugog konvencionalnog oružja i streljiva. Očekuje se da će se znatno povećati količina postojećih informacija povezanih s oružjem i pružiti znatna podrška ciljanom razvoju djelotvornih politika nadzora konvencionalnog oružja i nadzora izvoza oružja. Konkretno, projektom će se:

- (a) nastaviti dodavati informacije u sustav upravljanja informacijama iTrace kojim će se osigurati dugoročno prikupljanje i analiza podataka o nezakonitom konvencionalnom oružju;
- (b) oblikovateljima politika i stručnjacima za nadzor konvencionalnog oružja staviti na raspolaganje alat za određivanje djelotvornijih strategija i prioriteta područja za pomoć i suradnju (na primjer određivanjem podregionalne ili regionalne suradnje, koordinacije i mehanizama za dijeljenje informacija koje je potrebno uspostaviti ili ojačati, utvrđivanjem nesigurnih nacionalnih zaliha, neodgovarajućeg upravljanja zalihama, nezakonitih ruta prijenosa, slabog nadzora granica i nedovoljnih kapaciteta za kazneni progon);
- (c) osigurati ugrađena fleksibilnost za generiranje informacija relevantnih za politiku, bez obzira na zahtjeve politike koji se brzo mijenjaju;
- (d) znatno povećati učinkovitost međunarodnih organizacija i pojedinaca za praćenje oružja osiguravanjem mehanizma za dijeljenje informacija čije se područje primjene neprestano širi; i

- (e) izgraditi održivi nacionalni kapacitet za prepoznavanje i praćenje nezakonitog oružja u državama pogođenima sukobom i postići djelotvornije sudjelovanje u međunarodnim procesima nadzora oružja i kaznenog progona.

4. Opis djelovanja

- 4.1. Projekt 1.: Osposobljavanje i mentorstvo u prepoznavanju i međunarodnom praćenju oružja za nacionalna tijela u državama pogođenima sukobom.

4.1.1. Cilj projekta

Projektom će se za lokalne partnere i, prema potrebi, osoblje za potporu miru (uključujući misije UN-a i Unije i skupine ili odbori za praćenje sankcija) na zahtjev osigurati osposobljavanje o prepoznavanju i praćenju oružja te upravljanju njime. Osposobljavanje će se temeljiti na rasponu usluga koje CAR nudi od 2014., iako ih se financira izvan proračuna za projekte iTrace I i II, što se pokazalo ključnim za olakšavanje tih projekata.

4.1.2. Projektne aktivnosti

U okviru projekta rasporedit će se osoblje iz njegovih timova za istrage na terenu kako bi davalo upute na razinama sve veće tehničke kompleksnosti, što obuhvaća:

- (a) uvod u prikupljanje podataka o oružju, s upućivanjem na konkretne slučajeve;
- (b) osnovno prepoznavanje oružja i djelotvorne tehnike dokumentacije oružja;
- (c) standardne operativne postupke za prikupljanje dokaza, lanac nadzora za dokaze,
- (d) zahtjeve za dalekosežne, regionalne i međunarodne istrage,
- (e) provedbu Međunarodnog instrumenta za praćenje;
- (f) međunarodno praćenje oružja i sustave praćenja oružja (posebno Interpol i Europol)
- (g) upotrebu velike količine podataka (big data) i analize trendova; i
- (h) kanale omogućavanja tehničke pomoći (međunarodne) i intervencija kaznenog progona.

Te će se aktivnosti provoditi uz istrage na terenu u okviru sustava iTrace – uključujući zajedničke istrage (mentorstvo) koje se provode s nacionalnim vladinim tijelima.

4.1.3. Rezultati projekta

Projektom će se:

- (a) potaknuti nacionalna tijela da dodijele veći pristup timovima iTrace za istrage na terenu, kao odgovor na opetovane pozive na pružanje kapaciteta za tehničku pomoć i zajedničke istrage upućene timovima iTrace te za povećanje obima podataka u okviru sustava iTrace.
- (b) omogućiti konkretna pomoć u pogledu kapaciteta nacionalnim vladama, koje iako trpe posljedice preusmjerenja oružja, ne raspolažu alatima za utvrđivanje preusmjerenog oružja koje se upotrebljava u sukobima i izvješćivanje o njemu, što je često preduvjet za djelotvornije nacionalno upravljanje oružjem pa se stoga navedenim podupire provedba UTO-a, ITI-ja i PoA-e, programa fizičke sigurnosti i upravljanja zalihama (PSSM) te suradnja s međunarodnim tijelima kaznenog progona, među ostalim Interpolom (iARMS) i Europolom.
- (c) poduprijeti pojačani dijalog, posebno utvrđivanje ključnih dionika za druge inicijative koje podupire Unija (npr. odnose između misija Unije i vlada domaćina) i pokretanje inicijativa kao što su program PSSM (npr. projekte upravljanja zalihama koje podupire Unija).

4.1.4. Pokazatelji provedbe projekta

Do 30 terenskih posjeta za osposobljavanje i mentorstvo, s naglaskom na ponovljene posjete kako bi se nacionalnim tijelima pružila potpora u jačanju kapaciteta za praćenje.

Projekt će se provoditi tijekom cijelog dvogodišnjeg razdoblja trajanja projekta iTrace.

4.1.5. Korisnici projekta

Nacionalni dionici u državama pogođenima sukobima, uključujući tijela kaznenog progona i tužitelje, imat će izravnu korist od aktivnosti osposobljavanja i mentorstva u okviru sustava iTrace. Tim programom omogućit će se neizravna potpora nacionalnim dijalogima s inicijativama za nadzor oružja, bez obzira na to financira li ih Unija ili ne, uz poticanje upotrebe međunarodnih mehanizama za praćenje (među ostalim Interpolova sustava iARMS i Europol) te olakšavanje sudjelovanja u projektima upravljanja zalihama koje podupire Unija i drugim projektima za nadzor SALW-a.

4.2. Projekt 2.: Poboľšane istrage na terenu nužne za daljnje popunjavanje sustava iTrace dokaznom dokumentacijom, u stvarnom vremenu, o trgovini i preusmjeravanju SALW-a i drugog konvencionalnog oružja i streljiva te drugim relevantnim informacijama.

4.2.1. Cilj projekta

Projektom će se poboljšati učestalost i trajanje terenskog istraživanja SALW-a i drugog konvencionalnog oružja i streljiva koje je u optjecaju u područjima pogođenima sukobom. Projektom će se kao prioriteti utvrditi zemlje od posebnog interesa za države članice, uključujući, među ostalim, Irak, Libiju, Mali, Južni Sudan, Somaliju, Siriju i Jemen.

Provedba projekta olakšat će se uspostavom formalnih sporazuma o razmjeni informacija s misijama Unije i UN-a te nizom organizacija, kao i selektivnim slanjem formalnih zahtjeva za praćenje nacionalnim vladama. Nadalje, projektom će se nastaviti provoditi sekundarno istraživanje o postojećim informacijama o relevantnim prijenosima koje su prikupile organizacije osim CAR-a te će se te informacije provjeravati (istragama na terenu) za unos u sustav iTrace.

4.2.2. Projektne aktivnosti

U okviru ovog projekta provodit će se sljedeće aktivnosti:

- (a) raspoređivanje kvalificiranih stručnjaka za oružje radi provođenja analize na terenu o nezakonitom SALW-u i drugom konvencionalnom oružju, streljivu i pripadajućem materijalu dobivenom iz država pogođenih sukobom;
- (b) analiza, pregled i provjera dokumentiranih dokaza o nezakonitom SALW-u i drugom nezakonitom konvencionalnom oružju, streljivu i njihovim korisnicima, uključujući, među ostalim, fotografije oružja, njihovih sastavnica te unutarnjih i vanjskih oznaka, ambalažu, povezanu prijevoznu dokumentaciju i rezultate istraživanja na terenu (korisnici, dobavljači i rute prijenosa);
- (c) pregled i provjera dodatnih nedavnih dokaza o nezakonitom SALW-u i drugom konvencionalnom oružju i streljivu koje su prikupile organizacije osim CAR-a, uključujući izvješća skupina UN-a za praćenje sankcija, organizacija civilnog društva i međunarodnih informativnih medija;
- (d) unošenje svih prikupljenih i pregledanih dokaza u sustav upravljanja informacijama i internetski portal za kartiranje iTrace;
- (e) utvrđivanje lokalnih partnera i pružanje im potpore u osiguravanju stalnog prikupljanja podataka za potporu sustavu iTrace tijekom trajanja predloženog djelovanja i nadalje;
- (f) stalna veza s nacionalnim vladama radi utvrđivanja nacionalnih kontaktnih točaka i mehanizma koordinacije s ciljem određivanja opsega istraga CAR-a te ublažavanja mogućih sukoba interesa prije provođenja svojih istraga.

Projekt će se u fazama provoditi tijekom cijelog dvogodišnjeg razdoblja trajanja projekta iTrace.

4.2.3. Rezultati projekta

Projektom će se:

- (a) dokumentirati, *in situ*, fizičke dokaze preusmjeravanja konvencionalnog oružja i streljiva ili trgovine njima u regijama pogođenima sukobom;
- (b) provjeravati i razraditi slučajeve nezakonite trgovine na temelju dokaza o konvencionalnom oružju i streljivu koje je preusmjereno ili koje je predmet trgovine u svim regijama koje je prikupio CAR, organizacije sa stalnim sporazumima o razmjeni podataka te, prema potrebi, druge organizacije;

- (c) pružiti konkretne vizualne dokaze o konvencionalnom oružju i streljivu koje je preusmjereno ili je predmet trgovine, uključujući fotografije predmeta, serijske brojeve, tvorničke oznake, kutije, popise pakiranja, prijevozne dokumente i potvrdu krajnjeg korisnika;
- (d) sastavljati pisana izvješća o nezakonitim aktivnostima, uključujući rute trgovine, sudionike uključene u preusmjeravanje ili nezakonit prijenos te procjenu čimbenika koji tome doprinose (uključujući nedjelotvorno upravljanje zalihama i njihovu sigurnost te ciljane mreže nezakonite nabave koje koordinira država);
- (e) unijeti spomenute dokaze u sustav upravljanja informacijama i internetski portal za kartiranje iTrace s ciljem cjelovite javne objave i, putem sigurnih fiksnih i mobilnih platformi, državama članicama.

4.2.4. Pokazatelji provedbe projekta

Do 50 raspoređivanja na terenu (uključujući prošireno raspoređivanje prema potrebi) tijekom dvogodišnjeg razdoblja radi generiranja dokaza koji se unose u sustav upravljanja informacijama i internetski portal za kartiranje iTrace.

Projekt će se provoditi tijekom cijelog dvogodišnjeg razdoblja trajanja projekta iTrace.

4.2.5. Korisnici projekta

Sustavom iTrace nastavit će se pružati sve sveobuhvatnije informacije izravno usmjerene prije svega oblikovateljima politika država članica o nadzoru oružja, tijelima koja izdaju dozvole za izvoz oružja, kao i institucijama, agencijama i misijama Unije. Ti korisnici iz Unije imat će i pristup povjerljivim informacijama putem sigurnih fiksnih i mobilnih platformi sustava iTrace.

Javne informacije i dalje će biti dostupne svim korisnicima u Uniji i izvan nje, posebno oblikovateljima politika o nadzoru oružja i tijelima koja izdaju dozvole za izvoz oružja u trećim zemljama. Međutim, i regionalne i međunarodne organizacije (uključujući skupine UN-a za praćenje sankcija, mirovne misije UN-a, UNODC, UNODA-u i INTERPOL); nevladine istraživačke organizacije (među ostalim Međunarodni centar za konverziju u Bonnu (BICC), Skupina za istraživanje i informacije o miru (GRIP), Međunarodni institut za mirovna istraživanja u Stockholmu (SIPRI) i Istraživanje malog oružja); organizacije koje se bore za interese (među ostalim Amnesty International i Human Rights Watch) i međunarodni informativni mediji imat će koristi od informacija objavljenih u okviru sustava iTrace.

4.3. Projekt 3.: Izravna potpora tijelima država članica za nadzor izvoza oružja i oblikovateljima politika o nadzoru oružja.

4.3.1. Cilj projekta

Osoblje projekta iTrace djelovat će u bliskoj suradnji s nacionalnim tijelima država članica koja izdaju dozvole za izvoz oružja. S informacijama koje pružaju nacionalna tijela država članica koja izdaju dozvole za izvoz oružja postupat će se uz dužno poštovanje i povjerljivost. iTrace će ujedno i dalje biti u kontaktu s nizom nacionalnih tijela trećih zemalja koja izdaju dozvole za izvoz oružja. Tim odnosima podupirat će se nekoliko ključnih aspekata međunarodnih napora u rješavanju preusmjeravanja i trgovine konvencionalnog oružja te pojačati međunarodne mjere za suzbijanje preusmjeravanja, koje uključuju:

- (a) pružanje detaljnih podataka i dokaza o dokumentiranom preusmjeravanju tijelima koja izdaju dozvole za izvoz oružja,
- (b) na službeni zahtjev nacionalnih tijela države članice koja izdaju dozvole za izvoz oružja, podupiranje ili omogućavanje državama članicama kapaciteta provjere nakon isporuke ili nakon dostave.

4.3.2. Projektne aktivnosti

U okviru ovog projekta provodit će se sljedeće aktivnosti:

- (a) timovi iTrace šalju se na ponovljene posjete relevantnim tijelima u glavnim gradovima država članica kako bi iznosili osnovne informacije o pitanjima suzbijanja preusmjeravanja i izvješćivali o međunarodnim istragama;
- (b) korisnička podrška 24 sata dnevno za trenutno pružanje savjeta o suzbijanju preusmjeravanja ili potencijalno negativnim optužbama u medijima koje proizlaze iz nepotvrđenih izvora trećih strana;

- (c) dogovoreni razvoj internetskog prikaza za tijela država članica koja izdaju dozvole za izvoz; na njemu će se prenositi zaštićeni podaci iz sustava iTrace – upozorenja na strane za koje se već zna da su sudjelovale u preusmjeravanju oružja, profiliranje visokorizičnih odredišta te izvješćivanje u realnom vremenu o preusmjeravanju oružja domaće proizvodnje; i
- (d) na službeni zahtjev nacionalnih tijela države članice koja izdaju dozvole za izvoz oružja, podupiranje ili pružanje državama članicama provjera krajnjeg korištenja nakon dostave od strane timova iTrace za istrage na terenu.

Projekt će se provoditi tijekom cijelog dvogodišnjeg razdoblja trajanja projekta iTrace.

4.3.3. Rezultati projekta

Projektom će se:

- (a) tijelima država članica koja izdaju dozvole za izvoz oružja, na njihov zahtjev, pomoći u utvrđivanju preusmjeravanja nakon izvoza;
- (b) prije izdavanja dozvole za izvoz dostavljati informacije kako bi se poduprla cjelokupna analiza tijela država članica koja izdaju dozvole za izvoz oružja u odnosu na rizik od preusmjeravanja (u skladu s UTO-om i Zajedničkim stajalištem 2008/944/ZVSP);
- (c) tijelima država članica koja izdaju dozvole za izvoz oružja, na njihov zahtjev, pružiti kapacitet provjere nakon isporuke;
- (d) oblikovateljima politika država članica o nadzoru oružja pružiti potpora u obliku informacija u realnom vremenu o trendovima u preusmjeravanju i trgovini, kako bi se poduprlo nacionalno sudjelovanje u procesima međunarodnih politika; i
- (e) nacionalnim agencijama kaznenog progona država članica pomoći u pružanju podrške kaznenim istragama, prema potrebi i na njihov zahtjev.

4.3.4. Pokazatelji provedbe projekta

Osmišljavanje i razvoj, od strane tvoraca postojećeg sustava iTrace, dogovorenog fiksnog ili mobilnog prikaza, na kojem će se nacionalnim tijelima država članica uživo prenositi informacije zaštićenih dijelova u okviru sustava iTrace. Korisnička podrška koju će pružati osoblje projekta iTrace kako bi se tijelima država članica za nadzor izvoza oružja i oblikovateljima politika o nadzoru oružja pružila potpuna podrška. Do 30 posjeta državama članicama, na zahtjev.

Projekt će se provoditi tijekom cijelog dvogodišnjeg razdoblja trajanja projekta iTrace.

4.3.5. Korisnici projekta

Sve zainteresirane države članice, s tim da se misije posjeta glavnom gradu i provjere nakon isporuke provode na zahtjev.

4.4. Projekt 4.: Informiranje dionika i međunarodna koordinacija

4.4.1. Cilj projekta

Projektom će se međunarodnim i nacionalnim oblikovateljima politika, stručnjacima za nadzor konvencionalnog oružja i tijelima koja izdaju dozvole za izvor oružja ukazati na prednosti sustava iTrace. Inicijative za informiranje bit će također osmišljene za daljnju koordinaciju dijeljenja informacija i stvaranje održivih partnerstava s pojedincima i organizacijama koji su u mogućnosti generirati informacije koje se mogu učitati u sustav iTrace.

4.4.2. Projektne aktivnosti

U okviru ovog projekta poduzet će se sljedeće aktivnosti, uz dužnu pažnju kako bi se izbjegla preklapanja s drugim djelovanjima, npr. informiranjem u okviru UTO-a:

- (a) Prezentacije osoblja projekta iTrace na relevantnim međunarodnim konferencijama o svim aspektima nezakonite trgovine konvencionalnim oružjem. Prezentacije osoblja namijenjene su predstavljanju sustava iTrace s naglaskom na 1.) njegove konkretne prednosti u pomaganju praćenja provedbe Akcijskog programa UN-a, UTO-a i drugih relevantnih međunarodnih instrumenata; 2.) korisnost sustava iTrace u utvrđivanju prioritarnih područja za međunarodnu pomoć i suradnju; i 3.) korisnost sustava iTrace kao mehanizma za profiliranje procjene rizika za tijela koja izdaju dozvole za izvoz oružja;

- (b) Prezentacije osoblja projekta iTrace nacionalnim vladama i mirovnim operacijama. Prezentacije osoblja bit će osmišljene da predstavljaju sustav iTrace relevantnim odjelima misije, potiču i razvijaju formalne sporazume o razmjeni informacija sposobne generirati informacije koje se mogu učitati u sustav iTrace kao i da pomažu oblikovateljima politika u prepoznavanju prioritetnih područja za međunarodnu pomoć i suradnju.

Projekt će se provoditi tijekom cijelog dvogodišnjeg razdoblja trajanja projekta iTrace.

4.4.3. Rezultati projekta

Projektom će se:

- (a) predstaviti korisnost sustava iTrace, kao i koncept dokumentiranja, prikupljanja i razmjene podataka o preusmjeravanju, oblikovateljima nacionalnih i međunarodnih politika koji rade na provedbi sporazuma o nadzoru konvencionalnog oružja i izvoza oružja (Akcijски program UN-a, UTO i drugi relevantni međunarodni instrumenti) i procijeniti njihova provedba;
- (b) pružiti relevantne informacije s ciljem pomoći oblikovateljima politika i stručnjacima za nadzor konvencionalnog oružja u prepoznavanju prioritetnih područja za međunarodnu pomoć i suradnju te u osmišljavanju djelotvornih strategija za suzbijanje preusmjeravanja;
- (c) pružiti iscrpne informacije o sustavu iTrace i njegovoj korisnosti pri procjeni rizika tijekom koja izdaju dozvole za izvoz oružja, uz omogućavanje kanala za daljnje povratne informacije i poboljšanje sustava;
- (d) olakšati razmjenu informacija među nacionalnim vladama i mirovnim operacijama UN-a, uključujući obradu i analizu podataka putem sustava iTrace;
- (e) olakšati umrežavanje sve većom skupinom stručnjaka za nadzor konvencionalnog oružja koja sudjeluje u provođenju in situ istraga o preusmjeravanju i trgovini konvencionalnim oružjem i streljivom;
- (f) poboljšati u javnosti prepoznatljivost praćenja konvencionalnog oružja i streljiva kao načina pomoći u praćenju provedbe Akcijskog programa UN-a, ITI-ja, UTO-a i drugih međunarodnih i regionalnih instrumenata za nadzor oružja i nadzor izvoza oružja.

4.4.4. Pokazatelji provedbe projekta

Do 20 informativnih konferencija u kojima će sudjelovati osoblje sustava iTrace. Sve konferencije uključivat će prezentacije sustava iTrace. Program konferencija i kratki sažeci bit će uključeni u završno izvješće.

Projekt će se provoditi tijekom cijelog dvogodišnjeg razdoblja trajanja projekta iTrace.

4.4.5. Korisnici projekta

Za cjeloviti popis korisnika, koji je jednak korisnicima ovog projekta, pogledati odjeljak 4.2.5.

4.5. Projekt 5.: Izvješća o politici u sustavu iTrace

4.5.1. Cilj projekta

U okviru projekta izradit će se izvješća o ključnim pitanjima vezanim za politiku, prikupljena iz podataka generiranih tijekom istraga na terenu i predstavljenih u sustavu iTrace. Izvješća će biti osmišljena da ističu posebna područja od međunarodnog značaja, uključujući glavne obrasce trgovine konvencionalnim oružjem i streljivom, regionalnu raspodjelu oružja i streljiva kojima se trguje te prioritetna područja za međunarodnu pozornost.

4.5.2. Projektne aktivnosti

Iscrpna analiza koja vodi sastavljanju, pregledu, uređivanju i objavljivanju do deset izvješća o politici u sustavu iTrace.

4.5.3. Rezultati projekta

Projektom će se:

- (a) proizvesti do 10 izvješća, od kojih će se svako odnositi na zasebno pitanje od međunarodnog značaja;

- (b) osigurati dostavu izvješća o politici u sustavu iTrace svim državama članicama;
- (c) osmisлити ciljana strategija informiranja za osiguravanje globalne pokrivenosti;
- (d) održati vidljivost djelovanja u području politike i međunarodnih informativnih medija, među ostalim, predstavljanjem aktualnih informacija o nezakonitom oružju; pružiti analizu, relevantnu za politiku, kao potporu procesâ nadzora oružja u tijeku i sastavljanja izvješća s ciljem privlačenja što više interesa međunarodnih informativnih medija.

4.5.4. Indikatori provedbe projekta

Do deset izvješća na internetu o politici u sustavu iTrace sastavljenih tijekom trajanja predloženog djelovanja i raspodijeljenih globalno.

4.5.5. Korisnici projekta

Za cjeloviti popis korisnika, koji je jednak korisnicima ovog projekta, pogledati odjeljak 4.2.5.

5. Lokacije

Za projekte 1. i 2. bit će potrebno opsežno raspoređivanje na terenu stručnjaka za konvencionalno oružje u regijama pogođenima sukobom. Procjene tih raspoređivanja provodit će se za svaki slučaj posebno, s obzirom na sigurnost, pristup i dostupnost informacija. CAR je već uspostavio kontakte ili ima pokrenute projekte u nizu dotičnih zemalja. Projekt 3. provodit će se u glavnim gradovima država članica (druga putovanja unutar zemlje provodit će se ovisno o zahtjevima države članice). Projekt 4. provodit će se na međunarodnim konferencijama i u koordinaciji s nacionalnim vladama i relevantnim organizacijama u cijelom svijetu kako bi se osigurala najveća moguća vidljivost projekta. Projekt 5. izrađuje se u Belgiji, Italiji, Francuskoj i Ujedinjenoj Kraljevini.

6. Trajanje

Procjenjuje se da će kombinirani projekti trajati ukupno 24 mjeseca.

7. Provedbeni subjekt i vidljivost djelovanja Unije

CAR uključuje male timove za istrage na terenu u lokalne obrambene i sigurnosne snage, osoblje mirovnih snaga i druge dionike sa sigurnosnim mandatima. Kad god te snage ili misije osiguraju lokaciju oružja ili prikupljanja dokaza, timovi CAR-a uzimaju sve dostupne dokaze o oružju, pripadajućem materijalu i skupinama korisnika. CAR zatim pristupa traženju svih nedvojbeno odredivih predmeta i provodi dalekosežne istrage prijenosa oružja, dostave vojnog materijala i potpore stranama koje ugrožavaju mir i stabilnost.

U suradnji s nacionalnim tijelima koja izdaju dozvole za izvoz oružja CAR utvrđuje opskrbe lance odgovorne za dostavu oružja u oružanim sukobima – utvrđivanjem nezakonite aktivnosti i preusmjeravanja oružja iz zakonitih u nezakonita tržišta. CAR evidentira sve informacije u svojem globalnom sustavu za praćenje oružja iTrace, koji je, sa svojih više od 100 000 unosa oružja koje se upotrebljava u sukobima, najveći registar podataka oružja koje se upotrebljava u sukobima na svijetu.

CAR te informacije upotrebljava kako bi a) države članice upozorio na preusmjeravanje oružja i streljiva i b) omogućio ciljane inicijative za suzbijanje preusmjeravanja, uključujući revidirane mjere za nadzor izvoza i međunarodno diplomatsko djelovanje.

Tom se metodologijom dokazano gotovo trenutno otkriva preusmjeravanje, s timovima CAR-a na terenu koji države članice informiraju o preusmjerenom oružju dok su još raspoređeni u područjima zahvaćenima sukobom (npr. dok su na terenu u Mosulu u Iraku). U nekim su slučajevima timovi CAR-a otkrili neovlaštene ponovne prijenose u roku od dva mjeseca nakon što je oružje isporučeno iz tvornice.

Odlukom (ZVSP) 2015/1908 22. listopada 2015. pružena je potpora CAR-u u nastavku i širenju projekta iTrace uspostavljenog Odlukom 2013/698/ZVSP Projektima iTrace I i iTrace II sustav iTrace čvrsto je utvrđen kao važna svjetska inicijativa za praćenje oružja koje se upotrebljava u sukobima i omogućena je izravna potpora tijelima države članice koja izdaju dozvole za izvoz i oblikovateljima politika o nadzoru oružja.

Osim toga, u akcijskom planu Unije za borbu protiv nezakonite trgovine vatrenim oružjem i eksplozivima te njihove uporabe od 2. prosinca 2015. poziva se na „proširenje upotrebe sustava iTrace” i svim nacionalnim tijelima kaznenog progona koje uoče preusmjeravanje oružja i streljiva preporuča da nalaze provjere u evidenciji sustava iTrace.

CAR poduzima sve odgovarajuće mjere kako bi dao publicitet činjenici da Unija financira djelovanje. Takve će se mjere provoditi u skladu s Komisijinim Priručnikom za komunikacije i vidljivost za vanjske aktivnosti EU-a koji je sastavila i objavila Komisija.

CAR će tako osigurati vidljivost doprinosa Unije primjerenim brendiranjem i publicitetom, isticanjem uloge Unije, osiguravanjem transparentnosti njezinih djelovanja i podizanjem svijesti o razlozima za Odluku, kao i o potpori Unije za Odluku te rezultatima te potpore. Materijal izrađen u okviru projekta isticat će zastavu Unije na vidljivome mjestu u skladu sa smjericama Unije za pravilnu upotrebu i umnožavanje zastave.

8. Izvješćivanje

CAR će pripremati redovita tromjesečna opisna izvješća.

ODLUKA VIJEĆA (EU) 2017/2284**od 11. prosinca 2017.****o pružanju potpore državama u Africi, azijsko-pacifičkoj regiji te u Latinskoj Americi i na Karibima za sudjelovanje u savjetodavnom procesu stručne pripreme skupine na visokoj razini za ugovor o zabrani proizvodnje fisilnog materijala u svrhu proizvodnje oružja**

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o Europskoj uniji, a posebno njegov članak 28. stavak 1.,

budući da:

- (1) Europsko vijeće donijelo je 12. prosinca 2003. Strategiju EU-a za sprečavanje širenja oružja za masovno uništenje („Strategija”), u čijem se poglavlju II. navode mjere za ostvarivanje učinkovitog multilateralizma, koji je kamen temeljac europske strategije za borbu protiv širenja oružja za masovno uništenje. U njemu se među ostalim navodi da je EU predan sustavu multilateralnih ugovora koji čini pravni i normativni temelj za sve napore u pogledu neširenja oružja te da je politika EU-a usmjerena na postizanje međunarodnog dogovora o zabrani proizvodnje fisilnog materijala za nuklearno oružje ili druge nuklearne eksplozivne naprave.
- (2) EU aktivno provodi Strategiju i izvršava mjere navedene u njezinu poglavlju III., posebno oslobađanjem financijskih sredstava za potporu specifičnim projektima čiji je cilj jačanje multilateralnog sustava za neširenje oružja i multilateralnih mjera za izgradnju povjerenja.
- (3) Vijeće je 8. prosinca 2008. usvojilo zaključke i dokument naslovljen „Nove vrste aktivnosti Europske unije za borbu protiv širenja oružja za masovno uništenje i sustava njihove isporuke”. U tom je dokumentu među ostalim navedeno da se EU obvezuje nastaviti i intenzivirati djelovanje „u korist pokretanja pregovora o ugovoru o zabrani proizvodnje fisilnog materijala u svrhu proizvodnje oružja”.
- (4) EU je opetovano pozivao na hitan početak i brz dovršetak pregovora o ugovoru kojim se zabranjuje proizvodnja fisilnog materijala za nuklearno oružje ili druge nuklearne eksplozivne naprave, na temelju dokumenta CD/1299 i mandata koji je u njemu naveden. EU je isto tako poticao sve članove Konferencije o razoružanju (*Conference on Disarmament* – CD) da ulože maksimalne napore kako bi se prekinuo zastoje u radu CD-a i donio sveobuhvatan i uravnotežen program rada koji uključuje hitni početak pregovora o ugovoru o zabrani proizvodnje fisilnog materijala u svrhu proizvodnje oružja (*fissile material cut-off treaty* – FMCT).
- (5) Opća skupština Ujedinjenih naroda (OSUN) donijela je 2013. rezoluciju kojom je uspostavljena Skupina vladinih stručnjaka (SVS) iz 25 država s ciljem izrade preporuka o mogućim aspektima kojima bi se doprinijelo ugovoru kojim se zabranjuje proizvodnja fisilnog materijala za nuklearno oružje ili druge nuklearne eksplozivne naprave, pri čemu se te preporuke ne odnose na pregovore. SVS je 2015. dostavio svoje izvješće Prvom odboru (za razoružanje) OSUN-a.
- (6) Opća skupština Ujedinjenih naroda donijela je 2016. Rezoluciju 71/259 naslovljenu „Ugovor o zabrani proizvodnje fisilnog materijala za nuklearno oružje ili druge nuklearne eksplozivne naprave”. Rezolucijom 71/259 traži se od glavnog tajnika da uspostavi stručnu pripremu skupinu na visokoj razini za FMCT s ciljem razmatranja bitnih elemenata budućeg nediskriminirajućeg, multilateralnog ugovora kojim se zabranjuje proizvodnja fisilnog materijala za nuklearno oružje ili druge nuklearne eksplozivne naprave koji je učinkovito provjerljiv na međunarodnoj razini te s ciljem izrade preporuka o tim bitnim elementima. Stručna priprema skupina na visokoj razini za FMCT imaće članstvo od 25 država te će održati dva neformalna savjetodavna sastanka otvorena za sve države članice Ujedinjenih naroda kako bi se svim državama omogućilo sudjelovanje u procesu izrade FMCT-a. Očekuje se da će rad pripreme skupine rezultirati pregovorima o tom važnom pitanju kako bi se dodatno unaprijedilo nuklearno razoružanje i neširenje nuklearnog oružja.
- (7) Sve države članice EU-a glasovale su za Rezoluciju Opće skupštine UN-a 71/259 o FMCT-u iz 2016., koju su predstavile Kanada, Njemačka i Nizozemska. Rezolucijom se uspostavlja uključiv proces putem organizacije neformalnih savjetodavnih sastanaka sa svim državama članicama UN-a i predsjednikom stručne pripreme

skupine na visokoj razini za FMCT. Nekoliko država članica EU-a sudjelovat će u radu stručne pripreme skupine na visokoj razini čija je zadaća izraditi preporuke o bitnim elementima budućeg ugovora, ne dovodeći u pitanje nacionalne pozicije u budućim pregovorima.

- (8) Stručna priprema skupina na visokoj razini za FMCT dat će praktičan doprinos naporima koji se ulažu u nuklearno razoružanje i neširenje nuklearnog oružja. Skupina vladinih stručnjaka ⁽¹⁾ i dva izvješća glavnog tajnika o toj temi ⁽²⁾ utvrdili su složenost tog pitanja, kao i teme koje zahtijevaju daljnje analize i razmatranje od strane država članica UN-a. Stručna priprema skupina na visokoj razini za FMCT izvijestit će Opću skupštinu UN-a na njezinu 73. zasjedanju (2018.).
- (9) Općenito, fisilni materijal (kao što su visoko obogaćeni uranij ili plutonij) koji može stvoriti eksplozivnu fisijsku lančanu reakciju ključna je komponenta nuklearnog oružja. Hitan početak i brz dovršetak pregovora u okviru CD-a o ugovoru kojim se zabranjuje proizvodnja fisilnog materijala za nuklearno oružje ili druge nuklearne eksplozivne naprave već su dugo na popisu prioriteta EU-a.
- (10) Ugovor kojim se zabranjuje proizvodnja fisilnog materijala za nuklearno oružje ili druge nuklearne eksplozivne naprave bio bi ključan korak prema stvaranju uvjeta za svijet bez nuklearnog oružja. Smatra se da je FMCT multilateralni instrument o kojem se treba pregovarati u području nuklearnog razoružanja kao dopuni Ugovoru o neširenju nuklearnog oružja i Ugovoru o sveobuhvatnoj zabrani nuklearnih pokusa,

DONIJELO JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

1. U skladu sa Strategijom EU-a kojom se utvrđuje cilj pridržavanja, provedbe i jačanja multilateralnih ugovora i sporazuma o razoružanju i neširenju oružja, Unija pruža potporu državama u Africi, azijsko-pacifičkoj regiji te u Latinskoj Americi i na Karibima za sudjelovanje u savjetodavnom procesu stručne pripreme skupine na visokoj razini za ugovor o zabrani proizvodnje fisilnog materijala u svrhu proizvodnje oružja.

2. Projekti kojima se pruža potpora državama u Africi, azijsko-pacifičkoj regiji te u Latinskoj Americi i na Karibima za sudjelovanje u savjetodavnom procesu stručne pripreme skupine na visokoj razini za FMCT, a koji odgovaraju mjerama koje su u skladu sa Strategijom EU-a, sastoje se od podregionalnih radionica, sastanaka stručnjaka, aktivnosti materijalne potpore koja se pruža državama članicama Ujedinjenih naroda te uspostave repozitorija relevantnih informacija i publikacija.

3. Ciljevi tih projekata su sljedeći:

- olakšavanje dijaloga na regionalnoj razini među državama u Africi, azijsko-pacifičkoj regiji te u Latinskoj Americi i na Karibima;
- stvaranje osjećaja odgovornosti za tu problematiku među državama u tim regijama;
- utvrđivanje nacionalnih potreba i prioriteta politika država u tim regijama;
- uključivanje relevantnih regionalnih organizacija u rasprave o ugovoru kojim se zabranjuje proizvodnja fisilnog materijala za nuklearno oružje ili druge nuklearne eksplozivne naprave o kojima se treba pregovarati u okviru Konferencije o razoružanju;
- evaluacija implikacija koje taj proces predstavlja na regionalnoj razini te uloge koju relevantne regionalne i međunarodne organizacije mogu imati u tom procesu;
- komparativna analiza implikacija tog procesa za svaku regiju;
- olakšavanje prijenosa znanja o fisilnim materijalima između akademske zajednice, organizacija civilnog društva i država članica.

4. Detaljan opis projekata naveden je u Prilogu.

⁽¹⁾ A/70/81, Izvješće Skupine vladinih stručnjaka za preporuke o mogućim aspektima kojima bi se moglo doprinijeti ugovoru o zabrani proizvodnje fisilnog materijala za nuklearno oružje ili druge nuklearne eksplozivne naprave, pri čemu se te preporuke ne odnose na pregovore.

⁽²⁾ A/68/154, A/68/154/Add.1, A/71/140/Rev.1 i A/71/140/Rev.1/Add.1

Članak 2.

1. Visoki predstavnik odgovoran je za provedbu ove Odluke.
2. Tehničku provedbu projekata iz članka 1. stavka 2. obavlja Ured Ujedinjenih naroda za razoružanje (UNODA) putem svoje podružnice u Ženevi i regionalne podružnice za razoružanje što uključuje tri regionalna centra za mir i razoružanje u Africi (UNREC), azijsko-pacifičkoj regiji (UNRCPD) te u Latinskoj Americi i na Karibima (UNLIREC). UNODA tu zadaću provodi pod odgovornošću Visokog predstavnika. U tu svrhu Visoki predstavnik sklapa potrebne aranžmane s UNODA-om.

Članak 3.

1. Financijski referentni iznos za provedbu projekata iz članka 1. stavka 2. iznosi 1 220 880,51 EUR.
2. Rashodima koji se financiraju iz iznosa navedenog u stavku 1. upravlja se u skladu s postupcima i pravilima primjenjivima na opći proračun Unije.
3. Komisija nadzire pravilno upravljanje rashodima iz stavka 1. Komisija u tu svrhu, nakon donošenja ove Odluke Vijeća, sklapa sporazum o financiranju s UNODA-om za referentni iznos. Sporazumom se određuje da UNODA treba osigurati vidljivost doprinosa Unije, u skladu s njegovom veličinom.
4. Komisija nastoji sklopiti sporazum o financiranju iz stavka 3. što je prije moguće, a nakon stupanja na snagu ove Odluke. Ona obavješćuje Vijeće o svim poteškoćama u tom procesu i o datumu sklapanja sporazuma o financiranju.

Članak 4.

1. Visoki predstavnik izvješćuje Vijeće o provedbi ove Odluke na temelju redovitih izvješća koja sastavlja UNODA. Ta izvješća predstavljaju temelj za evaluaciju koju provodi Vijeće.
2. Komisija pruža informacije o financijskim aspektima projekata navedenih u članku 1. stavku 2.

Članak 5.

1. Ova Odluka stupa na snagu na dan donošenja.
2. Ova Odluka prestaje važiti 36 mjeseci od datuma sklapanja sporazuma o financiranju iz članka 3. stavka 3. Međutim, ona prestaje važiti šest mjeseci od stupanja na snagu ako se u tom roku ne sklopi sporazum o financiranju.

Sastavljeno u Bruxellesu, 11. prosinca 2017.

Za Vijeće
Predsjednica
F. MOGHERINI

PRILOG

1. CILJ

Potrebno je da države u ranoj fazi procesa u potpunosti razumiju implikacije budućeg ugovora i njegovog odnosa s regionalnim instrumentima o zonama bez nuklearnog oružja, Ugovorom o neširenju nuklearnog oružja i drugim instrumentima. Stoga bi opći cilj nove Odluke Vijeća trebao biti pružanje financijskih sredstava za izgradnju široke baze znanja o ugovoru kojim se zabranjuje proizvodnja fisilnog materijala za nuklearno oružje ili druge nuklearne eksplozivne naprave ili o ugovoru o zabrani proizvodnje fisilnog materijala u svrhu proizvodnje oružja (FMCT) u okviru međunarodne zajednice kako bi se osiguralo da sve države članice UN-a budu u mogućnosti u potpunosti sudjelovati u savjetodavnom procesu, kao i u svim budućim pregovorima o takvom ugovoru u okviru Konferencije o razoružanju.

Suradnja s državama članicama UN-a na regionalnoj razini bit će dopuna neformalnim savjetodavnim sastancima koje će u New Yorku održati predsjednik stručne pripreme skupine na visokoj razini za FMCT te će se time poboljšati kvantitativno i kvalitativno sudjelovanje država i ojačati uključivost budućih pregovora o takvom ugovoru u okviru Konferencije o razoružanju.

Organiziranjem niza (pod)regionalnih radionica omogućit će se razmjena znanja i informacija unutar regija, kao i među njima. Radionice će uključivati kombinaciju tehničkih informativnih sastanaka i rasprava o implikacijama i važnosti tih budućih ugovora u odnosu na postojeće regionalne aranžmane. U okviru tehničkih informativnih sastanaka koje će održati relevantni stručnjaci razrađivat će se bitna pitanja povezana sa FMCT-om, dok će se u raspravama sudionike poticati da razmotre regionalne implikacije i važnost mogućeg ugovora.

Stručna priprema skupina na visokoj razini za FMCT izvjestit će Opću skupštinu UN-a na njezinu 73. zasjedanju (2018.). Opća skupština može odlučiti poduzeti daljnje mjere u vezi s tim pitanjem. Kako bi se podržalo sudjelovanje država članica UN-a u raspravi o tom pitanju, projekt će se nastaviti do kraja redovne sjednice 74. zasjedanja Opće skupštine (prosinac 2019.).

Ured Ujedinjenih naroda za razoružanje (UNODA), putem svoje podružnice u Ženevi i regionalne podružnice za razoružanje, što uključuje Regionalni centar Ujedinjenih naroda za mir i razoružanje (UNREC) u Loméu (Togo), Regionalni centar Ujedinjenih naroda za mir, razoružanje i razvoj u Aziji i na Pacifiku (UNRCPD) u Kathmanduu (Nepal) i Regionalni centar Ujedinjenih naroda za mir, razoružanje i razvoj u Latinskoj Americi i na Karibima (UNLIREC) u Limi (Peru), ima dugogodišnje iskustvo u pružanju potpore državama i poticanju dijaloga u njihovim regijama u vezi s nuklearnim razoružanjem i neširenjem nuklearnog oružja.

Bit će pozvani stručnjaci iz nekoliko zemalja, obuhvaćajući široko geografsko područje, iz vlada i regionalnih organizacija te iz organizacija civilnog društva, kao što su Međunarodni odbor za fisilne materijale (*International Panel on Fissile Materials – IPFM*), Verifikacijski centar za istraživanja, osposobljavanje i informiranje (*Verification Research, Training and Information Centre – VERTIC*), Institut za sigurnosne studije (*Institute for Security Studies – ISS*) i akademska zajednica.

U podcilju 16.8 u okviru ciljeva UN-a za održivi razvoj prepoznata je sljedeća potreba: „proširiti i ojačati sudjelovanje zemalja u razvoju u institucijama globalnog upravljanja”. Stoga bi aktivnosti predviđene u okviru ovog projekta mogle biti doprinos prema ostvarenju tog cilja.

2. AKTIVNOSTI

2.1 Ciljevi aktivnosti:

- olakšavanje dijaloga na regionalnoj i podregionalnoj razini među državama u Africi, azijsko-pacifičkoj regiji te u Latinskoj Americi i na Karibima;
- uključivanje relevantnih regionalnih organizacija u rasprave o FMCT-u;
- stvaranje osjećaja odgovornosti među svim državama o budućem FMCT-u;
- olakšavanje prijenosa i primjene znanja između akademske zajednice, organizacija civilnog društva i država članica o pitanjima važnima za zabranu proizvodnje fisilnog materijala za nuklearno oružje ili druge nuklearne eksplozivne naprave.

2.2 Opis aktivnosti

UNODA će organizirati sve aktivnosti putem svoje podružnice u Ženevi i regionalne podružnice za razoružanje, što uključuje UNREC sa sjedištem u Loméu (Togo), UNRCPD sa sjedištem u Kathmanduu (Nepal) i UNLIREC sa sjedištem u Limi (Peru).

(a) Podregionalne radionice u Africi, u Aziji i na Pacifiku te u Latinskoj Americi i na Karibima

UNODA će organizirati ukupno najviše šest podregionalnih seminara u Africi, azijsko-pacifičkoj regiji te u Latinskoj Americi i na Karibima. UNODA će organizirati jedan ili dva dvodnevna podregionalna seminara u svakoj od regija, to jest u Africi, azijsko-pacifičkoj regiji te u Latinskoj Americi i na Karibima. Ti podregionalni seminari bit će usredotočeni na odgovarajuće regije.

U seminarima će sudjelovati stručnjaci iz glavnih gradova zemalja odgovarajućih podregija, kao i stručna pripremna skupina na visokoj razini za FMCT, stručnjaci iz Europske unije te stručnjaci iz civilnog društva i akademske zajednice.

Ti će seminari biti dopuna otvorenim neformalnim savjetodavnim sastancima kojima će predsjedati predsjednik stručne pripreme skupine na visokoj razini za FMCT u New Yorku u skladu s Rezolucijom Opće skupštine Ujedinjenih naroda 71/259 te će se njima olakšati sudjelovanje stručnjaka država članica Ujedinjenih naroda u budućim pregovorima o FMCT-u u glavnom gradu.

(b) Sastanci sa stručnjacima iz regionalnih organizacija

UNODA će organizirati tri sastanka stručnjaka s relevantnim regionalnim organizacijama u Africi, azijsko-pacifičkoj regiji te u Latinskoj Americi i na Karibima, uključujući ABACC, AFCONE, OPANAL i Regionalni forum ASEAN-a, kako bi se okupili članovi stručne pripreme skupine na visokoj razini za FMCT, stručnjaci iz regionalnih organizacija i stručnjaci iz organizacija civilnog društva, uključujući Konzorcij EU-a za neširenje oružja, VERTIC, IPFM, ISS, s ciljem pripreme za buduće pregovore o FMCT-u te kako bi se olakšalo uključivanje regionalnog stručnog znanja i iskustva u te pregovore.

(c) Materijalna potpora državama članicama

UNODA će u okviru daljnjeg postupanja nakon radionica odgovoriti na najviše šest zahtjeva za materijalnu potporu državama članicama u Africi, azijsko-pacifičkoj regiji te u Latinskoj Americi i na Karibima, uzimajući u obzir geografsku ravnotežu.

(d) Repozitorij resursnih materijala i objavljivanje rezultata

UNODA će tijekom provedbe projekta razvijati i održavati posebnu internetsku stranicu koja će sadržavati relevantne resursne materijale kako bi državama pomogla da se pripreme za budući FMCT i koja će služiti kao resursni repozitorij za države, regionalne organizacije, organizacije civilnog društva i znanstvenike te kako bi se olakšalo prekograničnu komunikaciju.

UNODA će objaviti najviše dva UNODA prigodna dokumenta o rezultatima regionalnih radionica i sastanaka sa stručnjacima regionalnih organizacija.

2.3 Učinak aktivnosti

- Olakšat će se sudjelovanje država u Africi, azijsko-pacifičkoj regiji te u Latinskoj Americi i na Karibima u pregovorima o budućem FMCT-u.
- U pregovore o budućem FMCT-u uključit će se postojeće regionalno znanje i stručnost o zabrani proizvodnje fisilnog materijala za nuklearno oružje ili druge nuklearne eksplozivne naprave.
- Relevantni resursni materijali stavit će se na raspolaganje budućim pregovaračima i stručnjacima iz država, regionalnih organizacija, organizacija civilnog društva i akademske zajednice.

3. PARTNERI ZA MJERE

- Sustav UN-a: UNODA putem svoje podružnice u Ženevi i regionalne podružnice za razoružanje, što uključuje tri regionalna centra za mir i razoružanje u Africi (UNREC), azijsko-pacifičkoj regiji (UNRCPD) te u Latinskoj Americi i na Karibima (UNLIREC).
- Regionalne i podregionalne organizacije: ABACC, AFCONE, OPANAL, Regionalni forum ASEAN-a.
- Nevladine organizacije: Konzorcij EU-a za neširenje oružja, VERTIC, IPFM, ISS.

4. INTERAKCIJA S NAPORIMA UNIJE

Na temelju redovitih povratnih informacija UNODA-e o njezinim aktivnostima Unija može odlučiti dopuniti te napore ciljanim diplomatskim djelovanjem usmjerenim na podizanje razine svijesti o važnosti prevladavanja dugotrajnog zastoja u radu Konferencije o razoružanju te važnosti hitnog početka i brzog dovršetka pregovora u okviru Konferencije o razoružanju o ugovoru kojim se zabranjuje proizvodnja fisilnog materijala za nuklearno oružje ili druge nuklearne eksplozivne naprave (FMCT), na temelju dokumenta CD/1299 i mandata koji je u njemu naveden.

5. KORSINICI AKTIVNOSTI

- države u Africi, azijsko-pacifičkoj regiji te u Latinskoj Americi i na Karibima;
- članovi stručne pripremne skupine na visokoj razini za FMCT;
- Skupina vladinih stručnjaka za provjeru nuklearnog razoružanja;
- organizacije civilnog društva u Africi, azijsko-pacifičkoj regiji te u Latinskoj Americi i na Karibima koje rade na nuklearnom razoružanju i neširenju nuklearnog oružja.

6. MJESTO ODRŽAVANJA

Podregionalni seminari održat će se ili na lokaciji regionalnih centara ili na lokaciji u kojoj se nalazi regionalni ured Ujedinjenih naroda u dotičnoj podregiji kako bi se olakšalo sudjelovanje nacionalnih stručnjaka iz glavnih gradova.

Sastanci stručnjaka održat će se na lokaciji regionalnih organizacija ili regionalnih centara.

Materijalna potpora državama članicama bit će pružena u glavnim gradovima.

7. TRAJANJE

Ukupno trajanje projekta procjenjuje se na 36 mjeseci.

ODLUKA KOMISIJE (EU) 2017/2285**od 6. prosinca 2017.****o izmjeni priručnika za korisnike kojim se utvrđuju koraci koje je potrebno poduzeti za sudjelovanje u sustavu EMAS u skladu s Uredbom (EZ) br. 1221/2009 Europskog parlamenta i Vijeća o dobrovoljnom sudjelovanju organizacija u sustavu upravljanja okolišem i neovisnog ocjenjivanja Zajednice (EMAS)***(priopćeno pod brojem dokumenta C(2017) 8072)***(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 1221/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. o dobrovoljnom sudjelovanju organizacija u sustavu upravljanja okolišem i neovisnog ocjenjivanja Zajednice (EMAS) te stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 761/2001 i odluka Komisije 2001/681/EZ i 2006/193/EZ ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 46. stavak 5.,

budući da:

- (1) Cilj je sustava EMAS promicati stalno unapređivanje ekološke djelotvornosti organizacija uspostavljanjem i provedbom sustava upravljanja okolišem, evaluacijom djelotvornosti takvog sustava, pružanjem informacija o ekološkoj djelotvornosti, otvorenim dijalogom s javnošću i drugim zainteresiranim stranama te aktivnim uključivanjem zaposlenika.
- (2) Zainteresirane organizacije trebale bi dobiti dodatne informacije i smjernice o koracima koje je potrebno poduzeti za sudjelovanje u sustavu EMAS. Te informacije i smjernice ažuriraju se na temelju iskustva stečenog tijekom djelovanja sustava EMAS i kao odgovor na uočene dodatne potrebe za smjernicama.
- (3) Uočene su sljedeće dodatne potrebe za smjernicama: definicija geografske lokacije u kontekstu definicije lokacije, smjernice o tome kako bi trebalo uzimati u obzir sektorske referentne dokumente i smjernice povezane s primjenom metode uzorkovanja za verifikaciju organizacija s više lokacija,

DONIJELA JE OVU ODLUKU:

*Članak 1.*Prilog Odluci Komisije 2013/131/EU ⁽²⁾ zamjenjuju se tekstom iz Priloga ovoj Odluci.*Članak 2.*

Ova je Odluka upućena državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 6. prosinca 2017.

Za Komisiju
Karmenu VELLA
Član Komisije

⁽¹⁾ SL L 342, 22.12.2009., str. 1.

⁽²⁾ Odluka Komisije 2013/131/EU od 4. ožujka 2013. o donošenju priručnika za korisnike kojim se utvrđuju koraci koje je potrebno poduzeti za sudjelovanje u sustavu EMAS u skladu s Uredbom (EZ) br. 1221/2009 Europskog parlamenta i Vijeća o dobrovoljnom sudjelovanju organizacija u sustavu upravljanja okolišem i neovisnog ocjenjivanja Zajednice (EMAS) (SL L 76, 19.3.2013., str. 1.)

PRILOG

„PRILOG I.

I. UVOD

Cilj je politike zaštite okoliša EU-a potaknuti sve vrste organizacija na upotrebu sustava upravljanja okolišem i smanjenje njihovih učinaka na okoliš. Sustavi upravljanja okolišem jedan su od mogućih alata kojima poduzeća i druge organizacije poboljšavaju svoju ekološku djelotvornost i istodobno štede energiju i druge resurse. EU posebno želi potaknuti organizacije na sudjelovanje u sustavu upravljanja okolišem i neovisnog ocjenjivanja (EMAS) koji predstavlja alat za upravljanje s pomoću kojeg poduzeća i druge organizacije mogu vrednovati svoju ekološku djelotvornost, izvješćivati o njoj i unaprjeđivati je.

Sustav EMAS uspostavljen je 1993. i s vremenom se razvio. Uredbom o sustavu EMAS ⁽¹⁾, koja je posljednji put izmijenjena 2009., osigurana je pravna osnova za sustav.

Ovaj ‚Priručnik za korisnike sustava EMAS‘ pripremljen je u skladu sa zahtjevima iz članka 46. stavka 5. Uredbe o sustavu EMAS. Cilj je ovog dokumenta pružiti jasne i jednostavne savjete organizacijama zainteresiranim za sustav EMAS. Njegova je namjera pružiti upute u koracima koje se mogu lako slijediti. U priručniku su opisani glavni elementi i koraci koje treba poduzeti organizacija koja namjerava sudjelovati u sustavu. Cilj je dokumenta povećati opću primjenu sustava upravljanja EMAS tako da se organizacijama olakša pristup sustavu. Treba imati na umu i opći cilj europske Uredbe, a to je usklađena provedba u svim državama članicama i stvaranje zajedničkog zakonodavnog okvira. Za pitanja koja se posebno odnose na primjenu sustava EMAS na globalnoj razini čitatelja se upućuje na Odluku Komisije 2011/832/EU ⁽²⁾ od 7. prosinca 2011. o smjernicama za skupnu registraciju na razini EU-a i trećih zemalja te globalnu registraciju u skladu s Uredbom (EZ) br. 1221/2009.

II. ŠTO JE SUSTAV UPRAVLJANJA OKOLIŠEM I NEOVISNOG OCJENJIVANJA (EMAS)

Sustav EMAS dobrovoljni je alat dostupan svakoj organizaciji koja posluje u bilo kojem gospodarskom sektoru unutar ili izvan Europske unije i koja želi:

- preuzeti odgovornost za okoliš i gospodarsku odgovornost,
- poboljšati svoju ekološku djelotvornost,
- priopćiti društvu i dionicima općenito svoje rezultate u vezi sa zaštitom okoliša.

U nastavku su opisani koraci koje je potrebno poduzeti za registraciju u sustavu i njegovu provedbu.

Organizacije koje se registriraju u sustavu EMAS moraju:

- dokazati usklađenost sa zakonodavstvom o okolišu,
- obvezati se na stalno poboljšanje svoje ekološke djelotvornosti,
- pokazati da vode otvoren dijalog sa svim dionicima,
- uključiti zaposlenike u poboljšanje ekološke djelotvornosti organizacije,
- objavljivati i ažurirati validiranu izjavu o okolišu sustava EMAS za vanjsku komunikaciju.

Postoje i određeni dodatni zahtjevi. Organizacije moraju:

- provesti analizu utjecaja na okoliš (uključujući utvrđivanje svih izravnih i neizravnih aspekata okoliša),
- registrirati se pri nadležnom tijelu nakon uspješne verifikacije organizacije.

Nakon registracije organizacije imaju pravo upotrebljavati logotip sustava EMAS.

⁽¹⁾ Uredba (EZ) br. 1221/2009.

⁽²⁾ Odluka Komisije 2011/832/EU od 7. prosinca 2011. o smjernicama za skupnu registraciju na razini EU-a i trećih zemalja te globalnu registraciju u skladu s Uredbom (EZ) br. 1221/2009 Europskog parlamenta i Vijeća o dobrovoljnom sudjelovanju organizacija u sustavu upravljanja okolišem i neovisnog ocjenjivanja Zajednice (EMAS) (SL L 330, 14.12.2011., str. 25.).

III. TROŠKOVI I KORISTI PROVEDBE SUSTAVA EMAS

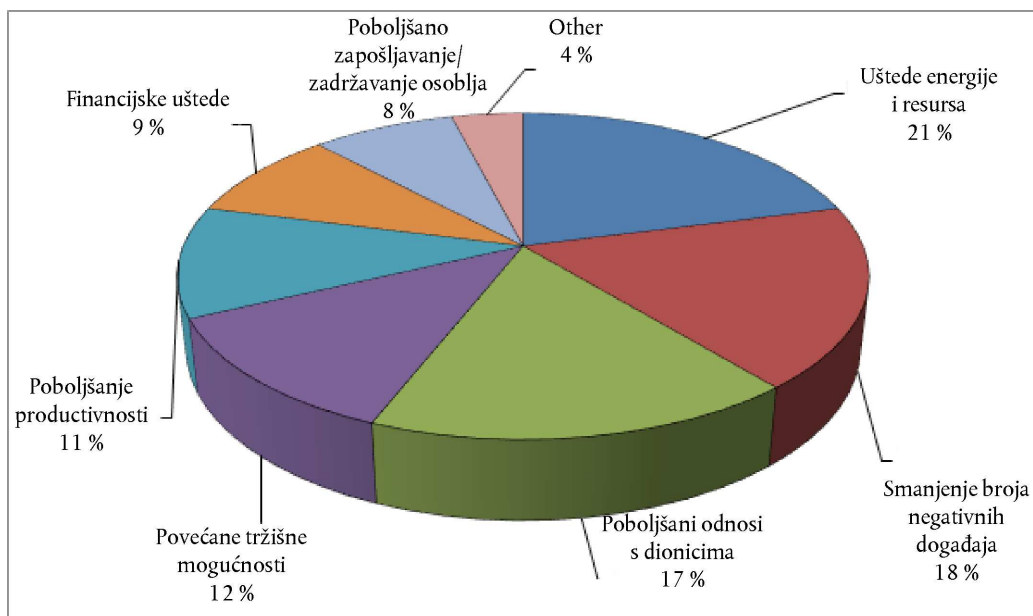
Općenito, sustavi upravljanja okolišem kao što je sustav EMAS pomažu organizacijama da poboljšaju učinkovitost resursa i smanje rizike te da svojom javnom izjavom o dobroj praksi služe kao primjer. Uštede premašuju troškove provedbe sustava.

Koristi

Provedena je studija ⁽¹⁾ troškova i koristi registracije u sustavu EMAS. Provedena je anketa u kojoj se od sudionika tražilo da s ponudjenog popisa odaberu najpozitivnije učinke. Na prvom su mjestu bile 'uštede energije/resursa' (21 %) kako je prikazano na slici 1. Nakon toga su slijedili 'smanjenje negativnih događaja' (18 %) i 'poboljšanje odnosa s dionicima' (17 %).

Slika 1.

Koristi provedbe sustava EMAS (% svih odgovora)

Financijske uštede

Korist 'uštede energije i resursa' zauzela je prvo mjesto. Za organizacije svih veličina postojali su dokazi da su same uštede energije premašile godišnje troškove održavanja sustava EMAS. To znači da bi veće organizacije lako mogle povratiti troškove provedbe sustava EMAS.

Manji broj negativnih događaja

Ova se korist nalazila na drugom mjestu. U igri je bilo nekoliko čimbenika, kao što je manja učestalost povreda zakonodavstva o okolišu. S tim povezana korist su očito bolji odnosi s regulatornim tijelima.

Bolji odnosi s dionicima

Organizacije su odnose s dionicima ocijenile kao ključnu korist, osobito u slučaju javne uprave i poduzeća za pružanje usluga.

Veće tržišne mogućnosti

Registracijom u sustavu EMAS može se unaprijediti poslovanje. Njome se može pridonijeti zadržavanju postojećih korisnika i dobivanju novih poslova. Postojanje sustava upravljanja okolišem EMAS može biti prednost u slučaju javne nabave. Iako organizacije koje su uključene u javnu nabavu ne mogu od ponuditelja izričito zahtijevati da budu registrirani u sustavu EMAS, poduzeća koja su registrirana mogu tu činjenicu iskoristiti kako bi pokazala da imaju tehnička sredstva za ispunjavanje ugovornih zahtjeva u vezi s upravljanjem okolišem.

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/environment/emas/emas_publications/publications_studies_en.htm#Study on the costs and benefits of EMAS to registered organisations

Štoviše, organizacije mogu poticati svoje dobavljače da uspostave sustav upravljanja okolišem u okviru vlastite politike zaštite okoliša. Registracijom u sustavu EMAS mogu se olakšati unutarnji postupci poslovanja između obiju strana.

Regulatorne olakšice

Organizacije registrirane u sustavu EMAS mogu imati pravo na regulatorne olakšice. Mogu postojati koristi za poduzeća uključena u proizvodne sektore, uključujući prednosti na temelju zakonodavstva o integriranom sprečavanju i kontroli onečišćenja ⁽¹⁾.

Nekoliko država članica nudi i prednosti organizacijama registriranim u sustavu EMAS u vezi s državnim i regionalnim zakonima i propisima o okolišu. Takve koristi mogu, primjerice, uključivati pojednostavnjene obveze izvješćivanja, manji broj inspekcija, niže naknade za otpad i dulja razdoblja između obnavljanja dozvola.

Primjeri uključuju: smanjenje naknada za otpad za 50 %, smanjenje naknada za postupke izdavanja dozvola za 20–30 %, smanjenje naknada za praćenje i provedbu u skladu s nacionalnim zakonodavstvom do 100 %, smanjenje naknada za javne usluge koje pružaju vladine agencije za 30 % te smanjenje naknada za postupke izdavanja dozvola za površinske vode, za dozvole za vađenje podzemnih voda i za postupke izdavanja dozvola za odlagališta za 30 %. Postoje i prednosti u pogledu upravljanja praćenjem opasnih kemikalija i postupanjem s njima, obveza odlaganja otpada (ne moraju se dokazivati tehničke nadzorne mjere) i praćenja stakleničkih plinova.

Troškovi i koristi

Poslovni subjekti trebaju na registraciju u sustavu EMAS gledati kao na ulaganje. Provedba sustava EMAS uključuje unutarnje i vanjske troškove kao što su savjetodavna podrška, ljudski resursi za provedbu i praćenje mjera, inspekcije, naknade za registraciju itd.

Stvarni se troškovi i koristi u velikoj mjeri razlikuju, što ovisi, primjerice, o veličini i djelatnostima organizacije, trenutačnom statusu realizacije praksa upravljanja okolišem, određenoj zemlji itd. No, sustav EMAS općenito dovodi do znatnih ušteda. U različitim studijama pokazalo se da organizacije ostvaruju povrat troškova provedbe povećanjem prihoda u razmjerno kratkom roku, u većini slučajeva u roku od godine dana do dvije godine ⁽²⁾ ⁽³⁾ ⁽⁴⁾ ⁽⁵⁾ ⁽⁶⁾.

Tablica 1.

Troškovi i potencijalna godišnja ušteda povećanjem učinkovitosti u sustavu EMAS ⁽¹⁾

(EUR)			
Veličina organizacije ⁽²⁾	Moguće godišnje uštede povećanjem učinkovitosti	Troškovi provedbe ⁽³⁾ sustava EMAS u prvoj godini	Godišnji troškovi sustava EMAS ⁽⁴⁾
Mikro	3 000–10 000	22 500	10 000
Mala	20 000–40 000	38 000	22 000

⁽¹⁾ U ‚Direktivi o industrijskim emisijama‘, kojom se stavlja izvan snage Direktiva o integriranom sprečavanju i kontroli onečišćenja s učinkom od 7. siječnja 2013., državama članicama pružaju se detaljne smjernice za inspeksijski nadzor okoliša, pri čemu bi se učestalost posjeta lokacijama trebala temeljiti na sustavnoj procjeni rizika za okoliš predmetnih postrojenja uz primjenu skupa kriterija koji uključuju sudjelovanje subjekta u sustavu EMAS.

⁽²⁾ Studija EVER: Evaluacija sustava EMAS i znaka zaštite okoliša za njihovo preispitivanje (2005.), Centar za istraživanje ekonomije i politike energetike i okoliša (Center for Research on Energy and Environmental Economics and Policy – IEFEE) – Università Bocconi za Glavnu upravu za okoliš Europske komisije.

⁽³⁾ Hamschmidt J., Dyllick T. (2001.), ‚ISO 14001: profitable? Yes! But is it eco-effective?‘, Greener Management International, br. 34.

⁽⁴⁾ CESQA SINCERT (2002.), Indagine sulla certificazione ambientale secondo la norma UNI EN ISO 14001; risultati indagine Triveneto.

⁽⁵⁾ Freimann, Walther (2001.), The impacts of corporate environmental management systems: a comparison of EMAS and ISO 14001, Greener Management International, br. 36., str. 91–103.

⁽⁶⁾ IRIS (2000.), Environmental management systems – paper tiger or powerful tool. The Swedish Institute of Production Engineering Research. Molndal.

(EUR)

Veličina organizacije ⁽²⁾	Moguće godišnje uštede povećanjem učinkovitosti	Troškovi provedbe ⁽³⁾ sustava EMAS u prvoj godini	Godišnji troškovi sustava EMAS ⁽⁴⁾
Srednja	Do 100 000	40 000	17 000
Velika	Do 400 000	67 000	39 000
Podaci o „mogućim godišnjim uštedama povećanjem učinkovitosti” temelje se samo na uštedama energije. Podaci o uštedama zahvaljujući učinkovitoj upotrebi resursa nisu dostupni.			

Izvor: „Costs and Benefits of EMAS to Registered Organisations” („Troškovi i koristi sustava EMAS za registrirane organizacije”), studija za Europsku komisiju iz 2009.

- (1) Iznosi u tablici 1. okvirni su i povezani s kategorijama veličine. Stoga se ne mogu primjenjivati izravno na svaku organizaciju u svakoj situaciji.
- (2) Veličine organizacija kako su definirane u Preporuci Komisije 2003/361/EZ o definiciji mikropoduzeća, malih i srednjih poduzeća (SL L 124, 20.5.2003., str. 36.).
- (3) MSP-ovi često mogu smanjiti svoje troškove provedbe sustava EMAS u prvoj godini primjenom metodologije EMAS Easy. Najnovijim procjenama pokazuje se da se u određenim slučajevima troškovi mogu smanjiti na 11 500 EUR godišnje za mikroorganizacije i na 17 000 EUR za male organizacije u prvoj godini provedbe. Navedene su procjene samo okvirne i temelje se na podacima koje su dostavili MSP-ovi nakon seminara za MSP-ove u različitim državama članicama.
- (4) MSP-ovi često mogu smanjiti svoje troškove provedbe sustava EMAS u prvoj godini primjenom metodologije EMAS Easy. Najnovijim procjenama pokazuje se da se u određenim slučajevima troškovi mogu smanjiti na 2 200 EUR godišnje za mikroorganizacije i na 3 300 EUR godišnje za male organizacije. Navedene su procjene samo okvirne i temelje se na podacima koje su dostavili MSP-ovi nakon seminara za MSP-ove u različitim državama članicama.

„Zbirka alata za male organizacije” sustava EMAS ⁽¹⁾ sadržava brojne druge primjere ušteda na temelju troškova/koristi.

U cjelini, mikroorganizacije i male organizacije suočene su s razmjerno većim fiksnim i vanjskim troškovima nego srednje ili velike organizacije jer potonje ostvaruju korist od ekonomija razmjera, s većim udjelom troškova koje na unutarnjoj razini snose odjeli za okoliš i manjim vanjskim troškovima zbog manje potrebe za konzultantima. Međutim, čak se i jako velikim organizacijama savjetuje da detaljno ispituju troškove provedbe.

Sustav EMAS i sustavi upravljanja energijom kao što su EN 16001 i ISO 50001 prilično su slični. Budući da je upravljanje korištenjem energije dio sustava EMAS, organizacije registrirane u sustavu EMAS već su poboljšale svoju energetska učinkovitost te sukladno tome ispunjavaju većinu zahtjeva iz normi EN 16001 i ISO 50001. Stoga i to može dovesti do smanjenja troškova.

Organizacije koje razmatraju registraciju u sustavu EMAS trebale bi isto tako uzeti u obzir tehničku i financijsku potporu ili subvencije koje nude države članice, nacionalna, regionalna ili lokalna tijela i nadležna tijela sustava EMAS.

IV. UREDBA O SUSTAVU EMAS

Sustav EMAS uspostavljen je Uredbom (EZ) br. 1221/2009 (koja je poznata i kao EMAS III.) i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

1. OPĆENITO

1.1. PODRUČJE PRIMJENE

Svaka javna ili privatna organizacija može od 2001. provesti sustav EMAS. Od donošenja Uredbe o sustavu EMAS III. sustav je dostupan i neeuropskim organizacijama ili europskim poduzećima koja posluju u neeuropskim zemljama. U pogledu potonjih, postoje posebne smjernice za korporativnu registraciju na razini EU-a i trećih zemalja te globalnu registraciju.

„Organizacija” znači trgovačko društvo, poduzeće, tijelo vlasti ili ustanova s lokacijom u Zajednici ili izvan nje, ili njihovi dijelovi ili kombinacija istih bez obzira na to jesu li udruženi ili ne, koji imaju vlastite funkcije i administraciju.’

(1) http://ec.europa.eu/environment/emas/join_emas/what_if_i_am_an_sme_en.htm.

Sustav EMAS može se provoditi na jednoj lokaciji, nekoliko lokacija ili svim lokacijama koje pripadaju privatnim ili javnim organizacijama u bilo kojem području djelatnosti ⁽¹⁾. Lokacija je najmanja jedinica koja se može registrirati.

„Lokacija” znači određena geografska lokacija pod operativnom kontrolom organizacije i njezine djelatnosti, proizvodi i usluge, uključujući svu infrastrukturu, opremu i sirovine; lokacija je najmanja jedinica koja se može registrirati.’

Pod pojmom ‚određena geografska lokacija’ trebalo bi smatrati:

‚fizički kontinuitet zemljišta, zgrada, opreme ili infrastrukture koji eventualno prekidaju vanjski elementi pod uvjetom da je očuvan funkcionalni i organizacijski kontinuitet djelatnosti.’

1.2. ZAHTJEVI

Opći postupak za provedbu sustava EMAS može se sažeti kako slijedi:

1. organizacija bi trebala započeti s analizom utjecaja na okoliš, odnosno početnom analizom svih djelatnosti koje organizacija provodi, radi utvrđivanja relevantnih izravnih i neizravnih aspekata okoliša i primjenjivog zakonodavstva o okolišu;
2. zatim treba provesti sustav upravljanja okolišem u skladu sa zahtjevima norme EN ISO 14001 (Prilog II. Uredbi o sustavu EMAS);
3. sustav treba provjeriti provedbom unutarnjih revizija i preispitivanja sustava upravljanja;
4. organizacija sastavlja izjavu o okolišu sustava EMAS;
5. procjenitelj sustava EMAS koji je akreditiran ili posjeduje dozvolu verificira analizu utjecaja na okoliš i sustav upravljanja okolišem te validira izjavu;
6. nakon verifikacije organizacija nadležnom tijelu podnosi zahtjev za registraciju.

U skladu s člankom 46. Uredbe o sustavu EMAS, Europska komisija uz savjetovanje s državama članicama i drugim dionicima izrađuje ‚sektorske referentne dokumente’ ⁽²⁾ za niz prioriternih sektora.

Svaki dokument uključuje sljedeće elemente:

- najbolju praksu upravljanja okolišem,
- okolišne pokazatelje za konkretne predmetne sektore,
- prema potrebi, mjerila izvrsnosti i sustave za ocjenjivanje kojima se utvrđuju razine ekološke djelotvornosti.

Ako je to dostupno za njihov konkretni sektor, organizacije registrirane u sustavu EMAS moraju u obzir uzeti sektorske referentne dokumente na dvije različite razine:

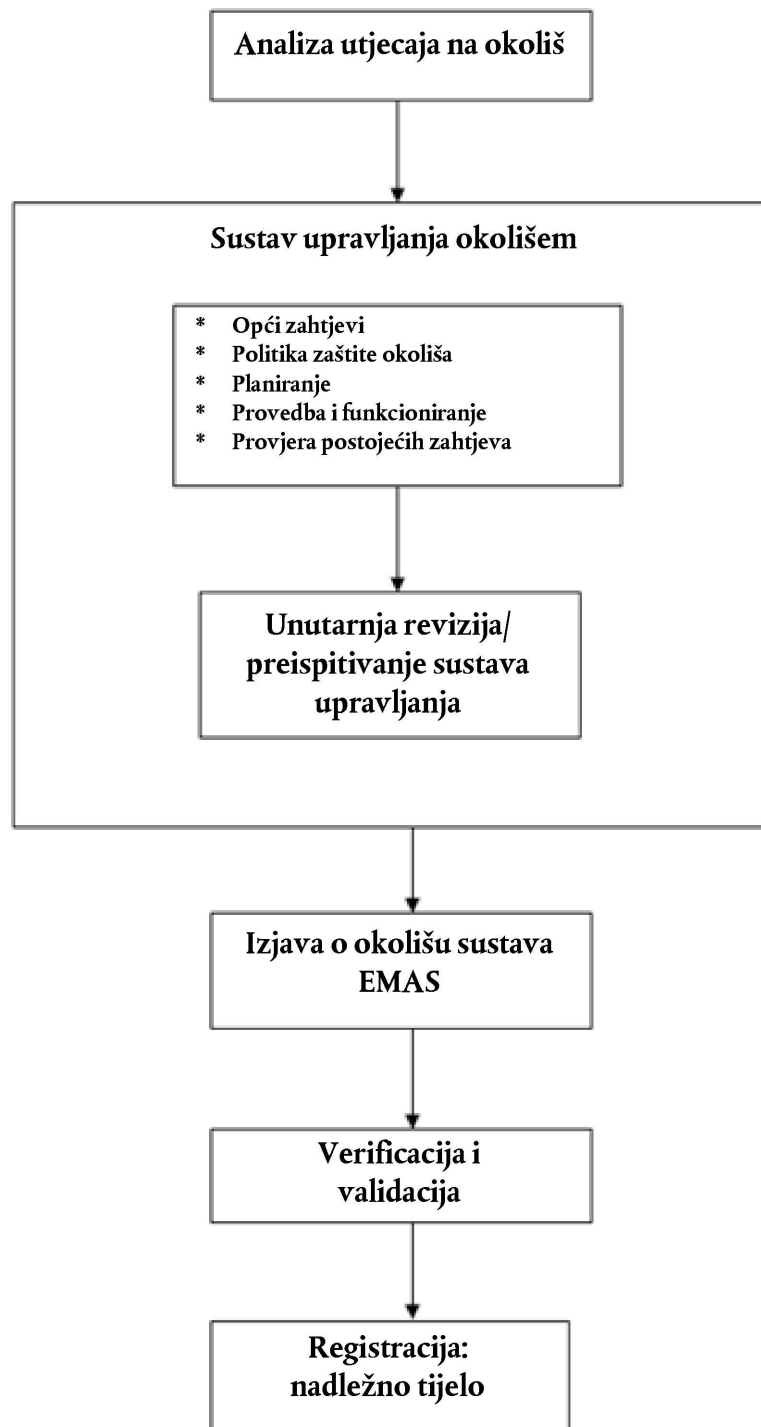
1. pri uspostavi i provedbi svojih sustava upravljanja okolišem u kontekstu analiza utjecaja na okoliš (članak 4. stavak 1. točka (b));
2. pri sastavljanju izjave o okolišu (članak 4. stavak 1. točka (d) i članak 4. stavak 4.).

Sudjelovanje u sustavu EMAS proces je koji neprekidno traje. Svaki put kad organizacija preispituje svoju ekološku djelotvornost i planira poboljšanja, ona proučava sektorski referentni dokument (ako je dostupan) u pogledu konkretnih tema kako bi dobila ideju o sljedećim pitanjima kojima se treba postupno pozabaviti.

⁽¹⁾ SL L 393, 30.12.2006., str. 1.

⁽²⁾ Okvirni popis 11 prioriternih sektora za koje će se izraditi sektorski referentni dokumenti objavljen je u komunikaciji Komisije ‚Utvrdjivanje radnog plana kojim se određuje okvirni popis sektora za donošenje sektorskih i međusektorskih referentnih dokumenata u skladu s Uredbom (EZ) br. 1221/2009 o dobrovoljnom sudjelovanju organizacija u sustavu upravljanja okolišem i neovisnog ocjenjivanja Zajednice (EMAS) (SL C 358, 8.12.2011., str. 2).

Slika 2.

Opći plan provedbe sustava EMAS

2. NAČIN PROVEDBE SUSTAVA EMAS

2.1. ANALIZA UTJECAJA NA OKOLIŠ

Prvi je korak u pravilnoj provedbi sustava EMAS provođenje temeljite analize unutarnje strukture i djelatnosti organizacije. Cilj je utvrditi *aspekte* okoliša (kako je utvrđeno u nastavku) koji su povezani s *učincima* na okoliš. To je osnova za uspostavljanje formalnog sustava upravljanja okolišem.

„Analiza utjecaja na okoliš” znači uvodna sveobuhvatna analiza aspekata okoliša, učinaka na okoliš i ekološke učinkovitosti u vezi s djelatnostima, proizvodima i uslugama organizacije.’

Analiza mora uključivati:

- zakonske odredbe koje se primjenjuju na organizaciju,
- utvrđivanje izravnih i neizravnih aspekata okoliša,
- kriterije za procjenu važnosti aspekata okoliša,
- provjeru svih postojećih praksa i postupaka upravljanja okolišem,
- evaluaciju rezultata istrage o prethodnim nezgodama.

„Aspekt okoliša’ znači element djelatnosti, proizvoda ili usluga organizacije koji ima ili može imati učinak na okoliš. Aspekti okoliša mogu biti povezani s utroškom (na primjer s potrošnjom sirovinom i energije) ili proizvodnjom (emisijama u zrak, proizvodnjom otpada itd.)’

Slika 3.

Odnos između djelatnosti, aspekata okoliša i učinaka na okoliš

Organizacija treba postupke kojima osigurava kasniju pravilnu provedbu djelatnosti koje su tijekom prve analize utjecaja na okoliš utvrđene kao značajne. Aspekti okoliša i povezani učinci na okoliš mogu se mijenjati, kao i djelatnosti organizacije. Ako je riječ o bitnim promjenama, može biti potrebno ažurirati analizu utjecaja na okoliš. Organizacija bi trebala biti upoznata i s novim kretanjima, tehnikama, rezultatima istraživanja itd. koji mogu pridonijeti ponovnoj procjeni važnosti njezinih aspekata okoliša i ocjeni o mogućoj potrebi za provođenjem nove analize utjecaja na okoliš ako su se djelatnosti organizacije bitno promijenile.

Koji je postupak za provedbu analize utjecaja na okoliš

Organizacije moraju:

- utvrditi aspekte okoliša koji proizlaze iz njihovih proizvodnih procesa, djelatnosti ili usluga, i
- odrediti kriterije za procjenu važnosti tih aspekata. Kriteriji trebaju biti sveobuhvatni i mora postojati mogućnost njihove neovisne verifikacije.

Organizacija bi trebala imati na umu da će utvrđene aspekte okoliša i rezultate evaluacije morati otkriti vanjskim dionicima.

Kako se trebaju utvrđivati aspekti okoliša

Treba prikupiti sve relevantne informacije.

To može značiti:

- posjete lokacijama radi provjere utroška i proizvodnje procesa (bilježenje napomena, izrada nacrtu prema potrebi),
- prikupljanje karata i fotografija lokacija,

- utvrđivanje primjenjivog zakonodavstva o okolišu,
- pribavljanje svih dozvola, licencijskih i sličnih isprava povezanih s okolišem,
- provjeru svih izvora informacija (primljenih računa, brojlara, podataka u vezi s opremom itd.),
- provjeru upotrebe proizvoda (nabavni i prodajni odjeli često su dobra polazišta),
- utvrđivanje ključnih osoba (rukovodstva i radnika). Treba zatražiti ulazne podatke od radnika uključenih u sve unutarnje sustave,
- traženje informacija od podizvođača koji mogu imati znatan utjecaj na ekološku djelotvornost organizacije,
- uzimanje u obzir prijašnjih nesreća, rezultata praćenja i inspekcija, i
- utvrđivanje situacija pri početku rada i pri zaustavljanju postrojenja i prepoznatih rizika.

Moraju se uzeti u obzir izravni i neizravni aspekti okoliša, a pri njihovom utvrđivanju trebalo bi upotrebljavati sljedeće definicije:

„izravni aspekt okoliša” znači aspekt okoliša povezan s djelatnostima, proizvodima i uslugama organizacije nad kojima ona ima izravnu operativnu kontrolu.;

„neizravni aspekt okoliša” znači aspekt okoliša koji može biti posljedica interakcije organizacije s trećim stranama i na koji organizacija može u razumnoj mjeri utjecati.’

Bitno je razmotriti neizravne aspekte. To se odnosi na privatne i javne sektore pa stoga, primjerice, lokalna tijela, poduzeća za pružanje usluga ili financijske institucije trebaju proširiti svoju analizu izvan aspekata lokacije.

Organizacije moraju biti sposobne pokazati da su utvrdile značajne aspekte okoliša povezane s njihovim postupcima nabave i da su značajni učinci na okoliš koji se povezuju s tim aspektima obuhvaćeni njihovim sustavom upravljanja.

Tablica 3.

Primjeri izravnih i neizravnih aspekata

Aspekti okoliša	
Izravni aspekti	Neizravni aspekti
— emisije u zrak	— pitanja koja se odnose na životni vijek proizvoda
— emisije u vodu	— kapitalna ulaganja
— otpad	— usluge osiguranja
— iskorištavanje prirodnih resursa i sirovina	— administrativne odluke i odluke o planiranju
— lokalne smetnje (buka, vibracije, mirisi)	— ekološka djelotvornost izvođača, podizvođača i dobavljača
— upotreba zemljišta	— odabir i sastav usluga, npr. prijevoz, ugostiteljstvo itd.
— emisije u zrak povezane s prometom	
— rizik od nesreća u okolišu i izvanrednih situacija	

Izravni aspekti okoliša moraju uključivati povezane zakonske odredbe i ograničenja iz dozvola, npr. ako su određene onečišćujuće tvari povezane s graničnim vrijednostima emisije ili drugim zahtjevima, takve emisije trebalo bi smatrati izravnim aspektima okoliša.

Procjena aspekata okoliša

Sljedeći je korak povezivanje aspekata s njihovim utjecajima ili učincima na okoliš. U tablici 4. naveden je primjer takvog povezivanja.

Tablica 4.

Primjeri aspekata okoliša i učinaka na okoliš

Djelatnost	Aspekt okoliša	Učinak na okoliš
Promet	— otpadna ulja za strojeve — emisije ugljika iz kamiona i strojeva	— onečišćenje tla, vode i zraka — efekt staklenika
Graditeljstvo	— emisije u zrak, buka, vibracije itd. koje proizvode građevinski strojevi — upotreba zemljišta	— buka, onečišćenje tla, vode i zraka — uništenje prekrivenosti tla — gubitak biološke raznolikosti
Uredske usluge	— upotreba materijala kao što su papir, toner itd. — potrošnja električne energije (koja dovodi do neizravnih emisija CO ₂)	— onečišćenje miješanim komunalnim otpadom — efekt staklenika
Kemijska industrija	— otpadne vode — emisije hlapljivih organskih spojeva — emisije tvari koje oštećuju ozonski omotač	— onečišćenje vode — fotokemijski ozon — oštećenje ozonskog omotača

Nakon utvrđivanja aspekata i njihovih učinaka sljedeći je korak provođenje detaljne procjene svakog od njih radi određivanja značajnih aspekata okoliša.

„Značajni aspekt okoliša” znači aspekt okoliša koji ima ili može imati značajan učinak na okoliš.’

Pitanja koja treba razmotriti pri procjeni značaja:

- i. rizik uzrokovanja štete za okoliš;
- ii. osjetljivost lokalnog, regionalnog ili globalnog okoliša;
- iii. veličina, broj, učestalost i reverzibilnost aspekta ili učinka;
- iv. postojanje relevantnog zakonodavstva o okolišu i njegove odredbe;
- v. važnost za dionike i zaposlenike organizacije.

Na temelju navedenih kriterija organizacija može izraditi unutarnji postupak ili upotrebljavati druge alate za procjenu značaja aspekata okoliša. Zbirka alata EMAS MSP ⁽¹⁾ sadržava vrlo korisne informacije za mala i srednja poduzeća (MSP-ovi).

Pri procjeni značaja aspekata okoliša važno je uzeti u obzir ne samo uobičajene uvjete rada, već i uvjete prilikom početka rada i zaustavljanja postrojenja te uvjete u izvanrednim situacijama. Trebalo bi razmotriti sve prijašnje, sadašnje i planirane djelatnosti.

Za svaki pojedinačni aspekt okoliša trebalo bi ocijeniti odgovarajući učinak prema:

- opsegu – razini emisija, potrošnji energije i vode itd.,
- ozbiljnosti – opasnostima, toksičnosti itd.,
- učestalosti/vjerojatnosti,
- zabrinutosti zainteresiranih strana,
- zakonskim odredbama.

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/environment/emas/join_emas/what_if_i_am_an_sme_en.htm.

Tablica 5.

Procjena aspekata okoliša

Kriteriji procjene	Primjer
Koja proizvodnja ili djelatnosti organizacije mogu negativno utjecati na okoliš?	Otpad: miješani komunalni otpad, ambalažni otpad, opasni otpad
Opseg aspekata koji mogu utjecati na okoliš	Količina otpada: velika, srednja, mala
Ozbiljnost aspekata koji mogu utjecati na okoliš	Opasnost otpada, toksičnost sirovina: velika, srednja, mala
Učestalost aspekata koji mogu utjecati na okoliš	velika, srednja, mala
Svijest javnosti i zaposlenika o aspektima povezanim s organizacijom	Velik broj pritužbi, nekoliko pritužbi, bez pritužbi
Djelatnosti organizacije uređene zakonodavstvom o okolišu	Dozvola u skladu sa zakonodavstvom o otpadu, obveze praćenja

Napomena: Korisno je kvantificirati kriterije i cjelokupni značaj određenih aspekata.

Kako provjeravati poštovanje zakonodavstva

„Poštovanje zakonodavstva’ znači puna provedba svih važećih zakonskih odredaba koje se odnose na okoliš, uključujući uvjete propisane dozvolama.’

Države članice moraju osigurati da organizacije imaju pristup informacijama i pomoći barem u vezi sa sljedećim pitanjima:

- informacijama o primjenjivim zakonskim odredbama koje se odnose na okoliš i
- utvrđivanjem nadležnih izvršnih tijela za posebne zakonske odredbe koje se odnose na okoliš.

Od izvršnih se tijela zahtijeva da odgovaraju na zahtjeve za informacije, barem na zahtjeve malih organizacija, o primjenjivim zakonskim odredbama koje se odnose na okoliš, kao i za informacije o tome kako organizacije mogu ispuniti navedene zakonske odredbe.

Utvrđivanje svih primjenjivih zakonskih odredaba znači uzimanje u obzir različitih razina zakonodavstva o okolišu, ako je to potrebno, kao što su nacionalne, regionalne ili lokalne odredbe, uključujući dozvole i licencije.

Organizacija mora uzeti u obzir i druge relevantne zahtjeve, primjerice, iz uvjeta javne nabave, poslovnih ugovora i dobrovoljnih sporazuma koje je organizacija potpisala ili na koje se obvezala itd.

Bitno je u ovom trenutku utvrditi zakonske odredbe kako bi organizacija mogla točno odrediti sve one odredbe koje možda neće biti ispunjene. Organizacija zatim mora, prema potrebi, poduzeti mjere radi usklađivanja s cjelokupnim mjerodavnim zakonodavstvom o okolišu (vidjeti 2.2.5.2. u vezi s vrednovanjem poštovanja zakonodavstva).

2.2. SUSTAV UPRAVLJANJA OKOLIŠEM

„Sustav upravljanja okolišem’ znači dio sveukupnog sustava upravljanja koji obuhvaća organizacijsku strukturu, aktivnosti planiranja, odgovornosti, prakse, postupke, procese i resurse za razvoj, provedbu, ostvarenje, preispitivanje i održavanje politike zaštite okoliša i upravljanje aspektima okoliša.’

2.2.1. **Opći zahtjevi**

Za početak organizacija mora definirati i dokumentirati područje primjene svojeg sustava upravljanja okolišem.

Svaka lokacija koja će biti uključena u registraciju u sustavu EMAS mora biti usklađena sa svim zahtjevima sustava EMAS.

Organizacija mora uspostaviti, dokumentirati, provesti i održavati sustav upravljanja okolišem u skladu s odjeljkom 4. norme EN ISO 14001. Ako je organizacija provela sustav upravljanja okolišem (koji nije u skladu s normom ISO 14001) koji je Komisija priznala ⁽¹⁾, ona ne mora ponavljati elemente koji su već službeno priznati kada želi ispuniti zahtjeve sustava EMAS.

2.2.2. **Politika zaštite okoliša**

„Politika zaštite okoliša’ znači globalna namjera i usmjerenost organizacije u pogledu njezine ekološke učinkovitosti kako je službeno predstavljena od strane uprave (...). Ona osigurava okvir za djelovanje i za postavljanje općih i pojedinačnih ciljeva zaštite okoliša.’

Politika zaštite okoliša mora uključivati sljedeće točke:

- obvezu usklađivanja sa zakonskim odredbama i drugim zahtjevima koji se odnose na aspekte okoliša,
- obvezu sprečavanja onečišćenja,
- obvezu stalnog poboljšavanja ekološke djelotvornosti.

Politika zaštite okoliša **okvir je za djelovanje** i za postavljanje strateških općih i pojedinačnih ciljeva zaštite okoliša (vidjeti nastavak). Ona treba biti jasna i mora obuhvaćati glavne prioritete na temelju kojih se mogu dalje definirati određeni opći i pojedinačni ciljevi.

2.2.3. **Planiranje**

Nakon što su riješena osnovna temeljna pitanja kako je prethodno opisano, na redu je planiranje.

2.2.3.1. **Opći i pojedinačni ciljevi zaštite okoliša**

„Opći cilj zaštite okoliša’ znači globalni cilj s obzirom na okoliš koji proizlazi iz politike zaštite okoliša, čije si je ostvarenje organizacija zadala i koji je brojčano izražen kad je to moguće.’

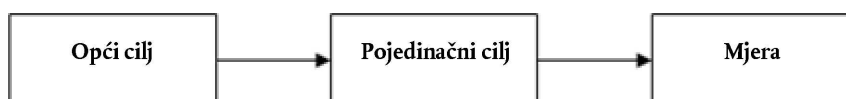
„Pojedinačni cilj zaštite okoliša’ znači detaljno razrađen zahtjev u pogledu učinkovitosti koji proizlazi iz općih ciljeva zaštite okoliša, primjenjiv na cijelu organizaciju ili njezine dijelove, a koji treba postaviti i ispuniti da bi se ostvarili ti opći ciljevi.’

Organizacija mora u skladu sa svojom politikom zaštite okoliša utvrditi i dokumentirati opće ciljeve i detaljne pojedinačne ciljeve za svaki aspekt relevantan za organizaciju.

Nakon definiranja općih ciljeva sljedeći je korak postavljanje primjerenih pojedinačnih ciljeva za njih. Kada je riječ o pojedinačnim ciljevima, mogu se planirati posebne mjere koje se trebaju provesti radi ostvarivanja dobrog upravljanja okolišem.

Slika 4.

Odnos između općih ciljeva, pojedinačnih ciljeva i mjera

⁽¹⁾ U skladu sa službenim postupkom iz članka 45. kako je opisano u Uredbi o sustavu EMAS.

Primjer:

Opći cilj zaštite okoliša	Smanjenje proizvodnje opasnog otpada na najmanju moguću mjeru
Pojedinačni cilj	Smanjenje upotrebe organskih otapala u procesu za 20 % u roku od tri godine
Mjera	Ponovna upotreba otapala kad god je to moguće Recikliranje organskih otapala

Opći i pojedinačni ciljevi trebali bi biti mjerljivi ako je to moguće i usklađeni s politikom zaštite okoliša organizacije. Korisni su kriteriji „SMART“:

- određen – svaki bi se pojedinačni cilj trebao odnositi na jedno pitanje,
- mjerljiv – svaki bi pojedinačni cilj trebalo kvantitativno iskazati,
- ostvariv – ostvarivanje pojedinačnih ciljeva trebalo bi biti moguće,
- realan – pojedinačni ciljevi trebali bi biti zahtjevni i pomoću njih bi se trebalo poticati stalno poboljšanje, ali ne bi trebali biti pretjerano ambiciozni. Nakon ostvarivanja uvijek ih se može izmijeniti,
- vremenski ograničen – trebao bi postojati rok za ostvarivanje svakog pojedinačnog cilja.

Ako je to dostupno za njihov konkretni sektor, organizacije bi trebale primjenjivati relevantne elemente iz sektorskih referentnih dokumenata kako je navedeno u članku 46. Uredbe o sustavu EMAS. Njih bi trebalo primjenjivati pri utvrđivanju i preispitivanju pojedinačnih i općih ciljeva zaštite okoliša organizacije u skladu s relevantnim aspektima okoliša utvrđenima u analizi utjecaja na okoliš. Međutim, postizanje utvrđenih mjerila izvrsnosti nije obvezno jer se u sustavu EMAS procjena izvedivosti mjerila i provedbe najboljih praksi u pogledu troškova i koristi prepušta samim organizacijama.

2.2.3.2. Program zaštite okoliša

„Program zaštite okoliša“ znači opis mjera, odgovornosti i sredstava koji se poduzimaju ili se planiraju poduzeti kako bi se ostvarili opći i pojedinačni ciljevi zaštite okoliša i održali rokovi za ostvarenje tih ciljeva.

Program zaštite okoliša alat je s pomoću kojeg organizacija svakodnevno planira i provodi poboljšanja. On bi trebao biti ažuriran i dovoljno detaljan kako bi osigurao pregled napretka postignutog u ostvarivanju pojedinačnih ciljeva. Programom bi trebalo utvrditi tko je odgovoran za ostvarivanje općih i pojedinačnih ciljeva te pojedinosti o uključenim resursima i rokovima. Sami resursi (npr. financijska ili tehnička sredstva ili osoblje) ne mogu biti opći ciljevi zaštite okoliša.

U praksi se program često izrađuje u tabličnom obliku i obuhvaća sljedeće:

- opće ciljeve zaštite okoliša povezane s izravnim i neizravnim aspektima,
- određene pojedinačne ciljeve za ostvarivanje općih ciljeva, i
- mjere, odgovornosti, sredstva i rokove za svaki pojedinačni cilj:
  - opis mjere/mjera,
  - osobu odgovornu za pojedinačni cilj,
  - status realizacije na početku provedbe,
  - sredstva potrebna za ostvarivanje pojedinačnih ciljeva,
  - učestalost praćenja napretka prema ostvarivanju pojedinačnog cilja,
  - konačni rezultat koji treba ostvariti, uključujući rok,
  - zapisi koji se moraju čuvati u vezi s gore navedenim procesom.

Pri izradi programa u obzir bi trebalo uzeti izravne i neizravne aspekte. Organizacija bi se trebala obvezati na stalno poboljšanje svoje ekološke djelotvornosti.

Pri odlučivanju o tome koje mjere provesti radi poboljšanja svoje ekološke djelotvornosti organizacije bi trebale u obzir uzeti relevantne elemente iz sektorskih referentnih dokumenata kako su navedeni u članku 46. Uredbe o sustavu EMAS, ako su dostupni za njihov sektor.

Konkretno, trebale bi razmotriti relevantne najbolje prakse upravljanja okolišem i mjerila izvrsnosti (u kojima se navodi razina ekološke djelotvornosti koju postižu najučinkovitije organizacije) za utvrđivanje mjera i radnji te eventualno za određivanje prioriteta za (dodatno) poboljšanje svoje ekološke djelotvornosti.

Međutim, provođenje najboljih praksi upravljanja okolišem ili postizanje utvrđenih mjerila izvrsnosti nije obvezno jer se u sustavu EMAS procjena izvedivosti mjerila i provedbe najboljih praksi u pogledu troškova i koristi prepušta samim organizacijama.

2.2.4. Provedba i funkcioniranje

2.2.4.1. Resursi, uloge, odgovornosti i ovlasti

Kako bi sustav EMAS bio uspješan, uprava mora biti spremna osigurati resurse i organizacijsku strukturu koji su potrebni za potporu sustavu. Oni uključuju ljudske resurse i specijalizirane vještine osoblja, organizacijsku infrastrukturu, tehnologiju i financijska sredstva.

U okviru analize utjecaja na okoliš ispitat će se postojeća organizacijska infrastruktura te prakse i postupci upravljanja. U tom se trenutku trebaju, prema potrebi, prilagoditi unutarnje strukture i postupci.

Uprava organizacije mora imenovati predstavnika rukovodstva, tj. osobu koja je u konačnici odgovorna za sustav upravljanja okolišem. Uloga je predstavnika rukovodstva osigurati da su svi zahtjevi u vezi sa sustavom upravljanja okolišem uspostavljeni, ažurirani i da funkcioniraju te informirati glavni upravljački tim o tome kako sustav radi. Predstavnik izvješćuje o prednostima i slabostima sustava i o potrebnim poboljšanjima.

Predstavnik bi trebao biti kvalificiran i iskusan u području pitanja okoliša, zakonskih odredaba koje se odnose na okoliš i aspekata upravljanja te treba imati vještine potrebne za rad u skupinama, vođenje i koordinaciju. Organizacija mora osigurati raspoloživost navedenih stručnih sposobnosti unutar organizacije.

Stručne sposobnosti, izobrazba i podizanje svijesti

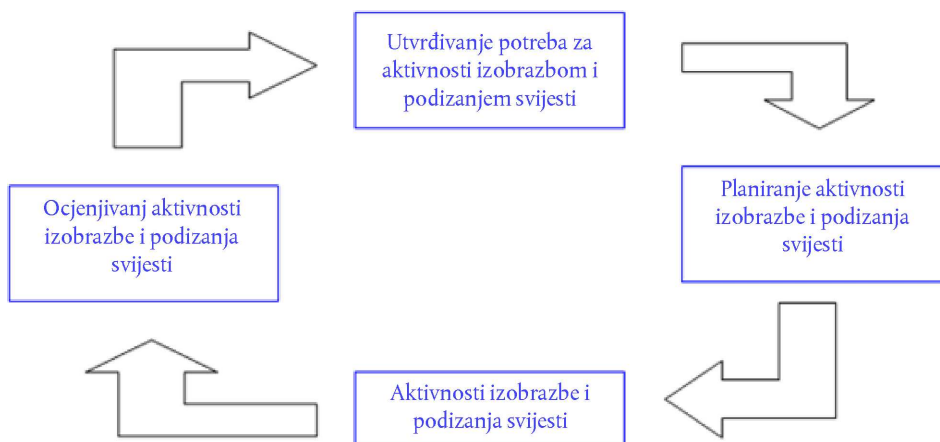
Organizacija mora definirati iskustva i znanja koja su osoblju potrebna za ostvarivanje dobrih rezultata u upravljanju okolišem.

Organizacija mora utvrditi, provesti i održavati postupak za određivanje potreba za izobrazbom te učiniti sve što je potrebno kako bi osigurala da osoblje uključeno u sustav upravljanja okolišem ima odgovarajuće znanje o:

- politici zaštite okoliša organizacije,
- zakonskim odredbama i drugim zahtjevima koji se odnose na okoliš i koji su primjenjivi na organizaciju,
- općim i pojedinačnim ciljevima postavljenima za organizaciju u cjelini i za njezina određena područja rada,
- aspektima okoliša i učincima na okoliš te o metodologiji za njihovo praćenje,
- svojim ulogama i odgovornostima u okviru sustava upravljanja okolišem.

Svatko tko radi za organizaciju ili u njezinu korist trebao bi biti upoznat sa svojom ulogom u okviru sustava EMAS i s koristima sustava u pogledu zaštite okoliša. Tim osobama trebalo bi osigurati izobrazbu ili barem pristup izobrazbi o svijesti o okolišu te o sustavu upravljanja okolišem organizacije.

Slika 5.

Dijagram toka izobrazbe u okviru sustava upravljanja okolišem

Svijest o okolišu može se postići izobrazbom ili drugim aktivnostima, primjerice, informativnim kampanjama, istraživanjima itd.

Aktivno uključeni zaposlenici predstavljaju pokretačku snagu za stalna, uspješna poboljšanja i pomažu pri učvršćivanju sustava EMAS u organizaciji. Zaposlenici se mogu uključiti, primjerice, preko odbora za okoliš, radnih skupina, sustava prijedloga, programa poticaja ili drugih aktivnosti.

Trebale bi postojati uloge za zaposlenike na različitim razinama u okviru razvoja i provedbe sustava. Zaposlenici, primjerice, mogu sudjelovati u:

- utvrđivanju aspekata okoliša,
- izradi i izmjeni postupaka i/ili uputa,
- predlaganju općih i pojedinačnih ciljeva zaštite okoliša,
- procesu unutarnje revizije,
- izradi izjave o okolišu sustava EMAS.

Rukovodstvo mora zaposlenicima stalno davati i od njih tražiti povratne informacije.

2.2.4.2. Komunikacija

Dobra unutarnja i vanjska dvosmjerna komunikacija ključna je za uspješnu provedbu sustava upravljanja okolišem registriranog u sustavu EMAS. Organizacija treba prepoznati potrebu za komunikacijom s dionicima o pitanjima okoliša i vrijednost takve komunikacije. Ona je obvezna objaviti svoju izjavu o okolišu i trebat će utvrditi što će se priopćavati i kome. Organizacija će trebati pratiti rezultate svoje komunikacije i utvrditi je li bila učinkovita.

Unutarnja komunikacija treba se odvijati u oba smjera (odozgo prema dolje i odozdo prema gore). To se može postići upotrebom intraneta, brošura, unutarnjih publikacija, glasila, kutija za prijedloge, sastanaka, oglasnih ploča itd.

Primjeri su vanjske komunikacije: izjava o okolišu sustava EMAS, internet, dani aktivnosti, priopćenja za tisak, brošure i upotreba logotipa sustava EMAS ako je to moguće i dopušteno ⁽¹⁾.

2.2.4.3. Dokumentacija i nadzor nad dokumentima

Trebala bi postojati dokumentacija o sustavu upravljanja okolišem koja obuhvaća sljedeće:

- politiku zaštite okoliša,
- opće i pojedinačne ciljeve zaštite okoliša,

⁽¹⁾ Kako je navedeno u članku 10. i Prilogu V. Uredbi o sustavu EMAS te u odjeljku 3. ovog dokumenta.

- opis područja primjene sustava upravljanja okolišem,
- opis glavnih elemenata sustava upravljanja okolišem,
- uloge, odgovornosti i ovlasti,
- postupak za upravljanje operativnim nadzorom,
- operativne postupke,
- upute za rad.

Dokumentacija bi trebala biti jasna i sažeta kako bi se izbjegle nejasnoće ili nesporazumi.

Dokumenti sustava EMAS mogu se integrirati u druge sustave upravljanja (kvalitetom, energijom, zdravljem i sigurnošću itd.) ili obrnuto, radi njihove optimizacije, izbjegavanja udvostručavanja i smanjenja birokracije.

MSP-ovi bi trebali nastojati svojem osoblju ponuditi jasnu i jednostavnu dokumentaciju koja je jednostavna za korištenje.

Priručnik za upravljanje okolišem

On obuhvaća politiku zaštite okoliša, protokole i aktivnosti za zaštitu okoliša. Trebao bi biti integriran u godišnji plan upravljanja organizacije. Priručnik ne treba biti dug i složen. Njime bi se osoblju trebalo pomoći da razumije kako je organizacija uspostavila i strukturirala svoj sustav upravljanja okolišem, kako su različiti dijelovi sustava upravljanja okolišem međusobno povezani i koje uloge određeni pojedinci imaju unutar tog sustava. Taj priručnik nije obavezan, iako se većina organizacija odlučuje za njega.

Postupci

U dokumentima o postupcima opisano je KAKO i KADA se moraju provoditi određene mjere i TKO ih provodi.

Primjeri su postupci za:

- utvrđivanje i vrednovanje značajnih aspekata,
- upravljanje poštovanjem zakonodavstva,
- upravljanje utvrđenim značajnim aspektima okoliša,
- upravljanje praćenjem i mjerenjima,
- upravljanje pripremljenošću za izvanredne situacije,
- upravljanje nesukladnostima te preventivnim i popravnim radnjama,
- utvrđivanje i upravljanje stručnim sposobnostima, izobrazbom i podizanjem svijesti,
- upravljanje komunikacijom,
- upravljanje dokumentima,
- upravljanje zapisima,
- upravljanje unutarnjim revizijama.

Upute za rad

Upute za rad moraju biti jasne i lako razumljive. U njima bi trebali biti objašnjeni važnost određene djelatnosti, s njome povezan rizik za okoliš, posebna izobrazba osoblja odgovornog za njezinu provedbu i kako je treba nadzirati. Može biti korisno ilustrirati upute slikama, piktogramima ili na druge načine kojima se osigurava da svi zaposlenici mogu lako razumjeti upute.

Upravljanje dokumentima

Organizacija mora uspostaviti, provesti i održavati postupak za upravljanje dokumentima izrađenima za sustav upravljanja okolišem. Posebnu bi pažnju trebalo posvetiti zapisima (vidjeti 2.2.5.4.).

Navedeni će postupak morati uključivati:

Slika 6.

Proces upravljanja dokumentima u okviru sustava upravljanja okolišem

U sustavu bi trebalo osigurati dostupnost različitih verzija dokumenata te čitljivost i laku prepoznatljivost dokumenata.

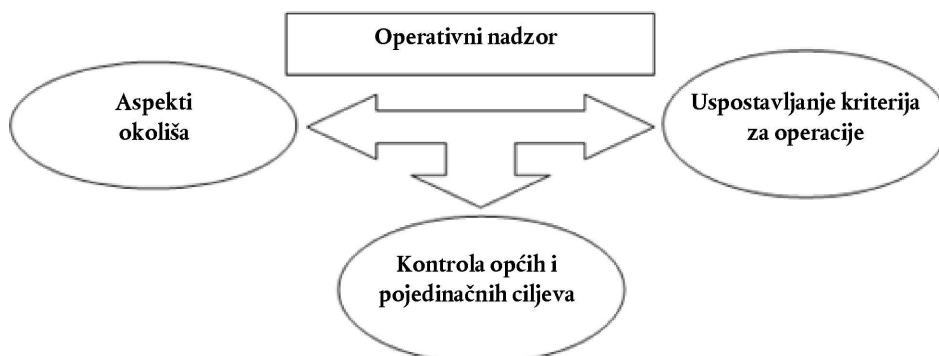
Mogu se uključiti i dokumenti iz vanjskih izvora jer su oni često ključni za osiguravanje pravilnog rada sustava upravljanja okolišem. Takvi dokumenti mogu uključivati informacije lokalnih tijela i javnih uprava, priručnike za upotrebu opreme, sigurnosne listove itd.

2.2.4.4. Operativni nadzor

Operativni nadzor uključuje utvrđivanje i planiranje operacija koje su povezane sa značajnim aspektima okoliša u skladu s politikom te općim i pojedinačnim ciljevima (vidjeti sliku 7.). Ono može obuhvaćati i aktivnosti kao što su održavanje opreme, početak rada i zaustavljanje postrojenja, upravljanje izvođačima na licu mjesta i usluge koje pružaju dobavljači ili prodavači. Trebaju postojati postupci za rješavanje utvrđenih rizika, postavljanje pojedinačnih ciljeva i mjerenje ekološke djelotvornosti (po mogućnosti na temelju jasnih ekoloških pokazatelja). U postupcima moraju biti definirani uobičajeni uvjeti. Moraju biti definirani i opisani neuobičajeni uvjeti i izvanredne situacije. Postupci operativnog nadzora trebaju biti dobro dokumentirani i dostavljeni pri provedbi unutarnjih revizija.

Slika 7.

Operativni nadzor

2.2.4.5. Pripravnost i odziv u izvanrednim situacijama

Organizacija mora uspostaviti, provesti i održavati postupke za utvrđivanje potencijalnih izvanrednih situacija i potencijalnih nesreća radi:

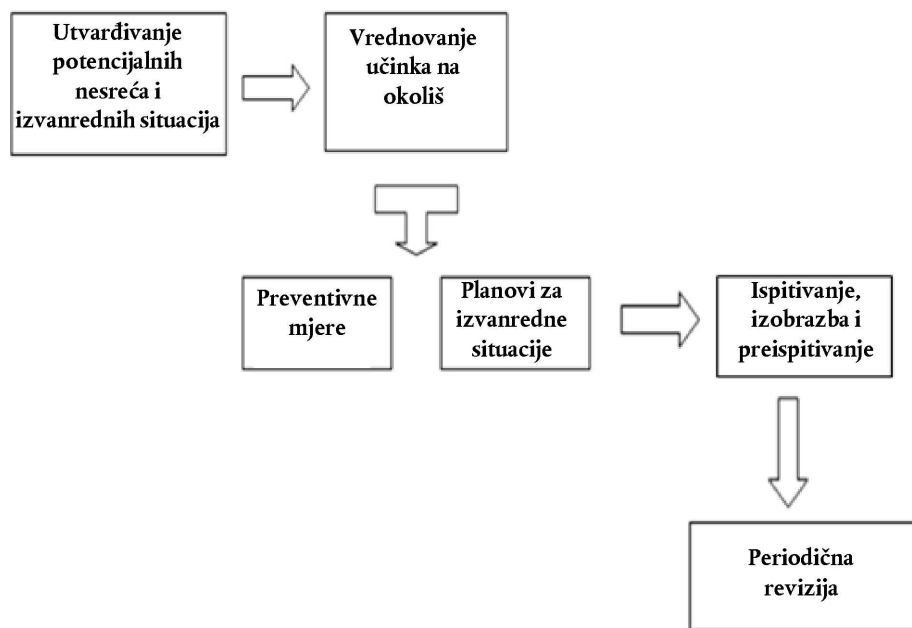
- izbjegavanja rizika od nesreće,
- opisivanja kako organizacija reagira na nesreće,
- sprečavanja ili ublažavanja povezanih štetnih učinaka na okoliš.

Plan za izvanredne situacije ključan je u industriji i organizacijama uključenima u potencijalno rizične djelatnosti.

Organizacija mora periodično preispitati svoju pripremljenost za izvanredne situacije (uključujući odgovarajuću izobrazbu) i postupke reagiranja. Prema potrebi bi ih trebala izmijeniti, osobito nakon izvanrednih situacija ili nesreća. Postupke bi trebalo i periodično testirati.

Slika 8.

Planovi za izvanredne situacije

2.2.5. Provjera

2.2.5.1. Praćenje i mjerenje

Organizacija treba uspostaviti, provesti i održavati postupak za redovito praćenje i mjerenje značajnih parametara kao što su emisije u zrak, otpad, voda i buka kako bi dobila dodanu vrijednost iz nalaza. Obvezno je izvješćivanje o ključnim pokazateljima učinkovitosti (vidjeti 2.3.2.).

Zakonske odredbe u vezi s praćenjem moraju se uzeti u obzir, a kriteriji praćenja kao što su učestalost inspekcija i metodologija moraju biti s njima usklađeni. Informacije o navedenome korisne su kako bi se osiguralo sljedeće:

- usklađenost sa zakonskim odredbama i propisima,
- točna evaluacija ekološke djelotvornosti,
- potpuna i transparentna izjava u skladu sa sustavom EMAS.

Ovisno o potrebama organizacije, mogu se mjeriti i pratiti i drugi čimbenici:

- značajni aspekti okoliša,
- politika i opći ciljevi zaštite okoliša,
- razina svijesti među zaposlenicima itd.

Mjerna se oprema mora redovito umjeravati kako bi bila usklađena sa zakonodavstvom i kako bi se dobili točni rezultati.

2.2.5.2. Vrednovanje poštovanja zakonodavstva

Poštovanje zakonodavstva ključni je zahtjev iz Uredbe o sustavu EMAS bez kojeg se organizacija ne može registrirati, zbog čega organizacija mora imati postupak za njegovo redovito preispitivanje i vrednovanje.

To se na najbolji način provodi izradom popisa svih relevantnih zakonodavnih i posebnih zahtjeva koji se zatim uspoređuju s posebnim okolnostima organizacije (vidjeti tablicu 6.). Veće i složenije organizacije možda će trebati upotrebljavati baze podataka ili zatražiti vanjsku pomoć.

Ako procjenitelj utvrdi slučajeve nepoštovanja koji nisu ispravljani, on ne smije validirati izjavu o okolišu ili potpisati konačnu izjavu (Prilog VII.).

Tablica 6.

Primjer jednostavnog vrednovanja poštovanja zakonodavstva

Primjenjivo zakonodavstvo o okolišu	Posebni zahtjev	Status organizacije	Rezultat
Zakonodavstvo o otpadu	— dozvola za proizvodnju otpada — gospodarenje otpadom	— istekla dozvola — gospodarenje otpadom pod nadzorom	pribavljanje obnovljene dozvole
Zakonodavstvo o emisijama u zrak	— ograničenja emisija (NO _x , SO _x , čestice itd.) — dozvola za kotlove	— u okviru ograničenja — dozvola je obnovljena	u redu
Zakonodavstvo o buci	— ograničenje buke na području	— ispod dopuštene razine	u redu
Zakonodavstvo o pročišćavanju voda	— posebno pročišćavanje (uklanjanje P i N) — ograničenja otpadnih voda — dozvola za emisiju u vodotok	— još nije uspostavljeno — još nisu u potpunosti usklađena — dozvola nije obnovljena	ispravljanje situacije
Zakonodavstvo o stakleničkim plinovima	— dodijeljena ograničenja stakleničkih plinova	— u okviru ograničenja	u redu. Određene emisijske jedinice mogu se prodati.

2.2.5.3. Nesukladnost te popravne i preventivne radnje

Organizacija mora uspostaviti, provesti i održavati postupak za rješavanje slučajeva i potencijalnih slučajeva nesukladnosti sa zahtjevima sustava EMAS.

Postupak mora uključivati načine za:

- utvrđivanje i ispravljanje slučaja,
- istraživanje uzroka i učinaka slučaja,

- evaluaciju potrebe za mjerama kako bi se izbjeglo ponovno pojavljivanje,
- bilježenje rezultata poduzetih popravnih radnji,
- evaluaciju potrebe za mjerama za sprečavanje slučajeva nesukladnosti,
- provedbu odgovarajućih preventivnih radnji kako bi se izbjegli takvi slučajevi, i
- preispitivanje učinkovitosti popravnih i preventivnih radnji.

Nesukladnost znači svaka vrsta neispunjavanja osnovnih zahtjeva navedenih u postupcima i tehničkim uputama.

Nesukladnost može biti posljedica ljudske pogreške ili pogreške u provedbi. Moraju se što prije napraviti izmjene kako bi se ispravila situacija i izbjeglo njezino ponovno pojavljivanje.

Nesukladnost se može otkriti:

- operativnim nadzorom,
- unutarnjom/vanjskom revizijom,
- preispitivanjem sustava upravljanja, ili
- u okviru svakodnevnih aktivnosti.

Popravne i preventivne radnje

Predstavnik rukovodstva za sustav EMAS mora biti obaviješten o nesukladnostima kako bi, prema potrebi, mogao donositi odluke o poduzimanju popravnih radnji.

Ako su utvrđene potencijalne nesukladnosti, predstavnik rukovodstva za sustav EMAS mora biti obaviješten kako bi, prema potrebi, mogao donositi odluke o poduzimanju preventivnih radnji.

Popravne i preventivne radnje trebalo bi evidentirati. Kao rezultat toga, može biti potrebno izmijeniti dokumentaciju sustava upravljanja okolišem.

2.2.5.4. Nadzor nad zapisima

Organizacija mora uspostaviti sustav za čuvanje zapisa kako bi pokazala da poštuje zahtjeve iz svojeg sustava upravljanja okolišem.

Organizacija mora uspostaviti, provesti i održavati postupak za upravljanje zapisima. Tim postupkom trebalo bi obuhvatiti pitanja kao što su identifikacija, pohrana, zaštita, pronalaženje, čuvanje i uklanjanje zapisa.

Zapisi moraju biti i ostati prepoznatljivi, čitljivi, ažurirani i sljedivi.

Primjeri zapisa:

- potrošnja električne energije, vode i sirovina,
- proizvedeni otpad (opasni i neopasni otpad),
- emisije stakleničkih plinova,
- nezgode, nesreće i pritužbe,
- zakonske odredbe,
- izvješća o reviziji i preispitivanja sustava upravljanja,
- inspekcijska izvješća,
- značajni aspekti okoliša,
- nesukladnosti te popravne i preventivne radnje,
- komunikacija i izobrazba,

- prijedlozi osoblja, te
- izobrazba i seminari.

2.2.6. Unutarnja revizija

U sustavu EMAS posebna se pažnja posvećuje unutarnjoj reviziji iz Priloga III.

„Unutarnja revizija zaštite okoliša’ znači sistematična, dokumentirana objektivna periodična evaluacija djelatnosti organizacije s obzirom na zaštitu okoliša, procjenu sustava upravljanja i postupaka koji su razvijeni s ciljem zaštite okoliša.’

Organizacija mora uspostaviti postupak unutarnje revizije u okviru sustava upravljanja. On mora obuhvaćati odgovornosti i zahtjeve u vezi s planiranjem i provedbom revizija, izvješćivanjem o rezultatima i čuvanjem zapisa te utvrđivanjem kriterija, područja primjene, učestalosti i metoda revizije.

Cilj je unutarnje revizije:

- utvrditi ispunjava li sustav upravljanja okolišem zahtjeve Uredbe o sustavu EMAS,
- utvrditi primjenjuje li se i održava sustav upravljanja okolišem pravilno,
- osigurati da rukovodstvo organizacije dobiva informacije potrebne za preispitivanje ekološke djelatnosti organizacije,
- utvrditi učinkovitost sustava upravljanja okolišem.

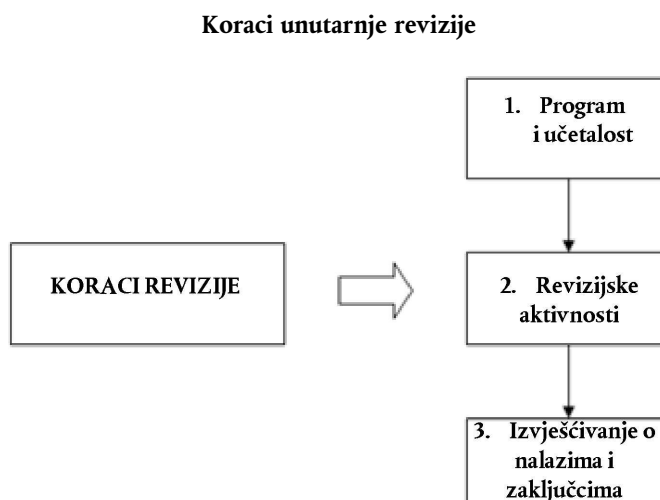
Reviziju mora objektivno provoditi neovisno osoblje. Unutarnji revizor može biti obučeni član osoblja ili vanjska osoba ili tim.

Opća pravila

- Uspostavljanje programa revizije,
- definiranje područja primjene revizije. Ono će ovisiti o veličini i vrsti organizacije. U području primjene moraju biti navedena obuhvaćena predmetna područja, djelatnosti obuhvaćene revizijom, kriteriji zaštite okoliša koji se trebaju uzeti u obzir i razdoblje koje treba biti obuhvaćeno revizijom,
- utvrđivanje resursa potrebnih za provedbu revizije, primjerice, dobro obučeno osoblje s dobrim poznavanjem djelatnosti, tehnički aspekti, aspekti okoliša, zakonske odredbe,
- vođenje računa o tome da se sve djelatnosti u organizaciji obavljaju u skladu s prethodno definiranim postupcima, i
- utvrđivanje potencijalnih novih problema i uspostavljanje mjera za sprečavanje njihova pojavljivanja.

Koraci unutarnje revizije

Slika 9.

2.2.6.1. Program revizije i učestalost revizije

Program mora uključivati:

- posebne ciljeve unutarnje revizije,
- način kako provjeriti je li sustav upravljanja okolišem koherentan i usklađen s politikom organizacije i programom te ispunjava li zahtjeve sustava EMAS,
- usklađenost s primjenjivim regulatornim zahtjevima koji se odnose na zaštitu okoliša.

Organizacija mora jednom godišnje provoditi unutarnje revizije kako bi imala pravilan pregled svojih značajnih aspekata okoliša. Ciklus revizije, kojim su obuhvaćene sve djelatnosti organizacije, mora se završiti u roku od tri godine. Male organizacije mogu taj rok produljiti na četiri godine.

Koliko se često određena djelatnost revidira ovisit će o:

- prirodi, veličini i složenosti predmetnih djelatnosti,
- značaju povezanih učinaka na okoliš,
- važnosti i hitnosti rješavanja problema otkrivenih u prethodnim revizijama, te
- povijesti problema u pogledu okoliša.

U pravilu se složene djelatnosti sa značajnijim učinkom na okoliš trebaju češće revidirati.

Kako bi se dobili zadovoljavajući rezultati, cjelokupno osoblje uključeno u unutarnju reviziju mora imati jasnu ideju o provedbi općih ciljeva zaštite okoliša i posebnim ulogama svih sudionika (direktora, rukovoditelja, zaposlenika, revizora itd.).

2.2.6.2. Aktivnosti unutarnje revizije

Važno je unaprijed se pripremiti za unutarnju reviziju. Prvo se utvrđuje revizor/revizorski tim. Organizacija može odrediti vlastito osoblje kao revizore ili može zaposliti vanjske revizore. Revizori moraju biti objektivni i nepristrani te imati odgovarajuće vještine i izobrazbu. Revizor/revizorski tim trebao bi:

- pripremiti dobar plan revizije prikupljanjem informacija o cilju, području primjene, mjestu i datumu u dogovoru s organizacijom,
- dovoljno unaprijed dostaviti plan revizije organizaciji,
- sastaviti kontrolne liste,
- rasporediti zadatke unutar revizorskog tima.

Kako bi revizija bila smisljena, revizorski tim mora provjeriti usklađenost sa zakonodavstvom o okolišu, jesu li ispunjeni opći i pojedinačni ciljevi te je li sustav upravljanja učinkovit i primjeren.

Proces revizije mora uključivati sljedeće korake:

- razumijevanje sustava upravljanja,
- vrednovanje prednosti i slabosti sustava,
- prikupljanje relevantnih dokaza (npr. podataka, zapisa, dokumenata),
- vrednovanje nalaza revizije,
- pripremu zaključaka revizije, te
- priopćavanje rezultata i zaključaka revizije.

2.2.6.3. Priopćavanje rezultata i zaključaka revizije

Cilj je izvješća o reviziji rukovodstvu osigurati:

- pisani dokaz u vezi s područjem primjene revizije,
- informacije o mjeri u kojoj su ciljevi ostvareni,
- informacije o usklađenosti ciljeva s politikom zaštite okoliša organizacije,
- informacije o pouzdanosti i učinkovitosti sustava praćenja,
- prema potrebi, predložene popravne radnje.

Izvješće se mora dostaviti predstavniku rukovodstva za sustav EMAS koji dovršava popravne radnje ako su utvrđene nesukladnosti (uključujući eventualne slučajeve nepoštovanja).

2.2.7. Preispitivanje sustava upravljanja

Uprava mora redovito preispitivati sustav upravljanja (najmanje jednom godišnje) kako bi osigurala njegovu prikladnost i učinkovitost. Preispitivanje sustava upravljanja treba evidentirati, a zapise čuvati.

Sadržaj preispitivanja sustava upravljanja

Ulazni podaci:

- rezultati unutarnjih revizija uključujući vrednovanje poštovanja zakonodavstva,
- vanjska komunikacija,
- pritužbe,
- mjera u kojoj su ostvareni opći i pojedinačni ciljevi zaštite okoliša,
- status popravnih i preventivnih radnji,
- mjere koje su uslijedile nakon prethodnih preispitivanja sustava upravljanja,
- promjena okolnosti, npr. promjene zakonodavstva, promjene u okolišu,
- preporuke za poboljšanja.

Rezultati uključuju sve odluke i djelatnosti, promjene politike te općih i pojedinačnih ciljeva zaštite okoliša i druge aspekte sustava upravljanja okolišem.

2.3. IZJAVA O OKOLIŠU SUSTAVA EMAS

„Izjava o okolišu” znači skup informacija za javnost i druge zainteresirane strane u pogledu: strukture i djelatnosti organizacije, njezine politike zaštite okoliša i sustava upravljanja okolišem, njezinih aspekata okoliša i učinaka na okoliš, njezina programa zaštite okoliša, općih i pojedinačnih ciljeva zaštite okoliša, njezine djelotvornosti s obzirom na okoliš i poštovanje važećih zakonskih obveza koje se odnose na okoliš.”

Izjava je jedno od jedinstvenih obilježja sustava EMAS u usporedbi s drugim sustavima upravljanja okolišem.

Za javnost se njome potvrđuje da se organizacija obvezala na poduzimanje mjera u vezi s okolišem.

Za organizaciju je izjava dobra prilika da navede što čini po pitanju unapređenja okoliša.

U sustavu EMAS utvrđeni su određeni minimalni zahtjevi za izjavu, ali organizacija može odlučiti koliko će izjava biti detaljna te kakvu će strukturu i izgled imati sve dok je sadržaj jasan, pouzdan, vjerodostojan i točan. Organizacija odlučuje želi li svoju izjavu o okolišu uključiti u svoje godišnje izvješće ili druga izvješća, primjerice, izvješće o društveno odgovornom poslovanju.

2.3.1. Minimalni sadržaj izjave o okolišu sustava EMAS

1. *Jasan i nedvosmislen opis organizacije koja se registrira u sustavu EMAS i sažetak njezinih djelatnosti, proizvoda i usluga i, ako je primjereno, njezin odnos s matičnim organizacijama.*

Sadržaj se ilustrira dijagramima, kartama, dijagramima toka, snimkama iz zraka itd. Trebalo bi uključiti i oznake NACE za opis djelatnosti.

2. *Politika zaštite okoliša i kratki opis sustava upravljanja okolišem organizacije.*

Važno je pravilno opisati sustav kako bi se pružile jasne informacije o radnoj strukturi. Politika zaštite okoliša mora biti uključena.

3. *Opis svih značajnih izravnih i neizravnih aspekata okoliša koji rezultiraju značajnim učincima na okoliš organizacije i objašnjenje naravi učinaka u odnosu na te aspekte (Prilog I.2. Uredbi o sustavu EMAS).*

Izravni i neizravni aspekti okoliša trebali bi se navesti odvojeno. Učinci izravnih i neizravnih aspekata trebali bi se navesti uz primjenu tablica ili dijagrama tokova.

4. *Opis općih i pojedinačnih ciljeva zaštite okoliša u odnosu na značajne aspekte okoliša i učinke na okoliš.*

Za procjenu napretka u poboljšanju učinkovitosti upotrebljava se popis općih i pojedinačnih ciljeva te pokazatelja. Treba uključiti program zaštite okoliša i upućivanje na poduzete ili planirane posebne mjere za poboljšanje učinkovitosti.

5. *Sažetak dostupnih podataka o uspješnosti organizacije u ostvarivanju njezinih općih i pojedinačnih ciljeva zaštite okoliša s obzirom na njezine značajne učinke na okoliš. Podaci se moraju odnositi na ključne pokazatelje i druge relevantne postojeće okolišne pokazatelje kako su navedeni u Prilogu IV. odjeljku C Uredbe o sustavu EMAS.*

Ključni su pokazatelji usmjereni na šest ključnih područja: energiju, sirovine, vodu, otpad, biološku raznolikost (preko upotrebe zemljišta) i emisije (vidjeti 2.3.2.2.).

Organizacija izvješćuje i o svojim rezultatima u skladu s drugim konkretnijim pokazateljima koji se odnose na značajne aspekte okoliša navedenima u analizi utjecaja na okoliš (vidjeti 2.3.2.3). Ako nisu dostupni nikakvi kvantitativni podaci za izvješćivanje o izravnim ili neizravnim aspektima okoliša, organizacije izvješćuju o svojim rezultatima na temelju kvalitativnih pokazatelja.

Ako su za konkretni sektor dostupni sektorski referentni dokumenti kako su navedeni u članku 46. Uredbe o sustavu EMAS, organizacije bi pri odabiru pokazatelja ⁽¹⁾ koje će primijeniti u svojem izvješćivanju o ekološkoj djelotvornosti trebale razmotriti relevantne okolišne pokazatelje za pojedini sektor iz sektorskog referentnog dokumenta.

6. *Drugi čimbenici koji karakteriziraju djelotvornost organizacije s obzirom na okoliš, posebno u pogledu zakonskih odredaba u vezi s njihovim značajnim učincima na okoliš.*

Treba koristiti tablice i/ili grafičke prikaze za usporedbu zakonskih referentnih ograničenja s ograničenjima koja je izmjerila i/ili izračunala organizacija.

Ekološku djelotvornost ne može se uvijek mjeriti podacima. Relevantni su i meki čimbenici koji mogu uključivati promjene u ponašanju, poboljšanja u procesima i druge mjere poduzete radi poboljšanja ekološke djelotvornosti.

Pri izvješćivanju o tim drugim čimbenicima organizacije bi trebale u obzir uzeti relevantne sektorske referentne dokumente kako su navedeni u članku 46. Uredbe o sustavu EMAS. Stoga bi one u svojoj izjavi o okolišu trebale navesti kako su relevantne najbolje prakse upravljanja okolišem i, ako je primjenjivo, mjerila izvrsnosti bili upotrijebljeni za utvrđivanje mjera i radnji, i eventualno za utvrđivanje prioriteta, za (daljnje) poboljšanje njihove ekološke djelotvornosti.

⁽¹⁾ U skladu s Prilogom IV. odjeljkom B točkom (e) Uredbe o sustavu EMAS, izjava o okolišu sadržava „sažetak dostupnih podataka o uspješnosti organizacije u ostvarivanju njezinih općih i pojedinačnih ciljeva zaštite okoliša s obzirom na njezine značajne učinke na okoliš. Podaci se moraju odnositi na ključne pokazatelje i druge relevantne postojeće okolišne pokazatelje kako su navedeni u odjeljku C. U Prilogu IV. odjeljku C navodi se da „[s]vaka organizacija mora sastavljati i godišnja izvješća o svojoj djelotvornosti u pogledu konkretnijih aspekata okoliša kako se utvrđuju u njezinoj izjavi o okolišu i prema potrebi uzeti u obzir sektorske referentne dokumente iz članka 46.”

Relevantnost i primjenjivost najboljih praksi upravljanja okolišem i mjerila izvrsnosti organizacija bi trebala ocijeniti u skladu sa značajnim aspektima okoliša koje je organizacija utvrdila u svojoj analizi utjecaja na okoliš te u skladu s tehničkim i financijskim aspektima.

Organizacije ne bi trebale izvješćivati o elementima sektorskih referentnih dokumenata (pokazatelji, najbolje prakse upravljanja okolišem ili mjerila izvrsnosti) koji se ne smatraju relevantnima za značajne aspekte okoliša koji su utvrđeni u analizi utjecaja na okoliš niti bi ih trebale opisivati u izjavi o okolišu.

7. Uputa na važeće zakonske odredbe koje se odnose na okoliš.

Sustavom EMAS zahtijeva se poštovanje zakonodavstva. Izjava o okolišu prilika je da se navede kako organizacija to ostvaruje.

Iako bi organizacije registrirane u sustavu EMAS trebale imati na raspolaganju unutarnji popis svih relevantnih zakonskih odredaba, u izjavi o okolišu nije potrebno uključiti sve zakonske odredbe. U tom je kontekstu dovoljan okvirni opis.

8. Naziv i broj akreditacije ili dozvole okolišnog procjenitelja i datum validacije.

Ako organizacija svoju izjavu o okolišu objavljuje u okviru drugog izvješća, trebala bi je odrediti kao takvu i navesti da ju je validirao okolišni procjenitelj. Izjava iz članka 25. stavka 9. ne mora se priložiti izjavi o okolišu sustava EMAS, iako se to smatra najboljom praksom.

2.3.2. Ključni pokazatelji i drugi relevantni postojeći okolišni pokazatelji

2.3.2.1. Ključni pokazatelji

Organizacije moraju izvješćivati o ključnim okolišnim pokazateljima (koji su poznati i kao ključni pokazatelji učinkovitosti) koji su relevantni za izravne aspekte okoliša organizacije. One bi trebale izvješćivati i o drugim pokazateljima učinkovitosti koji su relevantni za konkretnije aspekte okoliša. Trebale bi u obzir uzeti sektorske referentne dokumente ako su dostupni.

Ključni se pokazatelji primjenjuju na sve vrste organizacija. Njima se mjeri učinkovitost u sljedećim ključnim područjima:

- energija,
- sirovine,
- voda,
- otpad,
- upotreba zemljišta s obzirom na biološku raznolikost,
- emisije.

Svaki se ključni pokazatelj sastoji od iznosa A (utrošak), iznosa B (proizvodnja) i iznosa omjera $R = (A/B)$.

i. Iznos A (utrošak)

Utrošak (iznos A) navodi se kako slijedi.

Energija:

- (a) ukupna godišnja potrošnja energije izražena u MWh ili GJ;
- (b) postotak (a) koji je organizacija **proizvela** iz obnovljivih izvora energije.

Pokazatelj (b) obuhvaća postotak godišnje potrošnje energije iz obnovljivih izvora energije koji je organizacija stvarno proizvela. Energija kupljena od pružatelja energetske usluge nije uključena u ovaj pokazatelj i može se smatrati dijelom mjera u vezi sa 'zelenom javnom nabavom'.

Sirovine:

Godišnji maseni protok različitih upotrijebljenih sirovina izražen u tonama, isključujući nositelje energije i vodu.

Godišnji maseni protok različitih sirovina može se podijeliti u skladu s upotrebom u svrhu za koju su namijenjeni. One mogu, primjerice, uključivati sirovine kao što su metal, drvo ili kemikalije, ili poluproizvode, ovisno o djelatnostima organizacije.

Voda:

Ukupna godišnja potrošnja vode izražena u m³.

U skladu s ovim pokazateljem organizacija mora izvjestiti o ukupnoj godišnjoj količini vode koju je potrošila.

Korisno je pojasniti različite vrste potrošnje vode i izvješćivati o potrošnji u skladu s izvorima vode, npr. površinska voda, podzemna voda.

Korisne mogu biti i druge informacije, npr. informacije o količini otpadne vode, količini pročišćene i ponovno upotrijebljene otpadne vode, količini kišnice i recikliranju sive vode (otpadne vode iz kućanstava).

Otpad:

Obuhvaća ukupnu godišnju proizvodnju:

- otpada (raščlanjenog prema vrsti) izraženog u tonama,
- opasnog otpada izraženog u tonama ili kilogramima.

Izvješćivanje o otpadu i opasnom otpadu obvezno je u skladu s Uredbom o sustavu EMAS. Raščlamba otpada prema vrsti za oba toka smatra se dobrom praksom. Kao osnova trebali bi se uzeti rezultati analize utjecaja na okoliš, uključujući relevantne zakonske obveze u vezi s izvješćivanjem o otpadu. Moguće je i detaljnije izvješćivanje u skladu s nacionalnim sustavom klasifikacije otpada u okviru kojeg se primjenjuje Europski popis otpada.

Uključivanje dugih popisa vrsta otpada u izvješća može biti kontraproduktivno i zbunjujuće za komunikaciju, te je stoga jedna od mogućnosti razvrstavanje informacija u skupine u skladu s Europskim popisom otpada. Podaci o otpadu mogu se zatim navoditi prema masi ili obujmu za različite vrste, kao što su metal, plastika, papir, mulj, pepeo itd. Korisno može biti i dodavanje informacija o količinama oporabljene, recikliranog ili odloženog otpada ili otpada upotrijebljenog za proizvodnju energije.

Upotreba zemljišta s obzirom na biološku raznolikost:

Upotreba zemljišta izražena u m² izgrađene površine.

Biološka raznolikost složeno je i relativno novo pitanje među ključnim pokazateljima. Neki od čimbenika koji dovode do gubitka biološke raznolikosti (klimatske promjene, emisije/onečišćenje) već su obuhvaćeni aspektima okoliša i povezanim pokazateljima iz Uredbe o sustavu EMAS kojima su obuhvaćeni potrošnja energije i vode, emisije, otpad itd.

Nisu svi pokazatelji biološke raznolikosti relevantni za sve sektore/organizacije i ne mogu se svi izravno primjenjivati kada se započne s upravljanjem tim aspektima. U analizi utjecaja na okoliš trebali bi biti jasno navedeni relevantni čimbenici. Organizacija bi trebala razmotriti ne samo lokalne učinke, već i izravne i neizravne učinke na biološku raznolikost na široj razini, npr. vađenje sirovina, nabavu/lanac opskrbe, proizvodnju i proizvode, prijevoz i logistiku, marketing i komunikaciju. Ne postoji jedinstveni pokazatelj koji je relevantan za sve organizacije.

Pokazatelj biološke raznolikosti koji se odnosi na upotrebu zemljišta i koji je predviđen u Prilogu IV. Uredbi o sustavu EMAS može se smatrati zajedničkim nazivnikom. Njime su obuhvaćene samo prostorije organizacije u smislu izgrađene površine. Međutim, snažno se preporučuje da se u pokazatelj upotrebe zemljišta uključe i zapečaćeni prostori.

Emisije:

- (a) ukupne godišnje emisije stakleničkih plinova (CO₂, CH₄, N₂O, HFC, PFC, SF₆) izražene u tonama ekvivalenta CO₂;
- (b) ukupne godišnje emisije u zrak (uključujući barem SO₂, NO_x, PM) izražene u kilogramima ili tonama.

Napomena: Budući da su učinci tih tvari različiti, ne bi ih se trebalo zbrajati.

Treba pojasniti pristup kvantificiranju emisija, osobito stakleničkih plinova i onečišćujućih tvari u zraku ⁽¹⁾. Organizacije trebaju kao polazište uzeti u obzir postojeće zakonske odredbe. To posebno vrijedi za organizacije čija su postrojenja obuhvaćena područjem primjene sustava EU-a trgovanja emisijskim jedinicama ili Uredbom o Europskom registru ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari. Ako su dostupne, u drugim se slučajevima mogu primjenjivati europske, globalno priznate ili nacionalne/regionalne zajedničke metodologije.

Iako je izvješćivanje o ključnim pokazateljima obvezno samo u slučaju izravnih aspekata, organizacija mora uzeti u obzir sve značajne izravne i neizravne aspekte okoliša. Stoga je najbolje izvješćivati o značajnim neizravnim emisijama stakleničkih plinova, po mogućnosti odvojeno od izravnih emisija.

ii. Iznos B (proizvodnja)

Ukupna godišnja proizvodnja (iznos B) jednaka je za sva područja, ali je prilagođena različitim vrstama organizacija:

- (a) proizvodni sektor (industrija): navodi se ukupna bruto dodana vrijednost izražena u milijunima eura ili ukupna godišnja fizička proizvodnja izražena u tonama. Male organizacije mogu navesti ukupni godišnji promet ili broj zaposlenika;
- (b) neproizvodni sektor (usluge, uprava): navodi se broj zaposlenika.

2.3.2.2. Ključni pokazatelji i povezani elementi fleksibilnosti – obrazloženje

Važno je razumjeti obrazloženje na temelju kojeg se utvrđuju pokazatelji i elementi fleksibilnosti predviđeni Uredbom o sustavu EMAS (Prilog IV. Uredbi o sustavu EMAS).

U Prilogu IV. odjeljku C.1. navedeno je da pokazatelji moraju:

- (a) dati točnu procjenu ekološke djelotvornosti organizacije;
- (b) biti razumljivi i nedvosmisleni;
- (c) omogućiti usporedbu ekološke djelotvornosti organizacije u jednoj godini u odnosu na drugu, radi procjene razvoja te djelotvornosti;
- (d) prema potrebi, omogućiti usporedbu sa sektorskim, nacionalnim ili regionalnim referentnim vrijednostima;
- (e) prema potrebi, omogućiti usporedbu s regulatornim zahtjevima.

To su glavne funkcije ključnih pokazatelja učinkovitosti.

Međutim, pri upotrebi pokazatelja postoji određena **fleksibilnost** ako to pomaže ostvarivanju njihove funkcije.

Elementi fleksibilnosti su sljedeći:

- **uvjeti za upotrebu klauzule o povjerljivosti iz Priloga IV. odjeljka C.1.** – „ako bi otkrivanje podataka narušilo povjerljivost komercijalnih ili industrijskih informacija organizacije [...], organizaciji se može dozvoliti da u dokumentu te informacije indeksira, primjerice tako da utvrdi početnu godinu (s indeksom 100) od koje bi se navodio razvoj stvarnog utroška/učinka.’ Ta se klauzula može aktivirati ako bi se upotrebom pokazatelja mogli otkriti osjetljivi podaci koji bi konkurentu omogućili izračun prosječne cijene proizvodnje,

⁽¹⁾ Međutim, Uredba o sustavu EMAS nije pravo mjesto za utvrđivanje bilo koje metodologije ili alata za izradu inventara emisija i/ili njihovu kvantifikaciju.

- **uvjeti pod kojima se NE izvješćuje o određenom ključnom pokazatelju predviđenom u Prilogu IV.** – u Prilogu IV. odjeljku C.2. točkama (a) i (b) o ključnim pokazateljima navedeno je da ‚[k]ad organizacija zaključi da jedan ili više ključnih pokazatelja nije relevantno za njezine značajne izravne aspekte okoliša, organizacija ne mora priopćavati informacije o tim ključnim pokazateljima. Organizacija mora dati obrazloženje u tom smislu pozivajući se na svoju analizu utjecaja na okoliš.‘ Radi transparentnosti, navedeno bi se opravdanje trebalo navesti i u izvaji o okolišu. Budući da se svaki ključni pokazatelj sastoji od iznosa A za utrošak, iznosa B za proizvodnju i iznosa R za omjer A/B, taj se element fleksibilnosti primjenjuje na cjelokupni ključni pokazatelj kao takav, uključujući specifičan omjer A/B,
- **uvjeti za izvješćivanje uz primjenu drugog pokazatelja (A/B) UMJESTO određenog ključnog pokazatelja kako je navedeno u Prilogu IV.** – ako organizacija odluči da neće izvješćivati u skladu s određenim pokazateljem ili određenim pokazateljima predviđenima u Prilogu IV. i ako se odluči za primjenu nekog drugog pokazatelja, tim pokazateljem isto tako mora utvrditi utrošak A i proizvodnju B. Primjena takve fleksibilnosti trebala bi uvijek biti opravdana upućivanjem na analizu utjecaja na okoliš u kojoj se pokazuje kako odabrana opcija pridonosi boljem prikazu relevantne učinkovitosti. U slučaju ove posebne odredbe trebalo bi uzeti u obzir sektorski referentni dokument sustava EMAS ako je dostupan za sektor koji se razmatra. Primjerice, umjesto ‚broja zaposlenika‘, turističko poduzeće za usluge smještaja može se odlučiti za ‚broj noćenja gosta‘, škola može odabrati ‚broj učenika‘, organizacija za gospodarenje otpadom može primjenjivati ‚količinu zbrinutog otpada u tonama‘, a bolnica može dati prednost ‚broju pacijenata preko noći‘ itd.,
- **uvjeti za primjenu drugih elemenata za iskazivanje utroška (A) i proizvodnje (B) PORED određenih ključnih pokazatelja predviđenih u Prilogu IV.** – organizacija može primjenjivati i druge elemente za iskazivanje ukupnog godišnjeg utroška/učinka u određenom području i cjelokupne godišnje proizvodnje. Primjerice, organizacija koja pruža usluge može pri izvješćivanju kao mjerilo za proizvodnju (B) primijeniti ‚broj zaposlenika‘ za svoju administrativnu komponentu, a drugo mjerilo za proizvodnju za određenu pruženu uslugu,
- **mjerne jedinice** – ako mjerne jedinice navedene u Prilogu IV. Uredbi o sustavu EMAS ne odražavaju jasno ekološku djelotvornost organizacije i ne pružaju jasnu sliku za potrebe komunikacije, mogu se primjenjivati alternative sve dok ih organizacija može opravdati. Mora postojati mogućnost pretvorbe jedinica u jedinice navedene u Uredbi. U idealnom slučaju trebalo bi dodati napomenu s pretvorbom,
- **valute koje se odnose na bruto dodanu vrijednost ili ukupni godišnji promet koje nisu euro** – iako su u Uredbi o sustavu EMAS kao mjerilo proizvodnje za iznos bruto dodane vrijednosti navedeni ‚milijuni eura‘, organizacije izvan europodručja mogu upotrebljavati svoju nacionalnu valutu.

2.3.2.3. Drugi relevantni okolišni pokazatelji

Organizacija mora izvješćivati i o svojim rezultatima u skladu s drugim relevantnim pokazateljima koji se odnose na značajne aspekte okoliša navedene u analizi utjecaja na okoliš.

Kad su sektorski referentni dokumenti iz članka 46. Uredbe o sustavu EMAS dostupni za konkretni sektor, pri procjeni ekološke djelotvornosti organizacije uzima se u obzir relevantni dokument.

Stoga bi organizacije pri odabiru pokazatelja ⁽¹⁾ koje će primjenjivati u svojem izvješćivanju o ekološkoj djelotvornosti trebale razmotriti relevantne okolišne pokazatelje iz sektorskog referentnog dokumenta koji su specifični za pojedini sektor. Trebale bi uzeti u obzir pokazatelje predložene u odgovarajućem sektorskom referentnom dokumentu i njihovu relevantnost s obzirom na značajne aspekte okoliša koje je organizacija utvrdila u svojoj analizi utjecaja na okoliš. Pokazatelje bi trebalo uzeti u obzir samo ako su relevantni za one aspekte okoliša koji su u analizi utjecaja na okoliš ocijenjeni kao najznačajniji.

2.3.2.4. Odgovornost na lokalnoj razini

Odgovornost na lokalnoj razini važna je u sustavu EMAS. Stoga bi sve organizacije registrirane u sustavu EMAS trebale izvješćivati o značajnim aspektima okoliša svake pojedinačne lokacije kako je opisano u Prilogu IV. Uredbi.

⁽¹⁾ U skladu s Prilogom IV. odjeljkom B točkom (e) Uredbe o sustavu EMAS, izjava o okolišu sadržava ‚sažetak dostupnih podataka o uspješnosti organizacije u ostvarivanju njezinih općih i pojedinačnih ciljeva zaštite okoliša s obzirom na njezine značajne učinke na okoliš. Podaci se moraju odnositi na ključne pokazatelje i druge relevantne postojeće okolišne pokazatelje kako su navedeni u odjeljku C. U Prilogu IV. odjeljku C navodi se da ‚[s]vaka organizacija mora sastavljati i godišnja izvješća o svojoj djelotvornosti u pogledu konkretnijih aspekata okoliša kako se utvrđuju u njezinoj izvaji o okolišu i prema potrebi uzeti u obzir sektorske referentne dokumente iz članka 46.‘

U svakom slučaju, informacije o kretanjima emisija u zrak i vodu, potrošnji vode, upotrebi energije i količini otpada trebale bi se pružati na razini lokacije. Ako se primjenjuje postupak verifikacije na više lokacija opisan u odjeljku 2.4.3. ovog Priručnika za korisnike, takve informacije mogu se pružati na razini skupina lokacija pod uvjetom da ti iznosi točno odražavaju kretanja na razini lokacije.

Organizacija može indeksirati informacije samo ako je riječ o pitanjima povjerljivosti (vidjeti 2.3.2.2.).

Nadalje, treba uzeti u obzir činjenicu da se na trajnim lokacijama mogu ostvariti stalna poboljšanja, a na privremenima ne mogu. Ako se pojavi to pitanje, trebalo bi ga navesti u analizi utjecaja na okoliš. Trebalo bi uzeti u obzir mogućnost provedbe alternativnih mjera, uključujući, primjerice, druge 'meke' (kvalitativne) pokazatelje. U svakom slučaju, za sektore obuhvaćene sektorskim referentnim dokumentima sustava EMAS mogu se razmotriti informacije o privremenim lokacijama.

Tablica 7.

Primjeri korištenja ključnih pokazatelja djelotvornosti u organizacijama javne uprave

Ključni pokazatelj	Godišnji utrošak/činak (A)	Ukupna godišnja proizvodnja organizacije (B)	Omjer A/B
Energija	Godišnja potrošnja u MWh, GJ	Broj zaposlenika (neproizvodni sektor)	MWh/osoba i/ili kWh/osoba
Sirovine	Godišnja potrošnja papira u tonama	Broj zaposlenika (neproizvodni sektor)	Tone/osoba i/ili broj listova papira/osoba/dan
Voda	Godišnja potrošnja u m ³	Broj zaposlenika (neproizvodni sektor)	m ³ /osoba i/ili l/osoba
otpad	Godišnja proizvodnja otpada u tonama Godišnja proizvodnja opasnog otpada u kilogramima	Broj zaposlenika (neproizvodni sektor)	Tone otpada/osoba i/ili kg/osoba Kg opasnog otpada/osoba
Upotreba zemljišta s obzirom na biološku raznolikost	Upotreba zemljišta, m ² izgrađene površine (uključujući zapečaćene prostore)	Broj zaposlenika (neproizvodni sektor)	m ² izgrađene površine/osoba i/ili m ² zapečaćenog prostora/osoba
Emisije stakleničkih plinova	Godišnje emisije stakleničkih plinova u tonama CO ₂ e (CO ₂ e = ekvivalent CO ₂)	Broj zaposlenika (neproizvodni sektor)	Tone CO ₂ e/osoba i/ili kg CO ₂ e/osoba

Tablica 8.

Primjer primjene ključnih pokazatelja učinkovitosti u proizvodnom sektoru

Ključni pokazatelj	Godišnji utrošak/činak (A)	Ukupna godišnja proizvodnja organizacije (B)	Omjer A/B
Energija	Godišnja potrošnja u MWh, GJ	Ukupna godišnja bruto dodana vrijednost (u milijunima eura) (*) ili ukupna godišnja fizička proizvodnja (u tonama)	MWh/milijun eura ili MWh/tona proizvoda
Sirovine	Godišnji maseni protok različitih upotrijebljenih sirovina, u tonama	Ukupna godišnja bruto dodana vrijednost (u milijunima eura) (*) ili ukupna godišnja fizička proizvodnja (u tonama)	Za svaku od različitih upotrijebljenih sirovina: sirovina u tonama/milijun eura ili sirovina u tonama/tona proizvoda

Ključni pokazatelj	Godišnji utrošak/učinak (A)	Ukupna godišnja proizvodnja organizacije (B)	Omjer A/B
Voda	Godišnja potrošnja u m ³	Ukupna godišnja bruto dodana vrijednost (u milijunima eura) (*) ili ukupna godišnja fizička proizvodnja (u tonama)	m ³ /milijun eura ili m ³ /tona proizvoda
otpad	Godišnja proizvodnja otpada u tonama Godišnja proizvodnja opasnog otpada u tonama	Ukupna godišnja bruto dodana vrijednost (u milijunima eura) (*) ili ukupna godišnja fizička proizvodnja (u tonama)	Tone otpada/milijun eura ili tone otpada/tona proizvoda Tone opasnog otpada/milijun eura ili tone opasnog otpada/tona proizvoda
Upotreba zemljišta s obzirom na biološku raznolikost	Upotreba zemljišta, m ² izgrađene površine (uključujući zapečaćene prostore)	Ukupna godišnja bruto dodana vrijednost (u milijunima eura) (*) ili ukupna godišnja fizička proizvodnja (u tonama)	m ² izgrađene površine i/ili m ² zapečaćenog prostora/milijun eura ili m ² izgrađene površine i/ili m ² zapečaćenog prostora/tona proizvoda
Emisije stakleničkih plinova	Godišnje emisije stakleničkih plinova u tonama CO _{2e}	Ukupna godišnja bruto dodana vrijednost (u milijunima eura) (*) ili ukupna godišnja fizička proizvodnja (u tonama)	Tone ekvivalenta CO ₂ /milijun eura ili tone ekvivalenta CO ₂ /tona proizvoda

(*) Službena definicija bruto dodane vrijednosti uključena je u Uredbu Komisije (EZ) br. 1503/2006 od 28. rujna 2006. o provedbi i izmjeni Uredbe Vijeća (EZ) br. 1165/98 o kratkoročnim statistikama u pogledu definicija varijabli, popisa varijabli i učestalosti sastavljanja podataka (SL L 281, 12.10.2006., str. 15).. Dodana vrijednost po osnovnim cijenama može se izračunati iz prometa (isključujući PDV i druge slične odbitne poreze izravno povezane s prometom), plus kapitalizirana proizvodnja, plus ostali prihodi iz poslovanja plus ili minus promjene zaliha, minus kupnja robe i usluga, minus porezi na proizvode koji su povezani s prometom, ali nisu odbitni i plus sve primljene subvencije na proizvode. Prihodi i rashodi koji se u poslovnim knjigama društva vode kao financijski ili izvanredni isključuju se iz dodane vrijednosti. Stoga se subvencije na proizvode uključuju u dodanu vrijednost u bazičnim cijenama, dok se svi porezi na proizvode isključuju. Dodana se vrijednost izračunava u 'bruto' iznosu jer se vrijednosna usklađivanja (kao što je amortizacija) ne oduzimaju.

Napomena: Izjava o okolišu sustava EMAS može se primjenjivati za izvješćivanje o određenim ključnim pokazateljima učinkovitosti, osobito o energiji i emisijama stakleničkih plinova.

2.4. POSTUPAK VERIFIKACIJE I VALIDACIJE

'Verifikacija' znači postupak procjene usklađenosti koju provodi okolišni procjenitelj da bi dokazao da li organizacija analizom svojeg utjecaja na okoliš, svojom politikom zaštite okoliša, sustavom upravljanja okolišem i unutarnjom revizijom tog sustava i njihovom provedbom ispunjava zahtjeve ove Uredbe.'

'Validacija' znači potvrda od strane okolišnog procjenitelja koji je obavio verifikaciju da su informacije i podaci u izjavi organizacije o okolišu i njezinoj ažuriranoj izjavi o okolišu pouzdani, vjerodostojni i točni te da zadovoljavaju zahtjeve ove Uredbe.'

2.4.1. Kome je dopušteno verificirati i validirati sustav EMAS

Navedene zadatke mogu provoditi samo okolišni procjenitelji koji su akreditirani ili posjeduju dozvolu.

„Okolišni procjenitelj” znači: tijelo za procjenu usklađenosti kako je definirano Uredbom (EZ) br. 765/2008 [Europskog parlamenta i Vijeća] ⁽¹⁾, ili udruženje ili skupina takvih tijela, koje je dobilo akreditaciju u skladu s ovom Uredbom; ili fizička ili pravna osoba, ili udruženje ili skupina takvih osoba, koja je dobila dozvolu za obavljanje verifikacije i validacije u skladu s ovom Uredbom.” ⁽²⁾

- Za informacije o akreditiranim okolišnim procjeniteljima, organizacija se može obratiti nadležnom tijelu sustava EMAS u svojoj državi članici ili tijelu za akreditaciju ili izdavanje dozvola za sustav EMAS odgovornom za akreditaciju procjenitelja sustava EMAS. Ako organizacija želi informacije o procjeniteljima koji djeluju u njihovu sektoru u državi članici koja nije država članica organizacije, te su informacije dostupne u registru EU EMAS ⁽³⁾;
- Područje primjene akreditacije ili dozvole okolišnog procjenitelja određuje se prema oznakama NACE, klasifikaciji gospodarskih djelatnosti koja je utvrđena Uredbom (EZ) br. 1893/2006 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁴⁾. Kada organizacija sklopi ugovor s okolišnim procjeniteljem, ona mora osigurati da je procjenitelj akreditiran ili posjeduje dozvolu za određenu oznaku NACE koja odgovara djelatnostima organizacije;
- kada je procjenitelj akreditiran ili mu je izdana dozvola u jednoj državi članici, on može djelovati u svim državama EU-a ⁽⁵⁾;
- Informacije o procjeniteljima koji su akreditirani ili posjeduju dozvolu dostupne su na internetskoj stranici Komisije o sustavu EMAS ili preko odgovarajućih tijela u državama članicama.

Napomena: Za organizaciju je korisno provjeriti je li procjenitelj najmanje četiri tjedna prije verifikacije obavijestio relevantno tijelo za akreditaciju ili izdavanje dozvola o informacijama navedenima u članku 24. Uredbe o sustavu EMAS kako bi se omogućio nadzor koji provodi tijelo za akreditaciju ili izdavanje dozvola države članice u kojoj želi djelovati. U slučaju da nadzor ne postoji, nadležno tijelo može odbiti registrirati organizaciju.

2.4.2. Koji su zadaci okolišnih procjenitelja

1. Provjeriti poštuje li organizacija sve zahtjeve iz Uredbe o sustavu EMAS s obzirom na uvodnu analizu utjecaja na okoliš, sustav upravljanja okolišem, reviziju zaštite okoliša i njezine rezultate te izjavu o okolišu.
2. Provjeriti poštuje li organizacija relevantne nacionalne, regionalne i lokalne zakonske odredbe te zakonske odredbe Zajednice koje se odnose na okoliš.

Napomena 1.: Procjenitelj mora provjeriti je li organizacija uspostavila, provela i održava li postupak/postupke za periodičnu evaluaciju usklađenosti s primjenjivim zakonskim odredbama ⁽⁶⁾. Procjenitelj provodi temeljitu provjeru poduzeća s obzirom na poštovanje zakonodavstva. Dio je tog zadatka provjera zaprimljenih materijalnih dokaza kojima se potvrđuje da nije došlo do povrede zakonodavstva o okolišu ⁽⁷⁾. Procjenitelji mogu upotrebljavati nalaze izvršnih tijela. Ako ne pronađu dokaze o nepoštovanju, to se navodi u izjavi o okolišu koju potpisuje procjenitelj. Međutim, dužnost je procjenitelja provjeriti primjenom uobičajenih revizijskih tehnika jesu li zahtjevi iz Uredbe ispunjeni. To znači da procjenitelj neće moći provjeriti usklađenost sa zakonskim odredbama na isti način kao što to čine izvršna tijela.

Napomena 2.: Ako procjenitelj otkrije slučaj nesukladnosti ili nepoštovanja u razdoblju između dviju registracija, moguće su sljedeće opcije. Procjenitelj može izvijestiti nadležno tijelo da se predmetna organizacija mora izbrisati iz registra sustava EMAS. Kao druga mogućnost, ako je organizacija pokazala da je u suradnji s izvršnim tijelima poduzela pravodobne mjere za ponovnu uspostavu poštovanja zakonodavstva, procjenitelj još uvijek može potpisati izjavu o aktivnostima verifikacije i validacije u skladu s Prilogom VII. Uredbi.

⁽¹⁾ Uredba (EZ) br. 765/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. srpnja 2008. o utvrđivanju zahtjeva za akreditaciju i za nadzor tržišta u odnosu na stavljanje proizvoda na tržište i o stavljanju izvan snage Uredbe (EEZ) br. 339/93 (SL L 218, 13.8.2008., str. 30.).

⁽²⁾ Upućivanje na „ovu Uredbu” u Uredbi o sustavu EMAS odnosi se na „Uredbu o sustavu EMAS”.

⁽³⁾ http://ec.europa.eu/environment/emas/emas_registrations/register_en.htm.

⁽⁴⁾ Uredba (EZ) br. 1893/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. prosinca 2006. o utvrđivanju statističke klasifikacije ekonomskih djelatnosti NACE Revision 2 te izmjeni Uredbe Vijeća (EEZ) br. 3037/90 kao i određenih uredbi EZ-a o posebnim statističkim područjima (SL L 393, 30.12.2006., str. 1.).

⁽⁵⁾ U skladu sa zahtjevima u vezi s nadzorom tijela za akreditaciju ili izdavanje dozvola države članice u kojoj procjenitelj želi djelovati, kako je određeno u članku 24. Uredbe o sustavu EMAS.

⁽⁶⁾ Članak A.9.1.2. „Vrednovanje usklađenosti” Priloga II. Uredbi te članak A.10.2. „nesukladnost i popravne radnje” Priloga II. Uredbi.

⁽⁷⁾ Članak 13. stavak 2. točka (c) i provjera postoje li relevantne pritužbe zainteresiranih strana ili jesu li pritužbe pozitivno riješene (članak 13. stavak 2. točka (d)).

3. Provjeriti unapređuje li organizacija trajno svoju ekološku djelotvornost;
4. provjeriti pouzdanost, vjerodostojnost i točnost podataka koji su uključeni i koji se upotrebljavaju u izjavi o okolišu sustava EMAS i svih informacija o okolišu koje treba validirati;
5. posjetiti organizaciju ili lokaciju. Postupci za organizacije s jednom lokacijom i organizacije s više lokacija različiti su i važno je naglasiti razlike u odgovarajućim pristupima. Uredbom o sustavu EMAS (članak 25. stavak 4.) zahtijevaju se posjeti svakoj organizaciji svaki put kada se treba provesti aktivnost validacije/verifikacije:
  - (a) u slučaju organizacija s jednom lokacijom to znači da procjenitelj mora posjetiti lokaciju svake godine;
  - (b) u slučaju malih organizacija s jednom lokacijom i ako se može primijeniti izuzeće za male organizacije (članak 7.), aktivnosti validacije/verifikacije moraju se provesti nakon dvije i četiri godine, što znači da je procjenitelj obavezan posjetiti lokaciju nakon dvije i četiri godine;
  - (c) ali u slučaju registrirane organizacije s više lokacija, člankom 25. stavkom 4. još se uvijek zahtijeva posjet organizaciji pri svakoj provedbi aktivnosti validacije/verifikacije. Stoga se s pravnog stajališta ta obveza može smatrati ispunjenom ako procjenitelj posjeti organizaciju (možda jednu lokaciju, možda različite lokacije) svake godine.

Međutim, uzimajući u obzir zadatke procjenitelja i njegovu izjavu o poštovanju zakonodavstva programom posjeta mora se osigurati da je svaka lokacija koja je uključena u registracijski broj te organizacije s više lokacija posjećena (u potpunosti verificirana) barem jednom u ciklusu od 36 mjeseci. Ako ne verificira u potpunosti svaku uključenu lokaciju barem jednom unutar navedenog ciklusa, procjenitelj nije ispunio svoje zadatke kako su oni propisani Uredbom o sustavu EMAS III. To znači i da okolišni procjenitelj mora posjetiti sve lokacije organizacije s više lokacija prije njezine prve registracije.

Iznimno od tog općeg pravila, za verifikaciju organizacija s više lokacija moguće je primijeniti metodologiju uzorkovanja. Pod uvjetom poštovanja određenih uvjeta, procjenitelji mogu unutar ciklusa od 36 mjeseci posjetiti odabrane lokacije koje su reprezentativne s obzirom na djelatnosti organizacije te pružaju pouzdanu i vjerodostojnu procjenu cjelokupne ekološke djelotvornosti organizacije i usklađenosti sa zahtjevima iz Uredbe o sustavu EMAS.

Ta metodologija uzorkovanja može se primijeniti samo u dogovoru s okolišnim procjeniteljem i pod uvjetom da su poštovani zahtjevi utvrđeni u odjeljku 2.4.3. i provedbene smjernice utvrđene u odjeljku 2.4.4. ovog Priručnika za korisnike.

Stoga, ako organizacija zatraži primjenu metode uzorkovanja, procjenitelj provjerava sljedeće elemente kako bi odlučio je li primjena metode uzorkovanja prikladna:

- organizacija je usklađena sa zahtjevima navedenima u odjeljku 2.4.3. ovog Priručnika za korisnike,
- poštovane su provedbene smjernice utvrđene u odjeljku 2.4.4.

Nadalje, okolišni procjenitelj može odlučiti o ograničavanju uzorkovanja ako uzorkovanje na temelju lokacije nije prikladno za dobivanje dostatnog povjerenja u učinkovitost sustava upravljanja zbog određenih činjenica. Okolišni procjenitelji trebali bi takva ograničenja utvrditi s obzirom na:

- uvjete okoliša ili druga relevantna pitanja povezana s kontekstom organizacije,
- razlike u lokalnoj provedbi sustava upravljanja kako bi se uzele u obzir posebnosti različitih lokacija,
- dotadašnju usklađenost organizacije (npr. potkrijepljenu zapisima izvršnih tijela o pitanjima nepoštovanja, brojem pritužbi i vrednovanjem popravnih radnji).

U tom bi slučaju procjenitelj trebao dokumentirati konkretne razloge zbog kojih ograničava prihvatljivost organizacije za primjenu uzorkovanja.

Okolišni procjenitelj vrednuje i transparentnost skupine sličnih lokacija što se zahtijeva u odjeljku 2.4.3.2. te učinak takvog grupiranja na sadržaj izjave o okolišu i cjelokupnoj ekološkoj djelotvornosti organizacije. Rezultati i nalazi tog vrednovanja dokumentiraju se u izvješću o verifikaciji.

Okolišni procjenitelj čuva detaljne zapise o svakoj primjeni uzorkovanja na više lokacija u kojima se daje obrazloženje primijenjene metodologije uzorkovanja i parametara/kriterija te se pokazuje da uzorkovanje funkcionira u skladu s ovim dokumentom.

6. Ako se tijekom postupka verifikacije otkriju slučajevi nesukladnosti ili nepoštovanja u organizaciji s više lokacija u kojoj je primijenjena metoda uzorkovanja, procjenitelj:
- istražuje u kojoj je mjeri ta nesukladnost ili nepoštovanje specifično za pojedinu lokaciju te jesu li možda pogođene i druge lokacije,
  - zahtijeva da organizacija utvrdi sve lokacije koje su mogle biti pogođene, da poduzme potrebne popravne radnje na tim lokacijama te da prilagodi sustav upravljanja u slučaju u kojem je procjenitelj utvrdio da postoje naznake da bi nepoštovanja mogla upućivati na nedostatak u cjelokupnom sustavu upravljanja koji potencijalno utječe na druge lokacije. U slučaju nesukladnosti ili nepoštovanja koje nije moguće ispraviti poduzimanjem pravodobnih popravnih radnji, procjenitelj bi trebao izvijestiti nadležno tijelo o potrebi za suspenzijom predmetne organizacije ili njezinim brisanjem iz registra sustava EMAS,
  - zahtijevati dokaze o tim radnjama i provjeravati njihovu učinkovitost tako da poveća veličinu uzorka dodavanjem dodatnih lokacija nakon što su poduzete popravne radnje, i
  - validirati izjavu o okolišu i potpisati izjavu o aktivnostima verifikacije i validacije u skladu s Prilogom VII. Uredbi tek nakon što se uvjerio u dokaze o usklađenosti svih lokacija sa zahtjevima iz Uredbe o sustavu EMAS i sa svim zakonskim odredbama koje se odnose na okoliš.
7. Pri provođenju prve verifikacije procjenitelj provjerava barem ispunjava li organizacija sljedeće zahtjeve:
- (a) uveden je i u potpunosti je operativan sustav upravljanja okolišem;
  - (b) uspostavljen je u potpunosti isplaniran program revizije;
  - (c) završeno je preispitivanje sustava upravljanja;
  - (d) ako organizacija želi primijeniti metodu uzorkovanja za verifikaciju svojih lokacija, poštuju se odredbe iz poglavlja 2.4.3. i 2.4.4. ovog Priručnika za korisnike; i
  - (e) sastavljena je izjava o okolišu sustava EMAS i uzeti su u obzir sektorski referentni dokumenti ako su dostupni.

2.4.3. **Zahtjevi za primjenu metode uzorkovanja za verifikaciju organizacija s više lokacija**

2.4.3.1. **Opća načela**

Primjena metode uzorkovanja može biti prikladna za organizacije s više lokacija kako bi se prilagodio rad na verifikaciji bez dovođenja u pitanje povjerenja u poštovanje zakonodavstva i potpunu provedbu sustava upravljanja kako bi se mogla postići stalna poboljšanja ekološke djelotvornosti na svakoj lokaciji uključenoj u područje primjene registracije u sustavu EMAS.

Prema potrebi, u skladu s kriterijima utvrđenima u odjeljku 2.4.3.2. i na zahtjev organizacije, okolišni procjenitelji mogu pristati na primjenu metode uzorkovanja za verifikaciju organizacija s više lokacija.

2.4.3.2. **Kriteriji prihvatljivosti za organizacije**

- (a) Postupci uzorkovanja u organizaciji s više lokacija mogu se primijeniti samo na skupine sličnih lokacija;
- (b) sličnost među lokacijama utvrđuje se u smislu njihova smještaja u istoj državi članici, provođenja iste vrste djelatnosti, istih postupaka, istih zakonskih odredaba, sličnih aspekata okoliša i učinaka na okoliš, usporedivog značaja učinaka na okoliš te sličnih praksi upravljanja okolišem i kontrole;
- (c) skupina (skupine) sličnih lokacija određuju se kao dio sustava upravljanja okolišem i u sporazumu s okolišnim procjeniteljem. Te se skupine odražavaju u unutarnjim revizijama i preispitivanju sustava upravljanja te se navode u izvaji o okolišu;
- (d) sve lokacije koje zbog nepostojanja sličnosti nisu uključene u skupinu isključuju se iz područja primjene uzorkovanja te ih se mora pojedinačno verificirati;
- (e) sve lokacije obuhvaćene registracijom u sustavu EMAS nalaze se pod izravnom kontrolom i upravom organizacije;

- (f) sustav upravljanja okolišem centralizirano se kontrolira i njime se centralizirano upravlja te podliježe središnjem preispitivanju sustava upravljanja. Sve lokacije obuhvaćene registracijom u sustavu EMAS podliježu analizi utjecaja na okoliš i unutarnjem programu revizije koje provodi organizacija te se u svima njima provodi unutarnja revizija (uključujući reviziju poštovanja zakonodavstva) prije prve registracije.

Nadalje, organizacija mora dokazati svoj autoritet i sposobnost pokretanja organizacijskih promjena na svim lokacijama obuhvaćenima registracijom u sustavu EMAS ako su one potrebne za postizanje općih ciljeva zaštite okoliša. Organizacija mora dokazati i svoju sposobnost prikupljanja i analiziranja podataka (što uključuje, ali nije ograničeno na elemente navedene u nastavku) sa svih lokacija uključujući i sjedište organizacije:

- sve elemente uključene u analizu utjecaja na okoliš kako su utvrđeni u Prilogu 1. Uredbi o sustavu EMAS (Uredba (EZ) br. 1221/2009) što, među ostalim, uključuje utvrđivanje primjenjivih zakonskih odredaba, aspekata okoliša ili povezanih učinaka na okoliš te prakse i postupka upravljanja okolišem,
- dokumentaciju sustava upravljanja okolišem i promjene u sustavu,
- unutarnju reviziju i vrednovanje njezinih rezultata, uključujući vrednovanje usklađenosti sa zakonskim odredbama povezanim s okolišem,
- preispitivanje sustava upravljanja,
- utjecaj na okoliš,
- pritužbe, te
- vrednovanje popravnih radnji;

- (g) uzorkovanje se ne primjenjuje:

- u organizacijama kojima su dodijeljeni poticaji na temelju obveze o verifikaciji svih lokacija unutar ciklusa verifikacije,
- za lokacije smještene u trećim zemljama,
- za lokacije koje posluju na temelju bitno različitih zakonskih odredaba koje se odnose na okoliš,
- za lokacije na koje se odnosi zakonodavstvo kojim se uređuju emisije onečišćujućih tvari, opasni otpad ili upotreba ili skladištenje opasnih tvari (npr. ako se primjenjuje Direktiva 2010/75/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ (Direktiva o industrijskim emisijama) ili Direktiva 2012/18/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾ (Direktiva Seveso)),
- za lokacije koje kao dio njihovih značajnih aspekata okoliša predstavljaju rizik od nesreća u okolišu.

Te lokacije isključuju se iz područja primjene metode uzorkovanja te ih se verificira pojedinačno;

- (h) organizacija je aktivna u gospodarskim sektorima u kojima je dopuštena primjena metode uzorkovanja na temelju odjeljka 2.4.3.3.

2.4.3.3. Gospodarski sektori u kojima je moguće dopustiti primjenu metode uzorkovanja

- (a) Verifikacija organizacija s više lokacija primjenom metode uzorkovanja dopuštena je u sljedećim sektorima:

Tablica 9.

Gospodarski sektori u kojima je dopuštena primjena metode uzorkovanja

Gospodarski sektor	Oznaka NACE
Financijske uslužne djelatnosti, osim osiguranja i mirovinskih fondova	64
Osiguranje, reosiguranje i mirovinski fondovi, osim obveznoga socijalnog osiguranja	65

⁽¹⁾ Direktiva 2010/75/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o industrijskim emisijama (integrirano sprečavanje i kontrola onečišćenja) (SL L 334, 17.12.2010., str. 17).

⁽²⁾ Direktiva 2012/18/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o kontroli opasnosti od velikih nesreća koje uključuju opasne tvari, o izmjeni i kasnijem stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 96/82/EZ (SL L 197, 24.7.2012., str. 1.).

Gospodarski sektor	Oznaka NACE
Pravne i računovodstvene djelatnosti	69
Savjetovanje u vezi s upravljanjem	70.2
Djelatnosti zapošljavanja (npr. djelatnosti ljudskih resursa, privremeno zapošljavanje, zapošljavanje)	78
Putničke agencije, organizatori putovanja (turoperatori) i ostale rezervacijske usluge te djelatnosti povezane s njima	79
Uredske administrativne i pomoćne djelatnosti	82.1
Predškolsko i osnovno obrazovanje	85.1 i 85.2
Knjižnice i arhivi	91

(b) države članice mogu provoditi pilot-projekte u drugim sektorima navedenima u tablici 10. kako bi prikupile znanje o primjeni metode uzorkovanja. U tu svrhu, one priopćuju sljedeće informacije Europskoj komisiji:

- jasan i nedvosmislen opis organizacije koja se registrira u sustavu EMAS, uključujući kratak opis konteksta organizacije i sažetak njezinih djelatnosti, proizvoda i usluga i, ako je primjereno, njezin odnos s bilo kojim matičnim organizacijama,
- popis lokacija za koje bi trebalo primijeniti uzorkovanje,
- skupine lokacija, uključujući metodologiju grupiranja,
- lokacije za koje je uzorkovanje ograničeno i razloge za ograničenje,
- opis svih značajnih izravnih i neizravnih aspekata okoliša čiji su rezultat značajni učinci na okoliš organizacije, uključujući objašnjenje o tome kako je priroda tih učinaka povezana sa značajnim izravnim i neizravnim aspektima te s utvrđivanjem značajnih aspekata okoliša povezanih s lokacijama za koje bi trebalo primijeniti uzorkovanje,
- potencijalne rizike povezane s tim aspektima okoliša,
- politiku zaštite okoliša i kratak opis sustava upravljanja okolišem organizacije, uključujući njezine opće i pojedinačne ciljeve u vezi sa značajnim aspektima okoliša i učincima na okoliš; ako organizacija još uvijek nema uspostavljen sustav upravljanja okolišem, trebalo bi opisati predviđeni sustav upravljanja okolišem i njegove glavne pojedinačne ciljeve,
- upućivanje na primjenjive zakonske odredbe koje se odnose na okoliš.

Nakon tog priopćavanja Europska komisija obavješćuje Odbor za sustav EMAS o planiranom pilot-projektu i dostavlja mišljenje o njegovoj prikladnosti. Ako većina članova Odbora za sustav EMAS ne iznese prigovor u roku od dva mjeseca pilot-projekti mogu započeti u skladu sa sljedećim pravilima:

- organizacija ispunjava sve zahtjeve iz Uredbe o sustavu EMAS u pogledu registracije ili obnavljanja registracije,
- metoda uzorkovanja trebala bi biti određena u skladu s provedbenim smjernicama opisanima u odjeljku 2.4.4. ovog Priručnika za korisnike.

Trajanje tih pilot-projekata nije dulje od tri godine. Nakon uspješne provedbe pilot-projekta, uključujući pozitivnu verifikaciju kojom se potvrđuje da je organizacija sukladna sa svim zahtjevima iz Uredbe o sustavu EMAS, organizacija i njezine lokacije mogu se registrirati u sustavu EMAS na razdoblje od tri godine ili četiri godine ako se primjenjuje izuzeće iz članka 7.

Vrednovanje svakog projekta predstavlja se Odboru za sustav EMAS.

Na temelju vrednovanja pilot-projekta Odbor za sustav EMAS može preporučiti uključivanje tog sektora na popis sektora u kojima je dopuštena primjena metode uzorkovanja (tablica 9.).

Tablica 10.

Gospodarski sektori u kojima je moguće dopustiti primjenu metode uzorkovanja u pilot-projektima

Gospodarski sektor	Oznaka NACE
Skupljanje, pročišćavanje i opskrba vodom	36
Uklanjanje otpadnih voda	37
Sljedeće djelatnosti koje su dio djelatnosti trgovine na malo	
Trgovina na malo u nespecijaliziranim prodavaonicama (npr. supermarketi)	47.1
Trgovina na malo hranom, pićima i duhanskim proizvodima u specijaliziranim prodavaonicama	47.2
Trgovina na malo tekstilom u specijaliziranim prodavaonicama	47.51
Trgovina na malo proizvodima za kulturu i rekreaciju u specijaliziranim prodavaonicama	47.6
Trgovina na malo odjećom u specijaliziranim prodavaonicama	47.71
Trgovina na malo obućom i proizvodima od kože u specijaliziranim prodavaonicama	47.72
Trgovina na malo kozmetičkim i toaletnim proizvodima u specijaliziranim prodavaonicama	47.75
Trgovina na malo satovima i nakitom u specijaliziranim prodavaonicama	47.77
Sljedeće djelatnosti koje su dio djelatnosti smještaja te pripreme i usluživanja hrane	
Hoteli i sličan smještaj	55.1
Odmarališta i slični objekti za kraći odmor	55.2
Restorani (no ne i ostali objekti za pripremu i usluživanje hrane)	56.1
Djelatnost pripreme i usluživanja pića	56.3
Računalno programiranje, savjetovanje i djelatnosti povezane s njima	62
Poslovanje nekretninama: kupovanje, prodaja i iznajmljivanje nekretnina (isključujući upravljanje nekretninama).	68
Promidžba (reklama i propaganda) i istraživanje tržišta	73
Ostale stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	74
Opće djelatnosti javne uprave	84.11
Srednje, visoko i ostalo obrazovanje	85.3, 85.4, 85.5, 85.6
Djelatnosti socijalne skrbi sa smještajem	87
Djelatnosti socijalne skrbi bez smještaja	88
Kreativne, umjetničke i zabavne djelatnosti	90
Muzeji i ostale kulturne djelatnosti	91
Sportske aktivnosti	93.1
Djelatnosti članskih organizacija	94

2.4.4. *Provedbene smjernice o primjeni metode uzorkovanja za verifikaciju organizacija s više lokacija*

2.4.4.1. **Opća načela**

- (a) organizacija priprema jasan opis područja primjene koji je predložen za primjenu metode uzorkovanja (broj lokacija, popis svih obuhvaćenih lokacija i kratak opis njihovih djelatnosti kao i navođenje lokacija isključenih iz uzorkovanja);
- (b) lokacije čije uključivanje u metodu uzorkovanja organizacija predlaže dijele se na jednu ili više skupina sličnih lokacija kako je utvrđeno u odjeljku 2.4.3.2. točki (c) ovog Priručnika za korisnike. Razinom sličnosti skupine lokacija mora se jamčiti da će verifikacija uzorka lokacija biti vrlo reprezentativna za cijelu skupinu. Kako je navedeno u odjeljku 2.4.3.2. točki (d), sve lokacije koje zbog nepostojanja sličnosti nisu uključene u skupinu isključuju se iz područja primjene uzorkovanja te ih se mora pojedinačno verificirati;
- (c) procjenitelj prihvaća predloženo područje primjene, utvrđuje karakter svake pojedinačne skupine lokacija i sastavlja plan verifikacije koji uključuje opis metodologije i kriterija primijenjenih za utvrđivanje skupine lokacija, metode koja će biti primijenjena za odabir lokacija (za dijelove koji su nasumično odabrani i one koji to nisu) i vremenskog okvira verifikacije. Taj plan verifikacije uključuje i ključne djelatnosti i procese za svaku skupinu lokacija, značajne aspekte okoliša povezane sa svakom skupinom lokacija te procjenu razina rizika od nesreća u okolišu povezanih s tim aspektima.

2.4.4.2. **Metoda uzorkovanja**

Metoda uzorkovanja za odabir lokacija za terenske posjete unutar različitih skupina lokacija mora biti u skladu sa zahtjevima opisanima u nastavku:

- (a) iz svake skupine sličnih lokacija nasumično se uzima reprezentativan uzorak;
- (b) uzorkovanje je djelomično selektivno na temelju čimbenika navedenih u nastavku, a djelomično neselektivno (nasumično) te se time dobiva reprezentativan raspon različitih lokacija;
- (c) unutar svake skupine najmanje 50 % uzorka lokacija (zaokruženo na viši cijeli broj) odabire se nasumično (neselektivno). Okolišni procjenitelj mora dokumentirati primijenjeni postupak kako bi se dovršio taj nasumični odabir;
- (d) u metodologiji za preostali selektivni dio uzorkovanja uzimaju se u obzir odredbe navedene u nastavku. Metodologijom se osigurava da su razlike među odabranim lokacijama najveće moguće i one moraju uključivati barem sljedeće aspekte:
  - rezultate analize utjecaja na okoliš i unutarnjih revizija lokacije ili prethodnih verifikacija,
  - zapise o nezgodama, pritužbama i drugim relevantnim aspektima popravnih i preventivnih radnji,
  - znatne razlike u veličini lokacija,
  - razlike u sustavu i procesima upravljanja provedenima na lokacijama te razlike u njihovoj složenosti,
  - izmjene provedene nakon posljednje verifikacije,
  - zrelost sustava upravljanja i znanje o organizaciji,
  - razlike u kulturi, jeziku i regulatornim zahtjevima, i
  - geografsku raspršenost.
- (e) najmanji broj lokacija koji bi trebalo uključiti u uzorak uzet iz svake skupine lokacija izvodi se iz sljedeće formule:
  - za početnu registraciju u sustavu EMAS i za obnavljanje registracije taj broj iznosi kvadratni korijen broja lokacija koje se nalaze u svakoj skupini pomnožen s 2 i zaokružen na viši cijeli broj (npr. za skupinu od 100 lokacija: $\sqrt{100 \times 2} = 20$);

- (f) veličinu uzorka trebalo bi povećati ako se u analizi lokacija uključenih u registraciju u sustavu EMAS koju su proveli okolišni procjenitelji pokazuje da postoje posebne okolnosti s obzirom na čimbenike kao što su:
- veličina lokacija i broj zaposlenika (npr. više od 50 zaposlenika na lokaciji),
  - složenost i rizik za skupine lokacija koje nisu slične,
  - razlike u ekološkoj djelotvornosti,
  - razlike u radnim praksama i izvješćivanju o učincima na okoliš,
  - razlike u poduzetim aktivnostima,
  - značaj i razmjera aspekata okoliša i povezanih učinaka na okoliš,
  - zapisi o pritužbama i drugim relevantnim aspektima popravnih i preventivnih radnji, te
  - rezultati unutarnjih revizija i preispitivanja sustava upravljanja.

Primjer verifikacije organizacije s više lokacija primjenom metode uzorkovanja:

Ako uzmemo primjer poduzeća aktivnog u sektoru trgovine na malo odjećom sa sljedećim lokacijama:

- 100 prodavaonica > 150 m²,
- 400 prodavaonica < 150 m²,
- 3 skladišta različite veličine i sadržaja,
- 1 sjedište.

1. Grupiranje lokacija za primjenu metode uzorkovanja:

- skupina 1.: 100 prodavaonica > 150 m²,
- skupina 2.: 400 prodavaonica < 150 m²,
- pojedinačne lokacije:
  - 3 skladišta;
  - 1 sjedište.

2. Verifikacija prije prve registracije:

- sve pojedinačne lokacije (3 skladišta, 1 sjedište),
- skupina 1.: najmanje $\sqrt{100}$ prodavaonica $\times 2 = 20$ prodavaonica,
- skupina 2.: najmanje $\sqrt{400}$ prodavaonica $\times 2 = 40$ prodavaonica.

3. Verifikacija prije obnavljanja registracije:

- na svim pojedinačnim lokacijama trebalo bi obaviti posjet,
- skupina 1.: najmanje $\sqrt{100}$ prodavaonica $\times 2 = 20$ prodavaonica,
- skupina 2.: najmanje $\sqrt{400}$ prodavaonica $\times 2 = 40$ prodavaonica.

2.4.5. Dokumentacija u izvaji o okolišu s obrazloženjem primijenjene veličine uzorka i metoda uzorkovanja

Organizacije registrirane u sustavu EMAS u kojima je okolišni procjenitelj primijenio plan uzorkovanja/verifikacije kako je navedeno u odjeljku 2.4.3. ovog Priručnika za korisnike trebale bi dokumentirati taj plan uzorkovanja u svojim izjavama o okolišu. U izvaji o okolišu trebalo bi (ukratko) pojasniti razloge za primjenu metode upotrijebljene za grupiranje lokacija i odabranu veličinu uzorka. Izjava o okolišu sadržava popis svih lokacija i u njoj se jasno razlikuju lokacije koje su posjećene od onih koje nisu.

2.5. POSTUPAK REGISTRACIJE

Uredbom o sustavu EMAS III. predviđena su određena opća pravila o registraciji. Države članice mogu prilagoditi navedena pravila u svojim zakonodavstvima o okolišu.

Nakon provedbe i verifikacije sustava i nakon validacije izjave o okolišu sustava EMAS, sljedeći je korak organizacije podnošenje zahtjeva za registraciju nadležnom tijelu.

2.5.1. **Koje nadležno tijelo organizacija upotrebljava**

Tablica 11.

Nadležna tijela ⁽¹⁾ za različite registracije

Različite situacije	Gdje se registrirati
Organizacije s jednom lokacijom u EU-u	Nadležno tijelo koje službeno imenuje država članica u kojoj je organizacija smještena.
Organizacija s više lokacija unutar jedne države članice (savezne države ili slično)	Nadležno tijelo koje u tu svrhu imenuje država članica.
Registracija organizacija s više lokacija u nekoliko država članica EU-a (korporativna registracija na razini EU-a)	U slučaju korporativne registracije na razini EU-a, lokacija sjedišta ili središnje uprave (tim redoslijedom prednosti) organizacije odlučujuća je za određivanje vodećeg nadležnog tijela.
Registracija organizacija s jednom lokacijom ili više lokacija u trećim zemljama (registracija na razini trećih zemalja)	Ako država članica odluči osigurati registraciju na razini trećih zemalja u skladu s člankom 3. stavkom 3. Uredbe o sustavu EMAS, registracija u toj određenoj državi članici u praksi će ovisiti o raspoloživosti akreditiranih procjenitelja. Potencijalni procjenitelj trebao bi biti akreditiran u određenoj državi članici koja osigurava registraciju na razini trećih zemalja za tu određenu treću zemlju i za određeni uključeni gospodarski sektor/određene uključene gospodarske sektore (u skladu s oznakama NACE).
Registracija organizacije s više lokacija u državama članicama i trećim zemljama (globalna registracija)	Država članica u kojoj će biti smješteno nadležno tijelo odgovorno za ovaj postupak utvrđuje se na temelju uvjeta sljedećim redoslijedom prioriteta: <ol style="list-style-type: none"> ako organizacija ima sjedište u državi članici koja osigurava registraciju na razini trećih zemalja, zahtjev se treba podnijeti nadležnom tijelu u toj državi članici; ako sjedište organizacije nije smješteno u državi članici koja osigurava registraciju na razini trećih zemalja, ali se u njoj nalazi središnja uprava, zahtjev se treba podnijeti nadležnom tijelu u toj državi članici; ako organizacija koja podnosi zahtjev za globalnu registraciju nema sjedište ni središnju upravu u državi članici koja osigurava registraciju na razini trećih zemalja, organizacija mora uspostaviti <i>ad hoc</i> središnju upravu u državi članici koja osigurava registraciju na razini trećih zemalja, a zahtjev treba podnijeti nadležnom tijelu u toj državi članici. <p><i>Napomena:</i> Ako zahtjev obuhvaća više država članica, mora se primijeniti postupak koordinacije između uključenih nadležnih tijela kako je utvrđeno u odjeljku 3.2. (smjernica za korporativnu registraciju na razini EU-a i trećih zemalja te globalnu registraciju u skladu s Uredbom (EZ) br. 1221/2009). Tada će to nadležno tijelo djelovati kao vodeće nadležno tijelo u skladu s aspektima postupka korporativne registracije na razini EU-a.</p>

Napomena: Relevantne se strukture mogu u pogledu registracije razlikovati od jedne države članice do druge. Obično postoji jedno nadležno tijelo po državi članici; međutim, u nekim državama članicama uobičajeno je imati različita nadležna tijela na regionalnoj razini.

⁽¹⁾ Popis podataka za kontakt nadležnih tijela, akreditacijskih tijela ili okolišnih procjenitelja u državama članicama EU-a i Norveškoj može se pronaći na stranici: http://ec.europa.eu/environment/emas/emas_contacts/competent_bodies_en.htm.

2.5.2. **Dokumenti i/ili zahtjevi u vezi s registracijom**

Zahtjev se mora podnijeti na službenom jeziku države članice u kojoj se organizacija želi registrirati. On mora sadržavati:

1. validiranu izjavu o okolišu sustava EMAS (u elektroničkoj ili ispisanoj verziji);
2. izjavu koju je potpisao okolišni procjenitelj i kojom se potvrđuje da su verifikacija i validacija provedene u skladu s Uredbom (Prilog VII. Uredbi);
3. popunjeni obrazac zahtjeva (Prilog VI. Uredbi) s informacijama o organizaciji, lokacijama i okolišnom procjenitelju;
4. prema potrebi, dokaz o uplati naknada.

2.5.3. **Uvjeti koje treba ispuniti prije/tijekom postupka registracije u sustavu EMAS**

1. Verifikacija i validacija provedene su u skladu s Uredbom;
2. obrazac zahtjeva u potpunosti je popunjen, svi su popratni dokumenti u redu;
3. nadležno tijelo se na temelju materijalnih dokaza uvjerilo da nema dokaza o povredi zakonskih odredaba koje se odnose na okoliš. Prikladan materijalni dokaz bilo bi pisano izvješće izvršnog tijela u kojem se navodi da nema naznaka takve povrede;
4. nema relevantnih pritužbi zainteresiranih strana ili su pritužbe riješene na zadovoljavajući način;
5. nadležno tijelo se na temelju primljenih dokaza uvjerilo da organizacija ispunjava sve zahtjeve iz Uredbe;
6. ako je to primjenjivo, nadležno je tijelo primilo potrebnu naknadu.

Najboljom se praksom smatra da nadležno tijelo donese konačnu odluku o registraciji organizacije koja je podnijela zahtjev u sustavu EMAS u roku od 3 mjeseca nakon uspješnog zahtjeva. Dulji rok za donošenje konačne odluke o registraciji može biti opravdan samo u izvanrednim slučajevima.

2.5.4. **Suspenzija ili brisanje organizacija iz registra**

To se može dogoditi:

- ako nadležno tijelo ima razloga vjerovati da organizacija ne poštuje Uredbu,
- ako nadležno tijelo od tijela za akreditaciju ili izdavanje dozvola primi pisano izvješće o nadzoru u kojemu pruža dokaz da okolišni procjenitelj svoje dužnosti nije proveo u skladu s odredbama Uredbe,
- ako organizacija nadležnom tijelu u roku od dva mjeseca nakon što je to od nje zatraženo ne dostavi bilo koji od sljedećih dokumenata: validiranu izjavu o okolišu, ažuriranu izjavu o okolišu ili izjavu o aktivnostima verifikacije i validacije koju je potpisao procjenitelj (Prilog VII.) te obrazac zahtjeva (Prilog VI.),
- ako je nadležno tijelo pisanim izvješćem izvršnog tijela obaviješteno o povredi zakonskih odredaba koje se odnose na okoliš.

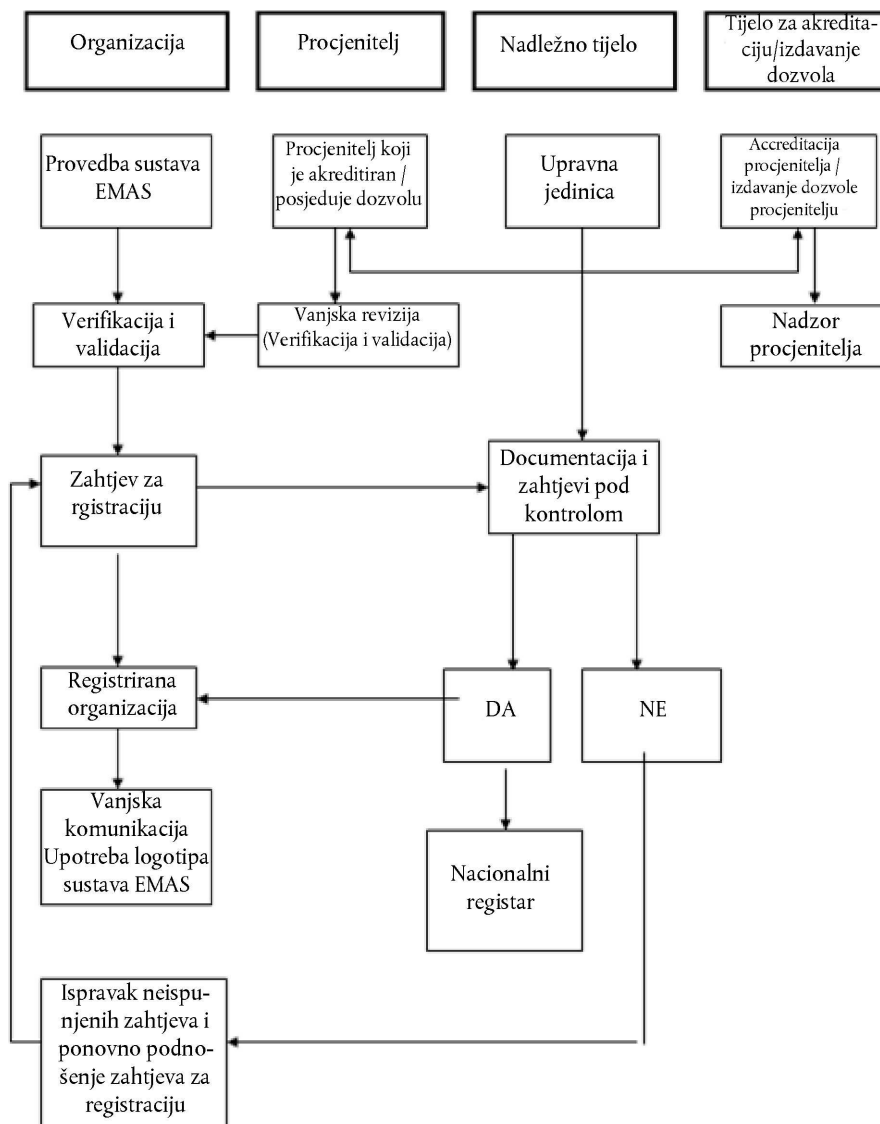
Nadležno tijelo može ukinuti suspenziju tek nakon što primi zadovoljavajuće informacije u vezi s usklađenošću organizacije s Uredbom.

U Uredbi o sustavu EMAS nije utvrđeno trajanje suspenzija te stoga o njemu odlučuju odgovarajuća nadležna tijela. Međutim, ono ne bi trebalo biti dulje od 12 mjeseci.

Slika 10.

Stupovi sustava EMAS. Postupak registracije

2.6. BITNE PROMJENE

Organizacija koja uvodi promjene poslovanja, strukture, uprave, procesa, djelatnosti, proizvoda ili usluga mora uzeti u obzir učinak takvih promjena na okoliš jer one mogu utjecati na valjanost registracije u sustavu EMAS. Manje se promjene mogu apsorbirati, ali bitne će promjene zahtijevati ažuriranu analizu utjecaja na okoliš, politiku i program zaštite okoliša, sustav upravljanja okolišem i izjavu o okolišu. Svi se ažurirani dokumenti moraju verificirati i validirati u roku od šest mjeseci. Nakon validacije organizacija mora dostaviti promjene nadležnom tijelu na obrascu iz Priloga VI. Uredbi.

Slika 11.

Dijagram toka rješavanja bitnih promjena u okviru sustava EMAS**3. UPOTREBA LOGOTIPA SUSTAVA EMAS****Što je logotip sustava EMAS?**

Logotip sustava EMAS grafički je prikaz povezan:

- s pravilnom provedbom sustava EMAS,
- s obvezom stalnog unapređenja okoliša,
- s aktivnim sudjelovanjem zaposlenika,
- s vjerodostojnošću informacija o ekološkoj djelotvornosti organizacije,
- s dokazanim poštovanjem zakonodavstva.

Logotip sustava EMAS dobar je način da se pokaže da je organizacija prihvatljiva za okoliš.

3.1. KAKO UPOTREBLJAVATI LOGOTIP SUSTAVA EMAS

Logotip sustava EMAS mogu upotrebljavati samo organizacije s valjanom registracijom u sustavu EMAS.

- Logotip mora uvijek nositi registracijski broj organizacije, osim u slučaju promidžbenih i marketinških aktivnosti sustava EMAS.
- Valjanim se smatra samo službeni logotip.
- Ako organizacija ima više lokacija od kojih nisu sve uključene u registraciju, logotip može upotrebljavati samo za registrirane lokacije i ne smije ostavljati dojam da je cijela organizacija registrirana.
- Izjava o okolišu trebala bi po mogućnosti nositi logotip.

Slika 12.

Logotip sustava EMAS

Verificirano upravljanje okolišem
Registracijski br. XXXX

Upotreba logotipa sustava EMAS za promidžbene i marketinške aktivnosti sustava

Samo se u ovoj situaciji logotip sustava EMAS smije upotrebljavati bez registracijskog broja. Nadležna tijela, tijela za akreditaciju i izdavanje dozvola i drugi dionici mogu upotrebljavati logotip.

3.2. KAKO NE UPOTREBLJAVATI LOGOTIP SUSTAVA EMAS

- Na proizvodima ili ambalaži, kako bi se izbjegla zabuna s oznakama proizvoda,
- sa sličnim navodima za druge djelatnosti i usluge.

Logotip se ne smije upotrebljavati na takav način da dovede do zabune s drugim oznakama za proizvode ili usluge.

Tablica 12.

Upotreba logotipa sustava EMAS: primjeri

Br.	Primjer ili situacija	Dopušteno
1	Logotip na pismu registrirane organizacije, otnonici, posjetnici, korporativnoj uniformi, korporativnom privatnom računalu, torbi, zastavi sustava EMAS i druge slične primjene logotipa sustava EMAS u promidžbene svrhe na korporativnoj razini.	DA, zajedno s registracijskim brojem, jer se logotipom promiče organizacija registrirana u sustavu EMAS.
2	Logotip u zaglavlju dokumenta koji se dostavlja nadležnim tijelima i koji uključuje validirane podatke u vezi s učinkovitošću organizacije.	DA, zajedno s registracijskim brojem.
3	Logotip na mapi koja sadržava izvješće o djelomično registriranoj organizaciji.	DA, zajedno s registracijskim brojem, ali u logotipu moraju biti navedene samo registrirane lokacije.

Br.	Primjer ili situacija	Dopušteno
4	Logotip na proizvodu s porukom 'ekološki proizvod'.	NE, može se zamijeniti sa znakom za okoliš za proizvode.
5	Logotip u časopisu (na letu) registriranog zračnog prijevoznika zajedno s određenim validiranim informacijama.	DA, zajedno s registracijskim brojem.
6	Logotip na zrakoplovu, vlaku, autobusu, korporativnom automobilu ili kamionu ili podzemnom vlaku poduzeća registriranog u sustavu EMAS.	DA, zajedno s registracijskim brojem.
7	Logotip na kamionu registriranog distribucijskog poduzeća zajedno s nazivom poduzeća i uz validiranu izjavu u kojoj je navedeno: 'Smanjili smo prosječnu potrošnju dizelskog goriva našeg voznog parka kamiona za 20 % na x litara na 100 km između 2009. i 2012.'.	DA, zajedno s registracijskim brojem.
8	Logotip otisnut na fotografiji neregistriranog turističkog smještajnog objekta koja je uključena u katalog registrirane putničke agencije.	NE, upotreba logotipa je zbunjujuća. Može se upotrebljavati samo za putničku agenciju.
9	Logotip otisnut na katalogu registrirane putničke agencije koji sadržava validirane informacije o održivim turističkim mjerama koje je organizacija provela.	DA, zajedno s registracijskim brojem.
10	Logotip na unutarnjem informativnom materijalu za zaposlenike koji sadržava isključivo validirane informacije o funkcioniranju sustava upravljanja okolišem.	DA, logotip ne mora sadržavati registracijski broj jer je riječ o unutarnjem priopćenju u svrhe podizanja opće svijesti.
11	Logotip na glasilu ili koricama brošure za korisnike i dobavljače sa sadržajem preuzetim iz validirane izjave o okolišu.	DA, zajedno s registracijskim brojem jer je riječ o priopćenju za opću javnost s konkretnim primjerima određenog poduzeća registriranog u sustavu EMAS koje je pripremila ta registrirana organizacija.
12	Logotip u godišnjem izvješću o okolišu holdinga koji uključuje registrirane i neregistrirane lokacije, u naslovu poglavlja o validiranoj izjavi o okolišu u kojoj su jasno prepoznatljive lokacije organizacije koje su registrirane u sustavu EMAS.	DA, zajedno s registracijskim brojem/brojevima. U slučaju korporativne registracije gdje nekoliko lokacija ima isti broj, mora se upotrebljavati taj broj. Ako su sve lokacije sustava EMAS registrirane pojedinačno, moraju biti prepoznatljivi registracijski brojevi pojedinačnih lokacija.
13	Logotip kao temeljni grafički prikaz za pregled validiranih podataka o okolišu u poslovnom izvješću.	DA, zajedno s registracijskim brojem.
14	Opća brošura vladine organizacije u vezi s pitanjem kako organizacije registrirane u sustavu EMAS općenito mogu na najbolji način reciklirati ili obrađivati različite dijelove otpada.	DA, bez registracijskog broja, jer je namjena brošure općenito podizanje svijesti, ona nije povezana s registracijskim brojem.
15	Logotip uz validirane informacije o okolišu na internetskoj stranici organizacije.	DA, zajedno s registracijskim brojem.
16	Logotip na izložbenim stalcima registrirane organizacije na kojima se registrirana organizacija promiče kao takva.	DA, zajedno s registracijskim brojem.

Br.	Primjer ili situacija	Dopušteno
17	Logotip na izložbenim stalcima registrirane organizacije na kojima se sustav EMAS općenito promiče kao sustav upravljanja okolišem.	DA, logotip ne mora imati registracijski broj jer se upotrebljava u promidžbene svrhe.
18	Logotip u novinama kao temeljni grafički prikaz u zajedničkom oglasu dvaju poduzeća u kojem se objavljuje njihova suradnja u lancu opskrbe na pitanjima okoliša (jedno je poduzeće registrirano, drugo nije).	NE, zbunjujuće je jer jedna od organizacija nije registrirana.
19	Logotip bez registracijskog broja koji neregistrirana organizacija upotrebljava u promidžbene svrhe.	DA, ali samo za aktivnosti promidžbe sustava EMAS, a ne za promidžbu same organizacije.
20	Logotip na kartama registrirane organizacije za gradski prijevoz.	DA, logotip ne mora sadržavati registracijski broj ako se upotrebljava općenito za promidžbu sustava EMAS. Ako se logotipom na kartama promiče određena organizacija registrirana u sustavu EMAS, logotip mora sadržavati registracijski broj te određene organizacije.

4. KAKO PRIJEĆI S DRUGIH SUSTAVA UPRAVLJANJA OKOLIŠEM NA SUSTAV EMAS

Sve je veći broj sustava upravljanja okolišem u cijelom EU-u koji su namijenjeni zadovoljavanju potreba u određenim područjima ili sektorima djelatnosti. Lokalne ili regionalne uprave mogu upotrebljavati takve sustave kako bi poboljšale održivost ili ekološku djelotvornost. Najvažniji od tih sustava dostupni su preko poveznice u prilogu ovom priručniku.

U Uredbi o sustavu EMAS navedena je mogućnost procjene razine istovjetnosti sustava EMAS s drugim sustavima. Službenim priznavanjem određenih ili svih dijelova drugih sustava upravljanja okolišem može se olakšati prijelaz organizacije na sustav EMAS. Postupak je sljedeći:

- država članica mora Komisiji dostaviti pisani zahtjev za priznavanje sustava upravljanja okolišem ili njegova dijela;
- relevantni dijelovi sustava upravljanja okolišem i elementi koji odgovaraju sustavu EMAS moraju se analizirati i utvrditi u zahtjevu uz pružanje dokaza o istovjetnosti sa sustavom EMAS;
- Komisija dostavlja prijedlog Odboru za sustav EMAS (uspostavljenom u skladu s člankom 49. Uredbe);
- u *Službenom listu Europske unije* objavljuju se pojedinosti o priznatom sustavu upravljanja okolišem ili njegovim dijelovima nakon što ih Komisija odobri.

Organizacije koje su provele priznati sustav upravljanja okolišem ili njegove dijelove ne moraju ponavljati već priznate dijelove kada prelaze na sustav EMAS.

Svaka država članica ima vlastite postupke za rješavanje zahtjeva za priznavanje. Više informacija o njima možete zatražiti od odgovarajućeg nadležnog tijela.

5. EMAS III. ZA MALA I SREDNJA PODUZEĆA (MSP-OVI)

„Male organizacije” znači:

- mikropoduzeća te mala i srednja poduzeća kako su definirana u Preporuci Komisije 2003/361/EZ od 6. svibnja 2003.; ili
- tijela lokalne vlasti koja upravljaju područjem s manje od 10 000 stanovnika ili druga tijela javne vlasti koja zapošljavaju manje od 250 osoba i imaju godišnji proračun od najviše 50 milijuna EUR ili godišnju bilancu stanja koja ne prelazi 43 milijuna EUR, uključujući sve navedeno u nastavku:
- vladine ili druge državne uprave ili javna savjetodavna tijela na nacionalnoj, regionalnoj ili lokalnoj razini;

- (d) fizičke ili pravne osobe koje obnašaju funkcije državne uprave na temelju nacionalnog prava, uključujući posebne dužnosti, djelatnosti ili usluge u vezi s okolišem; i
- (e) fizičke ili pravne osobe koje imaju javne odgovornosti ili funkcije ili koje pružaju javne usluge koje se odnose na okoliš pod kontrolom tijela ili osobe iz točke (b).'

Rok verifikacije i unutarnje revizije

Potpuna verifikacija MSP-ova može se provesti u roku od četiri umjesto u roku od tri godine. I rok za unutarnju reviziju može se produljiti s jedne na dvije godine. Isto se odnosi i na izjavu o okolišu. Međutim, organizacija svejedno mora proslijediti nevalidiranu ažuriranu izjavu nadležnom tijelu svake godine.

Kako bi iskoristila navedenu opciju, organizacija mora podnijeti zahtjev nadležnom tijelu koje može produljiti dopušteni rok ako je procjenitelj potvrdio da su ispunjeni uvjeti iz članka 7.:

- nema značajnih rizika za okoliš,
- u organizaciji nije bilo bitnih promjena,
- organizacija ne pridonosi značajnim lokalnim problemima.

Verifikacija i validacija

Okolišni procjenitelji trebali bi uzeti u obzir obilježja malih organizacija kako bi se izbjeglo njihovo nepotrebno opterećivanje. MSP-ovi često imaju oskudne resurse i sredstva pa se stoga teže nose s opsežnim izvješćivanjem i dugotrajnim postupcima. Procjenitelj bi u obzir trebao uzeti i druga obilježja MSP-ova, kao što su višefunkcionalno osoblje, osposobljavanje na radnom mjestu i sposobnost brze prilagodbe promjenama. Glavni je cilj osigurati objektivne dokaze da je sustav EMAS učinkovit i da su postupci prilagođeni veličini i složenosti poslovanja, stručnim sposobnostima njegova osoblja i vrsti učinka na okoliš.

Naknade

Svaka država članica određuje naknade za postupke registracije u sustavu EMAS. Neke države članice ne naplaćuju naknade. U svakom slučaju, u Uredbi je navedeno da naknade moraju biti razumne i razmjerne veličini organizacije.

Tehnička i financijska potpora

Tehnička i financijska potpora općenito za sustav EMAS i posebno za MSP-ove mora se osigurati na dvije razine. Države članice moraju staviti na raspolaganje informacije o zakonskim odredbama i izvršnim tijelima, kao i tehničke informacije o procjeniteljima koji su akreditirani ili posjeduju dozvolu, postupcima registracije, bespovratnim sredstvima i financijskoj potpori. Komisija pruža informacije i otvara put organizacijama koje se žele registrirati u sustavu EMAS tako što priznaje dijelove drugih sustava upravljanja okolišem ili ugrađuje sustav EMAS u druge politike EU-a.

Metoda 'EMAS Easy'

Iako se metoda 'EMAS Easy' ⁽¹⁾ ne spominje u Uredbi, trebalo bi je uzeti u obzir kao alat dostupan malim organizacijama. S pomoću tog alata male organizacije mogu brzo, jeftino i jednostavno provesti sve zahtjeve sustava EMAS.

Klasteri i postupni pristup

Lokalna tijela mogu poticanjem klastera i postupnog pristupa u suradnji s gospodarskim komorama, industrijskim udruženjima i drugima pružiti potporu MSP-ovima koji žele provesti sustav EMAS.

⁽¹⁾ Dodatne informacije o metodi EMAS Easy mogu se pronaći na stranicama: http://ec.europa.eu/environment/emas/join_emas/what_if_i_am_an_sme_en.htm.

„Klaster” je način provedbe sustava EMAS u skupini koji je koristan organizacijama iz istog sektora djelatnosti ili smještenima na istom geografskom području. Organizacije mogu dijeliti postupak provedbe i zatim nastaviti s pojedinačnim registracijama.

Postupni se pristup može prilagoditi potrebama svake države članice. Može se, primjerice, povezati s općim projektima ili planovima radi promidžbe provedbe sustava EMAS u općini ili na području na kojem različiti subjekti planiraju potaknuti organizacije na primjenu dobre prakse zaštite okoliša u različitim fazama ili na različite načine.

Primjer: Dobar primjer ovog pristupa mogao bi biti skupina MSP-ova na industrijskom području ili u regiji koju vodi općina u suradnji s gospodarskom komorom i industrijskim udruženjima koja djeluju na istom području. Uključene organizacije mogu sudjelovati u planu postupne provedbe sustava EMAS. Prvi bi korak bio svim poduzećima olakšati provedbu analize utjecaja na okoliš u skladu sa sustavom EMAS. Drugi bi korak uključivao oblikovanje i provedbu dobrih praksa upravljanja. Treći bi korak bio uspostavljanje formalnog sustava upravljanja okolišem kao što je norma EN ISO 14001. Naposljetku poduzeća mogu prijeći na sustav EMAS kao vrhunski sustav upravljanja.

Navedeni koncept može biti prilika za razvoj promidžbenih planova u skupinama organizacija, u sektorima djelatnosti ili na određenim područjima gdje postoji interes za promidžbu provedbe formalnih ili neformalnih sustava upravljanja okolišem prije konačnog, potpunog prelaska na sustav EMAS.

PRILOG II.

Više informacija o sustavu EMAS koje se mogu upotrebljavati u vezi s ovim priručnikom za korisnike može se pronaći na internetskim stranicama Komisije o sustavu EMAS <http://ec.europa.eu/environment/emas/> gdje možete pronaći:

- Uredbu (EZ) br. 1221/2009 od 25. studenoga 2009. – <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:342:0001:0045:HR:PDF>,
  - Komunikaciju Komisije – Uspostavljanje radnog plana s okvirnim popisom sektora za donošenje sektorskih i međusektorskih referentnih dokumenata u skladu s Uredbom o sustavu EMAS – <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52011XC1208%2801%29>,
  - sektorske referentne dokumente sustava EMAS za utvrđene prioritetne sektore – http://ec.europa.eu/environment/emas/emas_publications/sectoral_reference_documents_en.htm,
  - osnovne podatke o 20 pristupa u vezi sa sustavima upravljanja okolišem (postupno prema sustavu EMAS) – http://ec.europa.eu/environment/emas/emas_publications/publications_studies_en.htm#Step up to EMAS,
  - indeks sa svim nadležnim tijelima i tijelima za akreditaciju ili izdavanje dozvola koja su uključena u sustav EMAS – http://ec.europa.eu/environment/emas/emas_contacts/competent_bodies_en.htm,
  - dokumente sustava EMAS – http://ec.europa.eu/environment/emas/emas_publications_en.htm,
  - osnovne podatke o sustavu EMAS u vezi s određenim temama za koje je utvrđena potreba za detaljnijim informacijama: http://ec.europa.eu/environment/emas/emas_publications/publications_studies_en.htm#Fact Sheets,
  - u vezi sa sustavom EMAS na globalnoj razini: Odluku Komisije 2011/832/EU od 7. prosinca 2011. o smjernicama za skupnu registraciju na razini EU-a i trećih zemalja te globalnu registraciju u skladu s Uredbom (EZ) br. 1221/2009 Europskog parlamenta i Vijeća o dobrovoljnom sudjelovanju organizacija u sustavu upravljanja okolišem i neovisnog ocjenjivanja Zajednice (EMAS) – <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1512397918431&uri=CELEX:32011D0832>,
  - http://ec.europa.eu/environment/emas/join_emas/emas_global_en.htm.”
-

PROVEDBENA ODLUKA KOMISIJE (EU) 2017/2286**od 6. prosinca 2017.****o priznavanju usklađenosti zahtjeva sustava upravljanja okolišem Eco-Lighthouse s odgovarajućim zahtjevima sustava upravljanja okolišem i neovisnog ocjenjivanja (EMAS) u skladu s člankom 45. Uredbe (EZ) br. 1221/2009 Europskog parlamenta i Vijeća o dobrovoljnom sudjelovanju organizacija u sustavu upravljanja okolišem i neovisnog ocjenjivanja Zajednice***(priopćeno pod brojem dokumenta C(2017) 8082)***(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 1221/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. o dobrovoljnom sudjelovanju organizacija u sustavu upravljanja okolišem i neovisnog ocjenjivanja Zajednice (EMAS) te stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 761/2001 i odluka Komisije 2001/681/EZ i 2006/193/EZ ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 45.,

nakon savjetovanja s odborom uspostavljenim člankom 49. Uredbe (EZ) 1221/2009,

budući da:

- (1) Cilj je sustava EMAS promicati stalno unaprjeđivanje ekološke djelotvornosti organizacija uspostavljanjem i provedbom sustava upravljanja okolišem, evaluacijom djelotvornosti takvog sustava, pružanjem informacija o ekološkoj djelotvornosti, otvorenim dijalogom s javnošću i drugim zainteresiranim stranama te aktivnim uključivanjem zaposlenika.
- (2) Organizacijama koje primjenjuju druge sustave upravljanja okolišem, a žele prijeći na sustav EMAS, trebalo bi omogućiti da to učine na najlakši mogući način. Potrebno je razmotriti poveznice s drugim sustavima upravljanja okolišem kako bi se olakšala primjena sustava EMAS, a da se ne udvostručuju postojeće prakse i postupci.
- (3) Radi lakše primjene sustava EMAS i izbjegavanja udvostručivanja postojećih praksi i postupaka koji se temelje na drugim sustavima upravljanja okolišem koji su certificirani u okviru odgovarajućih postupaka, relevantni dijelovi drugih sustava upravljanja okolišem za koje je Komisija priznala da su u skladu s odgovarajućim zahtjevima sustava EMAS smatraju se ekvivalentnima tim zahtjevima.
- (4) To bi se priznavanje trebalo temeljiti na analizi zahtjeva i postupaka tih drugih sustava upravljanja okolišem te na mogućnosti da se njihovom primjenom ostvare ciljevi istovjetni odgovarajućim zahtjevima Uredbe (EZ) br. 1221/2009.
- (5) Norveška je 26. siječnja 2016. Komisiji uputila pisani zahtjev za priznavanje sustava upravljanja okolišem Eco-Lighthouse. Nakon upućivanja tog zahtjeva poslana su dodatne informacije kako bi se Komisiji dostavili dokazi nužni za procjenu ekvivalentnosti relevantnih dijelova sustava upravljanja okolišem sa zahtjevima sustava EMAS,

DONIJELA JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Na temelju dokaza koje su dostavila norveška tijela Komisija priznaje da su dijelovi sustava Eco-Lighthouse navedeni u prilogu ovoj Odluci u skladu s odgovarajućim zahtjevima Uredbe (EZ) br. 1221/2009.

⁽¹⁾ SL L 342, 22.12.2009., str. 1.

Članak 2.

Komisiji se najmanje jednom godišnje dostavlja izvješće o izmjeni zahtjeva sustava Eco-Lighthouse kojom se utječe na sadašnje priznavanje. U slučaju izmjene tih zahtjeva ili zahtjeva Uredbe (EZ) br. 1221/2009 Komisija može donijeti odluku o povlačenju ili izmjeni postojeće odluke.

Članak 3.

Ova je Odluka upućena državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 6. prosinca 2017.

Za Komisiju
Karmenu VELLA
Član Komisije

PRILOG

Uvod

Uredbom o sustavu EMAS ⁽¹⁾ uspostavlja se vrhunski instrument za upravljanje s pomoću kojeg organizacije dobrovoljno evaluiraju svoju ekološku djelotvornost, izvješćuju o njoj te je unaprjeđuju. Sustavu EMAS slobodno mogu pristupiti sve organizacije koje žele unaprijediti svoju ekološku djelotvornost. Njime je obuhvaćen cjelokupni gospodarski i uslužni sektor te ga se može primijeniti u cijelom svijetu.

Cilj je sustava EMAS promicati stalno unaprjeđivanje ekološke djelotvornosti organizacija uspostavljanjem i provedbom sustava upravljanja okolišem, sustavnim, objektivnom i periodičnom evaluacijom djelotvornosti takvih sustava, pružanjem informacija o ekološkoj djelotvornosti, uspostavom otvorenog dijaloga s javnošću i aktivnim uključivanjem zaposlenika u organizacijama uz istodobno omogućivanje odgovarajuće izobrazbe.

Uredbom o sustavu EMAS osiguravaju se vjerodostojnost i transparentnost u pogledu ekološke djelotvornosti organizacija koje su registrirane u sustavu EMAS tako što se primjenjuje sustav vanjske verifikacije koju vrše akreditirani procjenitelji ili procjenitelji koji posjeduju dozvolu.

Kako bi se olakšao postupak registracije organizacija koje primjenjuju druge sustave upravljanja okolišem, a žele prijeći na sustav EMAS, u Uredbi se navodi ⁽²⁾ da Komisija priznaje druge nacionalne ili regionalne sustave upravljanja okolišem ili njihove dijelove koji su u skladu s odgovarajućim zahtjevima Uredbe ako su ispunjeni određeni uvjeti.

U članku 45. Uredbe navodi se da države članice mogu Komisiji uputiti pisani zahtjev za priznavanje postojećih sustava upravljanja okolišem ili dijelova tih sustava koji su certificirani u skladu s odgovarajućim postupcima certificiranja za koje se na nacionalnoj ili regionalnoj razini priznaje da su u skladu s odgovarajućim zahtjevima te Uredbe.

Nakon preispitivanja tog zahtjeva i djelujući u skladu sa savjetodavnim postupkom iz članka 49. stavka 2. Uredbe, Komisija priznaje relevantne dijelove sustava upravljanja okolišem i zahtjeve za akreditaciju i izdavanje dozvola za certifikacijska tijela ako smatra da je država članica:

- u zahtjevu dovoljno i jasno navela relevantne dijelove sustava upravljanja okolišem i odgovarajuće zahtjeve te Uredbe,
- pružila zadovoljavajući dokaz da su svi relevantni dijelovi sustava upravljanja okolišem ekvivalentni toj Uredbi.

Posljedica priznavanja: na temelju članka 4. stavka 3. Uredbe organizacije koje se žele registrirati u sustavu EMAS i koje posjeduju certificirani sustav upravljanja okolišem priznat u skladu s člankom 45. nisu obvezne provoditi one dijelove za koje se priznaje da su ekvivalentni toj Uredbi.

Međutim, valja napomenuti da se odredba članka 18. primjenjuje u trenutku verifikacije spremnosti za registraciju u sustavu EMAS ili u svrhu obnavljanja te registracije.

Procjenitelj koji je u okviru sustava EMAS akreditiran ili posjeduje dozvolu procjenjuje jesu li traženi postupci, kao što su analiza utjecaja na okoliš, politika zaštite okoliša, sustav upravljanja ili postupci revizije i njihova provedba, u skladu sa zahtjevima Uredbe. Stoga se verificiraju i dijelovi ostalih sustava upravljanja okolišem za koje se, prema članku 45., priznaje da su u skladu s odgovarajućim zahtjevima Uredbe br. (EZ) 1221/2009, a kako bi se osiguralo da se pri njihovoj primjeni poštuju zahtjevi za koje se tim priznanjem utvrdilo da su ekvivalentni.

Na primjer, činjenica da se postupak prikupljanja dokumentacije u okviru drugog sustava upravljanja okolišem priznaje ekvivalentnim ne isključuje mogućnost verifikacije odgovarajuće provedbe tog postupka kako bi se osiguralo da se postupkom dostave tražene materijalne informacije.

⁽¹⁾ Uredba (EZ) br. 1221/2009.

⁽²⁾ Članak 45. Uredbe (EZ) br. 1221/2009.

U Direktivi o javnoj nabavi ⁽¹⁾ isto se tako spominje to priznavanje kada se u njezinu članku 62. stavku 2. navodi da se ostalim sustavima upravljanja okolišem koji se priznaju u skladu s člankom 45. Uredbe (EZ) br. 1221/2009 dobiva jedna od tri vrste certifikata koje javni naručitelji mogu zatražiti u svojem zahtjevu za prilaganje potvrda o usklađenosti s određenim sustavima upravljanja okolišem ili normama upravljanja okolišem u kontekstu postupka javne nabave.

Norveška je 26. siječnja 2016., na temelju Uredbe o sustavu EMAS, uputila preliminarni zahtjev za priznavanje svojeg nacionalnog programa ekološkog certificiranja u nadležnosti zaklade Eco-Lighthouse Foundation (ELH). Nakon upućivanja tog zahtjeva poslana su dodatne informacije kako bi se jasno naveli zahtjevi sustava upravljanja okolišem Eco-Lighthouse te odgovarajući zahtjevi Uredbe o sustavu EMAS (uključujući priloge) i Komisiji pružili dokazi nužni za utvrđivanje moguće ekvivalentnosti relevantnih dijelova sustava upravljanja okolišem.

Na temelju tih dokaza Komisija je mogla utvrditi stupanj usklađenosti zahtjeva predmetnog sustava upravljanja okolišem s odgovarajućim zahtjevima Uredbe o sustavu EMAS, što je podrobno objašnjeno u nastavku dokumenta.

Tablica s objašnjenjima o sustavu Eco-Lighthouse – koncepti

Koncept ELH (HR)	Koncept ELH (NO)	Definicija koncepta prema navodima Zaklade
Zaklada Eco-Lighthouse (Eco-Lighthouse/ELH)	Stiftelsen Miljøfyrtårn (Miljøfyrtårn)	Pravni subjekt koji vodi, prati i razvija program certificiranja ELH-a.
Izjava ELH-a o okolišu	Miljøkartlegging	Internetska izvješća koja se izrađuju na temelju popisa kriterija koje sastavlja savjetnik. Poduzeće dokumentira usklađenost s kriterijima. Certifikator u konačnici odobrava izjavu o okolišu (Miljøkartlegging) i time potvrđuje usklađenost s kriterijima ELH-a.
Opći kriteriji za industriju	Felles kriterier	Kriteriji koji se primjenjuju na sva poduzeća koje žele dobiti certifikat ELH-a. Poduzeće navodi i posjeduje li ili zakupljuje poslovne prostore u kojima se nalazi, pri čemu odlučuje koji se kriteriji primjenjuju s obzirom na, primjerice, energiju, odlaganje otpada itd. Općim kriterijima za industriju uzimaju se u obzir najvažniji aspekti okoliša zajednički za sva poduzeća.
Posebni kriteriji za industriju	Bransjespesifikke kriterier	Kriteriji koji se primjenjuju na poduzeća u pojedinim industrijama koja žele dobiti certifikat ELH-a. Posebnim kriterijima za poduzeća u pojedinim industrijama uzimaju se u obzir najvažniji aspekti okoliša u toj industriji.
Voditelj zaštite okoliša	miljøfyrtårnansvarlig	Osoba u poduzeću odgovorna za provedbu sustava ELH i koju imenuje rukovodstvo.
Godišnje izvješće o klimi i okolišu	årlig Klima- og miljørapport	Poduzeće jednom godišnje, do 1. travnja, podnosi izvješće na internetskom portalu ELH-a. Pokazatelji: neki su opći, a ostali su izvedeni iz odabranih kriterija. U njemu se izvješćuje i o akcijskom planu. Godišnje izvješće o klimi i okolišu mora biti dostupno široj javnosti.
Aksijski plan/program zaštite okoliša	handlingsplan	Aksijski plan poduzeća za iduću godinu koji se odnosi na svaku temu zaštite okoliša i dokumentiran je u godišnjem izvješću o klimi i okolišu. Odgovornosti i rokovi mogu se dokumentirati u izjavi o okolišu (Miljøkartlegging) ili ih mogu interno dokumentirati poduzeća u vlastitim sustavima.

⁽¹⁾ Direktiva 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o javnoj nabavi i o stavljanju izvan snage Direktive 2004/18/EZ (SL L 94, 28.3.2014, str. 65.).

Koncept ELH (HR)	Koncept ELH (NO)	Definicija koncepta prema navodima Zaklade
Godišnja analiza koju provodi rukovodstvo	ledelsens gjennomgang	Direktori i srednje rukovodstvo sastaju se svake godine kako bi analizirali i evaluirali sustav zaštite zdravlja, sigurnosti i zaštite okoliša, sustav kontrole kvalitete, primjenu sustava ELH i ostala pitanja od važnosti za poduzeće.
Skupina za upravljanje okolišem	miljøgruppe	Radna skupina imenovana za pomoć voditelju zaštite okoliša pri uvođenju sustava ELH. Može uključivati osobu odgovornu za zaštitu zdravlja, sigurnost i zaštitu okoliša te ostale relevantne strane.
Mrežni portal Eco-Lighthouse	Miljøfyrtårnportalen	Internetski portal s pomoću kojeg se održava dokumentacija koja pripada poduzećima, općinama, savjetnicima i certifikatorima te koji sadržava svu dokumentaciju o usklađenosti s kriterijima i o certificiranju.
Pokazatelji za pojedino poduzeće	virksomhetsspesifikke sjekkpunkter	Pokazatelji izrađeni na zahtjev poduzeća i uvršteni u godišnje izvješće o klimi i okolišu. Plaćena usluga.
Interni savjetnik	Internkonsulent	Zaposlenik u poduzeću koji radi na ishođenju certifikata ELH-a. Zaposlenik završava program izobrazbe za savjetnika za sustav ELH i time postaje kvalificiran poduzećima pomoći da ishode certifikat, zbog čega pri prvom certificiranju neće biti potrebno zaposliti vanjskog savjetnika za sustav ELH.
Kontrolni popis za zaštitu zdravlja, sigurnost i zaštitu okoliša	HMS sjekklister	Interni kontrolni popis poduzeća za godišnju analizu zaštite zdravlja, sigurnosti i okoliša. Glavne točke uključuju: ažuriranje zakonskih odredaba, internu izobrazbu osoblja i rukovodstva, politiku zaštite okoliša, ciljeve i rezultate u godišnjem izvješću o klimi i okolišu, postupanje u slučaju neusklađenosti.
Politika zaštite okoliša	Miljøpolicy	Ciljevi i usmjerenja povezani s ekološkom djelotvornosti, koje u poduzeću definira uprava.
Aspekt okoliša	miljøaspekt	Elementi aktivnosti koje poduzeće obavlja, usluga koje pruža ili proizvoda koje proizvodi, a koji mogu imati utjecaj na okoliš.
Izravni aspekt okoliša	Direkte miljøaspekt	Elementi aktivnosti koje poduzeće obavlja, usluga koje pruža ili proizvoda koje proizvodi pod izravnom kontrolom poduzeća.
Neizravni aspekt okoliša	Indirekte miljøaspekt	Elementi aktivnosti koje poduzeće obavlja, usluga koje pruža ili proizvoda koje proizvodi koje poduzeće izravno ne kontrolira, no na koje ono može utjecati.
Opći cilj zaštite okoliša	miljømål	Ciljevi zaštite okoliša koje treba ostvariti iduće godine i koji su dokumentirani u godišnjem izvješću o klimi i okolišu.
Sustav upravljanja okolišem	miljøledelsessystem	Integrirani sustav upravljanja kojim se označavaju učinci koje poduzeće ima na okoliš, a u kojem se upotrebljava skup okolišnih kriterija za upravljanje tim učincima. Sustav upravljanja okolišem prilagođava se poslovanju poduzeća, sadržava jasne ciljeve, akcijske planove s konkretnim mjerama koje je potrebno provesti i stalno se unaprjeđuje.

Koncept ELH (HR)	Koncept ELH (NO)	Definicija koncepta prema navodima Zaklade
Bitna izmjena	stor endring	Svaka izmjena djelatnosti poduzeća, uključujući proizvode i usluge, njegove lokacije, organizacije ili upravljanja koja ima značajan učinak na sustav upravljanja okolišem ili aspekte okoliša povezane s poduzećem.
Neusklađenost	Avvik	Odstupanje od zakonske odredbe ili kriterija ELH-a ili od oboje ako je zakonska odredba isto tako kriterij ELH-a. Osnovne zakonske odredbe o zaštiti okoliša isto su tako kriteriji ELH-a. U slučaju neusklađenosti s kriterijem ELH-a poduzeće se neće moći certificirati.

Metodologija koja se upotrebljava za ispitivanje upućivanja na priznate sustave upravljanja okolišem

Svrha je ovog dokumenta opisati zahtjeve sustava upravljanja okolišem „Eco-Lighthouse” i procijeniti usklađenost tih zahtjeva s odgovarajućim zahtjevima Uredbe o sustavu EMAS. Ta je procjena namijenjena ostvarenju dvaju glavnih ciljeva:

1. lakšeg prijelaza na sustav EMAS za organizacije koje primjenjuju neki drugi sustav upravljanja okolišem, a žele prijeći na sustav EMAS;
2. lakše usporedbe zahtjeva sustava Eco-Lighthouse i sustava EMAS.

Kako bi pripremila tu procjenu, Komisija je provela analizu razlika između zahtjeva obaju sustava. Nakon te analize relevantni zahtjevi uvršteni su u skupinu ključnih zahtjeva koji odgovaraju različitim dijelovima sustava upravljanja okolišem. Zatim je izvršena procjena usklađenosti tih dijelova s odgovarajućim zahtjevima Uredbe o sustavu EMAS.

Sljedeće stranice ovog izvješća sadržavat će analizu **sljedećih dijelova sustava upravljanja okolišem**, a to su:

1. obveze i angažman uprave;
2. utvrđivanje analize utjecaja na okoliš – preliminarne analize;
3. utvrđivanje politike zaštite okoliša;
4. osiguravanje poštovanja zakonodavstva;
5. ciljevi i program zaštite okoliša utvrđeni radi osiguravanja stalnog napretka;
6. organizacijska struktura, izobrazba i uključivanje zaposlenika;
7. zahtjevi u pogledu dokumentacije;
8. upravljanje operacijama;
9. pripremljenost i reakcija na izvanredne situacije;
10. provjera, unutarnja revizija i korektivne radnje;
11. komunikacija (unutarnja i vanjska);
12. analiza koju provodi rukovodstvo.

Osim toga, u ovom se izvješću procjenjuju i **zahtjevi za akreditaciju i izdavanje dozvola** na temelju kojih kvalificirani vanjski revizor može verificirati sustave.

Za svaki se od tih dijelova u sljedećoj procjeni podrobno navodi u kojoj su mjeri zahtjevi sustava ELH u skladu s odgovarajućim zahtjevima sustava EMAS. Kako bi procijenila tu usklađenost, Komisija je razmotrila mogu li se primjenom zahtjeva sustava ELH jednako pouzdano i vjerodostojno ostvariti ciljevi utvrđeni odgovarajućim zahtjevima sustava EMAS ⁽¹⁾.

U nekim se situacijama dijelovi sustava ELH do određene mjere podudaraju sa zahtjevima sustava EMAS, no nisu u potpunosti u skladu s tim zahtjevima. Radi podrobnosti procjene za te se dijelove navodi da se „djelomično podudaraju sa zahtjevima sustava EMAS” te se pružaju objašnjenja kako bi se pružila pomoć organizacijama koje su certificirane sustavom ELH, a željele bi ukloniti razlike s obzirom na sustav EMAS.

Nakon što se različiti dijelovi procijene, moguće ih je razvrstati u tri kategorije:

- ne podudaraju se sa zahtjevima sustava EMAS,
- djelomično se podudaraju sa zahtjevima sustava EMAS,
- u skladu su sa zahtjevima sustava EMAS.

Dijelovi za koje je potvrđena usklađenost s odgovarajućim zahtjevima sustava EMAS (treća kategorija) smatraju se ekvivalentnima.

Opis sustava Eco-Lighthouse

Sustav certificiranja Eco-Lighthouse najrašireniji je norveški sustav upravljanja okolišem u okviru kojeg se više od 5 000 valjanih certifikata izdaje malim, srednjim i velikim organizacijama (sustav ELH nije namijenjen poduzećima koja su suočena s kompleksnim pitanjima zaštite okoliša ⁽²⁾). Primjenom konkretnih, relevantnih i isplativih mjera koje je lako provesti (u najširem smislu: lokalnih, regionalnih, globalnih), poduzeća mogu unaprijediti svoju ekološku djelotvornost, kontrolirati svoj učinak na okoliš i dokazati da su predana društveno odgovornom poslovanju.

Sustavom certificiranja Eco-Lighthouse u pravni okvir norveških propisa koji se odnose na sustavne aktivnosti u području zdravlja, sigurnosti i okoliša u poduzećima integrira se upravljanje okolišem, i to njegovim unutarnjim i vanjskim aspektima.

Poduzeće koje želi dobiti certifikat Eco-Lighthouse dužno je:

prije certificiranja:

1. angažirati kvalificiranog savjetnika za sustav Eco-Lighthouse, kojemu zaklada ELH osigurava izobrazbu i izdaje odobrenje te čiji rad ona prati, a kako bi:
  - a. izvršio analizu utjecaja poduzeća na okoliš (miljøanalyse). Na temelju te preliminarne analize ta će osoba, osim općih kriterija za industriju ⁽³⁾ koji se primjenjuju na sve organizacije, odabrati i relevantne posebne kriterije za industriju (bransjespesifikke kriterier) koji se odnose na određeno poduzeće;
  - b. izradio izjavu o okolišu ⁽⁴⁾ (Miljøkartlegging) te pomogao pri njezinu ispunjavanju na internetskom portalu ELH-a;
  - c. s pomoću tog internetskog alata (Miljøkartlegging) upravljao ispunjavanjem relevantnih kriterija i to dokumentirao;
  - d. za upotrebu internetskog portala ELH-a te ispunjavanje izjave o okolišu osposobio voditelja zaštite okoliša zaposlenog u poduzeću (miljøfyrtårnansvarlig) kojeg je imenovala organizacija;

⁽¹⁾ Taj visoki stupanj potrebne usklađenosti potrebno je tumačiti u skladu s člankom 4. Uredbe kojim se određuju uvjeti registracije u sustavu EMAS. Trećim stavkom tog članka organizacije koje posjeduju certificirani sustav upravljanja okolišem priznat u skladu s člankom 45. izuzete su od obveze da provode one dijelove za koje se priznaje da su ekvivalentni toj Uredbi. Stoga se upotrebom dijelova za koje se priznaje da su ekvivalentni treba osigurati jednako djelovanje kao u slučaju odgovarajućih dijelova u sustavu EMAS, imajući u vidu primjenu tog sustava i registraciju u tom sustavu.

⁽²⁾ Vidjeti web-mjesto zaklade ELH <http://eco-lighthouse.org/certification-scheme/>

⁽³⁾ Kako biste pronašli engleske prijevode kriterija, posjetite web-mjesto: <http://eco-lighthouse.org/statistik/> (prevedeni su opći kriteriji za industriju te odabrani skupovi nekoliko posebnih kriterija). Za norvešku inačicu posjetite web-mjesto: <http://www.miljofyrtarn.no/dette-er-miljofyrtarn/bransjekriterier/9-miljt/miljt/55-bransjekriterier-gruppert>

⁽⁴⁾ Nju valja razlikovati od „izjave o okolišu” u okviru sustava EMAS koja se navodi u člancima 2. i 18. i dijelu B. Priloga IV. Uredbi o sustavu EMAS.

- e. osposobio voditelja zaštite okoliša zaposlenog u poduzeću za ispunjavanje prvog izdanja godišnjeg izvješća o klimi i okolišu u kojemu se jednom godišnje (nakon certificiranja) izvješćuje o prethodnoj kalendarskoj godini;
  - f. upravlja postupkom ispunjavanja kriterija;
2. prije završetka postupka certificiranja organizacija u izjavi o okolišu, koju ona samostalno ispunjava na internetskom portalu, potvrđuje status usklađenosti sa skupom općih i posebnih kriterija za industriju. Kako bi se dodijelio certifikat, potrebno je ispuniti sve opće i posebne kriterije za industriju. Pisani trag o tom „preliminarnom” postupku izvješćivanja same organizacije čuva se kao dio izjave o okolišu;
  3. zaklada ELH u suradnji s relevantnim državnim tijelima, znanstvenicima, interesnim organizacijama, kupcima, iskusnim savjetnicima i certifikatorima izrađuje opće i posebne kriterije za industriju kako bi utvrdila i uzela u obzir relevantne aspekte okoliša i učinkovite mjere u predmetnoj industriji, a ti se kriteriji periodično preispituju;
  4. kriteriji su temelj sustava upravljanja, kojim se osigurava uredno funkcioniranje sustava. Podnošenjem izjave o okolišu na internetskom portalu Eco-Lighthouse izvješćuje se o usklađenosti sa svim kriterijima;
  5. izvješće o klimi i okolišu (Klima- og miljørapport) sastavlja se i podnosi na internetskom portalu ELH-a, a njime se objedinjuju opći pokazatelji i parametri koji se primjenjuju na sve industrije, dok se posebni pokazatelji izvode odabirom relevantnih kriterija;
  6. nakon što poduzeće utvrdi da su svi kriteriji ispunjeni, a prvo izvješće o klimi i okolišu podneseno, certifikator/procjentelj provodi postupak certificiranja. Toj se osobi, prije posjeta lokaciji i obavljanja razgovora i provjera, daje pristup relevantnim informacijama na internetskom portalu. Procjenitelj/certifikator certifikat izdaje u ime općine u kojoj se nalazi poduzeće, međutim, središnja uprava zaklade Eco-Lighthouse osigurava mu izobrazbu, izdaje odobrenje (dozvolu) i prati njegov rad, a od 2017. to obuhvaća i promatranje na predmetnoj lokaciji. U izjavi o okolišu dokumentiraju se odstupanja od kriterija te podaci o tome jesu li otklonjeni uzroci odstupanja;
  7. zaklada ELH provjerava dokumentirane rezultate cjelokupnog postupka te izdaje certifikat. Tek se u ovoj fazi izdaje odgovarajuće izvješće o certificiranju i izjava o priznavanju.

Nakon dobivanja certifikata

Nakon dobivanja certifikata svake se godine do 1. travnja podnosi izvješće o klimi i okolišu u kojem se navode uvjeti za niz parametara, ostvarenja prethodno utvrđenih ciljeva zaštite okoliša te se detaljno izlažu budući ciljevi. To godišnje izvješće sastavlja voditelj zaštite okoliša.

Certifikat se obnavlja svake tri godine.

Postupak je identičan, iako u fazi obnove certifikata nije obvezno angažirati savjetnika. Umjesto njega voditelj zaštite okoliša (Miljøfyrtårnansvarlig) odgovoran je za organizaciju obnove certifikata, provjeru stalne usklađenosti s kriterijima, ispunjavanje izjave o okolišu i stavljanje dokumentacije na raspolaganje certifikatoru/procjentelju na način da mu se omogućiti pristup podacima o poduzeću koji se nalaze na internetskom portalu ELH-a. Nova izjava o okolišu s pripadajućom dokumentacijom te izvješćima o klimi i okolišu podnesenima za prethodne godine glavni su skup dokaza koji se dostavlja prije obnove certifikata dok certifikator/procjentelj na sastancima s poduzećem obavlja razgovore, nasumične provjere te vrši inspekcijski nadzor poslovnih prostora, kao što je već učinjeno tijekom prvog certificiranja.

Imajte na umu sljedeće:

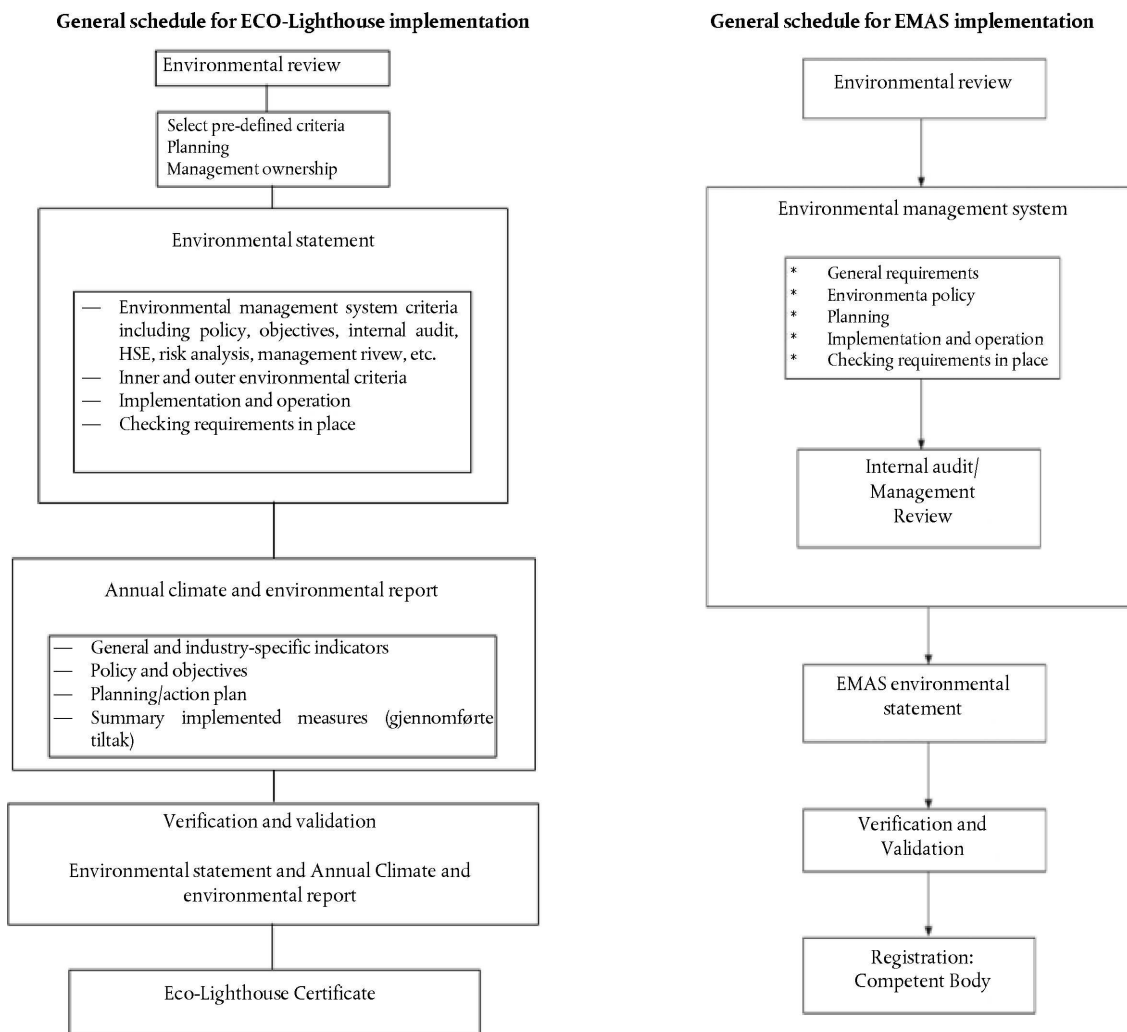
od otprilike 430 norveških općina, više od 300 njih plaća naknadu za upotrebu sustava certificiranja Eco-Lighthouse. Članstvo lokalnim poduzećima omogućuje lakše ishođenje certifikata ELH-a jer su im na raspolaganju certifikatori/procjentelji za poduzeća nadležni za to područje. Očekuje se i da će općine raditi na tomu da poduzeća na njihovu području ishode certifikat.

Općinska/županijska uprava ili privatno poduzeće mogu zaposliti procjenitelje/certifikatore koji preuzimaju ulogu tijekom faze certificiranja, no zaklada Eco-Lighthouse *osigurava im izobrazbu, izdaje odobrenje i prati njihov rad*. Valja napomenuti da je certifikacijsko tijelo u sustavu Eco-Lighthouse općina jer certifikatori (s dozvolom ELH-a) rade u ime općine, a ne uprave zaklade Eco-Lighthouse.

Zaklada Eco-Lighthouse certificirana je od svibnja 2016. prema normi ISO-9001:2015.

Opći program provedbe sustava ELH i sustava EMAS

DIO 1.

Obveze i angažman uprave

Odgovarajući zahtjev sustava EMAS

1. Sudjelovanje i obveze uprave. U okviru sustava EMAS uprava definira politiku zaštite okoliša u organizaciji (1.1.) te je odgovorna za pravilnu provedbu sustava upravljanja okolišem (1.2.), uključujući za imenovanje predstavnika upravljanja okolišem (1.3.). Pravna osnova: članak 2. stavak 1. i Prilog II., A.2., A.4.
2. Rukovodstvo bi trebalo redovito preispitivati ostvaren napredak i uklanjati uočene probleme. U sklopu sustava upravljanja okolišem postoji potreba za redovitim uključivanjem rukovodstva u sastanke i inicijative. (Prilog II., odjeljak A.6.)

Procjena odgovarajućih zahtjeva sustava ELH

1. Sudjelovanje i obveze uprave
  - 1.1. Definiranje politike zaštite okoliša u organizaciji:

Općim kriterijem za industriju br. 1945 ⁽¹⁾ od organizacija se zahtijeva utvrđivanje politike zaštite okoliša. Štoviše, odluku o sudjelovanju u sustavu i obvezu ispunjavanja različitih kriterija prihvaća uprava.

⁽¹⁾ U njemu se navodi: „Poduzeće mora utvrditi politiku zaštite okoliša i ciljeve u području zaštite zdravlja, okoliša i sigurnosti. Njih treba dokumentirati u sustavu upravljanja okolišem ili u akcijskom planu koji je dio godišnjeg izvješća o klimi i okolišu u okviru sustava Eco-Lighthouse.”

1.2. Odgovornost za pravilnu provedbu sustava upravljanja okolišem

U skladu s općim kriterijem za industriju br. 6 „*rukovodstvo mora jednom godišnje analizirati sustav zaštite zdravlja, sigurnosti i okoliša te postupke u okviru sustava Eco-Lighthouse kako bi procijenilo rade li kako je predviđeno.*”

Potpisivanjem uvjeta i odredbi sustava ELH i zapisnika o analizi koju svake godine provodi rukovodstvo uprava preuzima odgovornost za pravilnu provedbu sustava upravljanja okolišem i točnost godišnjeg izvješća o klimi i okolišu (Klima- og miljørapport).

1.3. Imenovanje predstavnika upravljanja okolišem

Jedan član osoblja predlaže se za ulogu voditelja zaštite okoliša (Miljøfyrtårnansvarlig). Ta uloga nužno ne zahtijeva rad na puno radno vrijeme, već trajanje radnog vremena ovisi o veličini organizacije. Voditelja zaštite okoliša može osposobiti savjetnik tijekom faze prvog certificiranja ili mu znanje može prenijeti prethodni voditelj. U većim organizacijama voditelj zaštite okoliša ponekad pohađa tečaj za savjetnika za sustav ELH (time stječe kvalifikaciju za internog savjetnika (internkonsulent)). Zadaci te osobe navedeni su u zahtjevu br. 6 (organizacijska struktura, izobrazba i uključivanje zaposlenika).

2. Rukovodstvo redovito preispituje ostvareni napredak i uklanja uočene probleme.

To se postiže s pomoću godišnje analize koju provodi rukovodstvo ⁽¹⁾ (ledelsens gjennomgang), a prihvaća uprava (uprava potpisuje zapisnik sa sastanka o godišnjoj analizi koju provodi rukovodstvo). Predstavljaju se izvješće o neusklađenosti (nepoštovanje zakonskih odredaba i/ili neusklađenosti s nekim od kriterija sustava ELH) te godišnja izvješća o klimi i okolišu. U potonjim izvješćima nalaze se procjena ekološke djelotvornosti i ciljevi zaštite okoliša za iduću godinu. Moguće je predstaviti izvješća o certificiranju i izvješća o obnovi certifikata, posebno u kontekstu pojave neusklađenosti.

Stoga ta godišnja procjena predstavlja provjeru kvalitete (zadovoljstvo kupaca, organizacija, utvrđena neusklađenost), no u njoj se obrađuje i pitanje ostvarenja ciljeva zaštite okoliša i rezultata akcijskog plana te preispituje napredak ostvaren u područjima kao što su otpad, uporaba energije i pokazatelji stanja okoliša relevantni za određenu industriju. Postoji li pitanje neusklađenosti s obzirom na sustav ELH i/ili vanjski okoliš, ono će se riješiti u okviru toga (ako je moguće, odjednom, a ako nije, ono će se uvrstiti u akcijski plan za iduću godinu).

U općem kriteriju za industriju br. 1950 navodi se: „Poduzeće mora utvrditi postupke izvješćivanja i rješavanja pitanja neusklađenosti” ⁽²⁾. Slijedom toga, rukovodstvo je odgovorno za politiku zaštite okoliša, ciljeve i rezultate u sustavu ELH na način da je dužno (najmanje) jednom godišnje ažurirati i potvrditi obveze.

Štoviše, uvođenjem dodatnog sustava zaštite zdravlja, sigurnosti i okoliša prema zahtjevima norveškog zakonodavstva ⁽³⁾ osigurava se ostvarenje ciljeva zaštite okoliša koji su predstavljeni u akcijskom planu i o kojima se izvijestilo u poglavlju godišnjeg izvješća o klimi i okolišu posvećenom rezultatima, kao i to da se slijede upute.

Zaključak Komisije

Predsjednik uprave tijekom početne faze postupka certificiranja potpisuje uvjete i obveze ELH-a (na mrežnom portalu). Općim kriterijem za industriju br. 1945 od organizacija se zahtijeva utvrđivanje politike zaštite okoliša. Rukovodstvo u različitim trenucima tijekom godine te tijekom svoje godišnje analize u potpunosti i opetovano sudjeluje u tom postupku (vršenjem provjera). Organizacija koja uvodi sustav ELH mora imenovati i voditelja zaštite okoliša koji upravi podnosi izvješće (ili je on sam dio te uprave) te koji se povezuje s osobljem radi rješavanja pitanja o sustavu ELH.

⁽¹⁾ Obveza obavljanja unutarnje kontrole: „Odgovorna osoba” odlučuje o obvezi uvođenja i obavljanja unutarnje kontrole u poduzeću.” Time se misli na rukovodstvo ili vlasnika poduzeća. Iako se unutarnja kontrola obvezno obavlja na svim razinama poduzeća, glavna odgovornost za uvođenje sustava i njegovo održavanje povjerena je upravi poduzeća. Međutim, u tom se odjeljku jasno navodi da se postupak uvođenja i obavljanja unutarnje kontrole mora odvijati u suradnji sa zaposlenicima, odborom za zaštitu na radu, predstavnicima za sigurnost i/ili predstavnicima zaposlenika ako postoje.

⁽²⁾ U pravnom smislu taj kriterij podliježe propisima koji se odnose na sustavne aktivnosti u području zaštite zdravlja, sigurnosti i okoliša u poduzećima (propisi o unutarnjoj kontroli), odjeljak 5.7.

⁽³⁾ Poveznica na propis: <http://www.arbeidstilsynet.no/hms/internkontroll/>, a više informacija možete pronaći na web-mjestu: <http://www.hse.gov.uk/>

Na temelju tih elemenata Komisija potvrđuje da je dio sustava ELH koji se odnosi na „**obveze i angažman uprave**” u skladu s odgovarajućim zahtjevima sustava EMAS te ga se stoga može smatrati ekvivalentnim.

DIO 2.

Utvrđivanje analize utjecaja na okoliš (preliminarna analiza)

Odgovarajući zahtjevi sustava EMAS

Prije svoje registracije organizacija provodi analizu utjecaja na okoliš na temelju Priloga I. Uredbi – članak 4. stavak 1. točka (a), Prilog I., odjeljak A.3.1. Priloga II.

Ova preliminarna analiza obuhvaća sljedeća područja:

- 1) utvrđivanje važećih zakonskih odredaba koje se odnose na okoliš;
- 2) utvrđivanje svih izravnih i neizravnih aspekata okoliša sa značajnim učinkom na okoliš, koje prema potrebi treba kvalificirati i kvantificirati i objediniti u registar aspekata koji su prepoznati kao značajni;
- 3) opis kriterija za procjenu značaja učinka na okoliš;
- 4) provjeru svih postojećih praksi i postupaka upravljanja okolišem;
- 5) procjenu rezultata istrage o prethodnim incidentima.

Vanjski procjenitelj verificira tu analizu.

Procjena odgovarajućih zahtjeva sustava ELH

Opća procjena: preliminarnu analizu ELH-a pod nazivom „izjava o okolišu” (Miljøkartlegging) izvršava savjetnik (kojemu zaklada ELH osigurava izobrazbu i izdaje odobrenje te čiji rad ona prati). Nakon analize organizacije ta osoba odabire relevantne kriterije koje je organizacija dužna ispuniti kako bi dobila certifikat ELH-a. Na temelju te analize izrađuje se elektronička izjava o okolišu (Miljøkartlegging) u obliku popisa kriterija koje je potrebno ispuniti, koja služi kao smjernica organizaciji za utvrđivanje područja u kojima treba ostvariti napredak. Sljedeći je korak interaktivni postupak na internetskom portalu ELH-a (Miljøfyrtårnportalen) kojim se organizaciji omogućuje da pruža informacije o napretku i prati cjeloviti popis važećih kriterija koje je potrebno ispuniti.

U okviru ELH-a nude se opći kriteriji za industriju koji se primjenjuju na sve sektore te posebni kriteriji koji su unaprijed zadani za pojedine industrije iz 14 različitih industrijskih sektora ⁽¹⁾.

(1) Utvrđivanje važećih zakonskih odredaba koje se odnose na okoliš

Opći kriteriji za industriju uključuju i provjeru poštovanja zakonskih odredaba. To se provjerava u skladu s općim kriterijem za industriju br. 1944: „Poduzeće mora osigurati pristup ⁽²⁾ ažuriranom pregledu relevantnih zakona i propisa koji se odnose na zaštitu zdravlja, zaštitu okoliša i sigurnost”. Pristup i ispisivanje podataka moguće je s pomoću web-mjesta norveške vlade Regelhjelp ⁽³⁾ na kojemu poduzeće unosi svoju jedinstvenu oznaku organizacije pri čemu se izrađuje popis važećih zakonskih odredaba koje se odnose na poduzeće, uključujući one povezane s okolišem. Svi kriteriji izvedeni iz zakona i propisa jasno se u općim i posebnim kriterijima označavaju simbolom § kako bi se izričito navelo da je namjera primjene kriterija poštovanje zakonskih odredaba.

(2) Utvrđivanje svih izravnih i neizravnih aspekata okoliša sa značajnim učinkom na okoliš, koje prema potrebi treba kvalificirati i kvantificirati i objediniti u registar aspekata koji su prepoznati kao značajni

Razvojem kriterija za industriju utvrđuju se i navode aspekti okoliša ključni za industrije obuhvaćene posebnim kriterijima u sustavu ELH. Unaprijed zadani kriteriji razrađuju se u suradnji s relevantnim organizacijama iz industrija, interesnim skupinama, vladom, znanstvenicima/istraživačima i glavnim kupcima. Svrha interaktivne izrade unaprijed zadanog skupa kriterija jest pomoći organizacijama i usmjeravati ih kako bi jednostavno odredile jasne referentne vrijednosti. Očito je da je taj postupak jedna od glavnih razlika između metoda sustava EMAS i ELH. Dok je u prvoj metodi naglasak na utvrđivanju aspekata okoliša na razini organizacije, drugom se metodom oni utvrđuju na razini industrije.

⁽¹⁾ <http://eco-lighthouse.org/statistikk/>

⁽²⁾ Certifikatoru i općenito organizaciji.

⁽³⁾ www.regelhjelp.no

Od 31 općeg kriterija za industriju 35 % ih se odnosi na kriterije za sustav, 4 % na radnu okolinu, a za 52 % ELH tvrdi da se odnose na vanjski okoliš ⁽¹⁾. Kada je riječ o posebnim kriterijima za industriju, prema tvrdnjama ELH-a, u prosjeku 10 % njih čine kriteriji za sustav, 20 % njih odnosi se na radnu okolinu, a za 70 % ELH tvrdi da se odnose na vanjski okoliš ⁽²⁾. Kada se pobliže promotre kriteriji za one djelatnosti za koje je dodijeljena većina certifikata (koje se stoga najčešće revidira i ažurira), kao što su hoteli ili maloprodajne trgovine ⁽³⁾, sa sigurnošću je moguće utvrditi da ti kriteriji obuhvaćaju niz relevantnih, ključnih aspekata okoliša.

Opći kriteriji za industriju uključuju i kriterij br. 1963 pod nazivom „Ostali aspekti okoliša” u skladu s kojim poduzeće mora evaluirati i uzeti u obzir sve relevantne aspekte okoliša koji nisu obuhvaćeni općim i posebnim kriterijima za industriju: „Poduzeće mora utvrditi ostale značajne aspekte okoliša s obzirom na poduzeće te razmotriti provedbu svih potrebnih mjera i/ili uvrštavanje u godišnje izvješće o klimi i okolišu i/ili praćenje u okviru akcijskog plana.” Međutim, ELH-om se ne definira način primjene tih kriterija, npr. koje se aspekte razmatra (izravne ili neizravne) i kako se procjenjuje značaj njihova učinka ⁽⁴⁾. Štoviše, nije jasno kako se može procijeniti usklađenost s tim kriterijem, odnosno, među ostalim, na kojoj osnovi certifikator za sustav ELH može osigurati da su svi značajni aspekti okoliša utvrđeni ⁽⁵⁾.

Tijekom verifikacije/certificiranja provjeravaju se navedeni kriteriji i obvezno ih je sve ispuniti prije ⁽⁶⁾ dodjele certifikata. Svake se tri godine kriteriji ponovno verificiraju/certificiraju radi obnove certifikata.

(3) Opis kriterija za procjenu značaja učinka na okoliš

Procjena učinka na okoliš provodi se u okviru postupka razvoja kriterija za industriju. Stoga tu procjenu ne obavlja organizacija, već se njome na sektorskoj razini bave relevantni dionici iz industrije. U stavku 3. Priloga I. Uredbi o sustavu EMAS nalaze se posebne smjernice i kriteriji za procjenu značaja učinaka na okoliš na razini organizacije. Takve smjernice ne daje zaklada ELH u slučaju kada na razini industrije stručna savjetodavna skupina izvršava procjenu.

(4) i (5) Postojeće prakse i postupci u području upravljanja te evaluacija rezultata istrage o prethodnim incidentima

Postojeće se prakse i postupci u području upravljanja ispituju i evaluiraju primjenom kriterija za industriju. Prije certificiranja sastavlja se prvo godišnje izvješće o klimi i okolišu koje se prilaže izvavi o okolišu. To izvješće sadržava pozitivne i negativne strane upravljanja okolišem u organizaciji. Njime se izričito u obzir uzimaju „pokrenute inicijative” (Gjennomførte tiltak) kako bi se ispravile situacije koje nisu bile odnosno nisu idealne. Na temelju tih informacija sastavlja se akcijski plan (Handlingsplan med mål).

Zaključak Komisije

Preliminarna analiza sustava ELH ovisi o skupu kriterija koji se temelje na aspektima okoliša utvrđenim na sektorskoj razini. Sustavom ELH može se, pri definiranju kriterija za industriju, na odgovarajući način uzeti u obzir znatan dio mogućih aspekata okoliša u organizaciji. Organizacija će se zatim pozabaviti tim aspektima u trenutku procjene svoje usklađenosti s definiranim kriterijima, kao dio pripreme za certificiranje.

Sustavom EMAS zahtijeva se provedba individualizirane analize posebnih izravnih i neizravnih aspekata okoliša u organizaciji, a organizacija je dužna uspostaviti kriterije kojima se određuje značaj učinaka povezanih s aspektima utvrđenima u konkretnom kontekstu organizacije. Svrha je tog pristupa koji je usmjeren na organizaciju utvrditi aspekte koji su značajni u konkretnom kontekstu organizacije, a ne za sektor u cjelini. Taj individualizirani pristup jedna je od ključnih razlika između dvaju sustava.

⁽¹⁾ <http://www.miljofyrtarn.no/dokumenter/bransjekrav/844-general-industry-criteria/file> i <http://www.miljofyrtarn.no/dokumenter/bransjekrav/866-guidance-to-the-general-industry-criteria/file>

⁽²⁾ Statistički podaci, kako ih je dostavila zaklada ELH, o hotelima: <http://miljofyrtarn.no/dokumenter/bransjekrav/864-industry-criteria-hotel/file> i o maloprodajnim trgovinama: <http://miljofyrtarn.no/dokumenter/bransjekrav/863-industry-criteria-retail-grocery-store/file>

⁽³⁾ <http://eco-lighthouse.org/statistik/>

⁽⁴⁾ Smjernice Eco-Lighthouse za opće kriterije za industriju, 4. svibnja 2017. – kriterij br. 1963: „Bit će dovoljno provesti zasebnu procjenu ostalih aspekata okoliša u slučaju kada poduzeće smatra to potrebnim radi provedbe dodatnih mjera. Poduzeće slobodno može odabrati koju metodu želi primijeniti kako bi se povelu računa o tim aspektima okoliša, no moguće ju je povezati s analizom rizika u pogledu vanjskog okoliša”.

⁽⁵⁾ Certifikatori za sustav ELH osposobljeni su za procjenu usklađenosti s činjeničnim kriterijima, a ne za obavljanje posebne procjene različitih aspekata okoliša.

⁽⁶⁾ Vidjeti i zahtjev 4.: poštovanje zakonodavstva.

Opći kriterij za sustav ELH br. 1963, kojim se zahtijeva i razmatranje relevantnih „Ostalih aspekata okoliša”, može se iskoristiti kako bi se proširio opseg analize i dobio konkretniji pregled. Smjernice za kriterij zaklade ELH sadržavaju preporuku da bi se to moglo primijeniti u vezi s analizom rizika. Međutim, njima nije definiran način na koji je moguće obaviti procjenu značaja tih dodatnih aspekata.

Iako su oba pristupa vrijedna te imaju svoje prednosti i nedostatke, primijenjene metodologije bitno se razlikuju. Premda su metode različite, njima se nastoji ostvariti sličan cilj, a to je utvrđivanje značajnih aspekata okoliša. U sustavu ELH naglasak se stavlja na utvrđivanje aspekata okoliša na sektorskoj razini, dok je cilj sustava EMAS utvrditi značajne aspekte svojstvene organizaciji. Zbog tog se razloga oba pristupa ne bi mogla smatrati ekvivalentnima ⁽¹⁾.

Na temelju tih elemenata Komisija smatra da se dio sustava ELH koji se odnosi na „**utvrđivanje analize utjecaja na okoliš**” djelomično podudara s odgovarajućim zahtjevima sustava EMAS.

Moguće mjere za uklanjanje razlika s obzirom na sustav EMAS

Iako se taj dio sustava ELH ne može smatrati ekvivalentnim, iz analize je vidljivo da se skoro podudara s brojnim odgovarajućim zahtjevima sustava EMAS. Kako bi se postigla usklađenost sa svim odgovarajućim zahtjevima, potrebno je uvesti sljedeće dodatne elemente:

- prelazak s pristupa koji uključuje analizu rizika na pristup i metode utemeljene na Prilogu I. Uredbi o sustavu EMAS, pri čemu je cilj isto tako utvrditi značajne aspekte okoliša koji nisu obuhvaćeni kriterijima za industriju,
- opći kriterij za industriju br. 1963 primjenjuje se u vezi s time na temelju odredbe o analizi utjecaja na okoliš iz Uredbe o sustavu EMAS,
- certifikator za sustav ELH primjenom odgovarajuće metode osigurava da su svi dodatni aspekti okoliša, pokazatelji i zakonske odredbe utvrđeni i uzeti u obzir.

DIO 3.

Utvrđivanje politike zaštite okoliša

Odgovarajući zahtjev sustava EMAS

Uprava definira politiku zaštite okoliša u organizaciji. Tom se politikom uključuju različiti elementi navedeni u Prilogu II. Uredbi o sustavu EMAS. (članak 4. stavak 1. točka (b). i Prilog II., A.2.)

Procjena odgovarajućih zahtjeva sustava ELH

Sustav ELH obuhvaća formalni zahtjev da se u okviru kriterija br. 1945 postave ciljevi („Poduzeće mora utvrditi politiku zaštite okoliša ⁽²⁾ i ciljeve u području zaštite zdravlja, okoliša i sigurnosti. Njih treba dokumentirati u sustavu upravljanja okolišem ili u akcijskom planu koji je dio godišnjeg izvješća o klimi i okolišu u okviru sustava Eco-Lighthouse”). Pitanja politike zaštite okoliša i posebnih pojedinačnih ciljeva zaštite okoliša ponajprije se rješavaju utvrđivanjem kriterija prije certificiranja i navode se u izjavi o okolišu (Miljøkartlegging). Ekološka djelotvornost provjerava se tijekom druge faze usporedbom s odabranim pokazateljima iz godišnjeg izvješća o klimi i okolišu koje uključuje i akcijski plan radi stalnog unaprjeđivanja.

Zaključak Komisije

U skladu s nedavno revidiranim kriterijem br. 1945, poduzeće je dužno definirati politiku zaštite okoliša. Kombinacijom izjave o okolišu, kojom se utvrđuju kriteriji, te godišnjeg izvješća o klimi i okolišu, u kojemu se provjeravaju pokazatelji i postavljaju ciljevi, pridonosi se toj politici zaštite okoliša i pruža pomoć pri njezinoj provedbi.

Željom za dobivanjem certifikata u okviru sustava Eco-Lighthouse i potpisivanjem uvjeta te preuzimanjem obveza u sustavu ELH pokazuje se namjera za jačanjem upravljanja aspektima okoliša i stalnim unaprjeđenjem ekološke djelotvornosti. Godišnje izvješće o klimi i okolišu odnosno njegov akcijski plan poticaj je za stalno unaprjeđivanje.

⁽¹⁾ Isticanje tih metodoloških razlika posebno je važno s obzirom na članak 4. Uredbe. Zamjena analize utjecaja na okoliš iz Uredbe o sustavu EMAS izjavom o okolišu iz sustava ELH ne bi funkcionirala u kontekstu provedbe sustava EMAS.

⁽²⁾ U skladu s odjeljkom A.2. Priloga II. Uredbi o sustavu EMAS.

Godišnje izvješće o klimi i okolišu odobrava uprava tijekom godišnje analize koju provodi rukovodstvo.

Na temelju tih elemenata Komisija potvrđuje da je dio sustava ELH koji se odnosi na „**utvrđivanje politike zaštite okoliša**” u skladu s odgovarajućim zahtjevima sustava EMAS te ga se stoga može smatrati ekvivalentnim.

DIO 4.

Osiguravanje poštovanja zakonodavstva

Odgovarajući zahtjev sustava EMAS

Prema sustavu EMAS organizacije su dužne:

1. utvrditi svoju zakonsku obvezu u pogledu okoliša;
2. osigurati usklađenost s tim zahtjevima;
3. utvrditi primjerene postupke za stalno ispunjavanje tih zahtjeva;
4. dostaviti materijalne i dokumentarne dokaze o toj usklađenosti.

(članak 4. stavak 1. točka (b) i stavak 4., Prilog II., odjeljci A.3.2., B.2., A.5.2.)

Procjena odgovarajućih zahtjeva sustava ELH

1. Prije stjecanja certifikata ELH-a savjetnik sastavlja popis kriterija. Na temelju općeg kriterija za industriju br. 1944 ⁽¹⁾ poduzeće ima obvezu certifikatoru/procjenitelju (te, osim toga, cijelom poduzeću) osigurati pristup ažuriranom pregledu relevantnih zakona i propisa koji se odnose na poduzeće.

Tu je obvezu lakše ispoštovati jer na *web*-mjestu norveške vlade *Regelhjelp* ⁽²⁾ poduzeće unosom svojeg jedinstvenog broja organizacije može dobiti popis relevantnog zakonodavstva. Pravila i propisi koji su najvažniji za neku industriju dio su općih i posebnih kriterija za industriju (označeni simbolom §) koje treba ispuniti kako bi se dodijelio i obnovio certifikat. Pregled se ažurira jednom godišnje u okviru analize koju provodi rukovodstvo (u postupku godišnje analize sustava zaštite zdravlja, sigurnosti i okoliša).

Popis kriterija sadržava i kriterije povezane s određenim zakonskim obvezama koje je organizacija dužna ispoštovati.

Primjeri:

- opći zakonski kriterij br. 42: „opasni otpad (i ...) mora se na siguran način skladištiti i isporučiti [...] pogonu u skladu s 'propisima koji se odnose na recikliranje otpada'”,
  - posebni zakonski kriterij br. 311: „Uzorak otpadnih voda uzet će se i analizirati u skladu s lokalnim propisima i Pravilnikom o onečišćenju 15.A-3 i 4.” (prijevod).
2. Prije certificiranja poduzeće provodi vlastitu procjenu kojom potvrđuje usklađenost s tim kriterijima. Zatim kriterije ponovno tijekom postupka certificiranja provjerava neovisni vanjski procjenitelj/certifikator. Prije nego što se izda certifikat za sustav ELH, zaklada ELH još jednom provjerava rad savjetnika, poduzeća i certifikatora/procjenitelja i daje svoje odobrenje. Ta se provjera ponavlja nakon tri godine pri obnovi certifikata. Prije nego što je moguće izdati certifikat, potrebno je ispuniti sve kriterije, a to uključuje opće i posebne kriterije koji su preuzeti izravno iz norveškog zakonodavstva i ugrađeni u kriterije ELH-a (imaju oznaku „§”). Pitanje nepoštovanja zakonske odredbe koja nije kriterij ELH-a rješava se općim kriterijem za industriju br. 1950 na temelju kojeg su poduzeća dužna utvrditi postupke izvješćivanja i rješavanja tog pitanja nepoštovanja. Na temelju tog kriterija poduzeće se može certificirati ako pokaže da ima sustav za rješavanje pitanja nepoštovanja. Certifikator/procjenitelj provjerava jesu li ispunjeni kriteriji ELH-a i verificira je li poduzeće uspostavilo postupak kako bi se ispravio propust u nepoštovanju svih zakonskih odredaba.

Za razliku od sustava EMAS, u sustavu ELH organizacije ne trebaju certifikatoru dostaviti dokaz o tome da su osim posebnih (zakonskih) kriterija ispoštovale cjelokupno zakonodavstvo u području okoliša ⁽³⁾;

⁽¹⁾ Opći kriterij za industriju br. 1944: „Poduzeće mora osigurati pristup ažuriranom pregledu relevantnih zakona i propisa koji se odnose na zaštitu zdravlja, zaštitu okoliša i sigurnost.”

⁽²⁾ <http://www.regelhjelp.no/> i <http://www.miljofyrtn.no/dette-er-milj%C3%B8fyrtn%C3%A5rn/bransjekriterier>

⁽³⁾ Uredba o sustavu EMAS, Prilog II., odjeljak B.2. stavak 2.

3. Certifikat treba obnoviti svake tri godine, a u tom se trenutku ponovno provjeravaju svi kriteriji, uključujući opći kriterij za industriju br. 1950 kojim se rješava neusklađenost. Certifikat se ne obnavlja ako postoji neusklađenost s kriterijima.

Certifikator tijekom procjene u postupku certificiranja/obnove certifikata procjenjuje dokaz o poštovanju zakonodavstva te stoga postupak ovisi o stručnosti certifikatora (vidjeti zahtjev u pogledu akreditacije). Međutim, zakonski su kriteriji oblikovani tako da osposobljeni certifikator/procjentelj može procijeniti poštovanje odredaba i dokumentirati razinu njihova poštovanja. Certifikator/procjentelj provjerava i je li poduzeće ažuriralo pregled dostupnih zakona i propisa te postoji li sustav rješavanja pitanja nepoštovanja.

Nadalje, poštovanje zakonskih odredaba osigurava se u okviru godišnje unutarnje revizije sustava zaštite zdravlja, sigurnosti i okoliša, koja je dio godišnje analize koju provodi rukovodstvo. Revizijom sustava zaštite zdravlja, sigurnosti i okoliša uzima se u obzir svaki oblik nepoštovanja zakonskih odredaba.

Na portalu ELH-a dostupne su smjernice i primjeri rješavanja pitanja povezanih s postupkom u slučaju neusklađenosti (opći kriterij za industriju br. 1950);

4. U skladu s objašnjenjem iz točke 2. ovog odjeljka dostavljena dokumentacija ograničit će se samo na posebne zakonske odredbe obuhvaćene kriterijima ELH-a, a njome se neće obuhvatiti sve važeće zakonske odredbe koje se odnose na okoliš. Dokumentacija će se dostaviti i pohraniti upotrebom digitalnog sučelja ELH-a.

Zaključak Komisije

Slično kao u postupku utvrđenom za izjavu o okolišu (preliminarna analiza), ELH se pri procjeni poštovanja zakonodavstva u organizacijama oslanja na sustav koji se temelji na kriterijima. Smatra se da će se takvim sustavom i omogućavanjem upotrebe web-mjesta vlade *Regelhjelp* ⁽¹⁾ pružiti kvalitetan pregled zakonskih odredaba koje je, u skladu sa zahtjevima Uredbe o sustavu EMAS, potrebno ispuniti.

Najprije sama organizacija prije certificiranja procjenjuje usklađenost sa svim kriterijima ELH-a, uključujući zakonske kriterije, te vrši provjeru u trenutku kada procjentelj/certifikator obavlja certificiranje. Ako se otkrije neusklađenost već i s jednim navedenim kriterijem, certifikat se ne može izdati.

Dokaz o usklađenosti sa (zakonskim) kriterijima ELH-a dostavlja se putem sustava. ELH od organizacija traži i da imaju uspostavljen postupak izvješćivanja i postupanja u slučaju kada još uvijek postoji nepoštovanje ⁽²⁾ zakonskih odredaba. Pitanje pridržavanja najvažnijih zakona i propisa povezanih s aktivnostima u području zdravlja, okoliša i sigurnosti provjerava se jednom godišnje s pomoću kontrolnog popisa za područje zaštite zdravlja, sigurnosti i okoliša koji potvrđuje i potpisuje direktor, a preispituje uprava. U smjernicama za opći kriterij za industriju br. 1944 izričito se navodi da je potrebno pridržavati se zakonskih odredaba, a ne samo pružiti njihov pregled.

Međutim, za razliku od sustava EMAS, u sustavu ELH nije doveden u pitanje kriterij kojim se od organizacija zahtijeva osiguravanje poštovanja svih zakonskih odredaba koje se odnose na okoliš. Umjesto toga, u sustavu ELH naglasak se stavlja na najvažnije zakonodavstvo o okolišu primjenom relevantnih kriterija za industriju, a tekst tog najrelevantnijeg zakonodavstva mijenja se kako bi bio potpuno razumljiv poduzeću i certifikatoru.

Štoviše, u slučaju nepoštovanja zakonskih odredaba koje nisu obuhvaćene zakonskim kriterijima ELH-a moguće je dodijeliti certifikat ako se primjenjuju postupci izvješćivanja i rješavanja pitanja neusklađenosti s propisima u području zaštite zdravlja, sigurnosti i okoliša ⁽³⁾.

Druga zamjetna razlika nalazi se u stručnosti procjentelja. Procjentelji u sustavu EMAS dužni su zapaziti je li neki zakon ispušten te stoga u tom pogledu moraju imati formalne kvalifikacije. Za razliku od njih, procjentelji u sustavu ELH pri osposobljavanju su stekli općenito znanje. Sustavom ELH predviđa se rješavanje tog pitanja tako što se (zakonski) kriteriji oblikuju jasno i razumljivo, no moguće je posumnjati u stručnost certifikatora kada je riječ o utvrđivanju nepoštovanja zakonodavstva izvan okvira unaprijed zadanih zakonskih kriterija.

Naposljetku, u usporedbi sa sustavom EMAS postoji razlika i u učestalosti te vanjske verifikacije. Prema zahtjevima sustava ELH svake tri godine provodi se cjelokupni postupak radi obnove certifikata. U tom se trenutku svi kriteriji, uključujući kriterije koji se odnose na zakonske odredbe, ponovno provjeravaju. Na temelju Uredbe o sustavu EMAS djelotvornost s obzirom na zakonske odredbe isto je tako dio godišnje validacije koju obavlja procjentelj sustava EMAS u okviru izjave o okolišu. Međutim, valja napomenuti da bi 98 % poduzeća koja imaju certifikat EHL, da su certificirana u okviru sustava EMAS, u skladu s člankom 7. imala pravo na izuzeće za male organizacije na temelju kojeg se godišnja revizija (svake dvije godine) i obnova certifikata (svake četiri godine) provodi u približno jednakim intervalima kao u sustavu ELH.

⁽¹⁾ <http://www.regelhjelp.no/>

⁽²⁾ Opći kriterij za industriju br. 1950: „Poduzeće mora utvrditi postupke izvješćivanja i rješavanja pitanja neusklađenosti.”

⁽³⁾ <http://eco-lighthouse.org/statistik/> smjernice za kriterije nalaze se na kraju dokumenta.

Na temelju tih elemenata Komisija smatra da se dio sustava ELH koji se odnosi na „**osiguravanje poštovanja zakonodavstva**” djelomično podudara s odgovarajućim zahtjevima sustava EMAS.

Moguće mjere za uklanjanje razlika s obzirom na sustav EMAS

Iako se taj dio sustava ELH ne može smatrati ekvivalentnim, iz analize je vidljivo da se skoro podudara s brojnim odgovarajućim zahtjevima sustava EMAS. Kako bi se postigla usklađenost sa svim odgovarajućim zahtjevima, potrebno je uvesti sljedeće dodatne elemente:

- prilagoditi tekst općeg kriterija za industriju br. 1944 kako bi se u njemu navelo da organizacije, prije certificiranja, osiguravaju utvrđivanje i poštovanje svih zakonskih odredaba koje se odnose na okoliš,
- zahtjev da poduzeće dostavi dokaz o poštovanju relevantnih zakonskih odredaba o okolišu ako se to od njega zatraži,
- osigurati da vanjski revizor koji je akreditiran ili posjeduje dozvolu provjerava poštuje li se zakonodavstvo, i to svake godine kada je riječ o velikim organizacijama, a svake dvije godine kada je riječ o malim i srednjim poduzećima.

DIO 5.

Utvrđeni ciljevi i program zaštite okoliša kako bi se osiguralo stalno unapređivanje

---

Odgovarajući zahtjev sustava EMAS

1. Ciljevi se moraju definirati u organizacijama kako bi se zajamčilo stalno unaprjeđivanje ekološke djelotvornosti (članak 1., Prilog II., odjeljak B.3., odjeljak B.4. stavak 3.).
  2. Radi postizanja tih ciljeva uspostavlja se i provodi akcijski program zaštite okoliša (članak 18. stavak 7., Prilog II., odjeljak A.2., odjeljak A.3. stavak 3.).
-

Procjena odgovarajućih zahtjeva sustava ELH

Postupcima u okviru sustava ELH zahtijeva se da se prije certificiranja organizacije sastavi detaljna izjava o okolišu (Miljøkartlegging, kontrolni popis relevantnih općih i posebnih kriterija koji se upotrebljavaju za certificiranje), kao i da se sastavi godišnje izvješće o klimi i okolišu u kojemu su navedeni ciljevi zaštite okoliša i mjere predviđene za sljedeću godinu te trenutačno stanje ekološke djelotvornosti.

Svake se sljedeće godine (do 1. travnja) na mrežnom portalu EHL-a podnosi **godišnje izvješće o klimi i okolišu**. Ekološka djelotvornost uspoređuje se s prethodnom godinom. U izvješću se sažeto prikazuju poduzete inicijative te ostvareni veći i manji ciljevi, a predstavlja se akcijski plan za iduću godinu. Certifikator/procjenitelj provjerava godišnje izvješće o klimi i okolišu u trenutku prvog certificiranja i pri obnovi certifikata svake tri godine. Provjera se vrši svake godine, i to tijekom godišnje analize koju provodi rukovodstvo.

Godišnje izvješće o klimi i okolišu izrađuje se na mrežnom portalu EHL-a na temelju skupa univerzalnih pokazatelja i pokazatelja koji odgovaraju posebnim kriterijima za industriju. Ciljevima zaštite okoliša i akcijskim planom predstavljenim u godišnjem izvješću o klimi i okolišu dokumentira se stalno unapređivanje. Postupak se navodi u smjernicama za opći kriterij za industriju br. 7 ⁽¹⁾, povezanim smjernicama i na mrežnom portalu ELH-a.

Osim toga, u općem kriteriju za industriju br. 1963 (Dodatni aspekti okoliša) navodi se da: „*Poduzeće mora utvrditi ostale značajne aspekte okoliša s obzirom na poduzeće te razmotriti provedbu svih potrebnih mjera i/ili uvrštavanje u godišnje izvješće o klimi i okolišu i/ili praćenje u okviru akcijskog plana.*” Prema tomu, akcijskim planom mogu se obuhvatiti svi aspekti svojstveni poduzeću koji nisu sadržani u općim ili posebnim kriterijima.

Poduzećima koja žele produljiti valjanost svojeg izvješća o klimi i okolišu ELH nudi uslugu pod nazivom pokazatelji za pojedino poduzeće (virksomhetsspesifikke sjekkpunkter) u okviru koje se pitanja i pokazatelji izrađeni po mjeri poduzeća dodaju izvješću.

⁽¹⁾ <http://eco-lighthouse.org/statistik/> smjernice za kriterije nalaze se na kraju dokumenta.

Zaključak Komisije

U vrijeme certificiranja uspostavlja se uvodni program upravljanja okolišem koji sadržava kriterije i ciljeve procjene. U okviru godišnjeg izvješća o klimi i okolišu izrađenog na mrežnom portalu EHL-a svake se godine priprema procjena ekološke djelotvornosti, ostvarenog napretka i općih ciljeva zaštite okoliša.

Program zaštite okoliša ažurira se i ponovno procjenjuje u novoj izjavi o okolišu, i to svake tri godine u trenutku obnove certifikata.

Iako su u trenutku uspostave sustava upravljanja okolišem u središtu tih postupaka aspekti obuhvaćeni skupom kriterija (uključujući dodatne aspekte obuhvaćene općim kriterijem za industriju br. 1963 ⁽¹⁾), njihovom primjenom može se osigurati stalno unaprjeđivanje ekološke djelotvornosti povezane s tim aspektima.

Na temelju tih elemenata Komisija potvrđuje da je dio sustava ELH koji se odnosi na „**ciljeve i program zaštite okoliša utvrđene radi osiguravanja stalnog napretka**” u skladu s odgovarajućim zahtjevima sustava EMAS te ga se stoga može smatrati ekvivalentnim.

DIO 6.

Organizacijska struktura (uloge i odgovornosti), izobrazba i uključivanje zaposlenika

---

Odgovarajući zahtjev sustava EMAS

1. Rukovodstvo osigurava dostupnost resursa (uključujući ljudske resurse) kako bi se osiguralo kvalitetno funkcioniranje sustava. Uloge i odgovornosti potrebno je definirati, dokumentirati i o njima obavijestiti (Prilog II., odjeljak A.4.1.).
  2. Uprava imenuje posebne predstavnike rukovodstva čije su uloge, odgovornosti i ovlasti definirane kako bi se osigurala pravilna provedba i održavanje sustava upravljanja okolišem te podnošenje izvješća upravi o radu tog sustava (Prilog II., A.4.1.).
  3. Zaposlenicima treba pružiti izobrazbu potrebnu za rad sa sustavom EMAS (članak 1., Prilog II., odjeljak A.4.2.).
  4. Zaposlenici bi trebali aktivno sudjelovati u unaprjeđivanju ekološke djelotvornosti organizacije (članak 1., Prilog II., A.4.2. i B.4.).
-

1. Obveza rukovodstva u pogledu pravilne provedbe sustava i pružanja potrebnih resursa

U skladu s općim kriterijem za industriju br. 1946: „*Poduzeće mora pripremiti organizacijski dijagram ili sličan pregled ključnih uloga u organizaciji kao što su osoba za kontakt za sustav Eco-Lighthouse, predstavnik za sigurnost na radu, predsjednik odbora za zaštitu na radu, voditelj službe za zaštitu zdravlja, sigurnost i zaštitu okoliša, direktor nabave te djelatnik za zaštitu od požara.*”

U skladu s norveškim zakonodavstvom uprava je odgovorna za upravljanje poduzećem, što obuhvaća upravljanje zaštitom zdravlja, sigurnošću i zaštitom okoliša te, prema tomu, implicitno i za provedbu sustava upravljanja okolišem. Ako se ne omoguće potrebni resursi, automatski će se prikazati nedostaci u sljedećem izvješću o zaštiti zdravlja, sigurnosti i okoliša te godišnjem izvješću o klimi i okolišu. Ti će se nedostaci uzeti u obzir tijekom godišnje analize koju provodi rukovodstvo. Zbog toga bi se mogla nastati prepreka za sljedeći postupak obnove certifikata.

2. Posebni predstavnici za sustav upravljanja okolišem

Jedan član osoblja predlaže se za ulogu voditelja zaštite okoliša (Miljøfyrtårnansvarlig). Ta uloga nužno ne zahtijeva rad na puno radno vrijeme, već trajanje radnog vremena ovisi o veličini organizacije. Voditelja zaštite okoliša može osposobiti savjetnik tijekom faze prvog certificiranja ili mu prethodni voditelj može prenijeti svoje znanje. Voditelj zaštite okoliša obavlja sljedeće zadatke:

- glasnogovornik je savjetnika (na početku postupka),
- glasnogovornik je certifikatora/procjenitelja u trenutku prvog certificiranja i obnove certifikata,
- osigurava usklađenost s kriterijima za industriju,

⁽¹⁾ Opći kriterij za industriju br. 1933: „*Poduzeće mora utvrditi ostale značajne aspekte okoliša s obzirom na poduzeće te razmotriti provedbu svih potrebnih mjera i/ili uvrštavanje u godišnje izvješće o klimi i okolišu i/ili praćenje u okviru akcijskog plana.*”

- osposobljava i motivira zaposlenike,
- priprema i podnosi godišnje izvješće o klimi i okolišu na mrežnom portalu ELH-a,
- razgovara o tom izvješću s rukovodstvom tijekom „godišnje analize koju provodi rukovodstvo” (ledelsens gjennomgang) i s osobljem na sastancima, prosljeđuje godišnje izvješće djelatnicima u organizaciji koristeći se pritom intranetom ili drugim internim komunikacijskim kanalima,
- posebno obavješćuje svoje kolege o sveobuhvatnoj politici zaštite okoliša u organizaciji te većim i manjim ciljevima za iduću godinu kako su navedeni u godišnjem izvješću o klimi i okolišu,
- prestano pridonosi unaprjeđenju.

Zaklada ELH osigurava izobrazbu na internetu čiji je cilj osposobiti voditelja zaštite okoliša (Miljøfyrtårnansvarlig) za ispunjavanje godišnjeg izvješća o klimi i okolišu te posebno za postizanje obnove certifikata.

Zaklada ELH priprema upute za voditelja zaštite okoliša kako se zahtijeva općim kriterijem za industriju br. 1947: „*Poduzeće mora pripremiti pisane naputke namijenjene zaposleniku koji je odgovoran za provedbu sustava Eco-Lighthouse. Voditelj zaštite okoliša trebao bi angažirati, motivirati i uključiti zaposlenike organizacije. Zaklada ELH tvrdi da je aktivno sudjelovanje zaposlenika temelj sustava ELH.*”

U većim je organizacijama moguće uključiti dodatno osoblje osnivanjem skupine za upravljanje okolišem⁽¹⁾ (Miljøgruppe). Skupina za upravljanje okolišem može postati dijelom skupine za zaštitu zdravlja, sigurnost i zaštitu okoliša koja je zakonski obvezna kada organizacije imaju više od 50 zaposlenika.

3. Izobrazba

Poduzeća i organizacije dužni su primijeniti opći kriterij za industriju br. 1951: „*Poduzeće mora uspostaviti postupke za izobrazbu zaposlenika u području osnova zaštite zdravlja, sigurnosti i okoliša i za obavješćivanje tih zaposlenika o izmjenama. Izobrazba mora obuhvaćati razumne postupke koji se odnose na vanjski okoliš.*”

Svrha je osigurati da zaposlenici steknu dovoljno znanja i vještina kako bi svoje zadatke mogli obavljati uredno i u skladu s propisima u području zaštite zdravlja, sigurnosti i okoliša. Opseg programa izobrazbe zaposlenika ovisit će o rizicima povezanim s djelatnostima poduzeća. Osnovna je filozofija ELH-a da organizacija najbolje poznaje vlastito poslovanje i stručnost/potrebe vlastitog osoblja te stoga najbolje može odrediti koji je program izobrazbe potreban. Kriterij se provjerava usmeno (certifikator/procjenitelj) tako što se postavlja pitanje koje postupke poduzeće primjenjuje pri izobrazbi svojih zaposlenika i novozaposlenih osoba u području zaštite zdravlja, sigurnosti i okoliša.

Ključno je pitanje je li taj program izobrazbe usmjeren prema unaprjeđivanju ekološke djelotvornosti ili je samo usmjeren na stavku postupka u okviru sustava ELH i na upravljanje rizicima u području zaštite zdravlja, sigurnosti i okoliša. Kontrolnim popisom za područje zaštite zdravlja, sigurnosti i okoliša koji ELH upotrebljava za procjenu znanja o uobičajenim postupcima među zaposlenicima provjerava se premašuje li opseg programa izobrazbe okvir postupaka i obuhvaća li ključna područja zaštite okoliša kao što su gospodarenje otpadom, energetska učinkovitost ili rukovanje opasnim tvarima.

4. Angažman zaposlenika

Kako bi se ispunili zahtjevi sustava EMAS, zaposlenici su uključeni u postupak čiji je cilj stalno unaprjeđivanje ekološke djelotvornosti organizacije.

Potrebno je imenovati skupinu za okoliš u organizaciji, a zaposlenici moraju aktivno sudjelovati u aktivnostima zaštite okoliša⁽²⁾. Zaposlenici poznaju sadržaj izvješća o klimi i okolišu i konkretno su uključeni u postupke kojima pridonose unaprjeđivanju ekološke djelotvornosti, kao što je odvajanje otpada. Različitim se kriterijima (1953, 1962, 36) podupire stalno unaprjeđivanje upotrebom „banke ideja”. Te banke ideje koje je uspostavila zaklada Eco-Lighthouse sadržavaju različite mjere za unaprjeđivanje djelotvornosti u područjima zaštite okoliša kao što su promet, otpad ili energija, u suradnji sa zaposlenicima organizacije.

⁽¹⁾ Valja napomenuti da su skupina za zaštitu zdravlja, sigurnost i zaštitu okoliša (Arbeidsmiljøutvalg) te skupina za upravljanje okolišem (Miljøgruppe) dva različita subjekta. Skupina za zaštitu zdravlja, sigurnost i zaštitu okoliša zakonski je obvezna kada ima više od 50 zaposlenika. Ne postoji obveza osnivanja skupine za sustav ELH, no zaklada ELH preporučuje takvu skupinu u organizacijama koje imaju više od određenog broja zaposlenika. To može biti jedna te ista skupina kako bi se osigurala učinkovita organizacija i integracija ELH-a u postojeće strukture upravljanja.

⁽²⁾ Priručnik o certificiranju sustavom Eco-Lighthouse za 2016. - 3.2.4. Osnivanje i imenovanje skupine za okoliš/projektne skupine.

Zaključak Komisije

Rukovodstvo je u skladu sa zakonom dužno predvidjeti ljudske resurse potrebne za pravilno funkcioniranje postupaka u području zaštite zdravlja, sigurnosti i okoliša i ono mora, u skladu s pravilima ELH-a, imenovati i predstavnike za sustav ELH slično kao što to važi za sustav EMAS. Stoga se resurse potrebne za pravilno funkcioniranje stavlja na raspolaganje odgovornim osobama.

Od organizacija se isto tako traži da svojim zaposlenicima osiguraju izobrazbu kako bi razvili vještine u području zaštite zdravlja, sigurnosti i okoliša, što uključuje mogućnost unaprjeđivanja ekološke djelatnosti, te da uključuju zaposlenike u provedbu sustava upravljanja okolišem i u aktivnosti zaštite okoliša.

Na temelju tih elemenata Komisija potvrđuje da je dio sustava ELH koji se odnosi na „**organizacijsku strukturu, izobrazbu i uključivanje zaposlenika**” u skladu s odgovarajućim zahtjevima sustava EMAS te ga se stoga može smatrati ekvivalentnim.

DIO 7.

Zahtjevi u pogledu dokumentacije

Odgovarajući zahtjev sustava EMAS

U okviru sustava EMAS zahtijeva se dokumentacija o politici zaštite okoliša, ciljevima, akcijskim planovima, opsegu sustava upravljanja i njegovim glavnim elementima kao što je evidencija neophodna za učinkovito planiranje i kontrolu postupaka u vezi s njihovim značajnim učincima na okoliš.

članak A.4.4. Priloga II.

Procjena odgovarajućih zahtjeva sustava ELH

Dokumentacija o organizaciji i provedbi postupaka sustava upravljanja okolišem i ciljevima mora biti dostupna.

ELH na svojem web-mjestu objavljuje iscrpan popis obveznih dokumenata koji su potrebni za certificiranje, druge obrasce i korisne alate (*verktøy*) i informacije o certificiranju povezane s određenim sektorom ⁽¹⁾. Brojni relevantni dokumenti pohranjuju se na internetskom portalu ELH-a ⁽²⁾ (Miljøfyrtårnportal). Zaklada ELH daje upute i o načinu arhiviranja dokumentacije.

U dijelu smjernica za opći kriterij za industriju br. 1944 koji se odnosi na certifikatora/procjenitelja traži se da certifikator/procjenitelj provjeri jesu li dokumentacija i sustav zaštite zdravlja, sigurnosti i okoliša jednostavno i sustavno pohranjeni i zna li poduzeće kako pristupiti informacijama. Dokumentacija povezana s kriterijima za industriju pohranjuje se u izvaji o okolišu (Miljøkartlegging) i na internetskom portalu ELH-a. Poduzeće može odlučiti pokazati je certifikatoru/procjenitelju na sastanku uživo, nije ju obvezno učitati na portal. Tijekom sastanka o certificiranju i obnovi certifikata certifikator/procjenitelj steći će dojam o tomu koliko dobro zaposlenici poznaju sustav.

Zaključak Komisije

U središtu je tog dijela dostupnost odgovarajuće dokumentacije. Iako opseg obaju sustava nije istovjetan, struktura informacija koju predlaže ELH i struktura arhiviranja mogu se smatrati zadovoljavajućima.

Na temelju tih elemenata Komisija potvrđuje da je dio sustava ELH koji se odnosi na „**zahtjeve u pogledu dokumentacije**” u skladu s odgovarajućim zahtjevima sustava EMAS te ga se stoga može smatrati ekvivalentnim.

Napomena: po definiciji se dokumentacija u sustavu ELH prikuplja u opsegu dovoljnom za ispunjenje potreba dokumentiranja u okviru sustava ELH za upravljanje okolišem. Želi li se organizacija prijaviti za registraciju u sustavu EMAS, opseg dokumentiranja prilagođava se kako bi se njime obuhvatili svi zahtjevi sustava EMAS, uključujući one koji se trenutačno ne ispunjavaju u sustavu ELH.

⁽¹⁾ <http://miljofyrtarn.no/nyeverktoy> i (primjer) <http://www.miljofyrtarn.no/2015-11-18-23-56-21/avfall>

⁽²⁾ <https://rapportering.miljofyrtarn.no/Account/Login?ReturnUrl=%2F>. Kako biste dobili pristup, obratite se ELH-u.

DIO 8.

Upravljanje operacijama*Odgovarajući zahtjev sustava EMAS*

Operacije povezane s utvrđenim značajnim aspektima okoliša izvršavaju se u određenim uvjetima. Kako bi to osigurala, organizacija:

1. uspostavlja, provodi i održava jedan ili više dokumentiranih postupaka za upravljanje situacijama u kojima bi njihov izostanak mogao dovesti do odstupa od politike i općih i pojedinačnih ciljeva zaštite okoliša;
2. utvrđuje radne kriterije u postupku ili postupcima;
3. uspostavlja, provodi i održava jedan ili više postupaka povezanih s utvrđenim značajnim aspektima okoliša za robu i usluge koje organizacija upotrebljava i o primjenjivim postupcima i zahtjevima obavješćuje dobavljače i izvođače.

Procjena odgovarajućih zahtjeva sustava ELH

1. i 2. Sustavom ELH od organizacija se zahtijeva utvrđivanje politike zaštite okoliša i definiranje posebnih ciljeva u pogledu ekološke djelotvornosti. Štoviše, norveška poduzeća dužna su utvrditi sveukupne ciljeve u području zaštite zdravlja, sigurnosti i okoliša na temelju propisa o unutarnjoj kontroli. U općim kriterijima sustava ELH br. 1945 i 1947 navodi se da sustav upravljanja mora uključivati dokumentirane postupke za postizanje tih ciljeva povezanih sa zaštitom zdravlja, sigurnošću i zaštitom okoliša, kao i da mora stalno biti u skladu s kriterijima za industriju. Obvezno je uspostaviti postupke za rješavanje slučaja neusklađenosti (opći kriterij za industriju br. 1950). Dodatni kriteriji sustava ELH (br. 1949) obvezuju poduzeća na izradu (ažurirane) procjene rizika i sastavljanje odgovarajućeg akcijskog plana.

Obvezno je osigurati posebne postupke za određene industrije kada je riječ o rukovanju opasnim proizvodima kojima se određena industrija uobičajeno koristi (među ostalim, to su posebni kriteriji za industriju br. 983, 984 koji se odnose na djelatnosti čišćenja, posebni kriteriji za industriju br. 1931, 1932, 1933 za popravke automobilskih karoserija i lakirnice, posebni kriterij za industriju br. 14 za automehaničarske radionice).

3. Nakon certificiranja poduzeće mora svoje kupce i dobavljače obavijestiti o svojim aktivnostima zaštite okoliša (opći kriterij za industriju br. 5). Za sve veće nabave obvezno je utvrditi relevantne kriterije za okoliš (opći kriterij za industriju br. 1954), a poduzeće mora nastojati uvjeriti svoje najvažnije dobavljače da se i oni podvrgnu postupku dobivanja certifikata zaštite okoliša. Poduzeće mora jednako tako utjecati na svoje dobavljače da u svojem katalogu proizvoda navedu informacije o proizvodima sa znakom za okoliš treće strane te o statističkim podacima povezanim s proizvodima koji imaju znak za okoliš, a koje su oni kupili (opći kriterij za industriju br. 1956).

Zaključak Komisije

Naglasak se u tom dijelu stavlja na postojeće postupke za odgovarajuće upravljanje operacijama. Može se smatrati da su struktura postupaka koje predlaže ELH u kombinaciji s norveškim propisima o unutarnjoj kontroli i povezani protoci informacija zadovoljavajući.

Na temelju tih elemenata Komisija potvrđuje da je dio sustava ELH koji se odnosi na „**upravljanje operacijama**” u skladu s odgovarajućim zahtjevima sustava EMAS te ga se stoga može smatrati ekvivalentnim.

DIO 9.

Pripremljenost i reakcija na izvanredne situacije*Odgovarajući zahtjev sustava EMAS*

1. Organizacija mora uspostaviti, provoditi i održavati jedan ili više postupaka da bi utvrdila potencijalne izvanredne situacije i potencijalne accidente i da bi navela kako će na njih reagirati.
2. Organizacija mora reagirati na stvarne izvanredne situacije i accidente i spriječiti ili ublažiti s njima povezane štetne učinke na okoliš.
3. Organizacija mora periodično pregledavati i prema potrebi revidirati svoje postupke o pripremljenosti za hitne slučajeve i reakcije na njih.
4. Organizacija isto tako te postupke mora periodično ispitivati kad je to moguće.

(Prilog II., odjeljak A.4.7.)

Procjena odgovarajućih zahtjeva sustava ELH

To se uređuje općim kriterijem za industriju br. 1949: „*Poduzeće mora dostaviti ažuriranu procjenu rizika kojom se obuhvaćaju radna okolina i vanjski okoliš, a dostaviti mora i odgovarajući akcijski plan.*”

Na posebne industrije u kojima je to izuzetno bitno primjenjuju se posebni zakoni i propisi. Norveška poduzeća jednostavno mogu provjeriti koje se zakonodavstvo na njih primjenjuje tako što će provjeriti pravila i propise vlade na web-mjestu *Regelhjelp* ⁽¹⁾ na kojemu poduzeće unosi svoj jedinstveni broj organizacije i time dobiva popis relevantnog zakonodavstva. Primjere relevantnih zakona i propisa koji se odnose na pripremljenost i reakcije na izvanredne situacije za različite industrije moguće je pronaći na internetskim stranicama civilne zaštite (DSB) ⁽²⁾. Međutim, valja napomenuti da se certifikat sustava ELH u pravilu ne dodjeljuje teškoj industriji ni poduzećima koja su suočena s kompleksnim pitanjima zaštite okoliša.

Posebni kriteriji sustava ELH za industriju sadržavaju i odredbe o pripremljenosti i reakciji iako se čini da je u nekim slučajevima, kao na primjer kada je riječ o sektoru brodogradnje to ograničeno na popis opasnih tvari i odredbe o održavanju tečaja prve pomoći. Kada je riječ o poduzećima u kojima se upotrebljavaju kemikalije ili druge tvari (kao što je praonica rublja), u tim se slučajevima primjenjuju posebni kriteriji za industriju.

Zaključak Komisije

Norveškim se zakonodavstvom strogo uređuju pitanja pripremljenosti i reakcija na izvanredne situacije ⁽³⁾. U sustavu ELH ono se nadopunjuje općim kriterijima za industriju i, prema potrebi, posebnim kriterijima za industriju.

Tijekom certificiranja, postupka obnove certifikata i postupka koji završava godišnjom analizom koju provodi rukovodstvo provjeravaju se pravila o svjesnosti o rizicima, pripremljenosti i reakciji te njihovoj učinkovitoj primjeni i preispitivanju postupaka.

Na temelju tih elemenata Komisija potvrđuje da je dio sustava ELH koji se odnosi na „**pripremljenost i reakciju na izvanredne situacije**” u skladu s odgovarajućim zahtjevima sustava EMAS te ga se stoga može smatrati ekvivalentnim.

DIO 10.

Provjera, unutarnja revizija i korektivne radnje

Odgovarajući zahtjev sustava EMAS

1. U okviru svojeg sustava upravljanja okolišem i u skladu sa svojim ciljevima organizacija mora uspostaviti, provoditi i održavati jedan ili više postupaka za redovitu provjeru ključnih karakteristika svojih operacija koje mogu imati značajan učinak na okoliš i prema potrebi poduzimati korektivne radnje. (Prilog II., odjeljak A.5.1.)

Organizacija mora provoditi unutarnju reviziju kako bi procijenila uvedene sustave upravljanja i utvrdila usklađenost s politikom i programom zaštite okoliša u organizaciji (uključujući poštovanje zakonodavstva) u skladu sa zahtjevima utvrđenima člankom 4. stavkom 1. točkom (c), člankom 9. i Prilogom III. Reviziju provode nadležni revizori najmanje jednom godišnje, a revizijski ciklus kojim su obuhvaćene sve djelatnosti organizacije mora se završiti u intervalima od najviše tri godine (odnosno četiri godine kada je riječ o malim i srednjim poduzećima).

2. Organizacija mora uspostaviti, provoditi i održavati jedan ili više postupaka za utvrđivanje, ispravljanje i istraživanje stvarnih ili potencijalnih neusklađenosti i za poduzimanje korektivne odnosno preventivne radnje. Rezultati korektivnih i preventivnih radnji se bilježe te se preispituje njihova učinkovitost (Prilog II., odjeljak A.5.3.).

3. Na kraju unutarnje revizije rukovodstvu je potrebno podnijeti izvješće o zaključcima i nalazima revizije.

Pravna osnova (članak 4. stavak 1. točke (b) i (c), članak 6. stavak 2. točka (a), članak 9., Prilog II., odjeljak A.5. i Prilog III.).

⁽¹⁾ <http://www.regelhjelp.no/>

⁽²⁾ [https://www.dsb.no/Poveznica na lovdata \(požar, eksplozije, opasne tvari itd...\): https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2002-06-14-20#KAPITTEL_2](https://www.dsb.no/Poveznica%20na%20lovdata%20(po%C5%BEzar,%20eksplozije,%20opasne%20tvari%20itd...):%20https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2002-06-14-20#KAPITTEL_2)

⁽³⁾ <https://www.dsb.no/>

Procjena odgovarajućih zahtjeva sustava ELH

1. *Provjera ključnih karakteristika operacija i procjena usklađenosti sustava upravljanja okolišem s politikom i programom zaštite okoliša u organizaciji provedbom unutarnje revizije*

U skladu s općim kriterijem za industriju br. 6 „*rukovodstvo mora jednom godišnje analizirati sustav zaštite zdravlja, sigurnosti i okoliša te postupke u okviru sustava Eco-Lighthouse kako bi procijenilo rade li kako je predviđeno*“. Valja napomenuti da je taj kriterij označen simbolom § što upućuje na pravnu osnovu.

U smjernicama za opći kriterij za industriju br. 6 navodi se i da „u pravnom smislu taj kriterij podliježe propisima koji se odnose na sustavne aktivnosti u području zaštite zdravlja, sigurnosti i okoliša u poduzećima (propisi o unutarnjoj kontroli), odjeljak 5.8. Poduzeće mora pratiti sustav zaštite zdravlja, sigurnosti i okoliša i jednom godišnje ispitati sustav i obaviti unutarnju reviziju kako bi se uvjerilo da taj sustav radi kako je predviđeno. Obvezno je potrebno integrirati postupke u okviru sustava Eco-Lighthouse koji se odnose na vanjski okoliš u sustav zaštite zdravlja, sigurnosti i okoliša te se oni moraju obuhvatiti unutarnjom revizijom. Rukovodstvo ima glavnu odgovornost za sustav zaštite zdravlja, sigurnosti i okoliša i za integrirane postupke u okviru sustava Eco-Lighthouse te ih mora jednom godišnje analizirati kako bi osiguralo da funkcioniraju kako je predviđeno. Način provedbe te analize u praksi razlikovat će se od poduzeća. Važno je pronaći praktična rješenja. [...]”

Napomena: osim ispitivanja kriterija povezanih sa sustavom zaštite zdravlja, sigurnosti i okoliša važno je da savjetnik/poduzeće ispita i cjelokupni sustav zaštite zdravlja, sigurnosti i okoliša u poduzeću. Savjetnik/poduzeće mora ispitati radi li sustav zaštite zdravlja, sigurnosti i okoliša dobro u praksi i je li dobro ustrojen.

Stoga su za godišnju reviziju aktivnosti organizacije u području zaštite zdravlja, sigurnosti i okoliša u skladu s norveškim propisima o unutarnjoj kontroli (!) potrebni godišnja analiza koju provodi rukovodstvo, dodatna dokumentacija i postupci neophodni za certificiranje sustavom ELH-a te ujedno i ispunjavanje zakonske obveze. U okviru tog integriranog postupka analize poduzeće mora ispitati radi li sustav zaštite zdravlja, sigurnosti i okoliša dobro u praksi i je li dobro ustrojen.

Posljedica toga je integracija postupaka ELH-a u području zaštite okoliša u već postojeći sustav zaštite zdravlja, sigurnosti i okoliša te jačanje cjelokupnog sustava upravljanja s obzirom na radnu okolinu i vanjski okoliš.

Revizija/provjere temelje se na kontrolnim popisima za pojedine sektore, predlošcima i primjerima koje daje zaklada ELH i kojima se odražava razina rizika za okoliš u različitim sektorima. Provjera uključuje i analizu postupaka u okviru sustava Eco-Lighthouse te ciljeva i rezultata zaštite okoliša koje je u godišnjem izvješću o klimi i okolišu odredila sama organizacija.

Ovisno o veličini poduzeća, prije godišnje analize koju provodi rukovodstvo sustav može provjeriti unutarnji revizor ili, ako je riječ o malim poduzećima, može ga se provjeriti na samom sastanku. U okviru godišnje analize koju provodi rukovodstvo evaluiraju se odstupanja i rezultati, opći i pojedinačni ciljevi te se određuju novi ciljevi.

Godišnje izvješće o klimi i okolišu nadopunjava analizu koju provodi rukovodstvo te sačinjava dodatnu dokumentaciju o ciljevima i rezultatima zaštite okoliša. Njime se daje procjena prethodnih stavki, provjerava je li ostvaren napredak i jesu li postignuti ciljevi te se u njemu utvrđuju novi ciljevi u pogledu poboljšanja za iduću godinu. Rukovodstvo svake godine u okviru svoje analize izvršava procjenu tog izvješća.

2. *Ispravljanje neusklađenosti*

Svrha je analize u području zaštite zdravlja, sigurnosti i okoliša precizno odrediti slabosti i nedostatke te izraditi plan za njihovo otklanjanje. Pojavi li se neki nedostatak, potrebno je izraditi akcijski plan za otklanjanje tog nedostatka (do određenog roka).

(!) Izvadak iz smjernica za propise o unutarnjoj kontroli: „*Periodična analiza aktivnosti u području zaštite zdravlja, sigurnosti i okoliša. Osim redovitih daljnjih aktivnosti (npr. inspekcija sigurnosti na radu, sastanaka s osobljem itd.) poduzeće mora, najmanje jednom godišnje, provesti sveobuhvatnu analizu aktivnosti u području zaštite zdravlja, sigurnosti i okoliša i evaluirati njihovu djelotvornost u praksi. Poduzeće mora u pisanom obliku utvrditi postupak obavljanja analize. Rezultati analize moraju biti lako dostupni. Cilj je precizno odrediti slabosti i nedostatke i otkloniti ih. Važno je pronaći uzroke i osigurati da opet ne nastanu. Nakon završetka analize, osim sveobuhvatnog cilja, obvezno se moraju utvrditi konkretni ciljevi za ostvarenje poboljšanja*”. Izvadak iz: www.arbeidstilsynet.no/binfil/download2.php?tid=77839 (verzija smjernica i propisa o sustavnim aktivnostima u području zdravlja, sigurnosti i okoliša u formatu pdf. Cjeloviti propis dostupan je na web-mjestu <http://www.arbeidstilsynet.no/fakta.html?tid=78950>, a na engleskom jeziku na web-mjestu: <http://www.arbeidstilsynet.no/artikkel.html?tid=78622>

Prije nego što bude moguće izdati certifikat ili ga obnoviti, zahtijeva se usklađivanje sa svim kriterijima, a posebno s općim i posebnim kriterijima koji su preuzeti izravno iz norveškog zakonodavstva. Pitanje neusklađenosti (ujedno i nepoštovanja zakonskih odredaba izvan sustava ELH) rješava se primjenom općeg kriterija za industriju br. 1950 na temelju kojeg su poduzeća dužna utvrditi postupke izvješćivanja i rješavanja pitanja te neusklađenosti.

Svaka neusklađenost s kriterijem, koja se pojavi tijekom postupka certificiranja ili obnove certifikata, odgađa certificiranje sustavom ELH.

3. Izvješće rukovodstvu o zaključcima i nalazima revizije

Godišnje izvješće u području zaštite zdravlja, sigurnosti i okoliša na temelju kojeg nastaju akcijski plan i godišnje izvješće o klimi i okolišu predstavljaju se rukovodstvu tijekom godišnje analize koju provodi rukovodstvo.

Zaključak Komisije

Fazom provjere obuhvaćeni su postupci u okviru sustava ELH, poštovanje zakonskih odredaba i zahtjevi norveških propisa o unutarnjoj kontroli (¹). Rezultati provjere naknadno se analiziraju u okviru analize koju provodi rukovodstvo. Kako bi postupak bio lakši, opseg provjera koje se provode definira se sektorskim kontrolnim popisom koji daje zaklada ELH.

Kombinacijom tih postupaka – revizije sustava zaštite zdravlja, sigurnosti i okoliša, analize rizika, provjere neusklađenosti i njihova otklanjanja – nastaje unutarnja revizija slijedom koje se izvršava provjera aspekata zaštite zdravlja, sigurnosti i okoliša te sustava ELH. Rukovodstvo obvezno analizira rezultate. U trenutku certificiranja i obnove certifikata okolišni procjenitelj ujedno potvrđuje da je revizija na odgovarajući način izvršena i da su svi relevantni elementi provjereni i priopćeni.

Zbog razlika između dvaju sustava opseg revizije može se razlikovati iako se usporedivi postupci primjenjuju za postizanje sličnih ciljeva. Međutim, ako organizacija želi prijeći na sustav EMAS, uspostavljeni postupci mogu se primijeniti na izmijenjeni opseg (koji uključuje, npr., dodatne posebne aspekte okoliša).

Voditelj zaštite okoliša odgovoran je za sastavljanje i podnošenje izvješća koje uključuje različite sastavnice unutarnje revizije i analize koju provodi rukovodstvo, a time se podupiru sustav zaštite okoliša i procjena ekološke djelotvornosti u kontekstu politike i programa zaštite okoliša.

Na temelju tih elemenata Komisija smatra da je dio sustava ELH koji se odnosi na „**provjeru, unutarnju reviziju i korektivne radnje**” u skladu s odgovarajućim zahtjevima sustava EMAS te ga se stoga može smatrati ekvivalentnim.

Napomena: postojeći postupci revizije u okviru sustava ELH po definiciji su osmišljeni kako bi se zajamčila naknadna provjera sustava ELH-a za upravljanje okolišem. Želi li se organizacija prijaviti za registraciju u sustavu EMAS, opseg unutarnje revizije prilagođava se kako bi se njime obuhvatili svi zahtjevi sustava EMAS, uključujući one koji se trenutačno ne ispunjavaju u sustavu ELH.

DIO 11.

Komunikacija (unutarnja i vanjska)

Odgovarajući zahtjev sustava EMAS

1. U okviru sustava upravljanja okolišem organizacije uspostavljaju postupke unutarnje i vanjske komunikacije. Organizacija je u stanju dokazati da u okviru postupka vanjske komunikacije održava otvoreni dijalog s javnošću i ostalim zainteresiranim stranama, uključujući lokalne zajednice i kupce, o učinku svojih djelatnosti, proizvoda i usluga na okoliš.
2. Organizacije vanjskim dionicima osiguravaju transparentnost i redovito pružaju informacije o okolišu na temelju zahtjeva iz Priloga IV. (Priopćavanje informacija bitnih za okoliš).

Te informacije, među ostalim, uključuju sljedeće elemente: politiku zaštite okoliša u organizaciji, opis svih značajnih aspekata okoliša, opis općih i pojedinačnih ciljeva zaštite okoliša, priopćavanje pokazatelja određenih Prilogom, djelotvornost s obzirom na okoliš u pogledu zakonskih odredaba i uputu na važeće zakonske odredbe koje se odnose na okoliš.

(¹) <http://www.arbeidstilsynet.no/artikkel.html?tid=78622>

Te informacije svake godine (ili svake dvije godine ako je riječ o malim i srednjim poduzećima) validira akreditirani okolišni procjenitelj ili okolišni procjenitelj koji posjeduje dozvolu.

Članak 4. stavak 1. točka (d), članak 5. stavak 2. točka (a), članak 6. stavak 2. točka (b), Prilog II., odjeljak B.5., Prilog IV.

Procjena odgovarajućih zahtjeva sustava ELH

1. Komunikacija se temelji na godišnjem izvješću o klimi i okolišu.

Na mrežni portal ELH-a učitava se uvodna analiza utjecaja na okoliš u okviru sustava ELH (Miljøkartlegging) kojom se utvrđuje popis kriterija s kojima se potrebno uskladiti, međutim, ta se analiza javno ne objavljuje. Nije zamišljena kao komunikacijski alat, već kao alat za procjenu namijenjen organizaciji. U skladu s općim kriterijem za industriju br. 7 obvezno je objaviti samo godišnje izvješće o klimi i okolišu te politiku zaštite okoliša.

Izvješće o klimi i okolišu služi rukovodstvu kao alat za pripremu aktivnosti u području zaštite okoliša i potrebno ga je objaviti do 1. travnja svake godine. Cilj je da poduzeća u svojem izvješću o okolišu jednom godišnje dokumentiraju unaprjeđenje svoje djelatnosti.

Izvješće se sastoji iz dva dijela: izvješća o ekološkoj djelatnosti za prethodnu godinu i akcijskog plana za iduću godinu.

Temelji se na nizu pokazatelja kao što su:

broj zaposlenika, odsutnost s radnog mjesta (bolovanje), novčani promet, zelena nabava i broj proizvoda sa znakom za okoliš koji su kupljeni za vlastitu upotrebu, certificirani dobavljači, potrošnja papira, ukupna potrošnja energije, površina grijanog prostora, razred potrošnje električne energije, razred potrošnje toplinske energije (vrsta grijaćeg tijela), potrošnja goriva, prijeđeni kilometri, vrsta i broj vozila, putovanja zrakoplovom, obujam razvrstanog i nerazvrstanog otpada te ostali aspekti okoliša povezani s odabranim kriterijima za industriju. Dio tih pokazatelja definira se istodobno s utvrđivanjem kriterija za industriju te se oni stoga razlikuju ovisno o sektoru.

Iako sustav ELH nije namijenjen industrijskim organizacijama, izvješćem je obuhvaćeno nekoliko ključnih pokazatelja sustava EMAS. Na primjer, u okviru godišnjeg izvješća o klimi i okolišu koje je sastavio veletrgovac prehrambenim proizvodima „Arne Sjule”, na temelju evaluacije potrošnje goriva i odrađenih putovanja zrakoplovom izvijestilo se o pokazateljima energetske učinkovitosti, racionalnom iskorištavanju materijala u postupku nabave, emisijama iz otpada i emisijama CO₂.

Svejedno se ne izvješćuje o svim ključnim pokazateljima navedenima u Prilogu IV. te izvješćivanje nije tako brojčano detaljno kao što se to zahtijeva sustavom EMAS. To je zasigurno povezano sa sustavom unaprijed zadanih kriterija koji proizlaze iz pristupa ELH-a koji uključuje prethodno utvrđene pokazatelje osmišljene kako bi odgovarali posebnostima određenih sektora. Na primjer, godišnjim izvješćem o klimi i okolišu koje je sastavio isti distributer hrane nisu bili obuhvaćeni pokazatelji emisija kemikalija u zrak (kao što su NO_x čestice), emisija u vodu i pokazatelji bioraznolikosti. Međutim, iako je skup pokazatelja koji se traže u skladu sa sustavom EMAS opsežniji, valja napomenuti da organizacija u sustavu EMAS može isto tako odlučiti ne podnijeti izvješće o nekim pokazateljima ako može obrazložiti da ti pokazatelji nisu relevantni za značajne izravne aspekte okoliša.

Prema sustavu ELH dodatni značajni aspekti predmet su općeg kriterija za industriju br. 1963 („poduzeće je dužno utvrditi i uzeti u obzir ostale aspekte okoliša”), a o njima se izvješćuje u godišnjem izvješću o klimi i okolišu. Poduzeća mogu ići korak dalje u postupku izvješćivanja i dodati pokazatelje u izvješće o klimi i okolišu uvrštavanjem pokazatelja za pojedino poduzeće (Virksomhetsspesifikke sjekpunkter) na zahtjev.

Aksijski plan za iduću godinu uključuje se u izvješće koje se izrađuje prema smjernicama na mrežnom portalu. Moraju se ispuniti sva obvezna polja na portalu, a ostala su označena kao neobvezna. Ako postoje polja koja nisu relevantna za poduzeće ili na koja nije moguće odgovoriti, potrebno je unijeti objašnjenje u polje predviđeno za komentar.

U izvješće o klimi i okolišu formalno se ne uvrštavaju elementi koji se odnose na djelatnost organizacije u pogledu zakonskih odredaba i upućivanja na važeće zakonske odredbe. Moguće je navesti korektivne radnje koje se poduzimaju zbog uočene neusklađenosti.

2. Izvješće sastavlja zaposlenik organizacije (voditelj zaštite okoliša) (kao i za sustav EMAS). Provjerava ga certifikator/procjenitelj tijekom certificiranja i u trenutku obnove certifikata koja se vrši svake tri godine.

Principuje se osoblju (opći kriterij za industriju br. 1952) (tijekom sastanaka i internetski) te rukovodstvu (tijekom analize koju provodi rukovodstvo). Revidiranjem općeg kriterija za industriju br. 7 ⁽¹⁾ (koji je uveden 2017.) povećala se razina transparentnosti sustava postavljanjem zahtjeva poduzeću da izvješće objavi široj javnosti, kupcima, dobavljačima i partnerima s kojima poduzeće surađuje. Izvješće se mora objaviti u trenutku prvog certificiranja i nakon toga svake godine.

Način objave bit će u skladu s norveškim propisima o zaštiti podataka i zakonima u području privatnosti, a neće se navoditi pokazatelji kao što su bolovanja i godišnji promet.

Zaključak Komisije

Godišnje izvješće o klimi i okolišu osnova je izvješćivanja u sustavu ELH (unutarnjeg izvješćivanja i izvješćivanja namijenjenog javnosti). Njime se pruža transparentan pregled djelotvornosti organizacije s obzirom na definirane pokazatelje. Kao i cijeli ELH sustav, ovo se izvješće temelji na metodi prethodnog utvrđivanja popisa kriterija/pokazatelja na sektorskoj razini. Ta se metoda razlikuje od one u sustavu EMAS gdje se sve aspekte utvrđuje i o njima izvješćuje na **temelju individualizirane analize**.

Postoje razlike i u sadržaju izvješća. Poput izvješća koje se traži sustavom EMAS, i godišnje izvješće o klimi i okolišu ELH-a uključuje opis organizacije i njezina sustava upravljanja okolišem, politiku zaštite okoliša u organizaciji te primijenjene kriterije i status dodjele certifikata. Međutim, postoje razlike u pogledu navođenja ključnih pokazatelja koji se primjenjuju na sve organizacije, zahtjeva za izvješćivanje u odnosu na zakonske odredbe i djelotvornosti organizacije u njihovu ispunjavanju.

U skladu s općim kriterijem za industriju br. 1952 zaposlenici i dionici obavješćuju se o godišnjem izvješću. Godišnje izvješće o klimi i okolišu mora se predstaviti svim zaposlenicima na sastancima ili putem intraneta. Poduzeće je isto tako dužno objaviti izvješće široj javnosti, kupcima, dobavljačima i partnerima s kojima poduzeće surađuje. Izvješće se mora objaviti u trenutku prvog certificiranja i nakon toga svake godine. Javnom objavom izvješća ono će postati dostupno ne samo osoblju već i vanjskim akterima.

Izvješće ELH-a tijekom certificiranja i svake tri godine (obnova certifikata) validira certifikator. Kada je riječ o sustavu EMAS, vanjski procjenitelj validira izjavu o okolišu u sustavu EMAS jednom godišnje, odnosno svake dvije godine kada je riječ o malim i srednjim poduzećima. Valja napomenuti da bi 98 % poduzeća certificiranih u okviru sustava ELH imalo koristi od tog izuzeća da su registrirana u sustavu EMAS.

Cilj je obaju načina izvješćivanja pružiti objektivan pregled djelotvornosti organizacije s obzirom na pokazatelje povezane s definiranim aspektima okoliša. Oba su prikladna za metodologiju kojom se podupire njihov sustav upravljanja okolišem. Međutim, metodološke razlike između tih dvaju sustava primjenjuju se i na dijelove o kojima se izvješćuje. Štoviše, izjava o okolišu u sustavu EMAS uključuje i zahtjev u skladu s kojim je potrebno potvrditi poštuje li se zakonodavstvo, a izjavu validira vanjski procjenitelj jednom godišnje, odnosno svake dvije godine kada je riječ o malim i srednjim poduzećima. Zbog tih se razlika za taj dio ne može smatrati da je u skladu sa svim zahtjevima sustava EMAS.

Na temelju tih elemenata Komisija smatra da se dio sustava ELH koji se odnosi na „**komunikaciju (unutarnju i vanjsku)**” djelomično podudara s odgovarajućim zahtjevima sustava EMAS.

Moguće mjere za uklanjanje razlika s obzirom na zahtjeve sustava EMAS

Iako se taj dio sustava ELH ne može smatrati ekvivalentnim, iz analize je vidljivo da se skoro podudara s brojnim odgovarajućim zahtjevima sustava EMAS. Kako bi se postigla usklađenost sa svim odgovarajućim zahtjevima, potrebno je uvesti sljedeće dodatne elemente:

- izvješće o klimi i okolišu koje objavljuje organizacija certificirana sustavom ELH koje uključuje sve elemente koji se zahtijevaju u Prilogu IV. Uredbi o sustavu EMAS, a posebno:
  - opis značajnih aspekata okoliša organizacije utvrđenih na temelju postupka definiranog Prilogom I. Uredbi o sustavu EMAS,

---

⁽¹⁾ Opći kriterij za industriju br. 7: „Poduzeće tijekom prvog certificiranja mora pripremiti izvješće o klimi i okolišu. Nakon postupka prvog certificiranja mora se dovršiti godišnje izvješće o klimi i okolišu za cijelu prethodnu kalendarsku godinu i mora ga se predati na portal Eco- Lighthouse do 1. travnja. Godišnje izvješće o klimi i okolišu mora biti dostupno široj javnosti, kupcima, dobavljačima i partnerima s kojima organizacija surađuje.”

- ključne i posebne pokazatelje o kojima se prema potrebi izvješćuje,
- uputu na važeće zakonske odredbe o okolišu i osvrt na djelotvornost u ispunjavanju tih zakonskih odredaba,
- izvješće o klimi i okolišu koje akreditirani certifikator ili certifikator koji posjeduje dozvolu validira svake godine ili, kada je riječ o malim i srednjim poduzećima, svake dvije godine. Certifikator primjenom odgovarajuće metode osigurava da su svi relevantni aspekti okoliša, pokazatelji i zakonske odredbe utvrđeni i uzeti u obzir.

DIO 12.

Analiza koju provodi rukovodstvo

Odgovarajući zahtjev sustava EMAS

Na temelju unutarnje revizije, evaluacije usklađenosti, dijaloga s dionicima (uključujući primjedbe), ekološke djelotvornosti organizacije s obzirom na ciljeve zaštite okoliša, korektivnih i preventivnih radnji i prethodne analize rukovodstva uprava preispituje sustav upravljanja okolišem u organizaciji kako bi osigurala njegovu stalnu pogodnost, prikladnost i učinkovitost. Analiza obuhvaća procjenu prilika za unaprjeđivanje i potrebe za izmjenom sustava upravljanja okolišem, uključujući politiku te opće i pojedinačne ciljeve zaštite okoliša (Prilog II., odjeljak A.6.).

Procjena odgovarajućih zahtjeva sustava ELH

Analiza koju provodi rukovodstvo formalno je obuhvaćena općim kriterijem za industriju br. 6 u kojemu se navodi da „*rukovodstvo mora jednom godišnje analizirati sustav zaštite zdravlja, sigurnosti i okoliša te postupke u okviru sustava Eco-Lighthouse kako bi procijenilo rade li kako je predviđeno.*”

Iz informacija dobivenih u sustavu ELH ⁽¹⁾ vidljivo je da taj dio uvelike ovisi o godišnjoj analizi ELH-a koju provodi rukovodstvo, u čijem su središtu analiza sustava zaštite zdravlja, sigurnosti i okoliša te postupci u okviru sustava ELH, a uključuje i evaluaciju ekološke djelotvornosti kako je navedeno u godišnjem izvješću o klimi i okolišu.

Direktor i zaposlenik odgovoran za provedbu sustava Eco-Lighthouse sastaju se jednom godišnje s predstavnikom za sigurnost na radu i predstavnikom za zaštitu zdravlja na radu kako bi analizirali i evaluirali sustav.

Na temelju navedenog primjera godišnja analiza organizacije u sustavu ELH, koju provodi rukovodstvo, obuhvaća sljedeće elemente:

- mogućnosti unaprjeđivanja sustava; akcijski su planovi utvrđeni i analizirani,
- evaluaciju svakog kršenja zakonodavstva ili propisa koje je uočeno tijekom razdoblja izvješćivanja,
- evaluaciju ekološke djelotvornosti kako je navedeno u godišnjem izvješću o klimi i okolišu,
- postavljanje novih općih i pojedinačnih ciljeva zaštite okoliša u akcijskom planu koji je dio godišnjeg izvješća o klimi i okolišu.

Zaključci Komisije

Glavna ideja na kojoj se temelji analiza ELH-a koju provodi rukovodstvo vrlo je bliska onoj u sustavu EMAS jer se njome odražava veliki dio odredaba propisa o analizi koju provodi rukovodstvo.

Na temelju tih elemenata Komisija potvrđuje da je dio sustava ELH koji se odnosi na „**analizu koju provodi rukovodstvo**” u skladu s odgovarajućim zahtjevima sustava EMAS te ga se stoga može smatrati ekvivalentnim.

Zahtjevi za akreditaciju ili izdavanje dozvola za certifikacijska tijela

U sljedećoj se analizi procjenjuju **zahtjevi za akreditaciju ili izdavanje dozvola** na temelju kojih kvalificirani vanjski revizor može verificirati sustave.

⁽¹⁾ Među ostalim, <http://miljofyrtarn.no/nyeverktoy>

Odgovarajući zahtjev sustava EMAS

1. U sustavu EMAS traži se da neovisni akreditirani procjenitelj ili procjenitelj koji posjeduje dozvolu verificira ključne elemente sustava upravljanja. Elementi koje treba verificirati detaljno se navode u članku 18. Uredbe o sustavu EMAS.
  2. Prije registracije iz članka 4. stavka 5. okolišni procjenitelj koji je akreditiran ili posjeduje dozvolu verificira uvodnu analizu utjecaja na okoliš, sustav upravljanja okolišem, postupak i provedbu revizije i validira izjavu o okolišu.
  3. U skladu s člankom 6., kako bi se obnovila registracija, registrirana organizacija najmanje svake tri godine:
    - (a) daje na verifikaciju cjelokupni sustav upravljanja okolišem i program revizije i njihovu provedbu;
    - (b) u skladu sa zahtjevima navedenima u Prilogu IV. sastavlja izjavu o okolišu koju daje na validaciju okolišnom procjenitelju;
i, ne dovodeći u pitanje prethodne točke, registrirana organizacija, **u međuvremenu**, u skladu sa zahtjevima utvrđenima u Prilogu IV. sastavlja ažuriranu izjavu o okolišu koju daje na validaciju okolišnom procjenitelju.
Člankom 7. Uredbe malim se organizacijama odobrava sljedeće izuzeće: prethodno navedeni rok produžuje se s tri na najviše četiri godine te s jedne na najviše dvije godine pod uvjetom da su ispunjeni posebni uvjeti.
  4. Verifikaciju i validaciju pod uvjetima definiranim u člancima 25. i 26. izvršava procjenitelj koji je akreditiran ili posjeduje dozvolu.
  5. Okolišni procjenitelji imaju akreditaciju ili dozvolu na temelju zahtjeva članka 20. Uredbe o sustavu EMAS. Okolišni procjenitelji posebno dostavljaju dokaz svoje stručnosti, odnosno znanja, relevantnog iskustva i tehničke sposobnosti relevantne za opseg tražene akreditacije ili dozvole.
-

Procjena odgovarajućih zahtjeva sustava ELH

1. *Neovisni procjenitelj*: u sustavu ELH traži se da vanjski certifikator/procjenitelj verificira provedbu sustava. Zaklada ELH omogućila je tom certifikatoru/procjenitelju izobrazbu i izdala mu odobrenje, a općina ga je službeno imenovala. U svojoj se procjeni certifikator/procjenitelj bavi usklađenošću organizacije s općim kriterijima i kriterijima za pojedinu industriju koje je za sustav ELH odabrao savjetnik. Zaklada ELH kontrolira rad certifikatora/procjenitelja pri svakom certificiranju (svake tri godine).
2. *Vanjska procjena prije certificiranja*: nakon što poduzeće podnese izvješće o vlastitoj organizaciji, certifikator/procjenitelj dodjeljuje certifikat za sustav ELH. Taj certifikat znači da je izvršena provjera usklađenosti s unaprijed zadanim kriterijima (općim kriterijima i kriterijima za pojedinu industriju), a njime je obuhvaćena i provjera ima li organizacija ažurirani pregled zakonskih odredaba koje mora ispuniti i sustav rješavanja pitanja neusklađenosti. Najrelevantnije zakonske odredbe prenose se i oblikuju u kriterije ELH-a koji se posebno provjeravaju. Slijedom toga, postupak verifikacije svodi se na provjeru kontrolnog popisa upotrebom izjave o okolišu s pomoću standardiziranih mrežnih alata, a za svaki kriterij postoje konkretne smjernice⁽¹⁾. Nakon što certifikator obavi procjenu, zaklada ELH provjerava pojedinačno svaki postupak certificiranja i odobrava ga prije izdavanja ili obnove certifikata.
3. *Obnavljanje registracije*: dozvola zaklade ELH mora se obnoviti svake treće godine.

Prije obnove certifikata organizacija mora analizirati kriterije i provjeriti je li ona još uvijek u skladu s važećim kriterijima. Na internetskom portalu objavljuje se dokumentacija o tom postupku.

Tijekom postupka obnove certifikata procjenitelj provjerava je li godišnje izvješće o klimi i okolišu podneseno svake godine u skladu sa zahtjevom. Ako nije, neophodno je iznova sastaviti privremena godišnja izvješća, a to je moguće učiniti retroaktivno.

Postupak obnove certifikata istovjetan je postupku certificiranja. Certifikator/procjenitelj posvetit će pažnju stalnom unaprjeđivanju u području zaštite okoliša.

Vanjska se verifikacija ne izvršava u međurazdoblju. Privremena izvješća o klimi i okolišu sastavljaju se unutar organizacije. S obzirom na to da su 98 % poduzeća certificiranih sustavom ELH male organizacije te na temelju odredbe članka 7. tu je učestalost potrebno usporediti s rokom za verifikaciju koja se na temelju Uredbe o sustavu EMAS obavlja svake dvije godine.

⁽¹⁾ Vidjeti dio 7.

4. *Zahtjevi u pogledu verifikacije i validacije:* verifikacija se izvršava nakon postupka koji je detaljno opisan u prethodnoj točki 2.

Certifikatori su osobe s općenitim znanjem, a djelatnosti obuhvaćene njihovom dozvolom vrlo su opsežne (nemaju dozvolu za pojedine sektore). Slično kao i procjenitelji u sustavu EMAS, certifikatori sustava ELH s organizacijom jasno definiraju i dogovaraju opseg certificiranja (djelove organizacije koji podliježu certificiranju), pregledavaju dokumentaciju, posjećuju organizaciju, obavljaju razgovore i nasumične provjere. Prema priručniku za certifikatore ELH-a certifikator se može djelomično osloniti na stručno mišljenje savjetnika koji je pripremio postupak certificiranja⁽¹⁾. Certifikator može isto tako dokumentirati svoju analizu sastavljanjem bilješki i bilo kakvih kontrolnih popisa.

Kad certifikator poduzeću izda odobrenje, on izražuje završnu izjavu o prihvatu kojom odobrava Miljøkartlegging i izvješće o svakoj utvrđenoj i ispravljenoj neusklađenosti. Obje se isprave pohranjuju na internetskom portalu. Zaklada Eco-Lighthouse zatim provjerava dokumentaciju i potvrđuje da je postupak u skladu s pravilima i smjernicama. Kada je to obavljeno, ELH izdaje certifikat.

Zaklada Eco-Lighthouse omogućuje izdavanje odobrenja, osigurava izobrazbu i vrši nadzor nad radom certifikatora u okviru svojeg internetskog portala, a upute za izvršavanje certificiranja nalaze se u priručniku za certifikatore ELH-a. Time se, na temelju zahtjeva ELH-a za izdavanje dozvola, osiguravaju neovisnost i profesionalnost procjenitelja.

Kako je navedeno u prethodnoj točki 2., u sustavu ELH nije potrebno svake godine provoditi posebnu godišnju validaciju.

5. *Zahtjevi za akreditaciju ili izdavanje dozvola*

Zaklada ELH uspostavila je autonomni sustav „izdavanja dozvola” svojim revizorima i certifikatorima/procjeniteljima. ELH izdaje odobrenje certifikatoru/procjenitelju, osigurava mu izobrazbu i nadzire njegov rad, a ta osoba radi u ime općine na čijem području organizacija ima svoje sjedište. Zaklada ELH pomno nadzire rad te osobe, no, ona u pravilu nije akreditirana prema nekom standardiziranom i priznatom sustavu akreditacije. Zaklada ELH certificirana je prema normi ISO 9001, no nije u skladu s normom za certificiranje sustava (ISO 17021). Stoga bi zahtjeve ELH-a trebalo usporediti sa zahtjevom za izdavanje dozvole koji je utvrđen člankom 20. Uredbe o sustavu EMAS.

Općina imenuje certifikatora koji posjeduje dozvolu. Prema tomu, certificiranje provodi treća strana, a uz takvo certificiranje postoji osoba povezana s općinama, koja aktivno sudjeluje u postupku. Primjenom tog sustava izbjegavaju se nejasnoće, čime se osiguravaju niski troškovi. Mogućnost pristupa lokalno dostupnim procjeniteljima ključni je čimbenik uspjeha sustava ELH-a, a poduzeća u kojima postoji tek nekoliko značajnih aspekata okoliša, pri čemu je uglavnom riječ o malim i srednjim poduzećima, na taj način mogu steći certifikat uz razumne troškove.

Naglasak zahtjeva koje je postavila Zaklada ELH u pogledu kvalifikacija procjenitelja/certifikatora stavljen je sljedeće elemente:

- procjenitelji/certifikatori ELH-a programom izobrazbe stekli su dobro poznavanje sustava upravljanja okolišem za čije su certificiranje zaduženi (ELH) te njegova sustava kriterija,
- procjenitelji/certifikatori ELH-a nemaju akreditaciju koja važi za svaki sektor pojedinačno, već im je izdano odobrenje na temelju općenitog programa izobrazbe u područjima okoliša, zaštite zdravlja, sigurnosti i okoliša, kontrole kvalitete i/ili revizije. ELH se čvrsto oslanja na preciznost kriterija koje je potrebno provjeriti. Taj pristup služi smanjivanju troškova za poduzeća povećavanjem broja certifikatora i smanjenjem broja putovanja,
- slično tomu, poznavanje zakona zamjenjuje se upućivanjem na posebne kriterije za industriju, s time da postoji vodič namijenjen procjeniteljima,
- znanje o tehničkim aspektima usmjereno je na najvažnije teme u području zaštite okoliša (promet, energiju, otpad itd.). Sustavom Eco-Lighthouse certificiraju se poduzeća s uvriježenom vrstom učinka na okoliš.

⁽¹⁾ Priručnik za certificiranje u sustavu ELH – postupak certificiranja: „Sve kriterije nije moguće podjednako temeljito provjeriti, no kriteriji označeni slovom, D’ (dokumentacija) moraju se dokumentirati. Analiza utjecaja na okoliš trebala bi ulijevati povjerenje i ostavljati dojam da je temeljito provedena te time činiti glavnu osnovu za odluku o tomu što je potrebno provjeriti. Certifikator odlučuje koje bi uvjete trebao pregledati temeljito, a koje je kriterije moguće verificirati nasumičnim provjerama. Ako savjetnik koji izvršava analizu utjecaja na okoliš potvrdi da su ispunjeni kriteriji za industriju, certifikator se u načelu može u to pouzdati pod uvjetom da nema naznaka o suprotnom (loše provedena analiza utjecaja na okoliš, nepouzdana zaključci, ostale okolnosti)”.

Kako bi mogli ispuniti te zadatke, zaklada ELH osigurava da certifikatori/procjenitelji steknu sljedeće kvalifikacije (A) i dobiju izobrazbu (B):

A. zahtjevi u pogledu kvalifikacija koje moraju imati procjenitelji/certifikatori:

- znanje o temama iz područja zaštite okoliša (energija, promet, otpad, nabava, emisije),
- stručnu kvalifikaciju za revizora i/ili profesionalno iskustvo,
- relevantno profesionalno iskustvo (povezano s okolišem, zaštitom zdravlja, sigurnosti i okoliša, normom ISO 14001, sustavom EMAS itd.),
- relevantno stručno obrazovanje (znanstveni predmeti i predmeti u području zaštite okoliša, obrazovanje u području zaštite zdravlja, sigurnosti i okoliša, norme ISO 14001, sustava EMAS itd.),
- drugo relevantno stručno obrazovanje ili profesionalno iskustvo;

B. izobrazba za certifikatora/procjenitelja:

nakon što ga prime u program izobrazbe, zaklada ELH certifikatoru/procjenitelju daje individualnu poduku. Program izobrazbe uključuje:

- uvod u sustav Eco-Lighthouse. Kratki pregled razvoja, opis mreže i ustroja organizacije,
- popis različitih funkcija i odgovornosti u okviru njih: savjetnik, procjenitelj, općinski koordinator, osoba u poduzeću odgovorna za administraciju i za sustav Eco-Lighthouse,
- ako je dostupan vanjski savjetnik: kratki uvodni dio u kojemu ta osoba objašnjava praktične aspekte postupka ostvarenja certifikacije za omogućivanje boljeg razumijevanja,
- opis internetskog portala Eco-Lighthouse čiji su dio analiza utjecaja na okoliš, izvješće o certificiranju,
- godišnje izvješće o klimi i okolišu,
- postupak certificiranja sustavom Eco-Lighthouse i obnove certifikata,
- metode revizije;

dotadne mjere koje je potrebno provesti 2017. su:

- ispitivanje,
- vremenski ograničeno odobrenje za rad,
- vanjsko tijelo mora promatrati certifikatore/procjenitelje.

Namjera je zaklade ELH pojačati svoj dijalog s akreditacijskim tijelima u Norveškoj i ispuniti njihove norme i zahtjeve, što međutim ne uključuje akreditaciju certifikatora/procjenitelja jer bi to izrazito povećalo troškove poduzeća koja žele dobiti certifikat ELH-a.

Zaključak Komisije

Procjenom sustava zaklade ELH za upravljanje okolišem potvrđeno je da je moguće uočiti razlike u metodi koja se upotrebljava u sustavu EMAS i u sustavu ELH (na osnovi kriterija), u opsegu (sektori u kojima nema složenih aspekata okoliša) i u ciljnoj skupini (uglavnom su to mala i srednja poduzeća). Zahtjevima za akreditaciju i izdavanje dozvola isto se tako održavaju te razlike i neke posebnosti sustava ELH kao što su suradnja s općinama ili želja da troškovi certificiranja ostanu niski.

Pristup koji se primjenjuje u sustavu ELH temelji se na certificiranju koje obavlja vanjski certifikator, čime se zadovoljavaju ciljevi sustava. Kada se uspoređi postupak verifikacije s postupkom u sustavu EMAS, ključne su razlike sljedeće:

- naglasak u postupku certificiranja ELH-om stavljen je na procjenu usklađenosti sa skupom kriterija koji čine temelj sustava ELH te na poštovanje najrelevantnijih zakonskih odredaba. Takav strukturirani pristup ne postoji u sustavu EMAS u kojemu procjenitelj mora u konkretnom slučaju u svakoj organizaciji procijeniti provode li se pravilno zahtjevi Uredbe, a to uključuje utvrđivanje relevantnih aspekata okoliša i poštovanje zakonskih odredbi,
- stručno znanje certifikatora u sustavu ELH temelji se na procjeni kriterija. U sustavu EMAS stručno znanje usmjereno je na šire znanje o aspektima okoliša te na konkretno znanje o predmetnom industrijskom sektoru,

- zaklada ELH pruža procjeniteljima u sustavu ELH izobrazbu i daje im odobrenje, a njihov se rad nadzire pojedinačno. Upravna tijela koja imenuje vlada na temelju zahtjeva Uredbe o sustavu EMAS i/ili norme ISO 17021 izdaju akreditaciju ili dozvolu procjeniteljima u sustavu EMAS te nadziru njihov rad,
- kako bi se osigurala validacija izjave o okolišu, u sustavu EMAS provodi se vanjska provjera svake godine (svake dvije godine kada je riječ o malim i srednjim poduzećima, koja čine većinu organizacija certificiranih ELH-om). U sustavu ELH certificiranje se obavlja svake tri godine, a nema prijelaznih verifikacija.

S obzirom na unaprijed zadane kriterije, usmjerenošću sustava ELH na male organizacije (tek nekolicina poduzeća s više od 250 zaposlenika, nema poduzeća iz teške industrije) i sustav certificiranja koji nadzire zaklada ELH, a provode općine, osigurava se učinkovit i pragmatičan pristup za mala i srednja poduzeća koja žele procijeniti i poboljšati svoju praksu u području zaštite zdravlja, okoliša i sigurnosti.

Međutim, zbog toga što je bit sustava strukturirana oko skupa kriterija, od procjenitelja/certifikatora u ELH-u ne zahtijeva se sposobnost za uočavanje drugih problema zaštite okoliša ili neusklađenosti izvan obuhvata kriterija. Štoviše, zbog toga što nema znanje o konkretnom sektoru ili o zakonima, možda neće moći obavljati posebne provjere na lokaciji ili verificirati pouzdanost određenih tehničkih podataka u pogledu pravnog statusa. Možda će biti potrebno provesti takvu konkretnu analizu kako bi se procijenili aspekti koji izlaze izvan okvira kriterija za industriju, a posebno dodatni aspekti utvrđeni u skladu s općim kriterijem za industriju br. 1963 ⁽¹⁾, te provela verifikacija poštovanja zakonodavstva.

Na temelju ove analize moguće je donijeti zaključak da ELH sadržava cjeloviti sustav certificiranja koje provodi vanjski certifikator i koji dobro odgovara strukturi i posebnostima sustava. Međutim, zahtjevi povezani sa stručnim znanjem procjenitelja u sustavu ELH ne podudaraju se u potpunosti s odgovarajućim zahtjevima Uredbe o sustavu EMAS.

Na temelju tih elemenata Komisija smatra da se dio sustava ELH pod nazivom „**zahtjevi za akreditaciju i izdavanje dozvola**” djelomično podudara s odgovarajućim zahtjevima sustava EMAS.

Zaključak

ELH jest dobro strukturiran, suvremen i objektivan sustav kojim se brojnim organizacijama različite veličine i iz različitih sektora omogućuje ekološko certificiranje čiju reviziju vrše treće strane. On se temelji na skupu općih i posebnih kriterija koje organizacije koje žele dobiti certifikat moraju ispuniti. Ta se struktura razlikuje od pristupa u sustavu EMAS prema kojemu prvo treba utvrditi značajne aspekte okoliša svojstvene organizaciji, koji čine osnovu za provedbu sustava upravljanja okolišem.

Ciljevi sustava isto se tako razlikuju. Dok je sustav ELH vidljivo namijenjen malim i srednjim poduzećima, sustav EMAS mogu provoditi organizacije svih veličina, uključujući velike industrijske organizacije. Zaklada ELH zadužena je za upravljanje sustavom i ona definira zahtjeve u okviru njega. Zaklada ELH funkcionira i kao tijelo za izdavanje dozvola koje je zaduženo za program izobrazbe i izdavanje odobrenja certifikatorima koji rade za različite općine. Upravljanje sustavom EMAS počiva na zakonodavnom aktu (Uredbi EU-a), uključuje tijela koja imenuju državne vlasti, a verifikaciju obvezno mora vršiti procjenitelj koji ima akreditaciju ili dozvolu.

Kao što je istaknuto u cijelom dokumentu, primjenom oba sustava nastoji se ostvariti podjednaki opći cilj (unapređivanje ekološke djelotvornosti organizacija), no različitim metodama. Zahtjevi nisu identični. Neki dijelovi sustava ELH djelomično se podudaraju s odgovarajućim zahtjevima sustava EMAS dok je za druge potvrđeno da su u skladu s tim zahtjevima. Dijelovi ELH-a koji nisu u potpunosti u skladu sa zahtjevima sustava EMAS ne mogu se priznati ekvivalentnima. Međutim, organizacije koje želi prijeći na sustav EMAS mogu iskoristiti ovaj dokument kako bi te dijelove prilagodile prije nego što podnesu zahtjev za registraciju u sustavu EMAS.

Na temelju ove procjene Komisija potvrđuje da su:

- sljedeći dijelovi sustava Eco-Lighthouse u skladu s odgovarajućim zahtjevima sustava EMAS. Stoga se te dijelove može smatrati ekvivalentnima odgovarajućim zahtjevima sustava EMAS, a oni su:
  - obveze i angažman uprave,

⁽¹⁾ Opći kriterij za industriju br. 1963: „Poduzeće mora utvrditi ostale značajne aspekte okoliša s obzirom na poduzeće te razmotriti provedbu svih potrebnih mjera i/ili uvrštavanje u godišnje izvješće o klimi i okolišu i/ili praćenje u okviru akcijskog plana.”

- utvrđivanje politike zaštite okoliša,
  - ciljevi i program zaštite okoliša utvrđeni radi osiguravanja stalnog napretka,
  - organizacijska struktura, izobrazba i uključivanje zaposlenika,
  - zahtjevi u pogledu dokumentacije,
  - upravljanje operacijama,
  - pripremljenost i reakcija na izvanredne situacije,
  - provjera, unutarnja revizija i korektivne radnje,
  - analiza koju provodi rukovodstvo,
- sljedeći dijelovi sustava Eco-Lighthouse djelomično se podudaraju s odgovarajućim zahtjevima sustava EMAS:
- utvrđivanje analize utjecaja na okoliš – preliminarna analiza,
  - osiguravanje poštovanja zakonodavstva,
  - komunikacija (unutarnja i vanjska),
- zahtjevi sustava Eco-Lighthouse povezani s akreditacijom ili izdavanjem dozvola certifikacijskim tijelima djelomično se podudaraju s odgovarajućim zahtjevima sustava EMAS.
-

PROVEDBENA ODLUKA KOMISIJE (EU) 2017/2287**od 8. prosinca 2017.****o utvrđivanju obrazaca koje treba upotrebljavati za uvoz žive i određenih smjesa žive u skladu s Uredbom (EU) 2017/852 Europskog parlamenta i Vijeća o živi***(priopćeno pod brojem dokumenta (C(2017) 8190)***(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2017/852 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. svibnja 2017. o živi i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1102/2008 ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 6.,

budući da:

- (1) U skladu s člankom 3. Minamatske konvencije o živi („Minamatska konvencija”) ⁽²⁾, člankom 4. stavkom 1. Uredbe (EU) 2017/852 omogućuje se uvoz žive i određenih smjesa žive na carinsko područje Unije u svrhe koje nisu zbrinjavanje kao otpad samo ako je država članica uvoznica pisanim putem odobrila takav uvoz. Ako zemlja izvoznica nije stranka Minamatske konvencije, odobrenje se može dati samo ako je zemlja izvoznica dostavila potvrdu da živa ne potječe iz primarnog rudarenja žive.
- (2) Obrasci kojima se daje ili odbija takvo odobrenje i potvrđuje da živa ne potječe iz primarnog rudarenja trebali bi biti usklađeni s obrascima iz Odluke UNEP/MC/COP.1/5 ⁽³⁾, koju je Konferencija stranaka Minamatske konvencije donijela na svojem prvom sastanku, te prema potrebi prilagođeni kako bi se uzeli u obzir zahtjevi iz Uredbe (EU) 2017/852.
- (3) Radi usklađivanja s datumom primjene Uredbe (EU) 2017/852, primjenu ove Odluke trebalo bi odgoditi na 1. siječnja 2018.
- (4) Mjere predviđene ovom Odlukom u skladu su s mišljenjem odbora osnovanog na temelju članka 22. Uredbe (EU) 2017/852,

DONIJELA JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Obrazac kojim se države članice služe za davanje ili odbijanje pismenog odobrenja u skladu s člankom 4. stavkom 1. drugim podstavkom Uredbe (EU) 2017/852 utvrđen je u Prilogu I. ovoj Odluci. Međutim, ovaj se članak ne primjenjuje u slučaju uvoza žive ili smjese žive koja je razvrstana u otpad ili se smatra otpadom u smislu Direktive 2008/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁴⁾.

Članak 2.

Države članice mogu dati pismeno odobrenje u skladu s člankom 4. stavkom 1. drugim podstavkom Uredbe (EU) 2017/852 u okolnostima utvrđenima u točki (b) tog podstavka samo ako su dokazi traženi tom točkom dostavljeni na obrascu iz Priloga II. ovoj Odluci. Međutim, ovaj se članak ne primjenjuje u slučaju uvoza žive ili smjese žive koja je razvrstana u otpad ili se smatra otpadom u smislu Direktive 2008/98/EZ.

⁽¹⁾ SL L 137, 24.5.2017., str. 1.

⁽²⁾ Unija je ratificirala Minamatsku konvenciju Odlukom Vijeća (EU) 2017/939 od 11. svibnja 2017. o sklapanju, u ime Europske unije, Minamatske konvencije o živi (SL L 142, 2.6.2017., str. 4.).

⁽³⁾ Odluka UNEP/MC/COP.1/5 pod nazivom „Smjernice o izvorima opskrbe i trgovini živom (članak 3.), osobito u pogledu utvrđivanja zaliha i izvora opskrbe (stavak 5. točka (a)) te obrazaca i smjernica za dobivanje odobrenja za uvoz žive (stavci 6. i 8.)” donesena 24. rujna 2017.

⁽⁴⁾ Direktiva 2008/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. studenoga 2008. o otpadu i stavljanju izvan snage određenih direktiva (SL L 312, 22.11.2008., str. 3.).

Članak 3.

Ova se Odluka primjenjuje od 1. siječnja 2018.

Članak 4.

Ova je Odluka upućena državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 8. prosinca 2017.

Za Komisiju
Karmenu VELLA
Član Komisije

PRILOG I.

OBRAZAC ZA DAVANJE ILI ODBIJANJE PISMENOG ODOBRENJA, U SKLADU S ČLANKOM 4. STAVKOM 1. UREDBE (EU) 2017/852, ZA UVOZ ŽIVE ILI SMJESA ŽIVE IZ PRILOGA I. TOJ UREDBI

OBRAZAC ZA DAVANJE ILI ODBIJANJE PISMENOG ODOBRENJA, U SKLADU S ČLANKOM 4. STAVKOM 1. UREDBE (EU) 2017/852 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA O ŽIVI, ZA UVOZ ŽIVE ILI SMJESA ŽIVE IZ PRILOGA I. TOJ UREDBI

Napomena: Ovaj se obrazac primjenjuje na uvoz u Europsku uniju žive i smjesa žive s drugim tvarima, uključujući slitine žive, koje imaju koncentraciju žive od najmanje 95 % masenog udjela, kako je navedeno u Prilogu I. Uredbi (EU) 2017/852 o živi („smjese žive”). Ovaj se obrazac ne primjenjuje u slučaju uvoza žive ili smjese žive koja je razvrstana u otpad ili se smatra otpadom u smislu Direktive 2008/98/EZ o otpadu ⁽¹⁾.

Odjeljak A: Podaci za kontakt koje dostavlja država članica uvoznica

Imenovana nacionalna kontaktna točka ⁽²⁾:

Adresa:

Tel.:

Faks:

E-pošta:

Odjeljak B: Podaci za kontakt koje dostavlja zemlja izvoznica

Imenovana nacionalna kontaktna točka ili nadležni državni službenik:

Adresa:

Tel.:

Faks:

E-pošta:

Odjeljak C: Informacije o pošiljci koje dostavlja zemlja izvoznica

- i. navesti planiranu ukupnu količinu žive u pošiljci, u čistom obliku ili u smjesama (u kg);
- ii. navesti planirani datum pošiljke/planirane datume pošiljaka;
- iii. navesti potječe li živa, u čistom obliku ili u smjesi, iz primarnog rudarenja:

Ako DA: Zemlja izvoznica stranka Minamatske konvencije: Navesti potječe li živa iz novog ili postojećeg izvora primarnog rudarenja u smislu članka 3. stavaka 3. i 4. Minamatske konvencije.

Ako zemlja izvoznica nije stranka, dostavila je potvrdu kojom se dokazuje da živa ne potječe iz primarnog rudarenja žive;

- iv. potvrditi da živa, u čistom obliku ili u smjesi, ne potječe ni iz jednog od sljedeća tri izvora ⁽³⁾:
  - industrije klornih lužina (npr. stavljanje izvan pogona članaka u industriji klornih lužina),
  - pročišćavanja prirodnog plina,
  - rudarenja i taljenja neželjeznih kovina.

Odjeljak D: Informacije koje dostavlja država članica uvoznica

Koja je svrha uvoza žive, u čistom obliku ili u smjesama? Zaokružiti:

- i. međuskladištenje prihvatljivo za okoliš u skladu s člankom 7. stavkom 3. Uredbe (EU) 2017/852

DA

NE

Ako je odgovor potvrđan, navesti namjenu, ako je poznata.

.....
.....
.....

- ii. uporaba dopuštena na temelju zakonodavstva Unije i nacionalnog zakonodavstva ⁽⁴⁾: DA NE
Ako je odgovor potvrđen, navesti dodatne pojedinosti o namjeni žive, u čistom obliku ili u smjesi.

.....
.....
.....

Odjeljak E: Informacije o pošiljci

Uvoznik

Ime poduzeća:

Adresa:

Tel.:

Faks:

E-pošta:

Izvoznik

Ime poduzeća:

Adresa:

Tel.:

Faks:

E-pošta:

Odjeljak F: Pojedinosti o odobrenju države članice uvoznice:

Status odobrenja (zaokružiti odgovarajuće):

DAJE SE

ODBIJA SE

U nastavku navedite eventualne uvjete, dodatne pojedinosti i relevantne informacije.

.....
.....

Potpis imenovanog nadležnog tijela države članice uvoznice i datum

— Ime:

— Titula:

— Potpis:

— Datum:

⁽¹⁾ U skladu s člankom 4. stavkom 2. Uredbe (EU) 2017/852 zabranjuje se uvoz u Uniju smjesa žive koje nisu obuhvaćene ovim obrascem i spojeva žive u svrhu obnavljanja žive.

⁽²⁾ „Imenovana nacionalna kontaktna točka” odnosi se na nacionalnu kontaktnu točku imenovanu u skladu s člankom 17. stavkom 4. Minamatske konvencije za razmjenu informacija u okviru te Konvencije. Trebala bi biti ista kao „nadležno tijelo” koje je u skladu s člankom 17. Uredbe (EU) 2017/852 država članica uvoznica imenovala tijekom kojemu treba uputiti zahtjeve za uvoz iz članka 4.

⁽³⁾ U skladu s člankom 11. Uredbe (EU) 2017/852 živa i živini spojevi, u čistom obliku ili u smjesama, iz bilo kojeg od tri izvora navedena u obrascu smatraju se otpadom u smislu Direktive 2008/98/EZ i zbrinjavaju se na način kojim se ne ugrožava zdravlje ljudi niti šteti okolišu, u skladu s tom direktivom:

⁽⁴⁾ U skladu s člankom 4. stavkom 3. Uredbe (EU) 2017/852 zabranjen je uvoz žive u Uniju namijenjene tradicionalnom rudarenju i obradi zlata te rudarenju i obradi zlata u malom opsegu.

PRILOG II.

**OBRAZAC KOJIM SE U SVRHU POTVRĐIVANJA IZVORA ŽIVE SLUŽE ZEMLJE KOJE NISU STRANKE
MINAMATSKE KONVENCIJE O ŽIVI, A KOJE U NEKU OD DRŽAVA ČLANICA NAMJERAVAJU IZVESTI
ŽIVU, U ČISTOM OBLIKU ILI U SMJESAMA**

OBRAZAC ZA POTVRĐIVANJE IZVORA ŽIVE KOJA SE IZVOZI U ČISTOM OBLIKU ILI U SMJESAMA

Odjeljak A: Informacije o pošiljci koje dostavlja zemlja izvoznica

- i. navesti planiranu ukupnu količinu žive u pošiljci, u čistom obliku ili u smjesama;
- ii. navesti planirani datum pošiljke/planirane datume pošiljaka.

Odjeljak B: Informacije o pošiljci

Uvoznik

Ime poduzeća:

Adresa:

Tel.:

Faks:

E-pošta:

Izvoznik

Ime poduzeća:

Adresa:

Tel.:

Faks:

E-pošta:

Odjeljak C: Potvrđivanje

U skladu s člankom 3. stavkom 8. Minamatske konvencije moja vlada potvrđuje da živa iz pošiljke opisane u ovom obrascu ne potječe iz primarnog rudarenja žive.

Navesti dodatne informacije o izvoru žive koja se izvozi.

Potpis nadležnog državnog službenika i datum:

— Ime

— Titula:

— Potpis:

— Datum:

PROVEDBENA ODLUKA KOMISIJE (EU) 2017/2288**od 11. prosinca 2017.****o utvrđivanju tehničkih specifikacija IKT-a za pozivanja u javnoj nabavi****(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1025/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o europskoj normizaciji, o izmjeni direktiva Vijeća 89/686/EEZ i 93/15/EEZ i direktiva 94/9/EZ, 94/25/EZ, 95/16/EZ, 97/23/EZ, 98/34/EZ, 2004/22/EZ, 2007/23/EZ, 2009/23/EZ i 2009/105/EZ Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Odluke Vijeća 87/95/EEZ i Odluke br. 1673/2006/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 13. stavak 1.,

nakon savjetovanja s europskom platformom za više interesnih skupina o normizaciji IKT-a i sa stručnjacima iz sektora,

budući da:

- (1) Normizacija ima važnu ulogu u podupiranju strategije Europa 2020. ⁽²⁾. U nekoliko vodećih inicijativa strategije Europa 2020. naglašava se važnost dobrovoljne normizacije na tržištima proizvoda ili usluga radi osiguranja usklađenosti i interoperabilnosti među proizvodima i uslugama, poticanja tehnološkog razvoja i podupiranja inovativnosti.
- (2) Norme su temelj europske konkurentnosti i ključ za inovativnost i napredak. Komunikacije Komisije o jedinstvenom tržištu ⁽³⁾ i jedinstvenom digitalnom tržištu ⁽⁴⁾ potvrđuju važnost zajedničkih normi za osiguranje nužne interoperabilnosti mreža i sustava u europskom digitalnom gospodarstvu. To je ojačano donošenjem Komunikacije o prioritetima normizacije IKT-a ⁽⁵⁾ u kojoj Komisija utvrđuje prioritetne tehnologije IKT-a u kojima se normizacija smatra neophodnom za dovršenje jedinstvenog digitalnog tržišta.
- (3) U Komunikaciji Komisije pod naslovom „Strateška vizija za europske norme: kretanje naprijed kako bi se poboljšao i ubrzao održivi rast europskoga gospodarstva do 2020.” ⁽⁶⁾ prepoznaje se specifičnost normizacije informacijskih i komunikacijskih tehnologija (IKT) jer se razvoj rješenja, aplikacija i usluga IKT-a često odvija u okviru globalnih foruma i konzorcija IKT-a koji su danas vodeće organizacije za razvoj normi u sektoru IKT-a.
- (4) Uredbom (EU) br. 1025/2012 o europskoj normizaciji uspostavljen je sustav u okviru kojega Komisija može odlučiti o utvrđivanju najrelevantnijih i najšire prihvaćenih tehničkih specifikacija IKT-a koje su izdale neeuropske, međunarodne ili nacionalne organizacije za normizaciju, a na koje se može pozivati ponajprije kako bi se osigurala interoperabilnost u javnoj nabavi. Mogućnost uporabe cijelog raspona tehničkih specifikacija IKT-a pri nabavi hardvera, softvera i usluga iz područja informacijske tehnologije omogućit će interoperabilnost među uređajima, uslugama i aplikacijama, pomoći će javnim upravama da izbjegnu ovisnost o određenoj tehnologiji do koje dolazi kad javni nabavljač nakon isteka ugovora o javnoj nabavi zbog uporabe zaštićenih vlasničkih rješenja IKT-a ne može promijeniti pružatelja usluga te će potaknuti tržišno natjecanje u ponudi interoperabilnih rješenja IKT-a.
- (5) Kako bi tehničke specifikacije IKT-a bile prihvatljive za pozivanja u javnoj nabavi, moraju biti u skladu sa zahtjevima navedenima u Prilogu II. Uredbi (EU) br. 1025/2012. Usklađenost s tim zahtjevima jamči javnim tijelima da su tehničke specifikacije IKT-a utvrđene u skladu s načelima otvorenosti, transparentnosti, nepristranosti i konsenzusa koja Svjetska trgovinska organizacija (WTO) priznaje u području normizacije.

⁽¹⁾ SL L 316, 14.11.2012., str. 12.

⁽²⁾ Komunikacija Komisije „Europa 2020.: Strategija za pametan, održiv i uključiv rast”. COM(2010) 2020 final od 3. ožujka 2010.

⁽³⁾ Komunikacija Komisije „Poboljšanje jedinstvenog tržišta: više prilika za ljude i poduzeća”. COM(2015) 550 final od 28. listopada 2015.

⁽⁴⁾ Komunikacija o strategiji jedinstvenog digitalnog tržišta za Europu. COM(2015) 192 final od 6. svibnja 2015.

⁽⁵⁾ COM(2016) 176 final od 19. travnja 2016.

⁽⁶⁾ COM(2011) 311 final od 1. lipnja 2011.

- (6) Odluku o utvrđivanju specifikacija IKT-a treba donijeti nakon savjetovanja s europskom platformom za više interesnih skupina o normizaciji IKT-a, osnovanom Odlukom Komisije 2011/C 349/04 ⁽¹⁾, te drugih savjetovanja sa stručnjacima iz sektora.
- (7) Europska platforma za više interesnih skupina o normizaciji IKT-a ocijenila je i dala pozitivno mišljenje o utvrđivanju sljedećih tehničkih specifikacija za pozivanja u javnoj nabavi: „SPF – Sender Policy Framework for Authorizing Use of Domains in Email” (SPF), „STARTTLS-SMTP Service Extension for Secure SMTP over Transport Layer Security” (STARTTLS-SMTP) i „DANE-SMTP Security via Opportunistic DNS-Based Authentication of Named Entities Transport Layer Security” (DANE-SMTP), koje je razvila Radna skupina za razvoj interneta (Internet Engineering Task Force – IETF); „Structured Threat Information Expression” (STIX 1.2) i „Trusted Automated Exchange of Indicator Information” (TAXII 1.1), koje je razvila Organizacija za unaprjeđivanje strukturiranih informacijskih normi (OASIS). Ocjena i mišljenje o platformi dostavljeni su potom na savjetovanje sa stručnjacima iz sektora koji su također dali pozitivno mišljenje o tom utvrđivanju.
- (8) Tehnička specifikacija SPF, koju je razvio IETF, otvorena je norma kojom se utvrđuje tehnička metoda za otkrivanje krivotvorene adrese pošiljatelja. SPF nudi mogućnost provjere je li poruka poslana s poslužitelja s kojeg smije biti poslana. To je jednostavan sustav provjere e-pošte namijenjen otkrivanju krivotvorene e-pošte s pomoću mehanizma koji omogućuje primatelju e-pošte da provjeri je li dolazna pošta s neke domene poslana s glavnog poslužitelja koji su odobrili administratori te domene. Svrha je SPF-a spriječiti pošiljatelje neželjene pošte da šalju poruke s krivotvorenom adresom pošiljatelja na određenoj domeni. Primatelji mogu pogledati zapis SPF-a kako bi utvrdili dolazi li poruka za koju se čini da je s određene domene zaista s ovlaštenog poslužitelja e-pošte.
- (9) STARTTLS-SMTP, koji je razvio IETF, metoda je za pretvaranje postojeće nesigurne veze u sigurnu. STARTTLS je proširenje usluge SMTP (Simple Mail Transfer Protocol) koja omogućuje SMTP poslužitelju i klijentu da koriste protokol TLS (Transport Layer Security) za omogućivanje privatne, autenticirane komunikacije putem interneta. Posebno nezaštićena komunikacija e-poštom velik je vektor napada u probou vladinih mreža. Ako korisnik pošalje e-poštu, poslužitelj e-pošte korisnikova davatelja usluga poslat će tu e-poštu na poslužitelj e-pošte primatelja. Veza između tih poslužitelja e-pošte može biti unaprijed zaštićena s pomoću TLS-a. STARTTLS nudi mogućnost pretvaranja nešifrirane veze (s običnim tekstom) u šifriranu TLS vezu.
- (10) DANE-SMTP, koji je razvio IETF, paket je protokola za poboljšanje internetske sigurnosti omogućivanjem da se u DNS (Domain Name System) postave ključevi i da se zaštite s pomoću DNSSEC-a (DNS Security). Pri uspostavi sigurne veze s nepoznatom stranom poželjna je internetska provjera autentičnosti pošiljatelja i odredišta. To se može postići s pomoću certifikata koje izdaju certifikacijska tijela u sustavu PKI ili samopotpisanih certifikata. DANE omogućuje nositelju domene (registriranoj osobi) da pruži dodatne informacije uz internetske certifikate putem DNS zapisa zaštićenog s pomoću DNSSEC-a. DANE je stoga posebno važan za borbu protiv aktivnih napadača.
- (11) STIX 1.2, koji je razvio OASIS, jezik je za standardizirano i strukturirano opisivanje informacija o kiberprijetnjama. U pogledu podataka o kiberprijetnjama obuhvaća glavne teme te olakšava analizu i razmjenu podataka o napadima. Može opisati širok spektar informacija o kiberprijetnjama, uključujući pokazatelje aktivnosti napadača poput IP adresa i raspršivanja datoteka te kontekstualne informacije o prijetnjama kao što su protivničke taktike, tehnike i postupci (Tactics, Techniques and Procedures – TTP); mete iskorištavanja; kampanje i tijek aktivnosti (Campaigns and Courses of Action – COA). Te informacije zajedno u potpunosti opisuju motivaciju, sposobnosti i aktivnosti protivnika te tako pomažu u obrani od napada.
- (12) Tehničkom specifikacijom TAXII v.1.1, koju je isto tako razvio OASIS, standardizira se pouzdana, automatizirana razmjena informacija o kiberprijetnjama. TAXII definira usluge i poruke za razmjenu konkretnih informacija o kiberprijetnjama izvan okvira organizacija, proizvoda ili usluga kako bi se kiberprijetnje mogle otkriti, spriječiti ili ublažiti. TAXII omogućuje organizacijama da postanu svjesnije novih prijetnji te da lako razmjenjuju informacije s partnerima i iskoriste postojeće odnose i sustave,

⁽¹⁾ Odluka Komisije 2011/C 349/04 od 28. studenoga 2011. o osnivanju europske platforme za više interesnih skupina o normizaciji IKT-a (SL C 349, 30.11.2011., str. 4.).

DONIJELA JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Tehničke specifikacije navedene u Prilogu prihvatljive su za pozivanja u javnoj nabavi.

Članak 2.

Ova Odluka stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Sastavljeno u Bruxellesu 11. prosinca 2017.

Za Komisiju
Predsjednik
Jean-Claude JUNCKER

PRILOG

Radna skupina za razvoj interneta (IETF)

Br.	Naslov tehničke specifikacije IKT-a
1.	SPF – Sender Policy Framework
2.	STARTTLS-SMTP Service Extension for Secure SMTP over Transport Layer Security
3.	DANE-SMTP Security via Opportunistic DNS-Based Authentication of Named Entities Transport Layer Security (TLS)

Organizacija za unaprjeđivanje strukturiranih informacijskih normi (OASIS)

Br.	Naslov tehničke specifikacije IKT-a
1.	STIX 1.2 Structured Threat Information Expression
2.	TAXII 1.1 Trusted Automated Exchange of Indicator Information

PROVEDBENA ODLUKA KOMISIJE (EU) 2017/2289**od 11. prosinca 2017.****o izmjeni Priloga Provedbenoj odluci (EU) 2017/247 o zaštitnim mjerama povezanim sa slučajevima izbijanja visokopatogene influence ptica u određenim državama članicama***(priopćeno pod brojem dokumenta C(2017) 8631)***(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Direktivu Vijeća 89/662/EEZ od 11. prosinca 1989. o veterinarskim pregledima u trgovini unutar Zajednice s ciljem uspostave unutarnjeg tržišta ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 9. stavak 4.,uzimajući u obzir Direktivu Vijeća 90/425/EEZ od 26. lipnja 1990. o veterinarskim i zootehničkim pregledima koji se primjenjuju u trgovini određenim živim životinjama i proizvodima unutar Zajednice s ciljem uspostave unutarnjeg tržišta ⁽²⁾, a posebno njezin članak 10. stavak 4.,

budući da:

- (1) Provedbena odluka Komisije (EU) 2017/247 ⁽³⁾ donesena je nakon izbijanja visokopatogene influence ptica podtipa H5 u više država članica („predmetne države članice“) i nakon što su nadležna tijela tih država članica uspostavila zaražena i ugrožena područja u skladu s člankom 16. stavkom 1. Direktive Vijeća 2005/94/EZ ⁽⁴⁾.
- (2) Provedbenom odlukom (EU) 2017/247 predviđeno je da zaražena i ugrožena područja koja su uspostavila nadležna tijela predmetnih država članica u skladu s Direktivom 2005/94/EZ obuhvaćaju barem područja koja su u Prilogu toj provedbenoj odluci navedena kao zaražena i ugrožena područja. Provedbenom odlukom (EU) 2017/247 utvrđeno je i da se mjere koje se provode na zaraženim i ugroženim područjima, kako je predviđeno člankom 29. stavkom 1. i člankom 31. Direktive 2005/94/EZ, zadržavaju barem do datuma određenih za ta područja u Prilogu toj provedbenoj odluci.
- (3) Od datuma njezina donošenja Provedbena odluka (EU) 2017/247 nekoliko se puta mijenjala kako bi se uzeo u obzir razvoj epidemiološke situacije u Uniji u pogledu influence ptica. Konkretno, Provedbena odluka (EU) 2017/247 izmijenjena je Provedbenom odlukom Komisije (EU) 2017/696 ⁽⁵⁾ kako bi se utvrdila pravila koja se odnose na otpremanje pošiljaka jednodnevnih pilića iz područja navedenih u Prilogu Provedbenoj odluci (EU) 2017/247. Izmjenom se u obzir uzela činjenica da jednodnevni pilići predstavljaju vrlo nizak rizik od širenja visokopatogene influence ptica u usporedbi s drugim proizvodima od peradi.
- (4) Provedbena odluka (EU) 2017/247 također je naknadno izmijenjena Provedbenom odlukom Komisije (EU) 2017/1841 ⁽⁶⁾ radi jačanja mjera kontrole bolesti koje se primjenjuju kada postoji povećani rizik od širenja visokopatogene influence ptica. U skladu s tim, Provedbenom odlukom (EU) 2017/247 sada se u predmetnim državama članicama nakon slučaja ili slučajeva izbijanja visokopatogene influence ptica uspostavljaju daljnja ograničena područja na razini Unije, u skladu s člankom 16. stavkom 4. Direktive 2005/94/EZ, i utvrđuje trajanje mjera koje se na njih primjenjuju. Provedbenom odlukom (EU) 2017/247 sada se utvrđuju i pravila za otpremu žive peradi, jednodnevnih pilića i jaja za valenje iz daljnjih ograničenih područja u druge države članice pod određenim uvjetima.

⁽¹⁾ SL L 395, 30.12.1989., str. 13.⁽²⁾ SL L 224, 18.8.1990., str. 29.⁽³⁾ Provedbena odluka Komisije (EU) 2017/247 od 9. veljače 2017. o zaštitnim mjerama povezanim sa slučajevima izbijanja visokopatogene influence ptica u određenim državama članicama (SL L 36, 11.2.2017., str. 62.).⁽⁴⁾ Direktiva Vijeća 2005/94/EZ od 20. prosinca 2005. o mjerama Zajednice u vezi s kontrolom influence ptica i o stavljanju izvan snage Direktive 92/40/EEZ (SL L 10, 14.1.2006., str. 16.).⁽⁵⁾ Provedbena odluka Komisije (EU) 2017/696 od 11. travnja 2017. o izmjeni Provedbene odluke (EU) 2017/247 o zaštitnim mjerama povezanim sa slučajevima izbijanja visokopatogene influence ptica u određenim državama članicama (SL L 101, 13.4.2017., str. 80.).⁽⁶⁾ Provedbena odluka Komisije (EU) 2017/1841 od 10. listopada 2017. o izmjeni Provedbene odluke (EU) 2017/247 o zaštitnim mjerama povezanim sa slučajevima izbijanja visokopatogene influence ptica u određenim državama članicama (SL L 261, 11.10.2017., str. 26.).

- (5) Nadalje, Prilog Provedbenoj odluci (EU) 2017/247 više je puta izmijenjen, ponajprije kako bi se uzelo u obzir izmjene granica zaraženih i ugroženih područja koja su uspostavile predmetne države članice u skladu s Direktivom 2005/94/EZ. Prilog Provedbenoj odluci (EU) 2017/247 zadnje je izmijenjen Provedbenom odlukom Komisije (EU) 2017/2175⁽¹⁾, nakon što su Bugarska i Italija prijavile nove slučajeve izbijanja visokopatogene influence ptica u tim državama članicama. Bugarska je Komisiji prijavila dva slučaja izbijanja visokopatogene influence ptica podtipa H5N8 na gospodarstvima za uzgoj peradi u regijama Sliven i Yambol u toj državi članici. Italija je Komisiji prijavila slučajeve izbijanja visokopatogene influence ptica podtipa H5N8 na gospodarstvima za uzgoj peradi u regijama Lombardiji, Pijemontu i Laciju u toj državi članici. Te države članice obavijestile su Komisiju i da su nakon navedenih slučajeva izbijanja bolesti propisno poduzele potrebne mjere u skladu s Direktivom 2005/94/EZ, uključujući uspostavu zaraženih i ugroženih područja oko zaraženih gospodarstava za uzgoj peradi i, u slučaju Italije, proširenje daljnjih ograničenih područja.
- (6) Od datuma zadnje izmjene Provedbene odluke (EU) 2017/247 Provedbenom odlukom (EU) 2017/2175 Bugarska je Komisiji prijavila najnoviji slučaj izbijanja visokopatogene influence ptica podtipa H5N8 na gospodarstvu za uzgoj peradi u regiji Stara Zagora u toj državi članici. Bugarska je obavijestila Komisiju i da je nakon tog najnovijeg slučaja izbijanja bolesti poduzela potrebne mjere u skladu s Direktivom 2005/94/EZ, uključujući uspostavu zaraženih i ugroženih područja oko zaraženog gospodarstva za uzgoj peradi.
- (7) Osim toga, Italija je Komisiji prijavila nove slučajeve izbijanja visokopatogene influence ptica podtipa H5N8 na gospodarstvima za uzgoj peradi koja se nalaze u regijama Lombardiji i Veneto u toj državi članici. Italija je obavijestila Komisiju i da je nakon tih najnovijih slučajeva izbijanja bolesti poduzela potrebne mjere u skladu s Direktivom 2005/94/EZ, uključujući uspostavu zaraženih i ugroženih područja oko zaraženih gospodarstava za uzgoj peradi.
- (8) Komisija je razmotrila mjere koje su Bugarska i Italija poduzele u skladu s Direktivom 2005/94/EZ nakon najnovijih slučajeva izbijanja visokopatogene influence ptica u tim državama članicama te se uvjerila da su granice zaraženih i ugroženih područja koja su uspostavila nadležna tijela u tim dvjema državama članicama na dovoljnoj udaljenosti od svih gospodarstava za uzgoj peradi na kojima je potvrđeno izbijanje visokopatogene influence ptica podtipa H5N8.
- (9) Kako bi se spriječili nepotrebni poremećaji trgovine u Uniji i izbjeglo da treće zemlje neopravdano nametnu prepreke trgovini, nakon najnovijih slučajeva izbijanja visokopatogene influence ptica u Bugarskoj i Italiji nužno je na razini Unije u suradnji s tim državama članicama brzo utvrditi zaražena i ugrožena područja uspostavljena u tim državama članicama u skladu s Direktivom 2005/94/EZ. Stoga bi unose za Bugarsku i Italiju u Prilogu Provedbenoj odluci (EU) 2017/247 trebalo ažurirati kako bi se u obzir uzela najnovija epidemiološka situacija u pogledu te bolesti u tim državama članicama. Konkretno, potrebno je na popise u Prilogu Provedbenoj odluci (EU) 2017/247 dodati nove unose za zaražena i ugrožena područja u Bugarskoj i Italiji, koja sada podliježu ograničenjima u skladu s Direktivom 2005/94/EZ.
- (10) Prilog Provedbenoj odluci (EU) 2017/247 trebalo bi stoga izmijeniti radi ažuriranja regionalizacije na razini Unije kako bi se obuhvatila zaražena i ugrožena područja uspostavljena u Bugarskoj i Italiji u skladu s Direktivom 2005/94/EZ, nakon nedavnih slučajeva izbijanja visokopatogene influence ptica u tim državama članicama, te trajanja ograničenja koja se u njih primjenjuju.
- (11) Provedbenu odluku (EU) 2017/247 trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti.
- (12) Mjere predviđene ovom Odlukom u skladu su s mišljenjem Stalnog odbora za bilje, životinje, hranu i hranu za životinje,

DONIJELA JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Prilog Provedbenoj odluci (EU) 2017/247 mijenja se u skladu s Prilogom ovoj Odluci.

⁽¹⁾ Provedbena odluka Komisije (EU) 2017/2175 od 21. studenoga 2017. o izmjeni Priloga Provedbenoj odluci (EU) 2017/247 o zaštitnim mjerama povezanim sa slučajevima izbijanja visokopatogene influence ptica u određenim državama članicama (SL L 306, 22.11.2017., str. 31.).

Članak 2.

Ova je Odluka upućena državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 11. prosinca 2017.

Za Komisiju
Vytenis ANDRIUKAITIS
Član Komisije

PRILOG

Prilog Provedbenoj odluci (EU) 2017/247 mijenja se kako slijedi:

1. Dio A mijenja se kako slijedi:

(a) unos za Bugarsku zamjenjuje se sljedećim:

„Država članica: Bugarska

Područje obuhvaća:	Datum do kojega se primjenjuje u skladu s člankom 29. stavkom 1. Direktive 2005/94/EZ
Stara Zagora region, Municipality of Chirpan	
Gita Darjava Svoboda Oslarka	15.12.2017.”

(b) unos za Italiju zamjenjuje se sljedećim:

„Država članica: Italija

Područje obuhvaća:	Datum do kojega se primjenjuje u skladu s člankom 29. stavkom 1. Direktive 2005/94/EZ
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0075) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,297588 E10,221751	7.12.2017.
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0076) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,280826 E10,219352	6.12.2017.
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0077) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,264774 E10,205204	5.12.2017.
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0078) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,267177 E10,233081	5.12.2017.
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0079) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,291849 E10,220940	6.12.2017.
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0080) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45.259133 E10.317484	16.12.2017.
— The area of the parts of Veneto Region (ADNS 17/0082) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45.707605 E11.947517	29.12.2017.”

2. Dio B mijenja se kako slijedi:

(a) unos za Bugarsku zamjenjuje se sljedećim:

„Država članica: Bugarska

Područje obuhvaća	Datum do kojega se primjenjuje u skladu s člankom 31. Direktive 2005/94/EZ
Sliven region, Municipality of Sliven	
<ul style="list-style-type: none"> — Glushnik — Kaloyanovo 	Od 25.11.2017. do 3.12.2017.
<ul style="list-style-type: none"> — Sliven — Trapoklovo — Dragodanovo — Kamen — Topolchane — Sotirya — Sedlarevo 	3.12.2017.
<ul style="list-style-type: none"> — Zhelyu voyvoda — Blatets — Gorno Aleksandorvo 	7.12.2017.
Yambol region	
<ul style="list-style-type: none"> — Municipality of Straldzha — Zimnitsa — Charda 	Od 30.11.2017. do 7.12.2017.
<ul style="list-style-type: none"> — Municipality of Straldzha — Straldzha — Atolovo — Vodenichene — Dzinot — Lozentets — Municipality of Tundzha — Mogila — Veselinovo — Kabile — Chargan — Municipality of Yambol — Yambol city 	7.12.2017.

Područje obuhvaća	Datum do kojega se primjenjuje u skladu s člankom 31. Direktive 2005/94/EZ
Stara Zagora region	
<ul style="list-style-type: none"> — Municipality of Chirpan — Gita — Darjava — Svoboda — Oslarka 	Od 16.12.2017. do 24.12.2017.
<ul style="list-style-type: none"> — Municipality of Chirpan — Chirpan — Dimitrievio — Malko Tranovo — Rupkite — Svoboda — Tselina — Tsenovo — Volovarovo — Yazdach — Zetiovo — Zlatna Livada — Municipality of Stara Zagora — Vodenicharovo — Samuilovo — Kozarevec 	24.12.2017.
Haskovo region, Municipality of Dimitrovgrad	
<ul style="list-style-type: none"> — Merichleri — Velikan 	24.12.2017.”

(b) unos za Italiju zamjenjuje se sljedećim:

„Država članica: Italija

Područje obuhvaća:	Datum do kojega se primjenjuje u skladu s člankom 31. Direktive 2005/94/EZ
<ul style="list-style-type: none"> — The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0060) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,275251 E10,160212 	Od 29.11.2017. do 7.12.2017.
<ul style="list-style-type: none"> — The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0060) extending beyond the area described in the protection zone and within the circle of a radius of ten kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,275251 E10,160212 	7.12.2017.

Područje obuhvaća:	Datum do kojega se primjenjuje u skladu s člankom 31. Direktive 2005/94/EZ
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0061) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,273215 E10,15843	Od 29.11.2017. do 7.12.2017.
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0061) extending beyond the area described in the protection zone and within the circle of a radius of ten kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,273215 E10,15843	7.12.2017.
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0062) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,279373 E 10,243124	Od 29.11.2017. do 7.12.2017.
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0062) extending beyond the area described in the protection zone and within the circle of a radius of ten kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,279373 E 10,243124	7.12.2017.
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0063) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,244372 E10,19965	Od 29.11.2017. do 7.12.2017.
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0063) extending beyond the area described in the protection zone and within the circle of a radius of ten kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N 45,244372 E 10,19965	7.12.2017.
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0064) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,551421 E9,742449	Od 27.11.2017. do 5.12.2017.
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0064) extending beyond the area described in the protection zone and within the circle of a radius of ten kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,551421 E9,742449	5.12.2017.
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0065) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,247829 E10,173639	Od 28.11.2017. do 6.12.2017.
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0065) extending beyond the area described in the protection zone and within the circle of a radius of ten kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,247829 E10,173639	6.12.2017.
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0066) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,314835 E10,183902	Od 29.11.2017. do 7.12.2017.
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0066) extending beyond the area described in the protection zone and within the circle of a radius of ten kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,314835 E10,183902	7.12.2017.
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0067) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,268601 E10,198274	Od 30.11.2017. do 8.12.2017.

Područje obuhvaća:	Datum do kojega se primjenjuje u skladu s člankom 31. Direktive 2005/94/EZ
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0067) extending beyond the area described in the protection zone and within the circle of a radius of ten kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,268601 E10,198274	8.12.2017.
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0068) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,287212 E10,211417	Od 30.11.2017. do 8.12.2017.
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0068) extending beyond the area described in the protection zone and within the circle of a radius of ten kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,287212 E10,211417	8.12.2017.
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0069) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,257394 E10,236272	Od 1.12.2017. do 9.12.2017.
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0069) extending beyond the area described in the protection zone and within the circle of a radius of ten kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,257394 E10,236272	9.12.2017.
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0070) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,294615 E10,262587	Od 5.12.2017. do 13.12.2017.
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0070) extending beyond the area described in the protection zone and within the circle of a radius of ten kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,294615 E10,262587	13.12.2017.
— The area of the parts of Piemonte Region (ADNS 17/0071) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,028312 E8,129643	Od 2.12.2017. do 10.12.2017.
— The area of the parts of Piemonte Region (ADNS 17/0071) extending beyond the area described in the protection zone and within the circle of a radius of ten kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,028312 E8,129643	10.12.2017.
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0072) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,279698 E10,2546060	Od 3.12.2017. do 11.12.2017.
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0072) extending beyond the area described in the protection zone and within the circle of a radius of ten kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,279698 E10,2546060	11.12.2017.
— The area of the parts of Lazio Region (ADNS 17/0073) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N41,933396 E12,82672	Od 27.11.2017. do 5.12.2017.
— The area of the parts of Lazio Region (ADNS 17/0073) extending beyond the area described in the protection zone and within the circle of a radius of ten kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N41,933396 E12,82672	5.12.2017.
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0074) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,221999 E10,142106	Od 3.12.2017. do 11.12.2017.

Područje obuhvaća:	Datum do kojega se primjenjuje u skladu s člankom 31. Direktive 2005/94/EZ
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0074) extending beyond the area described in the protection zone and within the circle of a radius of ten kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,221999 E10,142106	11.12.2017.
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0075) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,297588 E10,221751	Od 8.12.2017. do 16.12.2017.
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0075) extending beyond the area described in the protection zone and within the circle of a radius of ten kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,297588 E10,221751	16.12.2017.
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0076) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,280826 E10,219352	Od 7.12.2017. do 15.12.2017.
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0076) extending beyond the area described in the protection zone and within the circle of a radius of ten kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,280826 E10,219352	15.12.2017.
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0077) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,264774 E10,205204	Od 6.12.2017. do 14.12.2017.
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0077) extending beyond the area described in the protection zone and within the circle of a radius of ten kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,264774 E10,205204	14.12.2017.
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0078) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,267177 E10,233081	Od 6.12.2017. do 14.12.2017.
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0078) extending beyond the area described in the protection zone and within the circle of a radius of ten kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,267177 E10,233081	14.12.2017.
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0079) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,291849 E10,220940	Od 7.12.2017. do 15.12.2017.
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0079) extending beyond the area described in the protection zone and within the circle of a radius of ten kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,291849 E10,220940	15.12.2017.
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0080) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45.259133 E10.317484	Od 17.12.2017. do 25.12.2017.
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0080) extending beyond the area described in the protection zone and within the circle of a radius of ten kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45.259133 E10.317484	25.12.2017.

Područje obuhvaća:	Datum do kojega se primjenjuje u skladu s člankom 31. Direktive 2005/94/EZ
— The area of the parts of Veneto Region (ADNS 17/0082) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45.707605 E11.947517	Od 30.12.2017. do 7.1.2018.
— The area of the parts of Veneto Region (ADNS 17/0082) extending beyond the area described in the protection zone and within the circle of a radius of ten kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45.707605 E11.947517	7.1.2018.”

AKTI KOJE DONOSE TIJELA STVORENA MEĐUNARODNIM SPORAZUMIMA

**ODLUKA br. 52/2017 ZAJEDNIČKOG ODBORA OSNOVANOG NA TEMELJU SPORAZUMA
O UZAJAMNOM PRIZNAVANJU IZMEĐU EUROPSKE ZAJEDNICE I SJEDINJENIH AMERIČKIH
DRŽAVA**

od 24. studenoga 2017.

**koja se odnosi na uvrštenje tijela za ocjenjivanje sukladnosti na popis u Sektorskom prilogu za
elektromagnetsku kompatibilnost [2017/2290]**

ZAJEDNIČKI ODBOR,

uzimajući u obzir Sporazum o uzajamnom priznavanju između Europske zajednice i Sjedinjenih Američkih Država, a posebno članke 7. i 14.,

budući da Zajednički odbor treba donijeti odluku o uvrštenju tijela za ocjenjivanje sukladnosti na popis u Sektorskom prilogu,

ODLUČIO JE:

1. Tijelo za ocjenjivanje sukladnosti iz Dodatka A uvrštava se na popis tijela za ocjenjivanje sukladnosti u stupcu „Pristup EZ-a na tržište SAD-a” u odjeljku V. Sektorskog priloga za elektromagnetsku kompatibilnost.
2. Stranke su u pogledu tijela za ocjenjivanje sukladnosti navedenog u Dodatku A zajednički utvrdile specifičan opseg proizvoda i područje primjene postupaka za ocjenjivanje sukladnosti za koje je uvršteno na popis i nadležne su za održavanje popisa.

Ovu Odluku, sastavljenu u dva primjerka, potpisuju predstavnici Zajedničkog odbora koji su ovlašteni djelovati u ime stranaka za potrebe izmjene Sporazuma. Ova Odluka stupa na snagu od datuma zadnjeg potpisa.

U ime Sjedinjenih Američkih Država

James C. SANFORD

Potpisano u Washingtonu 15. studenoga 2017.

U ime Europske unije

Ignacio IRUARRIZAGA

Potpisano u Bruxellesu 24. studenoga 2017.

DODATAK A

Tijelo za ocjenjivanje sukladnosti iz EZ-a uvršteno na popis tijela za ocjenjivanje sukladnosti u stupcu „Pristup EZ-a na tržište SAD-a” u odjeljku V. Sektorskog priloga za elektromagnetsku kompatibilnost

EMITECH Chassieu
7, rue Georges Méliès
69680 Chassieu
FRANCUSKA

**ODLUKA br. 53/2017 ZAJEDNIČKOG ODBORA OSNOVANOG NA TEMELJU SPORAZUMA
O UZAJAMNOM PRIZNAVANJU IZMEĐU EUROPSKE ZAJEDNICE I SJEDINJENIH AMERIČKIH
DRŽAVA**

od 24. studenoga 2017.

**koja se odnosi na uvrštenje tijela za ocjenjivanje sukladnosti na popis u Sektorskom prilogu za
elektromagnetsku kompatibilnost [2017/2291]**

ZAJEDNIČKI ODBOR,

uzimajući u obzir Sporazum o uzajamnom priznavanju između Europske zajednice i Sjedinjenih Američkih Država, a posebno članke 7. i 14.,

budući da Zajednički odbor treba donijeti odluku o uvrštenju tijela za ocjenjivanje sukladnosti na popis u Sektorskom prilogu,

ODLUČIO JE:

1. Tijelo za ocjenjivanje sukladnosti iz Dodatka A uvrštava se na popis tijela za ocjenjivanje sukladnosti u stupcu „Pristup EZ-a na tržište SAD-a” u odjeljku V. Sektorskog priloga za elektromagnetsku kompatibilnost.
2. Stranke su u pogledu tijela za ocjenjivanje sukladnosti navedenog u Dodatku A zajednički utvrdile specifičan opseg proizvoda i područje primjene postupaka za ocjenjivanje sukladnosti za koje je uvršteno na popis i nadležne su za održavanje popisa.

Ovu Odluku, sastavljenu u dva primjerka, potpisuju predstavnici Zajedničkog odbora koji su ovlašteni djelovati u ime stranaka za potrebe izmjene Sporazuma. Ova Odluka stupa na snagu od datuma zadnjeg potpisa.

U ime Sjedinjenih Američkih Država

James C. SANFORD

Potpisano u Washingtonu 15. studenoga 2017.

U ime Europske unije

Ignacio IRUARRIZAGA

Potpisano u Bruxellesu 24. studenoga 2017.

DODATAK A

Tijelo za ocjenjivanje sukladnosti iz EZ-a uvršteno na popis tijela za ocjenjivanje sukladnosti u stupcu „Pristup EZ-a na tržište SAD-a” u odjeljku V. Sektorskog priloga za elektromagnetsku kompatibilnost

CMC Centro Misure Compatibilità Srl
Via della Fisica, 20
36016 Thiene (VI)
ITALIJA

**ODLUKA br. 54/2017 ZAJEDNIČKOG ODBORA OSNOVANOG NA TEMELJU SPORAZUMA
O UZAJAMNOM PRIZNAVANJU IZMEĐU EUROPSKE ZAJEDNICE I SJEDINJENIH AMERIČKIH
DRŽAVA**

od 24. studenoga 2017.

**koja se odnosi na uvrštenje tijela za ocjenjivanje sukladnosti na popis u Sektorskom prilogu za
elektromagnetsku kompatibilnost [2017/2292]**

ZAJEDNIČKI ODBOR,

uzimajući u obzir Sporazum o uzajamnom priznavanju između Europske zajednice i Sjedinjenih Američkih Država, a posebno članke 7. i 14.,

budući da Zajednički odbor treba donijeti odluku o uvrštenju tijela za ocjenjivanje sukladnosti na popis u Sektorskom prilogu,

ODLUČIO JE:

1. Tijelo za ocjenjivanje sukladnosti iz Dodatka A uvrštava se na popis tijela za ocjenjivanje sukladnosti u stupcu „Pristup EZ-a na tržište SAD-a” u odjeljku V. Sektorskog priloga za elektromagnetsku kompatibilnost.
2. Stranke su u pogledu tijela za ocjenjivanje sukladnosti navedenog u Dodatku A zajednički utvrdile specifičan opseg proizvoda i područje primjene postupaka za ocjenjivanje sukladnosti za koje je uvršteno na popis i nadležne su za održavanje popisa.

Ovu Odluku, sastavljenu u dva primjerka, potpisuju predstavnici Zajedničkog odbora koji su ovlašteni djelovati u ime stranaka za potrebe izmjene Sporazuma. Ova Odluka stupa na snagu od datuma zadnjeg potpisa.

U ime Sjedinjenih Američkih Država

James C. SANFORD

Potpisano u Washingtonu 15. studenoga 2017.

U ime Europske unije

Ignacio IRUARRIZAGA

Potpisano u Bruxellesu 24. studenoga 2017.

DODATAK A

Tijelo za ocjenjivanje sukladnosti iz EZ-a uvršteno na popis tijela za ocjenjivanje sukladnosti u stupcu „Pristup EZ-a na tržište SAD-a” u odjeljku V. Sektorskog priloga za elektromagnetsku kompatibilnost

Emilab Srl
Via F.lli Solari 5/A
33020 Amaro (UD)
ITALIJA

ISSN 1977-0847 (elektroničko izdanje)
ISSN 1977-0596 (tiskano izdanje)

Ured za publikacije Europske unije
2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

HR